

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY ROGÓW
DO 2030 ROKU**

Spis treści

1.	Wstęp.....	3
2.	Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym Strategią	4
2.1.	Podstawowe dane dotyczące obszaru	4
2.1.1.	Położenie	4
2.1.2.	Powierzchnia	7
2.1.3.	Ludność	9
2.1.4.	Środowisko przyrodnicze.....	9
2.1.5.	Rys historyczny.....	20
2.1.6.	Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne	21
2.2.	Zagospodarowanie przestrzenne	25
2.2.1.	Infrastruktura techniczna	31
2.2.2.	Własność nieruchomości	44
2.2.3.	Stan obiektów dziedzictwa kulturowego	44
2.2.4.	Uwarunkowania ochrony środowiska	47
2.3.	Sfera społeczna	48
2.3.1.	Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze.....	48
2.3.2.	Warunki i jakość życia mieszkańców.....	59
2.3.3.	Oświata i edukacja.....	65
2.3.4.	Opieka zdrowotna.....	70
2.3.5.	Określenie grup społecznych wymagających wsparcia	70
2.3.6.	Rynek pracy	77
2.4.	Sfera gospodarcza	85
2.4.1.	Gospodarka	85
2.4.2.	Turystyka	101
2.5.	Wyniki badań ankietowych	105
2.6.	Analiza SWOT	108
2.7.	Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie	112
3.	Trendy rozwojowe.....	116
4.	Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	118
5.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	123
6.	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	132
7.	Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	136
8.	Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	138
9.	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	140
10.	Źródła finansowania	141
11.	System wdrażania Strategii	142
12.	Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii	143
12.1.	System monitorowania	143
12.2.	Sposób oceny	144
13.	Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego	146
	Spis tabel	152
	Spis map	153
	Spis wykresów	153
	Spis rysunków.....	153
	Spis fotografii	153

1. Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Rogów jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju gminy do 2030 roku. Jest ona komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w gminie w województwie łódzkim. Dokument będzie nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Rogów, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu - *Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*, a także *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Strategia będzie wyznaczała ramy dla planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania. *Strategia Rozwoju Gminy Rogów do 2030 roku* została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji było spotkanie konsultacyjne. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 15 lipca 2020 r o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 r., o samorządzie gminnym. Ponadto, w trakcie prac nad Strategią przeanalizowano poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Prace nad Strategią rozpoczęto w czerwcu 2022 roku, kiedy to Rada Gminy Rogów podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiano podczas warsztatów strategicznych oraz badania ankietowego. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe, z których wynikają cele strategiczne. Te z kolei zostały podzielone na cele operacyjne, a dla nich wyznaczono zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów. Powstały w ten sposób projekt dokumentu strategicznego udostępniono mieszkańcom z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ostateczny dokument uwzględnia opinie mieszkańców gminy.

Prace nad strategią rozwoju Gminy Rogów toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy Rogów – strategia powinna zmierzać do wszechstronnego wykorzystania unikalnych zasobów lokalnych, w szczególności historycznych, przyrodniczych, a także kapitału ludzkiego oraz cennych odmienności. Dlatego

zawartość celów strategicznych to przede wszystkim pomysły na wykorzystanie atutów lokalnych, na które zarówno Urząd Gminy w Rogowie, jak i sami mieszkańcy mają największy wpływ;

- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie;
- zasada koncentracji tematycznej – *Strategia Rozwoju Gminy Rogów do 2030 roku* będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego. Ta swojego rodzaju wybiórczość zapobiega stworzeniu dokumentu, który będzie obejmować wszystkie cele, a faktyczna realizacja następuje tylko w niewielu przypadkach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2022 – 2027. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2018 – 2027 obejmą także następny okres programowania.

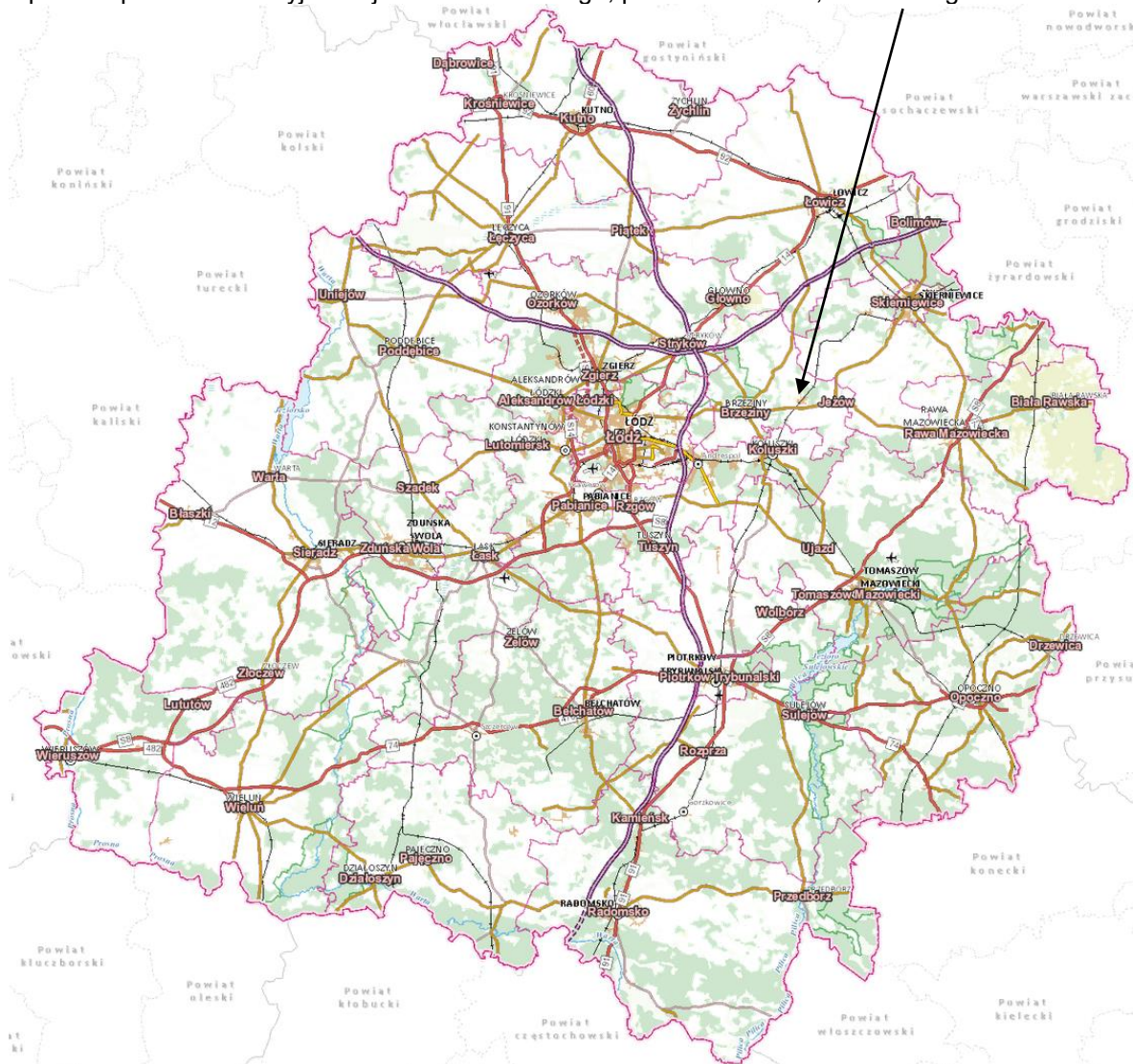
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym Strategią

2.1. Podstawowe dane dotyczące obszaru

2.1.1. Położenie

Gmina Rogów jest jednostką administracyjną o statusie gminy wiejskiej. Należy do powiatu brzezińskiego zlokalizowanego w północno-wschodniej części województwa łódzkiego.

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat brzeziński, Gmina Rogów

Źródło: <https://geoportal.lodzkie.pl/>

Gmina Rogów graniczy z następującymi gminami położonymi w obrębie województwa łódzkiego:

- od północnego-zachodu z gminą Dmosin (powiat brzeziński);
- od północnego-wschodu z gminą Lipce Reymontowskie (powiat skierniewicki);
- od wschodu z gminami Jeżów (powiat brzeziński) i Słupia (powiat skierniewicki);
- od południa z gminą Kozłowski (powiat łódzki wschodni);
- od zachodu z gminą Brzeziny (powiat brzeziński).

Kierując się położeniem gminy, w analizach porównawczych w kolejnych rozdziałach strategii uwzględniono ww. gminy ościennie oraz pozostałe gminy powiatu brzezińskiego. Tam gdzie było to zasadne – w celu ukazania skali zjawiska - dane statystyczne dotyczące Gminy Rogów porównano również do danych na poziomie powiatów: brzezińskiego, łódzkiego wschodniego i skierniewickiego oraz województwa łódzkiego. Gminy wybrane do analiz porównawczych zostały wytypowane zarówno ze względu na podobieństwo do Gminy Rogów (podobne uwarunkowania rozwoju), jak i ze względu na bliskie położenie w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Miarą spójności terytorialnej jest między innymi dostępność komunikacyjna obszaru gminy. Podstawowym elementem systemu transportowego gminy jest układ drogowy, który zapewnia zarówno powiązania zewnętrzne w skali regionu i kraju, jak i powiązania wewnętrzne gminnej sieci osadniczej.

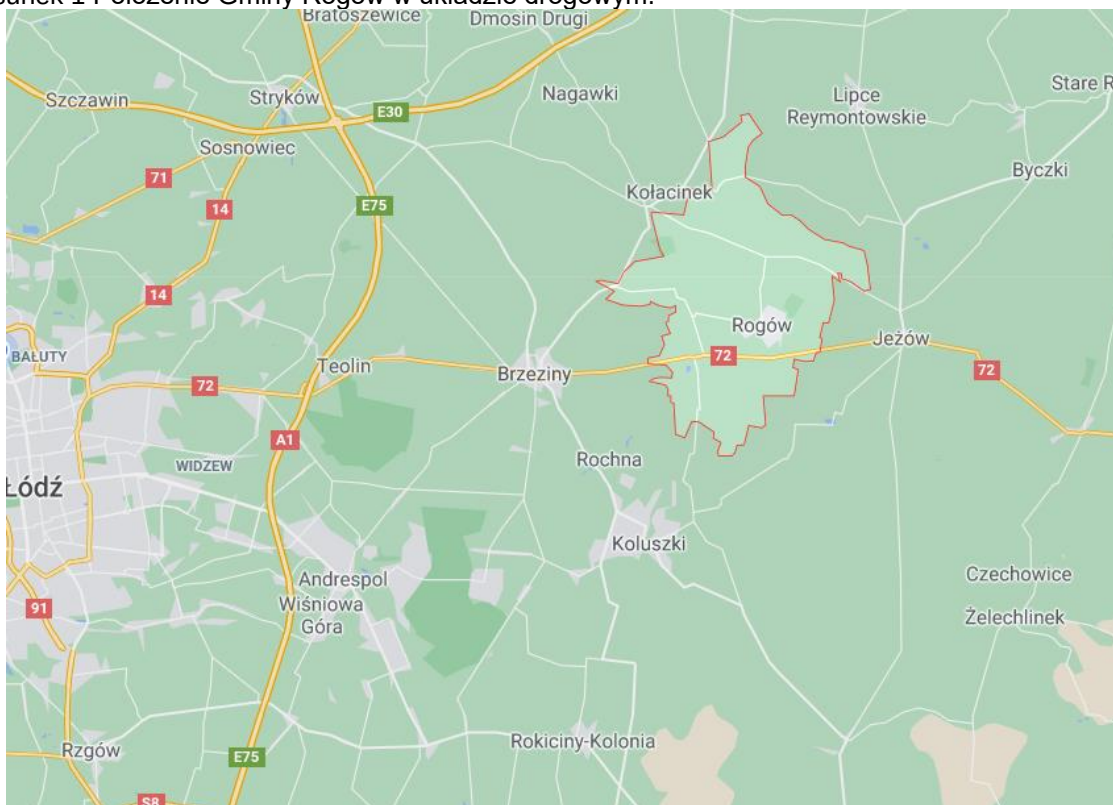
Układ dróg tworzy sieć dróg powiatowych i gminnych pozwalających na dojazd do głównych ośrodków gmin ościennych, a także na przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami gminy.

Najważniejszym połączeniem drogowym jest przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 72 relacji Konin – Rawa Mazowiecka prowadząca bezpośrednio również do Łodzi. Droga ta łączy gminę na wschód z Jeżowem oraz na zachód z Brzezinią. W Jeżowie stanowi połączenie z drogą wojewódzką nr 705 łączącą Śladową z Jeżowem. W Brzeziniach łączy się z:

- drogą wojewódzką nr 704 relacji Jamno – Brzeziny (droga ta przebiega odcinkowo przez Gminę Rogów)
- drogą wojewódzką nr 708 relacji Ozorków - Brzeziny
- drogą wojewódzką nr 715 relacji Brzeziny – Ujazd.

Drugim bardzo istotnym środkiem transportu jest kolej - przez terytorium gminy przebiega magistralna linia kolejowa o znaczeniu krajowym, łącząca Warszawę z Katowicami. Na terenie gminy zlokalizowane są trzy przystanki kolejowe w miejscowościach: Rogów, Przyłęk Duży i Wągry, na których zatrzymują się pociągi osobowe. Magistrala kolejowa jest częścią Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, której budowa wpłynęła stymulująco na rozwój Gminy Rogów. Dostępne połączenia kolejowe umożliwiają bezpośrednią podróż z gminy do m.in.: Łodzi, Koluszek, Skierniewic i Warszawy.

Rysunek 1 Położenie Gminy Rogów w układzie drogowym.

Źródło: <https://www.google.pl/maps/place/>

Odległość Gminy Rogów od większych ośrodków miejskich wynosi:

- Brzeziny – 12 km,
- Skierniewice – 30 km,
- Łódź – 35 km,
- Stryków – 26 km,
- Rawa Mazowiecka – 29 km,
- Łowicz – 50 km,
- Warszawa – 90 km.

Gmina Rogów znajduje się w sferze oddziaływania miast: Brzeziny, Skierniewice, Łódź, Stryków, Rawa Mazowiecka, Łowicz oraz Aglomeracji Łódzkiej i Warszawskiej. Gmina jest położona blisko miasta wojewódzkiego i jest z nim bardzo dobrze skomunikowana. Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych gmin zmienia się z czasem i jest wypadkową oddziaływania na rynek wielu czynników lokalnych, począwszy od obiektywnych, geograficznych, a skończywszy na jakości zarządzania lokalnego i wizerunku danego ośrodka.

Z ośrodków wielkomiejskich promieniują nie tylko czynniki pozytywne (koniunktura i atrakcyjność inwestycyjna), ale także negatywne.

Powyższe uwagi należy interpretować następująco:

- wpływ dużych ośrodków miejskich (Łódź) przeważnie skutkuje „zapożyczaniem” ich wizerunku, a w przyszłości może „oddalić” mieszkańców od dorobku kulturalnego gminy,
- następują migracje, głównie ludzi młodych do większych aglomeracji,
- z sąsiednich ośrodków będą napływać:
 - o klienci usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy (w tym – usług obsługi biznesu),
 - o nabywcy nieruchomości mieszkalnych na tym terenie,
 - o zewnętrzni usługodawcy na rzecz mieszkańców i podmiotów lokalnych.

Od sytuacji w pobliskich miastach zależy więc w istotnym stopniu koniunktura lokalna. Siła nabywcza i aktywność inwestycyjna podmiotów z tych ośrodków kształtuje w znacznym stopniu koniunkturę lokalną w gminie wiejskiej Rogów.

2.1.2. Powierzchnia

Powierzchnia Gminy Rogów wynosi 6 606 ha, co stanowi 18,4% powierzchni powiatu brzezińskiego. Pod względem obszaru jest jedną z dwóch najmniejszych wśród 4 gmin wiejskich powiatu brzezińskiego, zaś pod względem gęstości zaludnienia zajmuje drugie miejsce w powiecie wśród gmin wiejskich. Na strukturę administracyjno-osadniczą gminy składa się 18 obrębów geodezyjnych: Jasień, Józefów, Kobylin, Kotulin, Marianów, Mroga Dolna, Wągry, Olsza, Popień, Przyłęk Duży, Przyłęk Mały, Rogów Wieś i Rogów PGR, Rogów, Romanówek, Stefanów, Wągry Nowe

miejscowość Nowe Wągry, Zacywilki, oraz 19 wsi (wieś Mroga Górna jest częścią obrębu Olsza). Największym sołectwem jest Rogów, zajmujący powierzchnię ok. 13 km², czyli 11,7% powierzchni gminy, najmniejszym jest Marianów, o powierzchni ok. 0,9 km², czyli 1,4% powierzchni Gminy.

Gmina jest obszarem o profilu rolniczym, co potwierdza struktura użytkowania gruntów. W powierzchni gminy dominują użytki rolne zajmując 4 820 ha, czyli 72,96% całkowitej powierzchni. Znaczny udział mają również grunty leśne, stanowiąc 22,06% powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane to 4,72% powierzchni, niewielki odsetek (poniżej 1%) zajmują nieużytki (0,38%) oraz grunty pod wodami (0,26%).

Warto zauważyć, iż większość użytków rolnych, a jednocześnie aż 61,94% powierzchni gminy zajmują grunty orne, za nimi lasy obejmujące 22,04% powierzchni, następnie: sady (5,86%), grunty rolne zabudowane (2,88%), drogi (1,71%), łąki trwałe (1,07%), pastwiska trwałe (0,77%), grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (0,03%). Tereny mieszkaniowe zajmują zaledwie 0,77%, inne tereny zabudowane (0,32%), zaś tereny przemysłowe jedynie 0,05% całkowitej powierzchni Gminy Rogów.

Tabela 1 Zbiorcze zestawienie danych dotyczących gruntów, stan na dzień 1 stycznia 2020 roku (powierzchnia geodezyjna)

Rodzaj gruntów	Gmina ogółem [ha]	udział % w powierzchni gminy ogółem
Użytki rolne	4820	72,96%
grunty orne	4092	61,94%
sady	387	5,86%
łąki trwałe	71	1,07%
pastwiska trwałe	51	0,77%
grunty rolne zabudowane	190	2,88%
grunty pod stawami	0	0,00%
grunty pod rowami	2	0,03%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	2	0,03%
Nieużytki	25	0,38%
Grunty leśne	1457	22,06%
Lasy	1456	22,04%
grunty zadrzewione i zakrzewione	1	0,02%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	312	4,72%
tereny mieszkaniowe	51	0,77%
tereny przemysłowe	3	0,05%
inne tereny zabudowane	21	0,32%
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	2	0,03%
tereny rekreacji i wypoczynku	61	0,92%
użytki kopalne	0	0,00%
drogi	113	1,71%
tereny kolejowe	46	0,70%
inne tereny komunikacyjne	15	0,23%
grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0	0,00%
Grunty pod wodami	17	0,26%
morskimi wewnętrznymi	0	0,00%
powierzchniowymi płynącymi	7	0,11%
powierzchniowymi stojącymi	10	0,15%
Użytki ekologiczne	0	0,00%
Tereny różne	0	0,00%
Razem	6606	100,00%

Źródło: geoportal województwa łódzkiego, <https://mapy.lodzkie.pl/mapa/struktura-wladania-gruntow-w-wojewodztwie-lodzkiem/>

2.1.3. Ludność

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Gminę Rogów według danych GUS, zamieszkiwały 4 643 osoby. Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 57 osób. W porównaniu z rokiem 2012 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 142. W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 58,9% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym osiągający 22,7% społeczeństwa. W gminie od 2018 roku wzrasta udział osób w wieku przedprodukcyjnym osiągający pułap 18,5%.

2.1.4. Środowisko przyrodnicze

RZEŻBA TERENU

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizycznogeograficzne J. Kondrackiego (1998) Gmina Rogów leży w prowincji Niżu Środkowopolskiego i podprowincji Nizin Środkowopolskich. Znajduje się w makroregionie Wzniesień Południowomazowieckich (Nizina Południowomazowiecka), w mezoregionie Wzniesień Łódzkich (Wyżyna Łódzka). Rzeźba terenu gminy należy do urozmaiconych z uwagi na różnicę wysokości względnych dochodzących do 70,0 m na stosunkowo niewielkim obszarze. Wysokości bezwzględne wahają się od 160,0 m n.p.m. w dolinie Mrogi do 218,0 m n.p.m. w rejonie Przylęku Małego. W kierunku zachodnim, ku dolinie rzeki Mrogi poziom terenu stopniowo się obniża. Najniższe wysokości bezwzględne oraz największe spadki terenów przekraczające 5% występują na wschodnim stoku doliny rzeki. Obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Bzury. Powierzchniową sieć hydrologiczną gminy tworzą głównie rzeka Mroga oraz w niewielkim stopniu w południowo – wschodniej części – rzeka Rawka. Źródła rzek znajdują się poza terenem gminy: Mrogi – w gminie Brzeziny, zaś rzeki Rawki – w gminie Jeżów i gminie Koluszki. Sieć rzeczną gminy uzupełniają drobne, bezimienne ciek. Rejon leży w strefie krawędziowej Wyżyny Łódzkiej, rozciągającej się w pasie Łódź – Rawa Mazowiecka. Wyżynę budują m.in.: wzniesienia moren czołowych porożcinane suchymi dolinami, parowami.

WARUNKI GEOLOGICZNE¹

Podłoże na terenie Gminy Rogów zbudowane jest z wapieni, margli i ciemnych iłów. Powierzchnia wapieni jest skrasowiała i pokryta rumoszem chropowatych odłamków, będący wynikiem procesu denundacji i krasowienia, jakie miały miejsce w czasie kredy i trzeciorzędu. Na utworach trzeciorzędu zalegają utwory czwartorzędowe (polodowcowe), pochodzące ze zlodowacenia krakowskiego i środkowopolskiego stadiów Radomki i Warty. Zlodowacenie krakowskie reprezentuje glina. W stropie gliny występuje warstwa iłów warwowych, piasków mulastych i drobnoziarnistych. Bezpośrednio na powierzchni osadów zlodowacenia krakowskiego zalegają bardzo drobnoziarniste

¹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Rogów

piaski, które wypełniają doliny. Osady stadiału Warty zalegają bezpośrednio na szarobrunatnej lub szarej glinie stadiału Radomki. W okolicy Rogowa występuje seria moren czołowych. Drugi mniej wyraźny w morfologii terenu ciąg wzgórz morenowych występuje w okolicy wsi Wągry. Podczas postępu łądolodu w okolicach Rogowa, potworzyły się szczeliny, w których powstały kemy, a w czasie wycofywania się łądolodu również liczne zagłębienia bezodpływowe. W okresie późniejszych stadiałów omawiany teren był wolny od lodu i podlegał intensywnym procesom peryglacjalnym, których efektem jest zrównywanie rzeźby. Najmłodsze utwory holoceniowe ograniczają się do strefy dolin i są reprezentowane przez piaski rzeczne, mady, mułki i torfy.

Zasoby naturalne

W dokumencie pn.: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 roku” przedstawiono dane o stanie zagospodarowania, zasobach i rocznym wydobyciu dla ponad 14.5 tys. złóż kopalin. Według „Bilansu...” w granicach administracyjnych Gminy Rogów występują następujące złoża²:

• Wykaz złóż piasków i żwirów - tys. t

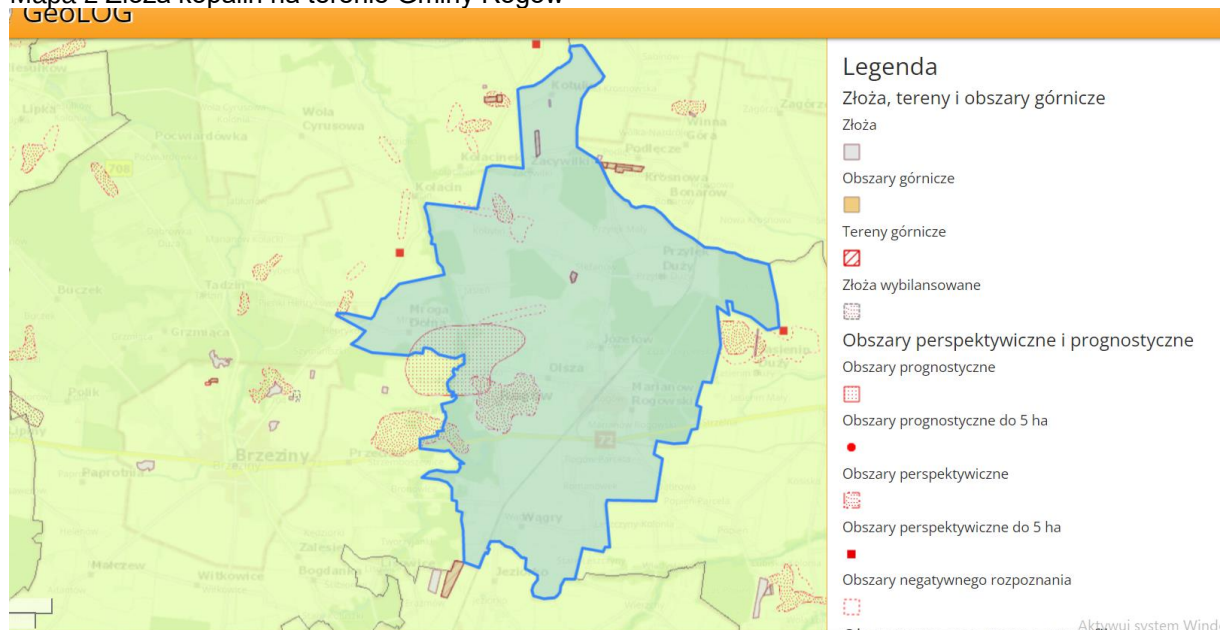
nazwa złoża	stan zag. złoża	zasoby		wydobycie
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Stefanów	T	560	539	-
Kotulin	Z	103	-	-
Kotulin II	E	2241	2241	52

T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo;

Z - złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane

E – złożo eksploatowane

Mapa 2 Złoża kopalin na terenie Gminy Rogów

Źródło: https://geolog.pgi.gov.pl/#url=https://bazadata.pgi.gov.pl/app/geolog_conf/midas.json

² http://geoportal.pgi.gov.pl/css/surowce/images/2021/bilans_2021.pdf

Według zapisów w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*, gmina jest uboga w surowce naturalne. Zasoby surowców ilastych ceramiki budowlanej uległy wyczerpaniu, podobnie jak niektóre złoża piasków, po których pozostały wyrobiska, w większości zrekultywowane w kierunku rolnym. Ze względu na zachodzące na terenie gminy w plejstocenie silne procesy akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej, najważniejszymi surowcami mineralnymi są gliny zwałowe oraz surowce skalne okruchowe w postaci piasków, żwirów. W związku z tym, można spodziewać się występowania niewielkich powierzchniowo i zasobowo złóż kruszyw naturalnych. Na terenie gminy występuje jedno eksploatowane złożo kruszyw naturalnych w miejscowości Stefanów.

Na terenie gminy wyznaczono obszar i teren górniczy związany ze złożem Stefanów. W miejscowości Kotulin występuje również złożo kruszyw naturalnych, którego wydobywanie zostało zaniechane w 1991 r. Zasoby złoża o powierzchni 0,71 ha wynoszą 103 000 ton.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie złoża kopalin, których zasoby przekwalifikowano do zasobów pozabilansowych. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego występują tu dwa złoża węgla brunatnego (węgiel energetyczny) o zasobach perspektywicznych w granicach obrębu Rogów przy linii kolejowej. Eksploatacja złoża, ze względu na niewielką miąższość zasobów, jest nieopłacalna. Obszar prognostyczny wydobywania węgla brunatnego ma powierzchnię około 325 ha.

GLEBY

Jednym z najważniejszych elementów środowiska przyrodniczego wpływającym na rozwój obszarów wiejskich są gleby. Mają decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności na strukturę upraw i wysokość plonów.

W obszarze Gminy Rogów występują dość dobre warunki glebowe. Gleby średnio dobre i średnie (III-IV klasy bonitacyjnej) znajdują się we wschodniej i północnej części gminy. Gleby słabe i najslabsze (V-VI klasy bonitacyjnej) występują w zachodniej części gminy. Na terenie całej gminy dominują gleby brunatne wylugowane i kwaśne, utworzone z pyłów i piasków gliniastych. W miejscowościach: Kotulin, Kobylin, Mroga Dolna, Jasień i Wągry występują również kompleksy gleb bielcowych i pseudobielcowych. W obrębie gruntów ornych dominują kompleksy żytne (97,1%), z przewagą kompleksu żytniego dobrego i słabego. Występuje również niewielki udział kompleksów pszennych (2,5%) oraz zbożowo-pastewnych (0,4%). W obniżeniach o utrudnionym odpływie wód powierzchniowych występują gleby nieprzydatne rolniczo³.

WODY PODZIEMNE I POWIERZCHNIOWE⁴

Wody powierzchniowe

Gmina Rogów położona jest w zlewni rzeki Bzury, która obejmuje dwie zlewnie III rzędu: Rawki i Mrogi. Jednak sieć hydrologiczną gminy tworzy wyłącznie rzeka Mroga (39,05 km długości w granicach gminy) oraz jej dopływy. Rzeka Mroga bierze początek w okolicach wsi Gałkówek-Kolonia w Gminie Brzeziny. Jest prawostronnym dopływem Bzury. Ciek jest uregulowany w niewielkim

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

stopniu. Teren zlewni zajmują głównie pola uprawne, łąki oraz w niewielkim stopniu lasy iglaste i mieszane, a także tereny nieużytkowane. Zlewnia Mrogi jest największą powierzchnio na terenie gminy i zajmuje jej zachodnią i częściowo centralną część. Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w zlewni rzeki Rawki, która powstaje z połączenia źródeł zlokalizowanych na terenie Gminy Jeżów i Gminy Koluszki. Grunty zlewni w przeważającej części są użytkowane rolniczo, niewielką część zajmują lasy.

Na terenie gminy występuje kilka naturalnych i sztucznych, niewielkich zbiorników wodnych. Największym z nich jest zbiornik retencyjny SGGW – LZD w Rogowie na rzece Mrodze o powierzchni około 4,95 ha (powierzchnia lustra wody wynosi 4,3 ha).

Rysunek 2 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Rogów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

Według danych KZGW na obszarze Gminy Rogów nie występują tereny zagrożone podtopieniami, dlatego też nie odnotowane tego typu klęsk żywiołowych.

Wody podziemne

Na zdecydowanej większości obszaru jednostki występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne czwartorzędowe. Lokalnie wody ujmowane są także z jurajskiego piętra wodonośnego będącego w bezpośredniej więzi hydraulicznej z poziomami młodszymi. Utwory wodonośne wieku czwartorzędowego budują piaski grubo-, średnio i drobnoziarniste, piaski kwarcowe, często zapyłone, a w okolicach Olszy także żwir. W obrębie piętra czwartorzędowego znajdują się trzy poziomy wodonośne. Poziom przypowierzchniowy zbudowany z piasków pylastych, piasków z głazikami i piasków zaglinionych. Występuje na głębokości nieprzekraczającej 3,0 m w miejscowościach: Rogów, Rogów-Wieś oraz Przyłęk Duży.

I poziom wodonośny jest związany z serią piasków różnoziarnistych, pyłów piaszczystych, mułków zastoiskowych, pospółki piaszczystej. Miąższość skał wodonośnych waha się od 20 do 45 m. Sam poziom charakteryzuje się zwierciadłem swobodnym, stabilizującym się na różnej głębokości, w zależności od morfologii terenu.

Wody II czwartorzędowego poziomu wodonośnego, znajdującego się w utworach wodonośnych o miąższości 14,5 m, ujmowane są na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego SGGW w Rogowie. Poziom ten występuje na głębokości między 61,0 m p.p.t., a 75,5 m p.p.t., zbudowany jest z piasków drobnoziarnistych. Jurajski poziom wodonośny zbudowany jest z wapieni białych, skalistych, twardych z wkładkami krzemieni. Wody tego poziomu ujmowane są przez grupowy wodociąg znajdujący się we wsi Olsza.

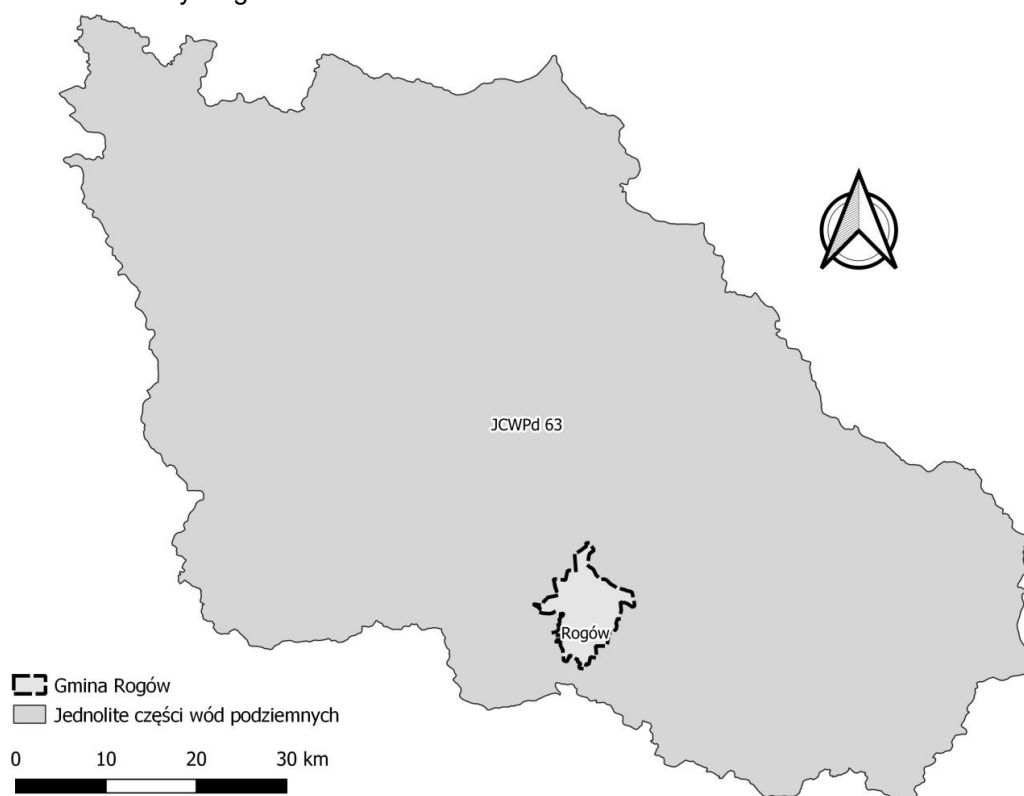
Cały obszar Gminy Rogów znajduje się w obrębie jednego zbiornika wód podziemnych, jest to: JCWPd nr 63 (kod PLGW200063).

Tabela 2 Charakterystyka JCWPd nr 63

JCWPd 63		
Powierzchnia (km ²)		5352,1
Region Wodny		Środkowej Wisły
Liczba pięter wodonośnych		4
Zasoby wód podziemnych	(m ³ /d)	402 330
	%	27,5

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

Rysunek 3 Położenie Gminy Rogów na tle JCWPd

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

Analizując dane Państwowego Instytutu Geologicznego, obszar JST znajduje się w granicach dwóch udokumentowanych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), są to:

- GZWP nr 403 (Brzeziny – Lipce Reymontowskie). Jest to zbiornik związany z utworami czwartorzędu w utworach międzymorenowych, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych na poziomie 2 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć wynoszącej 400,0 m.

Tabela 3 Charakterystyka GZWP 403

GZWP 403	
Powierzchnia (km ²)	726
Powierzchnia w obrębie JCWPd (km ²)	21,5
Typ zbiornika	porowy
Zasoby wód podziemnych w (m ³ /d)	220 000

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

- GZWP nr 404 (Koluszki-Tomaszów). Zbiornik ten budują utwory jury górnej, jego szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 350 tys. m³/dobę, przy średniej głębokości ujęć 200,0 m.

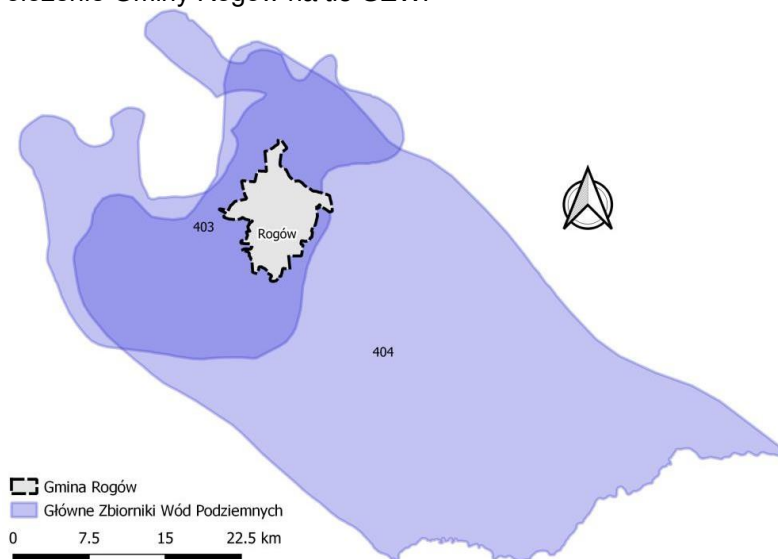
Tabela 4 Charakterystyka GZWP 403

GZWP 404	
Powierzchnia (km ²)	1109
Powierzchnia w obrębie JCWPd (km ²)	925,4
Typ zbiornika	Szczelinowo krasowy
Zasoby wód podziemnych w (m ³ /d)	350 000

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

GZWP to zbiorniki wydzielone ze względu na ich szczególne znaczenie regionalne dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia ludności w wodę.

Rysunek 4 Położenie Gminy Rogów na tle GZWP

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027

KLIMAT⁵

Według podziału Polski na regiony klimatyczne Gmina Rogów położona jest we wschodniej części VII regionu klimatycznego – Środkowopolskiego. Ilość opadów jest niewielka i wynosi od 400 do 450 mm w skali roku, przy średniej krajowej 600 mm. Średnia roczna temperatura wynosi od 7 do

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów

8°C. Średnie roczne usłonecznienie wynosi około 1500 – 1600 godzin na rok. Dominującym kierunkiem wiatrów jest kierunek zachodni oraz południowo-zachodni. Przeważają wiatry osiągające prędkość 3-5m/sek. Okres wegetacyjny trwa od 180 do 200 dni. W gminie panują korzystne warunki klimatyczne. Jest to obszar o stosunkowo łagodnym klimacie, odznaczający się dużą roczną sumą promieniowania słonecznego oraz parowaniem terenowym niewiele mniejszym od sumy rocznej opadów atmosferycznych. Powoduje to jednak ryzyko wystąpienia deficytu wody w glebach, spowodowanego odpływem powierzchniowym i wgłębnym.

SZATA ROŚLINNA, FLORA I FAUNA

Lasy na terenie Gminy Rogów podlegają pod nadleśnictwo Brzeziny, które podzielone jest na 2 obręby leśne: Brzeziny i Regny. Lasy zajmują 1 413,33 ha, co stanowi 21,39% całkowitej powierzchni gminy. Lasy tworzą kompleks we wschodniej części gminy oraz kilka kompleksów w części centralnej i zachodniej. Dominują lasy mieszane. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są: sosna, dąb, brzoza, buk i olsza.⁶

Szatę roślinną obszaru gminy tworzą zarówno zbiorowiska naturalne w postaci: lasów, zadrzewień śródpolnych i dolinnych, a także zbiorowiska, które mają genezę antropogeniczną i związane są z jednostkami osadniczymi lub pojedynczymi posesjami. Do tych ostatnich zaliczają się:

- arboretum w Rogowie;
- parki podworskie w Olszy i Rogowie PGR;
- cmentarze w Marianowie i Olszy oraz cmentarze wojenne w Jasieniu i Rogowie;
- szpalery przydrożne zmniejszające uciążliwość komunikacyjną;
- pasy zieleni wzdłuż ścieżek i między polami;
- zbiorowiska zielni urządzonej towarzyszące szkołom, kościołom;
- ogrody i sady przydomowe.

Wyraźnym elementem szaty roślinnej są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, dolinne i przydrożne. Zbiorowiska, głównie zagajniki sosnowe, chojniaki, laski brzozowe i olszowe, powstały na skutek zalesień porzuconych gruntów porolnych, gruntów o niskich klasach bonitacyjnych lub wskutek naturalnej sukcesji lasu na nieużytkach. Stanowią one naturalny element krajobrazu gminy. W obszarach dolinnych zachowały się naturalne siedliska łąkowe i grądowe z olchą, wierzbą i topolą oraz niewielkie obszary łąk. Natomiast w zagłębieniach bezodpływowych wykształciły się tereny podmokłe, torfowiska, oczka wodne.

OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE NA TERENIE GMINY

Ochrona środowiska realizowana jest poprzez respektowanie wymogów przepisów ustaw oraz ich aktów wykonawczych. Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych mogą zostać objęte ochroną poprzez ustanowienie dla nich ochrony prawnej w formie: parku krajobrazowego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, użytku ekologicznego, pomnika przyrody, obszaru Natura 2000.

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r

Formy Ochrony Przyrody w Gminie Rogów

Rezerваты Przyrody

Rezerваты przyrody znajdujące się na terenie Gminy Rogów, położone są na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowskie”, w kompleksie lasów doświadczalnych SGGW porastającym wschodnią część Gminy Rogów.

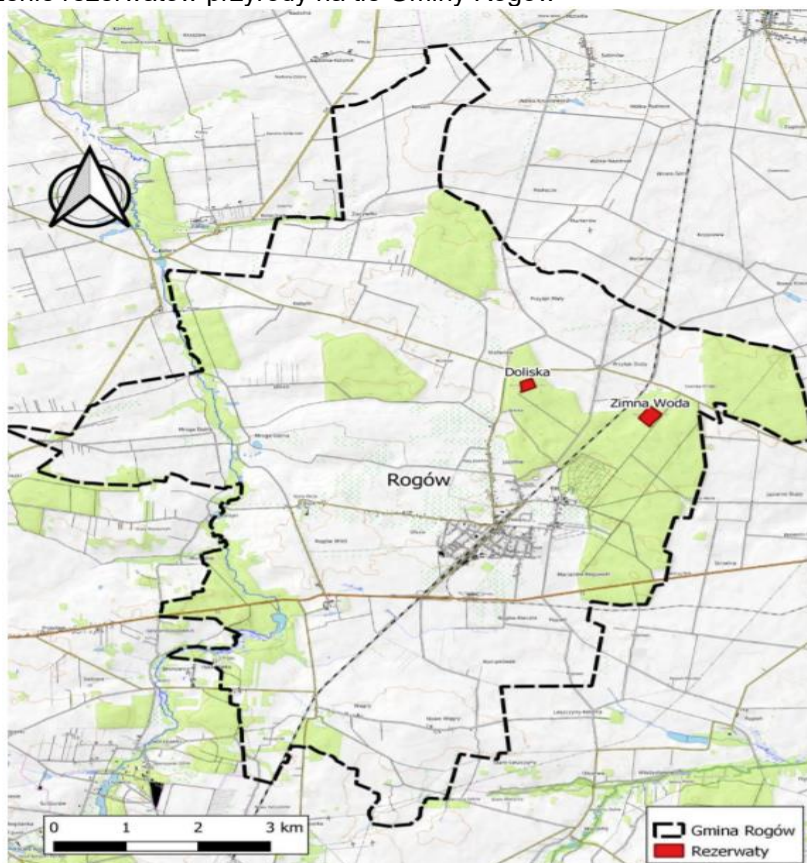
– Rezerwat Doliska

Rezerwat leśny o powierzchni 3,27 ha, powstał w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych lasu mieszanego z udziałem jodły, będącej tu poza granicą swego zasięgu. Utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 maja 1954 r. (M.P. Nr A-54, poz. 744). Plan ochrony rezerwatu ustanowiony został zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 141).

– Rezerwat Zimna Woda

Rezerwat leśny o powierzchni 5,93 ha, powstał w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych lasu dębowego o cechach naturalnego grądu, typowego dla lasów tej części kraju. Utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 maja 1954 r. (M.P. Nr A-54, poz. 745). Plan ochrony rezerwatu ustanowiony został zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 stycznia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2015 r. poz. 172).

Rysunek 5 Położenie rezerwatów przyrody na tle Gminy Rogów

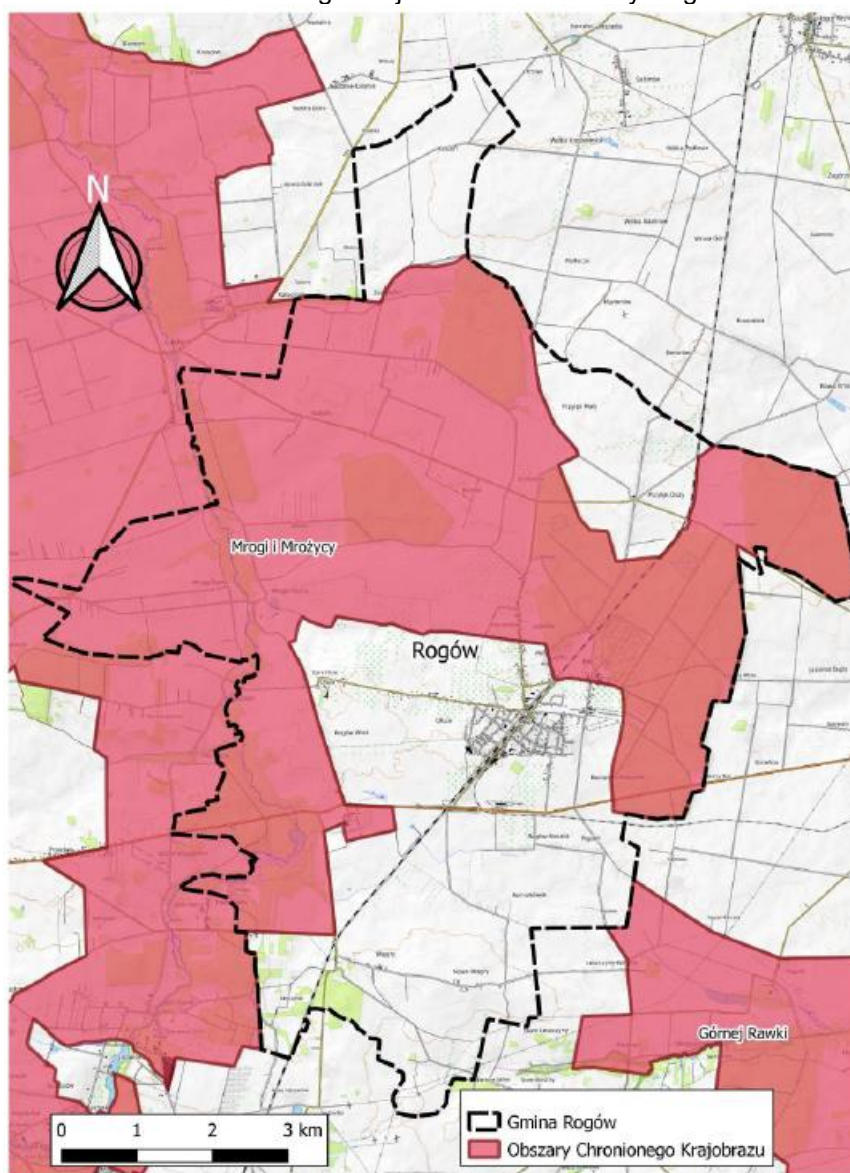
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r

Obszar Chronionego Krajobrazu

– Obszar Mrogi i Mrożycy

Na terenie Gminy Rogów znajduje się jeden Obszar Chronionego Krajobrazu – Obszar Mrogi i Mrożycy. Obejmuje on źródłiskowe i górne partie dolin rzecznych wraz z przyległymi terenami rolno-leśnymi. Cały obszar charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu – strome zbocza dolin, dolinki boczne, parowy i niecki pokryte częściowo lasami. W szacie roślinnej dominują łąki z niewielkimi fragmentami lasów łęgowych. Na uwagę zasługują również płyty muraw kserotermicznych pod Rogowem.

Rysunek 6 Położenie Obszaru Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Rogów

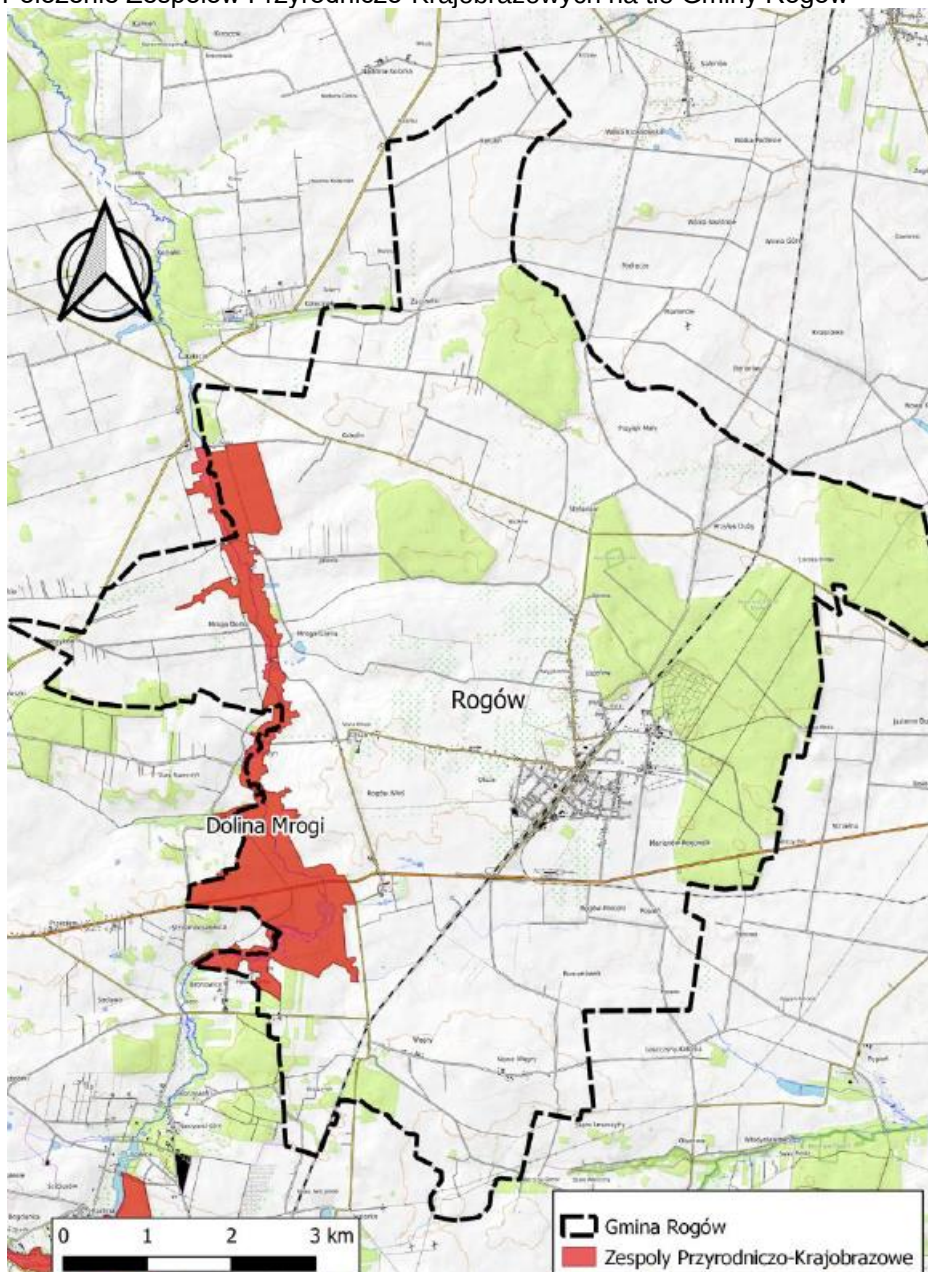
Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe Dolina Mrogi

Powierzchnia całkowita obszaru to 493,00 ha, został utworzony w 1997 roku. Celem ochrony jest zachowanie wartości krajobrazowych przełomowej doliny rzecznej na krawędzi Wzniesień Łódzkich z głębokimi parowami, korytem rzeki, źródłami, zagłębieniami i głazami narzutowymi, a także zachowania szaty roślinnej, ze stanowiskami buka na granicy zasięgu i innymi starymi drzewami, z różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi.

Rysunek 7 Położenie Zespołów Przyrodniczo-Krajobrazowych na tle Gminy Rogów

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r

Otulina Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich

Obszar otuliny (Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego i Wojewody Skierniewickiego z dnia 31 grudnia 1996 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego „Wzniesień Łódzkich”, Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 33, Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 27, zmienione uchwałą nr LV/1545/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie dostosowania formy prawnej Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 165, poz. 1359) obejmuje swoim zasięgiem niewielkie obszarowo teren wzdłuż zachodniej granicy Gminy. U głównych założeń powstania Parku leży ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i historyczno-kulturowych najcenniejszych fragmentów północnej części mezoregionu Wzniesienia Łódzkie.

Pomniki Przyrody

Na terenie gminy znajduje się 18 pomników przyrody obejmujących pojedyncze drzewa bądź ich skupiska.

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA⁷

Poważne awarie przemysłowe

Na terenie Gminy Rogów nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki poważnych awarii przemysłowych mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych spowodowanych wypadkami lub kolizjami drogowymi.

Zagrożenia naturalne

Duży wpływ na stan środowiska i możliwości jego ochrony, oprócz czynników antropogenicznych, mają także zagrożenia naturalne. Ich skala, a także ryzyko i skutki ich wystąpienia uzależnione są w dużej mierze od naturalnych uwarunkowań regionu wynikających głównie z ukształtowania terenu i budowy geologicznej oraz warunków występowania wód podziemnych i wód powierzchniowych, a także szaty roślinnej. Warunki naturalne mogą być sztucznie przekształcane pod kątem zapewnienia ochrony przed takimi zagrożeniami.

Powodzie

Gmina Rogów położona jest w zlewni rzeki Bzury, która obejmuje dwie zlewnie III rzędu: Rawki i Mrogi. Główną rzeką przebiegającą przez teren gminy jest rzeka Mroga, która tworzy sieć hydrologiczną gminy. Na terenie gminy nie istnieje żadne ryzyko wystąpienia zagrożenia powodziowego.

Zanieczyszczenie powietrza

W 2020 roku GIOŚ dla obszaru województwa łódzkiego przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2019. Dla strefy łódzkiej, na której położona jest Gmina Rogów, występują obszary przekroczeń dla PM10, PM2,5, B(a)P oraz ozonu O3. Na obszarze Gminy Rogów znaczny wpływ na stan powietrza atmosferycznego ma: emisja powierzchniowa pochodząca ze spalania paliw na cele energetyczne oraz emisja liniowa. Największe zanieczyszczenie ma miejsce

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r

podczas sezonu grzewczego (źródła emisji opierają się o paliwa stałe – głównie węgiel kamienny i drewno). Wpływ ruchu drogowego (emisja liniowa) na zanieczyszczenie powietrza jest mniejszy niż instalacji grzewczych, jednak jest równomiernie nasilony podczas całego roku kalendarzowego, zwłaszcza na obszarach położonych wzdłuż dróg wojewódzkich i drogi krajowej. Na obszarze gminy wpływ na wielkość poziomów stężeń mogą mieć również zanieczyszczenia, które migrują z obszarów zurbanizowanych.

Zagrożenia hałasem

Największymi źródłami zagrożenia hałasem jest ruch kołowy oraz kolejowy. Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią:

- droga krajowa nr 72,
- linia kolejowa o znaczeniu krajowym (Warszawa - Katowice).

Rosnące natężenie ruchu powoduje coraz większą presję na środowisko. Wieloletnie badania wskazują na zwiększanie się obszarów poddanych nadmiernemu oddziaływaniu hałasu i niepokojące zmniejszanie powierzchni terenów o korzystnych warunkach akustycznych.

2.1.5. Rys historyczny

Uwzględniając historyczno-geograficzny podział kraju, Gminę Rogów należy sytuować w południowo-zachodniej części Mazowsza. Istnienie Rogowa w XVI w. potwierdza „Atlas Historyczny Polski” wydany w 1888 r. w Warszawie. Pochodzenie nazwy Rogów można więc tłumaczyć dwojako: - jako pochodzącej od wyrazu „róg” łączonej z niegdysiejszymi obszarami leśnymi i zwierzyną, lub - jako pochodna od nazwiska Rogowskich - właścicieli ziemskich.

Z przekazów historycznych wnioskować by należało, iż pierwotnie miejscowość Rogów sytuowana była bardziej na zachód, nad rzeką Mrogą. Dużą rolę w historii odegrały budowa i uruchomienie linii kolejowej w połowie XIX w. znanej jako Kolej Warszawsko - Wiedeńska. W roku 1865 powołano na tym obszarze gminę - Mroga Dolna z siedzibą w Kołacinie. Nazwa taka przetrwała aż do 1953 roku pomimo, iż w 1928 roku siedzibę przeniesiono już do Rogowa - Stacji, do specjalnie w tym celu wybudowanego budynku. Obecnie Urząd Gminy mieści się w tym miejscu.

W 1914 roku Niemcy wybudowali kolej wąskotorową na tarasie Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska, liczącą 49 km. W latach międzywojennych był to podstawowy środek transportu zarówno pasażerskiego, jak też towarowego w regionie rawskim. Obecnie jako Rogowska Kolej Dojazdowa od 1997 r. wpisana do rejestru zabytków, jest atrakcją turystyczną i obsługuje jedynie zorganizowane przejazdy turystyczne.

Dużą rolę w okresie 1905 - 1939 odgrywała Huta Szkła w Rogowie. Był to wówczas największy zakład pracy zatrudniający ok. 75 robotników w systemie trzymianowym. Huta poza tym, że stanowiła źródło utrzymania dla wielu rodzin, była także prężnym ośrodkiem kulturalno-oświatowym. W pierwszych dniach września 1939 roku w wyniku bombardowania obiekt uległ całkowitemu zniszczeniu i nigdy nie został już odbudowany.

Teren Gminy był miejscem wielu wydarzeń wojennych podczas obu wojen światowych, czego świadectwem jest: pomnik z tablicą o treści: „Nieznanemu Żołnierzowi – Rogowianie”, mogiły sześciu żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej oraz pomnik przy kościele parafialnym upamiętniający miejsce egzekucji pięciu mężczyzn w Rogowie.

Gmina przetrwała trudny okres okupacji niemieckiej. Od lutego 1942 roku działał tu polski ruch oporu. Z końcem 1940 roku okupant utworzył w rejonie stacji kolejowej w Rogowie żydowskie getto, w którym umieścił całą miejscową ludność żydowską, składającą się z około dwudziestu rodzin. Już z początkiem 1941 roku Żydzi zostali wywiezieni transportem kolejowym.

Istotną rolę w historii Gminy odgrywa również Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie. Już w latach 1919 - 1923 w Rogowie powstała leśna placówka dydaktyczno-naukowa tej warszawskiej uczelni, dwa lata później powstało arboretum. W latach pięćdziesiątych założone zostało alpinarium. Efekty tych działań pozwoliły na utworzenie Muzeum Lasu i Drewna.

2.1.6. Rys kulturowy, powiązania funkcjonalne

Krajobraz kulturowy, jako historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka przestrzeń, zawiera wytwory cywilizacji ludzkiej i elementy przyrodnicze oraz lokalną tradycję. Ochrona krajobrazu kulturowego może być realizowana poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, ustanowienie w formie uchwały rady gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub parku kulturowego lub rozporządzenie wojewody o wpisie do rejestru zabytków. Ochrona krajobrazu Gminy Rogów realizowana jest w obowiązujących planach miejscowych oraz poprzez Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Mrogi”.

Gmina Rogów pod względem historycznym związana jest genetycznie z prowincją historycznego Mazowsza, jego południowo-zachodniej części. Tradycje gminy są związane z jej rolniczym charakterem. Folklor widoczny jest w organizowanych cyklicznie dożynkach oraz uroczystościach na terenie gminy.

Podstawowymi elementami architektonicznymi i przestrzennymi wyznaczającymi tożsamość gminy są:

- Lasy SGGW;
- Obiekty Leśnego Zakładu Doświadczalnego:
 - Arboretum i Alpinarium,
 - Centrum Edukacji Przyrodniczo – Leśnej z Muzeum Lasu i Drewna,
 - Gospodarstwo Szkółkarskie;
- Kolej Wąskotorowa Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska;

Fotografia 1 Rogowska Kolej Wąskotorowa

Źródło: Fotografia własna

- Skansen Lokomotyw w Rogowie;
- Zespół pałacowy i folwarczny w Rogowie PGR;
- Obiekty związane z pobytem i twórczością Władysława Reymonta (pomnik i drzewo);
- Dolina rzeki Mrogi;
- linia kolejowa;
- krajobraz rolniczy.

Działalność kulturalna koncentruje się głównie w szkołach, gdzie w ograniczonym zakresie prowadzone są zajęcia świetlicowe, wyrównawcze i pozalekcyjne. Dodatkowo, funkcję ośrodków kulturalnych pełnią również Ochotnicze Straże Pożarne. Działalność kulturalna jest wspierana również przez lokalne organizacje i stowarzyszenia, a także Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie.

W Rogowie odbywają się liczne imprezy niecykliczne, takie jak: pikniki historyczne, sportowe, rodzinne, zawody wędkarskie, wymiany międzynarodowe uczniów.

Imprezy cykliczne organizowane przez Leśny Zakład Doświadczalny w Rogowie:

- Bieg Leśnika wokół Arboretum w Rogowie;
- Międzynarodowe Targi Leśne;
- Święto Wiosny oraz Święto Jesieni w których organizację angażują się również mieszkańcy gminy.

Zadania w zakresie kultury w Gminie Rogów realizowane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Rogowie.

GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
w Rogowie

Budynek, w którym instytucja prowadzi działalność został wybudowany specjalnie w tym celu. Powstał on w ramach

Programu Wieloletniego Kultura + Priorytet „Biblioteka + infrastruktura bibliotek”. W Bibliotece znajduje się wypożyczalnia, czytelnia z księgozbiorem podręcznym i stanowiskami komputerowymi dostępnymi dla czytelników. Istnieje również możliwość korzystania z sali konferencyjnej do pracy grupowej lub indywidualnej dla 50 osób oraz sali sportowo-rekreacyjnej. Utworzono także kącik dla najmłodszych. Biblioteka poza wypożyczaniem książek oferuje darmowy dostęp do Internetu, różnorodne zajęcia dla dzieci i młodzieży, warsztaty plastyczne i lekcje biblioteczne, organizuje konkursy dla szkół i przedszkola, kurs tańca, czy zajęcia fitness. Obiekt biblioteki przystosowano do pełnienia funkcji ośrodka kultury, m.in. poprzez: organizowanie imprez kulturalnych, rozrywkowych, spektakli, koncertów, wystaw i upowszechnianie kultury ludowej.

Na obszarze Gminy Rogów działalność prowadzą dwa muzea:

Muzeum Lasu i Drewna

Początkowo kolekcjonowano zbiory dydaktyczne, których gromadzenie rozpoczęto w 1950 roku. Muzeum miało początkowo służyć wyłącznie potrzebom dydaktycznym Wydziału Leśnego. Głównym działem Muzeum jest "Zoologia leśna i łowiectwo", prezentuje on ponad 250 okazów ptaków, ok. 50 okazów ssaków oraz kolekcję poroży. Na szczególną uwagę zasługuje wystawa poświęcona nietoperzom i owadom. W muzeum można obejrzeć również m.in kolekcję szyszek i grzybów.

Kolej Wąskotorowa Rogów - Rawa Mazowiecka - Biała Rawska ze Skansenem Lokomotyw w Rogowie

Linia licząca 49 km została wybudowana w latach 1915 – 1917 jako wojskowa kolej polowa. Do 2001 roku była własnością Polskich Kolei Państwowych, obecnie jest własnością Powiatu Rawskiego. Operatorem kolei wąskotorowej jest Fundacja Polskich Kolei Wąskotorowych, organizująca turystyczne przejazdy zabytkową koleją od 2003 roku. Kolej Wąskotorowa jest jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy.

Wśród stowarzyszeń działających na obszarze gminy wymienia się:

- Wągrowskie Stowarzyszenie Rozwoju - powstało w 2005 roku. Prowadzi działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Rogów, inaczej: Koło Gospodyń Wiejskich w Przyłęku Dużym - funkcjonuje od 30 maja 2005 r. Podstawowym zadaniem jest koordynowanie prac kół oraz reprezentowanie ich potrzeb i interesów wobec organów władzy. Stowarzyszenie prowadzi także działalność kulturalną m.in. poprzez współorganizowanie Święta Wiosny w Rogowie.

– Stowarzyszenie „Ognisko Miłości” - powstało w 2004 roku, zajmuje się prowadzeniem domu rekolekcyjnego „Ognisko Miłości” w Olszy.

– Polski Związek Wędkarski (PZW) – Koło w Rogowie - organizuje na terenie gminy zawody sportowe i wędkarskie. Głównym łowiskiem Koła jest zalew „Rogów” położony w obrębie Rogów PGR przy drodze krajowej nr 72.

– Fundacja 4 Pułku Piechoty Księstwa Warszawskiego – Kuźnia - organizacja powstała w 2005 roku. Celem działalności fundacji jest podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. Fundacja posiada grupę rekonstrukcji historycznej oraz bogatą kolekcję elementów uzbrojenia i wyposażenia, a także publikacji dotyczących Wojska Polskiego. Fundacja wydaje publikacje o profilu historycznym.

– Stowarzyszenie Przyjaciół Rogowa

Celem stowarzyszenia jest:

- Promocja Rogowa, jego walorów historycznych, kulturalnych, przyrodniczych i gospodarczych;
- Prowadzenie działalności kulturalnej i edukacyjnej;
- Podejmowanie i inspirowanie działań na rzecz ochrony środowiska, ochrony przyrody oraz podnoszenia estetyki miejscowości;
- Gromadzenie, opracowywanie i upowszechnianie materiałów dotyczących Rogowa i okolic;
- Inspirowanie i wspomaganie działalności miejscowych organizacji społecznych, kulturalnych i zawodowych w zakresie realizacji przedsięwzięć służących realizacji celów zbieżnych z celami stowarzyszenia;
- Inspirowanie działań służących rozwojowi gospodarczemu Rogowa i okolic⁸.

Ochotnicze Straże Pożarne

W Gminie Rogów funkcjonują trzy jednostki OSP: Rogów, Kotulin oraz Przyłęk Duży. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych uświetniają swoją obecnością uroczystości gminne i biorą czynny udział w życiu kulturowym Gminy, jednak ich głównym zadaniem jest zapobieganie pożarom, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. W związku z tym jednostki potrzebują odpowiedniego sprzętu technicznego, tak aby w przypadku sytuacji zagrożenia udzielić sprawnie pomocy oraz zabezpieczyć teren. Jest to szczególnie istotne w przypadku wzrastającej liczby zagrożeń wynikających ze zmieniających się warunków atmosferycznych, ale także dla ratownictwa drogowego.

⁸ <https://rejestr.io/krs/245923/stowarzyszenie-przyjaciol-rogowa>

Powiązania funkcjonalne oraz współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Rogów jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „Mroga”, która zrzesza 4 gminy powiatu brzezińskiego (Brzeziny, Dmosin, Jeżów i Rogów) i Gminę Koluszki w powiecie łódzkim wschodnim.

Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, aktywizuje społeczność lokalną i promuje obszar oraz wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju. Wśród jego celów znalazły się działania mające na celu rozwój turystyki, ochronę i promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych, popularyzację i rozwój

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Zagospodarowanie przestrzenne gminy warunkuje jej rozwój, wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną.

W gminie wyróżnić można cztery kształtujące się strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- 1) strefa centralna (Rogów), w którym wskazuje się: stopniowe ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz rozwoju funkcji usługowej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, a także terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, przekształcenie terenów zainwestowanych wsi w struktury wielofunkcyjne łączące zabudowę usługową i mieszkaniową oraz ochronę i eksponowanie wartościowych kulturowo i historycznie obiektów i obszarów oraz ich otoczenia;
- 2) strefa doliny rzeki Mrogi oraz lasów we wschodniej i środkowej części obszaru Gminy, w których wskazuje się zachowanie wartościowych przyrodniczych obszarów, rozwój funkcji rekreacyjnych oraz stopniowe ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz rozwoju terenów leśnych poprzez wyłączenie z użytkowania rolnego gruntów o niskiej przydatności rolniczej;
- 3) strefa turystyczna, w której wskazuje się rozwój funkcji usług turystyki w zieleni w sąsiedztwie zabytkowego zespołu pałacowo-folwarcznego terenu zabudowy;
- 4) strefa produkcyjna, w której wskazuje się ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz rozwoju funkcji produkcyjnych, magazynowych i usługowych;
- 5) strefa obejmująca pozostałą część gminy, w której wskazuje się kontynuację funkcji przyrodniczych, rolniczych i rozwój funkcji mieszkaniowych.

STUDIUM I PLANY MIEJSCOWE – STOPIEŃ POKRYCIA OBSZARU GMINY I STRUKTURA PRZEZNACZENIA TERENÓW

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*. W 2021 roku Rada Gminy w Rogowie podjęła uchwałę Nr XXXIII/183/2021 z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*, oraz uchwałę

nr XXXIII/184/2021 z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów obrębu Rogów PGR. Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Rogów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 17 marca 2023 r. do 11 kwietnia 2023 r.

Według Raportu o stanie Gminy Rogów za 2021 rok, ostatnia ocena aktualności planów miejscowych była przeprowadzona w roku 2017. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Gmina Rogów zajmuje powierzchnię około 66 km², z czego około 15% powierzchni objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla obszaru gminy Rogów obowiązuje 16 planów miejscowych:

- 1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek nr ewid. 361 i 848/1 w Rogowie;
- 2) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu obrębu Rogów PGR;
- 3) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działek o nr ewid. 125/1 i 126 w obrębie Popień;
- 4) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działki o nr ewid. 84 w obrębie Wągry;
- 5) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obrębu Józefów oraz fragmentu obrębu Nowe Wągry;
- 6) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obrębu Józefów;
- 7) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obszaru miejscowości Przyłęk Duży, Gmina Rogów;
- 8) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu obszaru miejscowości Wągry i Nowe Wągry, Gmina Rogów;
- 9) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Rogów;
- 10) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Rogów, dla działki o nr ewid. 368;
- 11) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Rogów, dla części działek o nr ewid. 491, 492;
- 12) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Rogów dla działek o nr ewid. 77/1, 77/2;
- 13) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Marianów, Rogów Osada, Rogów PGR, Rogów;
- 14) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Rogów i Olsza;
- 15) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Stefanów;
- 16) zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu miejscowości Józefów.

POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Niewielka odległość od aglomeracji łódzkiej i ośrodków subregionalnych, jednostka terenowa szkoły wyższej oraz sprawne połączenia komunikacyjne poprzez drogę krajową, drogi powiatowe i kolej kształtują rozwój gminy. Mieszkańcy mają możliwość zaspokojenia na terenie gminy potrzeb m.in.: w zakresie zakupu podstawowych artykułów żywnościowych i przemysłowych, szkolnictwa podstawowego, podstawowej opieki medycznej. Potrzeby związane m.in. ze szkolnictwem średnim i wyższym, specjalistyczną opieką medyczną oraz kulturą i rozrywką realizowane są w większych ośrodkach na terenie województwa. Głównym ośrodkiem i stolicą regionu jest miasto Łódź. Siedziba władz powiatowych znajduje się w mieście Brzeziny.

STRUKTURA OSADNICZA

Jak zapisano w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*: „W przestrzeni Gminy wyróżnić można kilka czytelnych struktur funkcjonalno- przestrzennych:

- 1) obszar centralny (Rogów), ze współistniejącymi funkcjami: mieszkaniową, usługową, produkcyjną oraz zanikającą funkcją rolniczą;
- 2) układy o czytelnym układzie osadniczym i charakterze wielofunkcyjnym, łączącym funkcje mieszkaniowe, przyrodnicze i rolnicze (Kotulin, Przyłęk Duży, Przyłęk Mały, Zacywilki – część północna, Stefanów, Olsza – część południowa, Rogów Wieś, Popień, Wągry);

Fotografia 2 Zabudowa i pola uprawne w miejscowości Przyłęk Duży

Źródło: Fotografie własne

- 3) układy o czytelnym układzie osadniczym z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej (Marianów, Józefów – część wschodnia);
- 4) tereny rolnicze z zabudową zagrodową rozproszoną (Zacywilki – część południowa, Kobylin, Jasień, Mroga Dolna, Olsza – część północna, Józefów – część zachodnia, Romanówek, Nowe Wągry);
- 5) tereny lasów położone we wschodniej i centralnej części gminy o funkcji przyrodniczej – kompleksy leśne Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego;
- 6) tereny zachodniej części Gminy o funkcji przyrodniczej i zróżnicowanej rzeźbie terenu kształtowanej przez dolinę rzeki Mrogi.

Dominującym typem zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe. Zabudowa zagrodowa powoli jest zastępowana zabudową wyłącznie mieszkaniową jednorodziną i usługami. Towarzyszą jej pojedyncze obiekty produkcyjne, w tym przetwórstwa rolno-spożywczego.

Pod względem ukształtowanych struktur przestrzennych, na terenie gminy przeważają, charakterystyczne dla obszarów wiejskich, typy osadnicze:

- 1) wsie „ulicówki” – pasma zabudowy przydrożnej (np.: Kotulin, Zacywilki, Stefanów, Józefów, Przyłęk Mały, Przyłęk Duży, Olsza, Rogów Wieś, Popień, Wągry);
- 2) wsie „samotnice” – zabudowa zagrodowa, rozproszona (np.: Kobylin, Jasień, Romanówek, Nowe Wągry);
- 3) wsie o układzie centralnym – zabudowa mieszkaniowa i usługowa, która koncentruje się w części centralnej (Rogów, częściowo Przyłęk Duży).

Najbardziej złożony układ przestrzenny posiada Rogów. Układ tworzy sieć ulic, przecinających się pod kątem prostym oraz działki o wielkościach od około 700,0 m² do około 2 500,0 m². Strefa centrum miejscowości Rogów przedzielona jest przez tory kolejowe.

Fotografia 3 Miejscowość Rogów

Źródło: Fotografia własna

Funkcję głównej przestrzeni publicznej pełni ul. Wojska Polskiego i ul. Żeromskiego, przy których znajduje się większość obiektów usługowych, a także budynek Urzędu Gminy, bank oraz kościół.

Na terenie gminy występuje również zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze złożonym, lokalizowana w znacznych odległościach od jednostek osadniczych, nie tworząca zwartych skupisk osadniczych.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI⁹

W Studium wyznacza się obszar przestrzeni publicznej wymagający przekształceń, rehabilitacji i rewitalizacji oznaczony na rysunku Studium obejmujący obszar w centrum miejscowości Rogów. Działania winny prowadzić do poprawy ładu przestrzennego i funkcjonalności przestrzeni oraz ukształtowania przestrzeni publicznych i rozwoju funkcji wzmacniających rolę centrum gminy. Ponieważ rozległy obszar strefy centrum miejscowości Rogów przecina linia kolejowa, kształtowanie przestrzeni publicznej Rogowa wymaga działań spajających obszar centrum poprzez kształtowanie przestrzeni i miejsc publicznych wysokiej jakości w rozdzielonych częściach. Wskazuje się, również, podniesienie atrakcyjności turystycznej centrum miejscowości w oparciu o kolej wąskotorową. Dopuszcza się możliwość jej przedłużenia do Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie. Obszarami wymagającymi rekultywacji są tereny poeksploatacyjne. Wskazane jest w ramach procesu rekultywacji obszaru wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla wzmocnienia funkcji przyrodniczej terenu poprzez m.in. wprowadzenie zalesień, zbiorników wodnych lub rolnicze wykorzystanie terenu.

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów

REWITALIZACJA (OBSZAR ZDEGRADOWANY, OBSZAR REWITALIZACJI, ZAŁOŻENIA I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE)¹⁰

Rewitalizacją winien być objęty obszar centrum miejscowości Rogów. Działania winny prowadzić do poprawy ładu przestrzennego i funkcjonalności przestrzeni oraz ukształtowania przestrzeni publicznych i rozwoju funkcji wzmacniających rolę centrum Gminy.

Ponieważ rozległy obszar strefy centrum miejscowości Rogów przecina linia kolejowa, kształtowanie przestrzeni publicznej Rogowa wymaga działań spajających obszar centrum poprzez kształtowanie przestrzeni i miejsc publicznych wysokiej jakości w rozdzielonych częściach. Wskazuje się również podniesienie atrakcyjności turystycznej centrum miejscowości w oparciu o kolej wąskotorową. Dopuszcza się możliwość jej przedłużenia do Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie.

Obszarami wymagającymi rekultywacji są tereny poeksploatacyjne. Wskazane jest w ramach procesu rekultywacji obszaru wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla wzmocnienia funkcji przyrodniczej terenu poprzez m.in. wprowadzenie zalesień, zbiorników wodnych lub rolnicze wykorzystanie terenu.

OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI ZE WZGLĘDÓW PRZYRODNICZYCH

Nie wyróżniono.

OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

W granicach obszaru objętego zmianą Studium w ramach realizacji uchwały Nr XXXIII/183/2021 Rady Gminy Rogów z dnia 19 lipca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rogów*, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi z 2018 r., nie wskazano lokalizacji inwestycji celów publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

OBSZARY INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym wskazuje się tereny: dróg publicznych, tereny infrastruktury technicznej, tereny usług sportu i rekreacji, tereny zieleni urządzonej i usług. Inwestycje celu publicznego mogą być również lokalizowane na innych terenach zgodnie z ich przeznaczeniem i przeznaczeniem dopuszczalnym. Szczegółowe ustalenie lokalizacji inwestycji powinno nastąpić w planie miejscowym lub decyzji administracyjnej.

TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE¹¹

Tereny zamknięte w rozumieniu przepisów odrębnych z zakresu prawa geodezyjnego i kartograficznego na terenie gminy Rogów ustanowiono w związku z przebiegiem linii kolejowej relacji Warszawa – Katowice. Obejmują one działki na terenie wsi: Przyłęk Duży (dz. nr ew. 349/7), Rogów (dz. nr ew. 5/1, 5/6, 69/1, 743), Rogów PGR (dz. nr ew. 24/1), Wągry (dz. nr ew. 96) oraz Nowe Wągry (dz. nr ew. 51).

¹⁰ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*

¹¹ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*

Nie wyznaczono strefy ochronnej terenów zamkniętych.

W przypadku dokonania weryfikacji granic terenów zamkniętych, stwierdzenia zbędności części terenu dla potrzeb prowadzenia ruchu kolejowego, dopuszcza się zagospodarowanie terenów wyłączonych z terenów zamkniętych na inne cele (m.in. usługi, tereny magazynowo-składowe, tereny zieleni urządzonej, zabudowa mieszkaniowa).

INNE OBSZARY PROBLEMOWE

Nie wyróżniono.

2.2.1. Infrastruktura techniczna

Infrastrukturą techniczną nazywa się zbiór różnego rodzaju urządzeń i obiektów o charakterze publicznym, niezbędnych do poprawnego funkcjonowania gospodarki narodowej oraz społeczeństwa na określonym terytorium¹². Stan i poziom nowoczesności infrastruktury warunkują zatem możliwości rozwoju danego obszaru oraz poziom życia społeczeństwa zamieszkującego go. W ramach infrastruktury technicznej wyróżnia się infrastrukturę: transportu, energetyczną, wodnokanalizacyjną, związaną z gospodarką odpadami oraz infrastrukturę łączności.

INFRASTRUKTURA TRANSPORTU

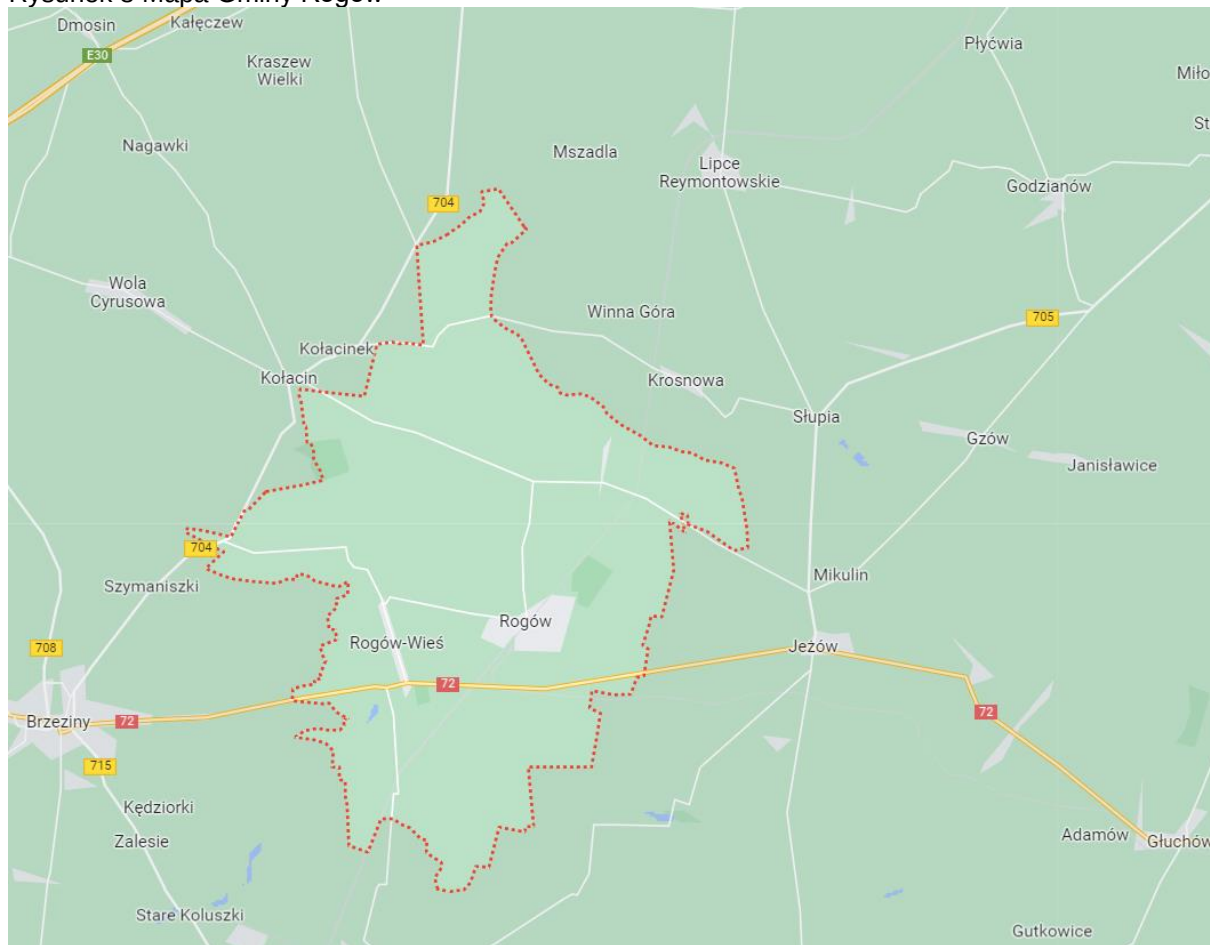
Drogi

Gmina usytuowana jest korzystnie względem ciągów komunikacyjnych. Na system dróg w gminie składają się:

- droga wojewódzka nr 704;
- droga krajowa nr 72 relacji Konin – Rawa Mazowiecka, prowadząca bezpośrednio również do Łodzi; droga ta łączy gminę bezpośrednio na wschód z Jeżowem oraz na zachód z Brzezunami;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne.

¹² „Znaczenie infrastruktury komunalnej dla rozwoju lokalnego i regionalnego – przykład województwa łódzkiego” Katedra Zagospodarowania Środowiska i Polityki Przestrzennej, Uniwersytet Łódzki, dr Bartosz Bartosiewicz – prezentacja, www.rpo.lodzkie.pl

Rysunek 8 Mapa Gminy Rogów

Źródło: www.google.pl/maps/place/Rogów

Przez obszar Gminy Rogów przebiega droga krajowa nr 72 i w niewielkiej części droga wojewódzka nr 704. Droga krajowa na obszarze gminy prowadzi na odcinku około 6,5 km, zaś droga wojewódzka na odcinku około 0,5 km. Stan dróg jest dobry.

Drogi powiatowe na obszarze Gminy Rogów o łącznej długości 30,00 km są dobrej jakości. Wszystkie posiadają nawierzchnię twardą bitumiczną, jednak część z nich wymaga modernizacji. Poniżej przedstawiono ich zestawienie.

Tabela 5 Drogi powiatowe w Gminie Rogów:

nr drogi	przebieg drogi	powiat
1320E	Borysław - Słupia	brzeziński, skierniewicki
5103E	Niesułków – Kołacin – Jeżów – Byczki – Maków – Mokra Lewa	zgierski, brzeziński, skierniewicki
2938E	Przeclaw – Wągry – Rogów Wieś - Olsza	brzeziński
2939E	ul. Akademicka – st. kol. Rogów – Rogów – Olsza – Henryków	brzeziński
2940E	Stefanów – do drogi nr 72	brzeziński
2934E	Droga przez Marianów Rogowski – Marianów - Popień	brzeziński

Źródło: *Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Rogów*

Drogi gminne stanowią łącznie około 44 km długości, w tym 34,150 km jest ponumerowanych. Drogi gminne, na odcinkach o nawierzchni utwardzonej, reprezentują dobry stan techniczny. Część dróg gminnych wymaga jednak urządzenia poprzez utwardzenie i budowę chodników oraz remontu

nawierzchni i doprowadzenia do parametrów wymaganych w przepisach odrębnych, dotyczących dróg publicznych. Poniżej przedstawiono zestawienie dróg gminnych.

Tabela 6 Drogi gminne w Gminie Rogów

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
121054E	(droga woj. nr 704) – granica gminy Dmosin – Kotulin – granica Gminy Lipce Reymontowskie – /Wólka Krosnowska/	1,905
121151E	Zacywilki – Stefanów	3,829
121152E	/Podłęczce/ granica gminy Słupia – Przyłęk Mały – droga powiatowa 5103E /Stefanów/	2,731
121153E	/Krosnowa/ - granica gminy Słupia – Przyłęk Duży – Huta	4,205
121154E	Jasień – Józefów	4,021
121155E	/Henryków/ droga woj. nr 704 – Jasień – Mroga Górna	3,342
121005E	Mroga Dolna – granica gminy Brzeziny – /Michałów/	0,754
121157E	Popień – granica gminy Jeżów – /Leszczyny/	1,034
121156E	Wągry – Nowe Wągry – granica gminy Jeżów (Leszczyny)	2,748
106252E	Wągry – granica gminy Koluszki – /Jeziorko/	1,081
121158E	Rogów, ul. Cegielniana; Rogów, ul. Słoneczna; Rogów, ul. Polna	0,352; 0,235; 0,770
121159E	Rogów, ul. Ogrodowa	0,658
121160E	Rogów, ul. Wiśniowa	0,360
121161E	Rogów, ul. Wojska Polskiego	0,530
121162E	Rogów, ul. Zachodnia	0,526
121163E	Rogów, ul. Szkolna	0,275
121164E	Rogów, ul. 3-go Maja	0,715
121165E	Rogów, ul. Paderewskiego	0,700
121166E	Rogów, ul. Zakątna	0,432
121167E	Rogów, ul. Kolejowa	0,425
121168E	Rogów, ul. Kopernika	0,178
121169E	Rogów, ul. Południowa	0,585
121170E	Rogów, ul. Poprzeczna	0,253
121171E	Rogów, ul. Jana Pawła II	0,132
121172E	Rogów, ul. Moniuszki	0,124
121173E	Rogów, ul. Chopina	0,123
121174E	Rogów, ul. Targowa	0,187
121175E	Olsza – granica gminy Brzeziny – (Rozworzyn)	0,940
RAZEM		34,150
-	Rogów, ul. Mickiewicza	około 0,127
-	Rogów, ul. Krakowska	około 0,114
-	Rogów, ul. Słowackiego	około 0,112
-	Rogów, ulica bez nazwy (działka nr 490)	około 0,309
-	Rogów, ul. 9-Maja	około 0,314
-	Rogów, ul. Zielona	około 0,270
-	Rogów, ul. Wschodnia	około 0,250
-	Rogów, ul. Projektowana	około 0,115
-	Rogów, ul. Dworcowa	około 0,420
-	Rogów, ul. Kwiatowa	około 0,308
-	Rogów, ul. Akademicka	około 0,516
-	Rogów, ul. Leśna	około 0,454
-	Rogów, ul. Cisowa	około 0,303
-	Rogów, ul. Sosnowa	około 0,154
-	Rogów, ul. Klonowa	około 0,130
-	Rogów, ul. Lipowa	około 0,770
-	Nowe Wągry – Jeziorko (granica gminy Koluszki)	około 1,650

Numer drogi	Przebieg drogi	Długość drogi [km]
-	Popień – Rogów	około 1,400
-	Nowe Wągry – granica gminy Jeżów (Leszczyny)	około 2,120
RAZEM		około 9,836

Źródło: *Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Rogów*

Według Raportu o stanie gminy za 2021 rok, w zakresie infrastruktury drogowej w 2021 roku wykonano następujące inwestycje:

- „Przebudowa drogi gminnej nr 121153E w miejscowościach Rogów i Przyłęk Duży”

W ramach zadania wykonano nową nawierzchnię bitumiczną na drodze Nr 121153E Rogów – Przyłęk Duży, działka ewidencyjna nr 742 obręb Rogów i działki ewidencyjne nr 193/1 i 193/2 obręb Przyłęk Duży. Całkowita długość wyremontowanego odcinka wynosi 3400 m. W zakres prac wchodziło: poszerzenie jezdni, wykonanie pełnej konstrukcji jezdni, utwardzenie poboczy bitumiczne i z kostki, wykonanie zjazdów do posesji.

- „Przebudowa drogi powiatowej nr 2939E w km 1+310÷2+308 w miejscowości Olsza”

Zadanie polegało na przebudowie nawierzchni drogi powiatowej Nr 2939E w miejscowości Olsza, działka ewidencyjna nr 228 obręb Olsza, gm. Rogów. Całkowita długość remontowanego odcinka wyniosła 998 m. W zakres prac do realizacji wchodziło: wykonanie nowej nawierzchni bitumicznej w dwóch warstwach, utwardzenie poboczy z kruszywa łamanego, przebudowa zjazdów z drogi o nawierzchni gruntowej do działek z kruszywa łamanego oraz dopasowanie wysokościowo istniejących zjazdów utwardzonych z kostki betonowej do poziomu nowej warstwy ścieralnej.

- „Przebudowa przejść dla pieszych w Gminie Rogów”

Przedmiotem zadania było wykonanie przebudowy dwóch przejść dla pieszych w śladzie istniejących w miejscowości Przyłęk Duży i Wągry poprzez wykonanie poziomego grubowarstwowego oznakowania P-10 oraz P-14 w kolorze białym, a także montaż punktowych elementów odblaskowych; likwidację istniejącego oznakowania cienkowarstwowego P-10; zamontowanie pasa ostrzegawczego w istniejących chodnikach.

Ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów)

W gminie brak jest ścieżek rowerowych. Ruch rowerowy w większości jednak odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach dróg publicznych. Brak wyznaczonych ścieżek jest bardzo odczuwalny dla mieszkańców gminy, poruszających się jednośladami, ale również dla kierowców, którzy muszą zachowywać jeszcze większą czujność na drogach. Ścieżki w gminie są niezbędne. Przez obszar gminy przebiegają turystyczne szlaki rowerowe.

Fotografia 4 Miejsca postojowe dla rowerów przy Dworcu w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

Parkingi:

W gminie brakuje wytyczonych miejsc parkingowych. Przy wszystkich stacjach PKP (Rogów, Wągry, Przyłęk Duży) znajdują się parkingi, przy czym:

- stacja w Rogowie jest przebudowana jest tam m.in. parking z wytyczonymi miejscami postojowymi dla osób z niepełnosprawnościami, a także dla rodzin z dziećmi;

Fotografia 5 Dworzec kolejowy w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

- przy stacji PKP w Wągrach, Przylęgu Dużym funkcjonuje parking „Parkuj i jedź”, a w samym Rogowie funkcjonują dwa takie parkingi.

Komunikacja zbiorowa

Autobusy

Podstawowym środkiem przewozowym w zakresie komunikacji zbiorowej wewnątrz gminy oraz w zakresie dojazdów zewnętrznych, jest autobus. Ruch autobusowy odbywa się po drogach powiatowych i drodze krajowej.

Kolej

Drugim bardzo istotnym środkiem transportu dla mieszkańców gminy jest kolej - przebiega tu magistralna linia kolejowa o znaczeniu krajowym, łącząca Warszawę z Katowicami. Ruch pociągów osobowych na terenie gminy obsługuje stacja kolejowa Rogów oraz dwa przystanki kolejowe w miejscowościach: Przylęk Duży i Wąгры. Dostępne połączenia kolejowe umożliwiają bezpośrednią podróż z gminy do Łodzi, Koluszek oraz Skierniewic.

Fotografia 6 Stacja kolejowa w Rogowie

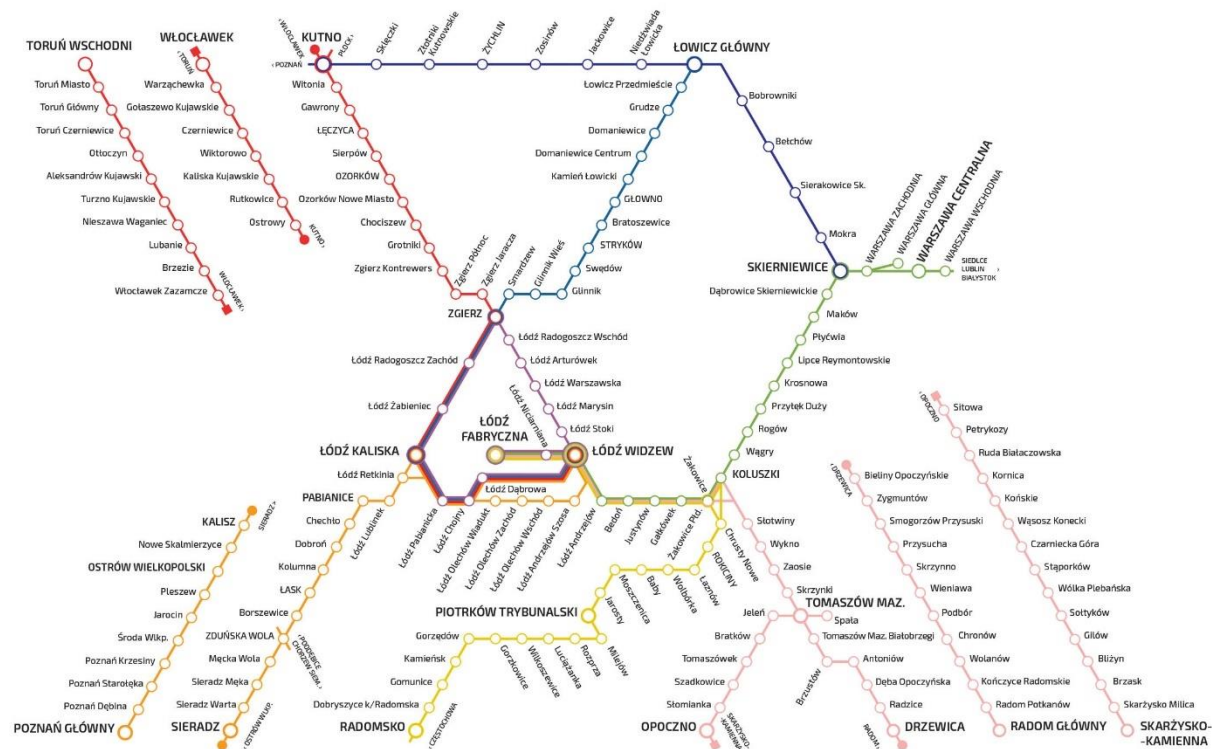

Źródło: Fotografia własna

Magistrala kolejowa jest częścią Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, której budowa wpłynęła stymulująco na rozwój Gminy Rogów.

W miejscu tym należy wspomnieć o Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej – jest to system kolei aglomeracyjnej w aglomeracji łódzkiej obejmującej linie kolejowe w województwie łódzkim należące do sieci PKP. Operatorem systemu jest Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o. Działalność ŁKA skupia się na liniach łączących miasta satelickie z Łodzią. ŁKA obsługuje połączenie przebiegające przez Gminę Rogów na trasie Łódź – Skierniewice – Warszawa, z przystankami m.in. w Gminie Rogów (Wąгры, Rogów, Przylęk Duży). Aktualna mapa połączeń ŁKA przedstawia się następująco:

Rysunek 9 Aktualna mapa połączeń ŁKA (kwiecień 2023 r.)

Źródło: Łódzka Kolej Aglomeracyjna

Podstawowym zadaniem Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej jest ułatwienie mieszkańcom województwa poruszanie się po obszarze aglomeracji, dlatego też integracja biletowa pełni dużą rolę w działalności ŁKA. Podstawą oferty są standardowe odcinkowe bilety kolejowe (od stacji do stacji), wzajemnie honorowane w pociągach marki PolRegio. Można również zakupić okresowe bilety odcinkowe. Oferowane są też bilety łączone w ramach Wspólnego Biletu Samorządowego oraz Pakietu Podróżnika pozwalające na podróżowanie pociągami wielu przewoźników na jednym bilecie. W ramach nowych połączeń autobusowych, Łódzka Kolej Aglomeracyjna przedstawiła ofertę podniesienia atrakcyjności zbiorowych form przemieszczania, która poprzez integrację taryfową spowoduje zwiększenie efektywności całego systemu transportu zbiorowego w województwie łódzkim. Oferta skierowana jest do osób wykluczonych komunikacyjnie, nie posiadających własnego środka transportu. Ma na celu ułatwić dostęp m.in. do opieki medycznej i instytucji publicznych, a także zakładów pracy czy szkół poprzez zintegrowanie rozkładów jazdy przewoźników kolejowych i autobusowych oraz wprowadzenie jednego zintegrowanego biletu na przejazd. Dzięki takiemu rozwiązaniu opłata za przejazd jest o około 20% tańsza od opłaty za bilety zakupione oddzielnie u każdego z przewoźników.¹³

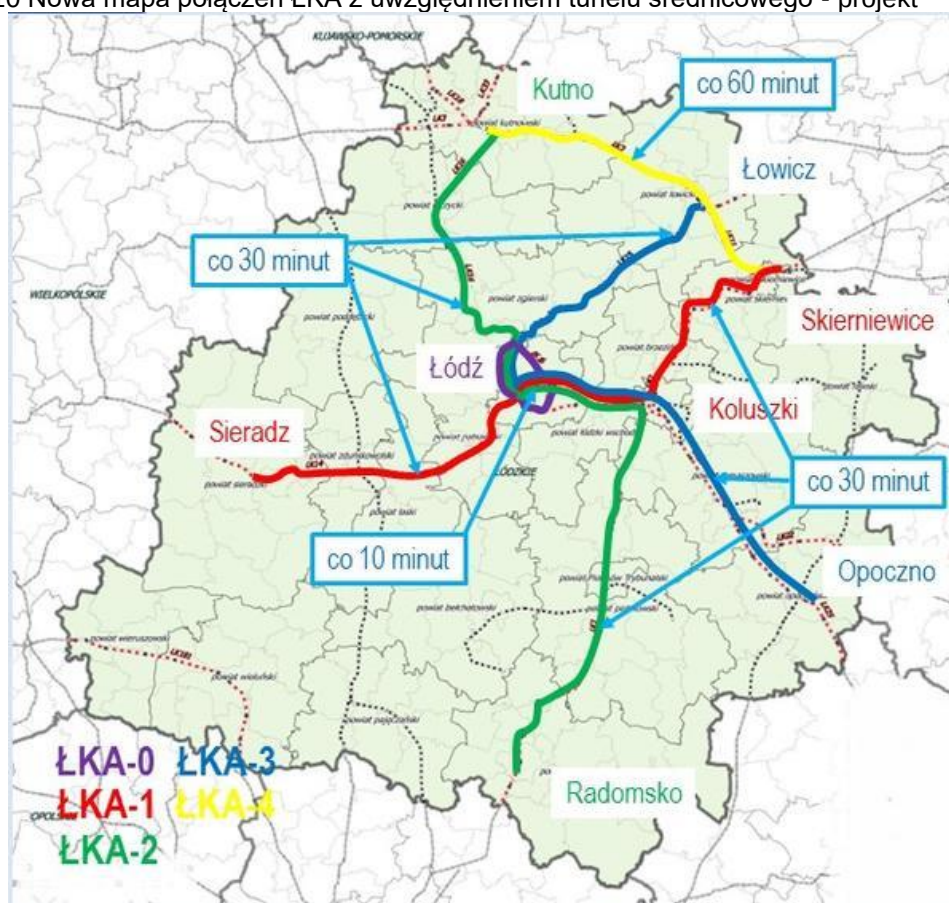
ŁKA promuje połączenia kolejowe z Rogowem, zachęcając do podróży i zwiedzania Arboretum w Rogowie. Podróż z Łodzi (dworca Łódź Fabryczna) trwa około 35 minut. Dodatkowo wybierając ten sposób podróży można skorzystać ze zniżek na bilety wstępu (są to oferty tymczasowe).

¹³ Lka.lodzkie.pl

Łódzka Kolej Aglomeracyjna przygotowała siatkę połączeń uwzględniającą tunel średnicowy w Łodzi, który ma powstać (w 2024 roku). Trzy trasy kolejowe w regionie zostaną wydłużone. Wybudowanie tunelu średnicowego w Łodzi zmieni układ połączeń kolejowych w Łodzi, regionie i w kraju. Składy Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej będą mogły kursować "łódzkim metrem" z większą częstotliwością, nawet co 4 minuty.

Tunel średnicowy połączy nowy Dworzec Łódź Fabryczna z Dworcem Łódź Kaliska na południu, a od północy ze stacją Łódź Żabieniec. Pozwoli to na trasowanie pociągów przez ścisłe centrum miasta Łódź, ale wpłynie też na układ połączeń Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Połączenia te są niezwykle ważne dla mieszkańców Gminy Rogów. Ułatwi to komunikację i upowszechni ten środek transportu.

Rysunek 10 Nowa mapa połączeń ŁKA z uwzględnieniem tunelu średnicowego - projekt

Źródło: Łódzka Kolej Aglomeracyjna

Bardzo istotnym czynnikiem dla przyszłego rozwoju gminy jest budowa nowego dworca kolejowego w Rogowie przez PKP S.A., oddanego do użytku 4 sierpnia 2022 roku. Nowy obiekt powstał w ciągu 2,5 roku metodą projektuj i buduj, zrealizowany w ramach Programu Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023 z dofinansowaniem ze środków unijnych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Dworzec składa się z dwóch części. W jednej mieści się przestrzeń obsługi podróżnych, gdzie znajduje się hol pełniący jednocześnie funkcję poczekalni, którą wyposażono w ławki, gabloty, elektroniczne tablice przyjazdów i odjazdów pociągów, system informacji głosowej oraz zegar. Pomieszczenie jest w pełni klimatyzowane. W jego sąsiedztwie

znajdują się toalety. Natomiast w drugiej części mieści się lokal na wynajem. Pod zadaszeniem zlokalizowano również stojaki rowerowe wraz ze stacją naprawy jednośladów¹⁴.

Problemy

Problemy wynikające z funkcjonowania układu komunikacyjnego związane są z bezpieczeństwem poruszania się pieszych, rowerzystów i pojazdów kołowych, a także pogorszeniem jakości środowiska.

Problemem jest zły stan techniczny dróg przebiegających przez teren gminy. Powoduje to zwiększenie zagrożenia dla pieszych i kierujących pojazdami, a także wzrost emisji zanieczyszczeń i hałasu. Drogi o parametrach technicznych niedostosowanych do swojej rangi, wymagają przebudowy lub modernizacji. Brak jest ścieżek rowerowych w drogach o zwiększonym natężeniu ruchu (drogi powiatowe, droga wojewódzka i krajowa) oraz chodników lub poboczy podnoszących bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów na drodze.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Energia elektryczna

Operatorem sieci dystrybucyjnej, zapewniającej zaopatrzenie w energię elektryczną jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź - Teren, Rejon Energetyczny Łowicz. Energia doprowadzana jest napowietrznymi liniami 15 kV wyprowadzonymi ze stacji 110/15 kV „Koluszki”, zlokalizowanej przy ul. Zielonej w Koluszkach oraz stacji „Główno” zlokalizowanej na terenie oddziału Łódź – Miasto. Odbiorcy indywidualni obsługiwani są również przez PKP Energetyka. Energia elektryczna dostarczana jest poprzez sieć linii kablowych wyprowadzonych z przebiegającej przez teren gminy, w większości wzdłuż linii kolejowej, linii elektroenergetycznej 15 kV. Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110 kV relacji Skierniewice – Koluszki „Odlewnia”. Dla linii tej obowiązuje strefa ochronna o szerokości 36,0 m, w której obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu oraz szczególne warunki prowadzenia robót budowlanych¹⁵.

Ciepłownictwo

Na terenie gminy nie funkcjonują sieci ciepłownicze, nie przewiduje się rozwoju sieci ciepłowniczej. Wykorzystywanie węgla jako głównego nośnika energii w indywidualnych kotłowniach powoduje emisję szkodliwych związków chemicznych do atmosfery, przez co negatywnie wpływa na stan powietrza. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz „bezpiecznych ekologicznie” nośników energii w szerszym niż dotychczas zakresie.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Rogów nie jest zgazyfikowana, jednak w roku 2019 została wybudowana stacja regazyfikacji skroplonego gazu LNG. Gazyfikacja terenów Gminy Rogów przy wykorzystaniu skroplonego gazu LNG to nowatorskie rozwiązanie umożliwiające dostarczenie gazu na terenach, na których dotychczas nie było możliwości budowy i rozwoju tradycyjnej infrastruktury gazowej. Zostało

¹⁴ <http://rogow.eu/wiadomosci/51022/otwarcie-dworca-pkp>

¹⁵ Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Rogów

również wybudowane około 10 km sieci gazowej. Budowa sieci gazowej ma ogromny wpływ na rozwój gospodarczy oraz aktywizację lokalnych rynków pracy, rozwój strefy produkcyjnej. Inną istotną kwestią jest walka z zanieczyszczeniami powietrza.

Według *Raportu o stanie Gminy Rogów za 2021 rok*, w miejscowości Rogów do gazu podłączyć się mogą posesje zlokalizowane przy ul: Południowej, 3 Maja, Chopina, Moniuszki, Poprzecznej, Żeromskiego, Zakątnej, Cegielnianej, Słonecznej, Wschodniej, Wojska Polskiego, Słowackiego, Krakowskiej, Mickiewicza, Strażackiej Akademickiej, Kwiatowej i częściowo miejscowości Józefów.

Mieszkańcy Gminy Rogów mogą występować do WFOŚiGW w Łodzi z wnioskami o dofinansowanie nowych źródeł ciepła, a także termomodernizację budynków jednorodzinnych w ramach programu Czyste Powietrze. Gmina Rogów przystąpiła do współpracy z WFOŚiGW dzięki czemu w gminie został utworzony Punkt Konsultacyjny, gdzie mieszkańcy Gminy Rogów mogą uzyskać pomoc przy wypełnianiu wniosku, a także złożyć wniosek w siedzibie Urzędu Gminy w Rogowie. Jest to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie bądź uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne.

Gospodarstwa domowe w większości korzystają z gazu bezprzewodowego tj. butli gazowych, których dystrybucją zajmują się indywidualne podmioty. Gaz propan-butan sprzedawany jest w punktach sprzedaży gazu.

Odnawialne źródła energii

Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych i nieodnawialnych jej nośników, czyli paliw kopalnych. OZE są zasobami niewyczerpalnymi. Energia odnawialna pochodzi bowiem z powtarzających się procesów przyrodniczych.

Na obszarze gminy coraz więcej mieszkańców we własnym zakresie montuje na swoich posesjach instalacje wykorzystujące OZE, są to najczęściej kolektory słoneczne i piece na biomasę produkujące energię ciepłą oraz instalacje fotowoltaiczne produkujące energię elektryczną.

Również gmina w miarę dostępnych możliwości aktywnie wykorzystuje odnawialne źródła energii. I tak, w 2019 roku w gminie zrealizowany został projekt w ramach uzyskanego dofinansowania, pn. „Budowa instalacji do produkcji energii i ciepła ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Rogów”. W związku z realizacją tej inwestycji na terenie Gminy Rogów zamontowanych zostało¹⁶:

- 15 instalacji solarnych:
- 60 instalacji paneli fotowoltaicznych
- 10 ekologicznych kotłów na biomasę

Inwestycje zmierzające do ograniczania niskiej emisji:

- Budowa nowoczesnego budynku nowego przedszkola w technologii pasywnej (dofinansowanie 4 327 834,53 zł) – oddany do użytku w marcu 2019 r.
- Budowa budynku administracyjnego w technologii pasywnej (dofinansowanie 1 529 309,43 zł)

¹⁶ *Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Rogów*

- Gazyfikacja Gminy Rogów – inwestycja Polskiej Spółki Gazownictwa na terenie miejscowości Rogów, w ramach przedsięwzięcia zaplanowano ok 6 km dystrybucyjnej sieci gazowej.

Uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 408/22 z dnia 18.05.2022 roku wyłoniony został do dofinansowania projekt złożony przez Gminę Rogów pn.: „Budowa instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Rogów – II etap”. Wartość projektu:

- wydatki ogółem - 3 705 166,20 zł
- dofinansowanie - 2 895 431,50 zł

W ramach projektu ma zostać zamontowanych:

- 163 instalacji fotowoltaicznych o mocach od 2,16 kW do 5,04 kW;
- 12 kotłów opalanych biomasą (peletem) o mocy od 15 kW do 25 kW;
- 24 instalacje termicznych kolektorów słonecznych z zasobnikiem

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii.

INFRASTRUKTURA WODNOKANALIZACYJNA

Sieć wodociągowa

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest realizowane przez Gminę Rogów za pośrednictwem Urzędu Gminy. Nie ma powołanego zakładu ani też spółki zarządzającej infrastrukturą wodociągową. Gmina za pomocą Urzędu zarządza przedmiotowymi sieciami. Na terenie Gminy Rogów eksploatowane są 3 ujęcia wodociągowe w miejscowościach: Olsza, Nowe Wągry i Przyłęk Duży. Poza ujęciami własnymi Gminy woda do celów zaopatrzenia ludności kupowana jest z ujęć komunalnych należących do gmin sąsiednich¹⁷: Jeżów, Lipce Reymontowskie, Brzeziny i Dmosin.

Dane dotyczące wodociągów na terenie Gminy Rogów:

- długość czynnej sieci – 77,49 km.

Gmina Rogów zaopatruje w wodę miejscowości z sąsiedniej gminy – Jeżów. W roku 2021 wydano 37 warunków technicznych na wykonanie przyłącza wodociągowego oraz 39 zgód uprawniających do wykonania przyłącza. Zawarto 86 umów o zaopatrzenie w wodę.

Wg danych GUS w 2021 roku w Gminie Rogów funkcjonowało 78,2 km czynnej sieci wodociągowej wraz z 1 463 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2012 – 2021 długość sieci zwiększyła się o 4,8 km. W 2021 roku gospodarstwom domowym dostarczono 304,0 dam³ wody, czyli o 136,9 dam³ więcej niż w roku 2012. Z sieci w 2020 roku korzystało 4 320 osób, czyli 92,8% ogółu ludności. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wzrosło w analizowanym okresie o 30,4 m³ i w 2021 roku wynosiło 65,3 m³.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Rogów za 2021 rok

Tabela 7 Sieć wodociągowa w Gminie Rogów

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	73,4	77,1	77,1	77,1	77,1	77,2	75,8	75,9	77,9	78,2
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 352	1 355	1 387	1 416	1 415	1 424	1 411	1 429	1 446	1 463
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	167,1	168,0	161,0	222,4	182,6	182,1	219,8	248,5	271,0	304,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	4 124	4 104	4 430	4 422	4 424	4 416	4 379	4 367	4 320	-
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	34,9	35,2	33,8	46,6	38,2	38,2	46,2	52,7	57,6	65,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Sieć kanalizacyjna

W 2021 roku gmina zaprojektowała na terenie miejscowości Rogów i we fragmencie wsi Wągry sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z budową 4 obiektów przepompowni ścieków. Łącznie przedsięwzięcie obejmuje ok. 25,5 km sieci.

W dniu 16 grudnia 2021 roku Gmina Rogów zawarła umowę Nr 124/2021 z Konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych „CEWOGAZ” Paweł Wolski z/s 99-400 Łowicz, Klewków 39A – Lider i Zakład Usługowy BUD-ZIEM Łukasz Kostrzewa z/s 95-040 Koluszki, Słotwiny ul. Długa nr 15a – Partner na budowę I etapu kanalizacji sanitarnej na terenie Rogowa. Zakres prac objął wykonanie kanału tłoczego o średnicy 160 mm łącznej długości 5,7 km, za pośrednictwem, którego ścieki z terenu Rogowa odprowadzane będą do sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Koluszki oraz sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o średnicy 200 i 160 mm dł. 3,7 km, kanał tłoczny o średnicy 110 mm długości 0,9 km i dwie przepompownie ścieków dla potrzeb odbioru ścieków z posesji zlokalizowanych przy ulicach: Zachodniej, Południowej, Szkolnej, Jana Pawła II oraz z części ulic: Paderewskiego, Moniuszki, Poprzecznej, Zakątnej i 3 Maja. Zakres prac współfinansowano środkami unijnymi w ramach operacji pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Rogów”, w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Kolejną inwestycją z zakresu gospodarki ściekowej w Gminie Rogów, jaką zaplanowano zrealizować to budowa kanału tłoczego odprowadzającego ścieki komunalne z budynków wielorodzinnych w Rogowie Wsi. Zaplanowano istniejący kolektor grawitacyjny poprzez przepompownię ścieków i kanał tłoczny włączyć do sieci kanalizacyjnej w terenach PKP i tłoczyć ścieki do kanalizacji w Koluszkach. Realizację prac projektowych powierzono do wykonania firmie Usługi Projektowe i Nadzór Inwestorski Henryk Gędek z/s w Piotrkowie Trybunalskim. Zakres obejmuje odcinek sieci o długości ok. 1,5 km wraz z niezbędną infrastrukturą tj. studzienki rewizyjne, przepompownie, zasilanie energetyczne. Dokumentacja po jej opracowaniu i zatwierdzeniu decyzją o pozwoleniu na budowę stanowić będzie podstawę do wyboru wykonawcy i rozpoczęcia prac budowlanych, co zaplanowano na rok 2023.

W gminie nie funkcjonują żadne mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. Gospodarstwa, które nie posiadają przydomowych oczyszczalni ścieków gromadzą ścieki w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (szamba). Zbiorniki te są oczyszczane przez prywatne, uprawnione podmioty gospodarcze. Według danych GUS w 2021 roku na terenie gminy było 1400 bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe. Istotnym elementem uporządkowania systemu kanalizacji na terenie gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona. Na koniec 2021 roku na terenie gminy ich liczba wyniosła 75.

INFRASTRUKTURA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI

Od 1 stycznia 2019 roku na terenie Gminy Rogów obowiązują nowe zasady segregacji odpadów. Zmiany wynikają z uregulowań zawartych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz.U. z 2017 r. poz. 19), które weszło w życie w lipcu 2017 r. W tym Rozporządzeniu: Wprowadzono, że selektywne zbieranie odpadów jest obowiązkiem. Ustalono szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz ustalono kryteria, kiedy ten wymóg uważa się za spełniony. Podział odpadów na 5 frakcji:

- papier i tekturę,
- szkło,
- odpady biodegradowalne,
- metale i tworzywa sztuczne
- pozostałe odpady zmieszane

Wszystkie 5 frakcji odpadów zbiera się do pojemników o odpowiednich kolorach bądź odpowiednio oznaczonych: papier i tektura – kolor niebieski, szkło - kolor zielony, odpady biodegradowalne - kolor brązowy, metale i tworzywa sztuczne - kolor żółty, pozostałe odpady zmieszane - kolor czarny Wymóg – obowiązek – selektywnego zbierania odpadów uważa się za spełniony jeżeli na terenie gminy selektywnie gromadzone frakcje odpadów zbierane są w miejscu ich wytworzenia czyli w gospodarstwach domowych¹⁸.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi

Na terenie Gminy Rogów funkcjonuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rogów”, w 2021 roku Gmina Rogów po raz kolejny uzyskała dotację, na zadanie w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest. W ramach zadania usunięto 67,91 Mg pokryć dachowych zawierających szkodliwy azbest, za łączną kwotę 26.769,85 zł, w tym dotacja z WFOŚiGW w Łodzi w wysokości 20.787,00 zł¹⁹.

¹⁸ <http://rogow.eu/wiadomosci/4261/komunikat--nowe-zasady-segregacji-odpadow>

¹⁹ Raport o stanie Gminy Rogów za 2021 rok

INFRASTRUKTURA ŁĄCZNOŚCI

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną. Wraz z rozwojem technologicznym, sieć telefonii stacjonarnej traci na znaczeniu na rzecz łączności bezprzewodowej oraz Internetu. Zakłada się, że w najbliższych latach proces ten będzie ulegał pogłębieniu.

2.2.2. Własność nieruchomości

Gmina Rogów jest właścicielem wszystkich obiektów użyteczności publicznej, gdzie prowadzi działalność publiczną.

2.2.3. Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

„Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także jego nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna (art. 8, 9 pkt. 1, 2).”²⁰

Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa - Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 30 czerwca 2022 roku, na obszarze Gminy Rogów wyróżniono następujące zabytki nieruchome²¹:

Józefów

- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A/253 z 31.12.1991

Przyłęk Duży

- dom (chałupa), drewn., 1860, nr rej.: 353-I-16 z 20.09.1947

Rogów

- zespół pałacowy i folwarczny, k. XIX, 1916, nr rej.: A/254 z 8.11.1978:
 - pałac
 - park, nr rej.: A/255 z 16.09.1976
 - brama na folwark
 - folwark:
 - gorzelnia
 - ✓ spichrz
 - ✓ 2 stodoły

²⁰ Narodowy Instytut Dziedzictwa www.nid.pl

²¹ <https://nid.pl/wp-content/uploads/2022/07/LDZ-rej.pdf>

- ✓ obora
- ✓ ogrodzenie z bramami
- Rogowska Kolej Dojazdowa, wąskotorowa, 1914, nr rej.: A/256 z 31.12.1996:
 - układ torowy na odcinku Rogów - Rawa Mazowiecka - Biała Rawska
 - most stalowy na rzece Rawce, 1928
 - budynek zarządu kolei, Rogów, 1924
 - budynek elektrowni, Rogów, 1915
 - dworzec kolejki wąskotorowej, Rawa Mazowiecka, 1922

Do najcenniejszych zabytków zlokalizowanych na terenie Gminy Rogów, wpisanych do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa łódzkiego zaliczyć należy:²²

²²https://www.wuozlodz.pl/Rejestr_i_wojewodzka_ewidencja_zabytkow_z_podzialem_na_powiaty,109

Tabela 8 Zabytki wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków

MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	NR	NAZWA OBIEKTU	DATA	NR REJESTRU	DATA WPISU DO REJESTRU
Jasień			Cmentarz ewang.- augsb.	XIX w.		
Kobylin - Praga			Młyn	1 ćw. XX w.		
Marianów Rogowski	-	-	Cmentarz ewangelicko-augsburski	XIX w.		
Marianów Rogowski		13	Dom (chałupa)	pocz. XX w.		
Marianów Rogowski		18	Dom (chałupa)	pocz. XX w.		
Mroga Dolna		13	Dwór	1900 r.		
Olsza	-	33	Park podworski	II poł. XIX w.		
Olsza		21	Dom	1 ćw. XX w.		
Olsza		33	Dwór	1883 r.		
Przyłek Duży		10	Dom	1 ćw. XX w.		
Przyłek Duży		44	Dom (chałupa)	1 ćw. XX w.		
Przyłek Duży		55	Dom	1 ćw. XX w.		
Rogów	-	-	Mogiła zbiorowa żołnierzy poległych w 1939 r.	1939 r.		
Rogów	-	-	Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	ok. 1923 r.		
Rogów	Dworcowa	4	Waga wagonowa	1930 r.		
Rogów	Dworcowa	37	Magazyn w zespole Rogowskiej Kolei Wąskotorowej	1922 r.		
Rogów	Dworcowa	-	Wodna wieża ciśnień - kolejowa	1925 r.		
Rogów	Dworcowa	-	Linia kolejki wąskotorowej na odc. Rogów-Rawa Maz.-Biała Rawska	1914 r.	A/1000	31.12.1996
Rogów	Osiedle PGR	1	Obora w zespole pałacowym	1916 r.	A/504	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Pałac w zespole pałacowym	1916 r.	A/504	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Gorzelnia w zespole pałacowym	1916 r.	A/504	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Park dworski	koniec XIX w.	A/255	16.09.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Brama ogrodzenia między oborą a stodołą I w zespole pałacowym	1916 r.	A/254	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Spichlerz w zespole pałacowym	1916 r.	A/254	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Brama pałacowa w zespole pałacowym	1916	A/254	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Brama przy spichlerzu w zespole pałacowym	1916 r.	A/254	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Stodoła I w zespole pałacowym	1916 r.	A/254	08.11.1978
Rogów	Osiedle PGR	1	Stodoła II w zespole pałacowym	1916 r.	A/254	08.11.1978
Rogów	Szkolna	5	Dom	1 ćw. XX w.		
Rogów	Żeromskiego	25	Plebania przy kościele rzym.-kat. par. p.w. Wniebowzięcia N.M.P.	1 ćw. XX w.		
Rogów		naprzeciwko posesji nr 19	Kapliczka	1906 r.		
Rogów (Józefów)	-	-	Cmentarz wojenny	1915 r.	A/253	31.12.1991

Źródło: https://www.wuoz-lodz.pl/Rejestr_i_wojewodzka_ewidencja_zabytkow_z_podzialem_na_powiaty,109 (odsłona z dnia 22.08.2022)

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 282 ze zm.) wójt (burmistrz, prezydent miasta) zobowiązany jest prowadzić gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Gminna ewidencja zabytków w Gminie Rogów została sporządzona w latach 2006 – 2008, obejmuje około 60 pozycji.

W *Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020-2023* w ramach obiektów i obszarów reprezentatywnych wyróżniono układ przestrzenny kolei wąskotorowej położony w gminach: Rogów, Biała Rawska, Rawa Mazowiecka. Stan zachowania na 2020 r. określono jako średni (SR), natomiast Rekomendowane działania to kontynuacja rewaloryzacji/rewitalizacji (RLK) – jest to priorytetowa rekomendacja do prac dla zabytków wskazanych na rys. 34 *WPOnZ na lata 2020-2023* (Cel operacyjny 1. Atrakcyjność krajobrazu kulturowego; Działanie 1.2. Poprawa stanu zachowania zabytków; Zadanie 1.2.2. Rewaloryzacja i właściwe zagospodarowanie zabytków z uwzględnieniem ich wartości i kontekstu krajobrazowego).

Większość obiektów i obszarów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków, z wyłączeniem stanowisk archeologicznych znajduje się w niezadawalającym lub złym stanie technicznym. Obiekty zabytkowe wymagają bieżących napraw i działań zabezpieczających, a także gruntownych remontów. Część obiektów pozostaje niezagospodarowana, co sprzyja pogłębianiu ich degradacji.

2.2.4. Uwarunkowania ochrony środowiska

Ochrona środowiska prowadzona jest w Gminie Rogów w oparciu o zasady i działania zapisane w poniższych dokumentach:

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;*
- *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027;*
- *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Rogów;*
- *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Rogów.*

Prowadzone są również działania, m.in. w ramach Programu „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Przez cały rok 2021 w gminie aktywnie działał punkt konsultacyjny programu „Czyste Powietrze”, w ramach współpracy na podstawie zawartego porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

W roku 2021 Gmina Rogów po raz kolejny uzyskała dotację, na zadanie w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest. W ramach zadania usunięto 67,91 Mg pokryć dachowych zawierających szkodliwy azbest, za łączną kwotę 26.769,85 zł, w tym dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w wysokości 20.787,00 zł²³.

Obowiązujący Program Ochrony Środowiska został przyjęty Uchwałą nr XXIII/134/2020 Rady Gminy Rogów z dnia 16 października 2020 roku, w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r.”. Zgodnie z obowiązującymi wymogami, inwentaryzuje on aktualny stan środowiska oraz określa niezbędne działania dla ochrony środowiska w ścisłym powiązaniu z głównymi kierunkami rozwoju województwa łódzkiego.

2.3. Sfera społeczna

2.3.1. Sytuacja demograficzna i społeczna na danym obszarze

Liczba ludności

Gminę Rogów zamieszkuje 15,19% ludności powiatu brzezińskiego. Zgodnie z danymi GUS, na dzień 31.12.2021 r. liczba ludności faktycznie zamieszkałej na obszarze Gminy Rogów wyniosła 4 643 osoby (ostatnie dostępne dane statystyczne). Zarejestrowano więcej kobiet niż mężczyzn, różnica wyniosła 57 osób. Na przestrzeni badanych lat liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 142 osoby. Wśród kobiet odnotowujemy spadek o 58 osób, natomiast wśród mężczyzn o 84 osoby. W roku 2021 kobiety stanowiły 50,61% ogółu ludności.

Tabela 9 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze Gminy Rogów w latach 2012 – 2021

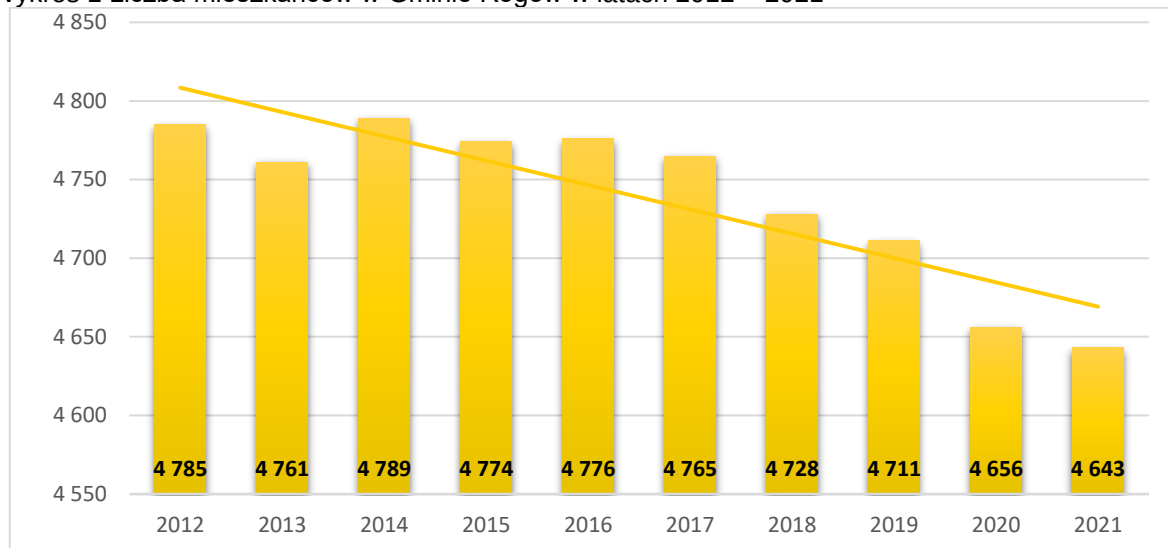
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	4 785	4 761	4 789	4 774	4 776	4 765	4 728	4 711	4 656	4 643
kobiety	2 408	2 397	2 424	2 411	2 410	2 412	2 380	2 378	2 350	2 350
mężczyźni	2 377	2 364	2 365	2 363	2 366	2 353	2 348	2 333	2 306	2 293

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizowanych latach zauważalne są znaczne wahania w liczbie mieszkańców gminy. W roku 2014 liczba mieszkańców była najwyższa i wynosiła 4 789 osób. Najniższą liczbę odnotowano w 2021 roku: 4 643 osoby. Na przestrzeni badanych lat linia trendu jest malejąca, chociaż widoczne są wahania w liczbie mieszkańców rok do roku. Liczba mieszkańców w 2021 roku wyniosła 4 643 i jest niższa o 142 osoby w porównaniu z rokiem 2012.

²³ Raport o stanie Gminy Rogów za 2021 rok

Wykres 1 Liczba mieszkańców w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Gmina Rogów pod względem ilości mieszkańców klasyfikuje się po środku wśród analizowanych JST, najmniej mieszkańców jest w Gminie Słupia (2 572 osoby) w powiecie skierniewickim oraz w gminie Jeżów (3 308 osób). Najwięcej mieszkańców wśród analizowanych gmin wiejskich liczy gmina Brzeziny (5 866 osób).

Tabela 10 Dynamika liczby ludności w latach 2012 - 2021 - analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat łódzki wschodni	69 300	69 759	70 132	70 430	70 796	71 182	71 705	72 179	72 565	72 856
Koluszki gm. miejsko - wiejska	23 696	23 639	23 656	23 636	23 609	23 639	23 662	23 368	23 293	23 257
Powiat skierniewicki	38 313	38 292	38 198	38 177	38 198	38 224	38 195	38 174	38 173	37 915
Lipce Reymontowskie	3 303	3 289	3 285	3 293	3 295	3 298	3 294	3 301	3 279	3 248
Słupia	2 717	2 712	2 695	2 702	2 658	2 651	2 629	2 613	2 609	2 572
Powiat brzeziński	30 956	30 923	30 945	30 933	30 912	30 884	30 890	30 833	30 648	30 560
Brzeziny gm. miejska	12 587	12 577	12 577	12 542	12 514	12 534	12 547	12 501	12 365	12 326
Brzeziny	5 514	5 557	5 574	5 616	5 649	5 672	5 732	5 783	5 853	5 866
Dmosin	4 581	4 554	4 529	4 537	4 514	4 476	4 480	4 463	4 446	4 417
Jeżów	3 489	3 474	3 476	3 464	3 459	3 437	3 403	3 375	3 328	3 308
Rogów	4 785	4 761	4 789	4 774	4 776	4 765	4 728	4 711	4 656	4 643
województwo łódzkie	2 524 651	2 513 093	2 504 136	2 493 603	2 485 323	2 476 315	2 466 322	2 454 779	2 437 970	2 416 902

Jednostka terytorialna	saldo	saldo %
Powiat łódzki wschodni	3 556	5,13
Koluszki gm. miejsko - wiejska	-439	-1,85
Powiat skierniewicki	-398	-1,04
Lipce Reymontowskie	-55	-1,67
Słupia	-145	-5,34
Powiat brzeziński	-396	-1,28
Brzeziny gm. miejska	-261	-2,07
Brzeziny	352	6,38
Dmosin	-164	-3,58
Jeżów	-181	-5,19
Rogów	-142	-2,97
województwo łódzkie	-107749	-4,27

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W większości analizowanych jednostek terytorialnych odnotowano zmniejszenie się liczby ludności w roku 2021 w stosunku do roku 2012. Spadek ten w poszczególnych gminach wynosi:

- Gmina Koluszki – 439 osób (zmniejszenie o 1,85%);
- Gmina Lipce Reymontowskie - 55 osób (zmniejszenie o 1,67%);
- Gmina Słupia - 145 osób (zmniejszenie o 5,34%);
- Gmina miejska Brzeziny – 261 osób (zmniejszenie o 2,07%);
- Gmina Dmosin - 164 osoby (zmniejszenie o 3,58%);
- Gmina Jeżów – 181 osób (zmniejszenie o 5,19%);
- Gmina Rogów – 142 osoby (zmniejszenie o 2,97%)

Natomiast zwiększenie liczby mieszkańców odnotowała gmina wiejska Brzeziny - o 352 osoby (6,38%).

W tym samym czasie w powiecie brzezińskim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 396 osób (1,28%), w powiecie skierniewickim o 398 osób (1,04%), w powiecie łódzkim wschodnim zwiększyła się o 3 556 osób (5,13%), w województwie łódzkim liczba mieszkańców zmniejszyła się o 107 749 osób (4,27%).

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ mają wysokość przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego).

Przyrost naturalny

W latach poddanych analizie (poza 2014 rokiem), przyrost naturalny w Gminie Rogów był ujemny, co oznacza, iż liczba urodzeń żywych była niższa od liczby zgonów. Najniższą wartość ujemną odnotowano w roku 2020 (-35).

Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie Gminy Rogów (stan w dniu 31XII) w latach 2012 – 2021

Ruch naturalny (osoba)	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe ogółem	39	39	67	42	57	45	54	40	42	42
Urodzenia żywe mężczyźni	21	24	34	24	29	20	33	20	17	18
Urodzenia żywe kobiety	18	15	33	18	28	25	21	20	25	24
Zgony ogółem	63	66	59	63	64	56	68	57	77	57
Zgony mężczyźni	32	40	38	35	36	30	35	38	38	32
Zgony kobiety	31	26	21	28	28	26	33	19	39	25
Przyrost naturalny ogółem	-24	-27	8	-21	-7	-11	-14	-17	-35	-15
Przyrost naturalny mężczyźni	-11	-16	-4	-11	-7	-10	-2	-18	-21	-14
Przyrost naturalny kobiety	-13	-11	12	-10	0	-1	-12	1	-14	-1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

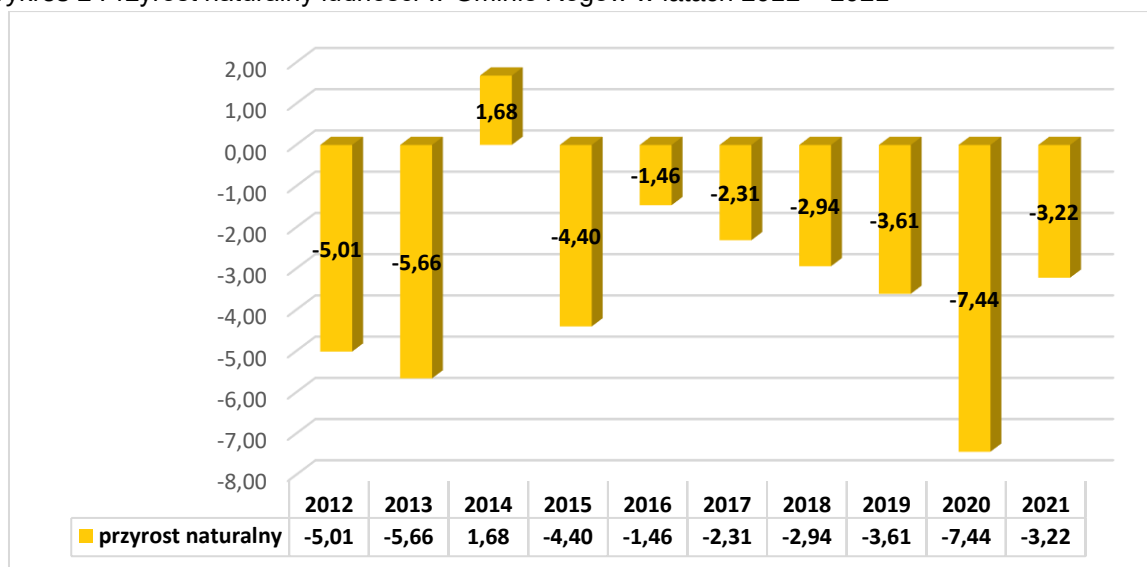
Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na strukturę ludności. Według danych GUS w Gminie Rogów w 2021 roku odnotowano 42 żywe urodzenia, w tym 18 mężczyzn i 24 kobiety. Na terenie gminy w roku 2021 odnotowano więcej zgonów niż żywych urodzeń (57 osób), zatem przyrost naturalny jest ujemny (-15 osób). W analizowanych latach przyrost naturalny ogółem wynosi (-163 osób), w tym (-114 mężczyzn) oraz (-49 kobiet). Najniższa wartość wskaźnika na 1000 ludności w gminie została odnotowana w roku 2020 (-7,44).

Tabela 12 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie Gminy Rogów (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021

Na 1000 ludności:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
urodzenia żywe	8,15	8,18	14,07	8,80	11,93	9,44	11,35	8,49	8,93	9,02
zgony	13,16	13,85	12,39	13,20	13,39	11,74	14,30	12,09	16,37	12,24
przyrost naturalny	-5,01	-5,66	1,68	-4,40	-1,46	-2,31	-2,94	-3,61	-7,44	-3,22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W analizie porównawczej w latach 2012 – 2021 przyrost naturalny, w prawie wszystkich analizowanych JST był przeważnie ujemny. Na tle gmin wyraźnie wyróżnia się gmina Słupia, w której to badana cecha przyjmuje wartości naprzemiennie od ujemnych do dodatnich. W analizowanych latach wskaźnik przyjmował wartości dodatnie 4 razy. Rosnący ujemny przyrost naturalny w województwie łódzkim na przestrzeni badanych lat pokazuje skalę problemu w regionie. W tabeli poniżej kolorem oznaczono wartości dodatnie przyrostu naturalnego, poza gminą Słupia są to sporadyczne przypadki. Ujemny przyrost naturalny w Gminie Rogów nie jest zatem cechą wyjątkową gminy i dotyczy całego powiatu brzezińskiego, jest również charakterystyczny dla powiatów łódzkiego wschodniego i skierniewickiego oraz dla całego województwa łódzkiego.

Tabela 13 Przyrost naturalny w gminach ościennych, powiecie brzezińskim, skierniewickim i łódzkim wschodnim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat łódzki wschodni	-0,71	-1,97	-0,93	0,00	-1,05	-1,27	-1,71	-1,60	-3,85	-4,81
Koluszki gm. miejsko - wiejska	-0,13	-3,55	-1,48	-0,80	-1,74	-2,08	-3,76	-3,42	-5,92	-6,01
Powiat skierniewicki	-0,76	-2,61	-1,46	-2,20	-2,91	-1,31	-2,38	-1,18	-4,35	-6,12
Lipce Reymontowskie	-1,21	0,00	-3,04	-0,61	0,00	-1,52	-5,17	4,53	-3,65	-3,05
Słupia	2,60	-0,74	1,85	-4,45	-7,06	1,13	0,76	-2,30	-4,99	-7,74
Powiat brzeziński	-1,32	-3,65	-2,07	-3,40	-2,00	-2,78	-2,24	-2,79	-6,79	-5,17
Brzeziny gm. miejska	0,88	-1,51	-2,07	-3,26	-0,80	-0,96	0,08	-0,24	-8,18	-4,22
Brzeziny	0,54	0,72	-2,16	1,07	-0,89	-0,53	-1,93	-2,09	-1,90	-5,97
Dmosin	-2,61	-10,51	-3,31	-5,97	-3,75	-8,69	-4,04	-4,03	-4,26	-7,43
Jeżów	-5,42	-6,59	-5,46	-6,35	-6,66	-6,10	-7,92	-10,66	-12,50	-6,97
Rogów	-5,01	-5,66	1,68	-4,40	-1,46	-2,31	-2,94	-3,61	-7,44	-3,22
województwo łódzkie	-2,97	-3,51	-2,80	-3,61	-2,98	-2,98	-3,47	-3,64	-6,09	-7,60

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Migracje

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową.

Migracje ludności są bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę i strukturę ludności danego regionu. „*Migracjami (lub wędrownkami) ludności nazywamy całokształt przemieszczeń prowadzących do stałej lub okresowej zmiany miejsca zamieszkania osób. Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności*”.²⁴

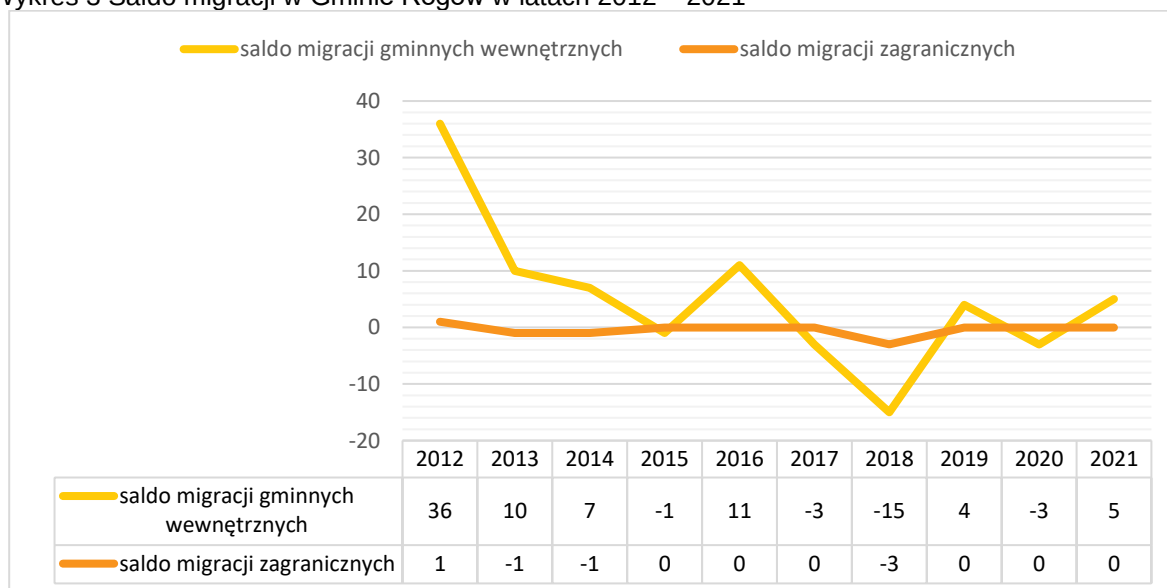
Tabela 14 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

Migracje na pobyt stały	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	65	51	51	36	48	46	50	54	34	43
Zameldowania z zagranicy ogółem	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zameldowania ogółem	66	51	51	36	48	46	50	54	34	43
Wymeldowania w ruchu wew.	29	41	44	37	37	49	65	50	37	38
Wymeldowania za granicę	0	1	1	0	0	0	3	0	0	0
Wymeldowania ogółem	29	42	45	37	37	49	68	50	37	38
Saldo migracji ogółem	37	9	6	bd.*	11	-3	-18	4	-3	5
Saldo migracji wewnętrznych	36	10	7	-1	11	-3	-15	4	-3	5
Saldo migracji zagranicznych	1	-1	-1	0	0	0	-3	0	0	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne), bd*.- brak danych

W Gminie Rogów w 2021 roku saldo migracji (ogółem) odnotowujemy na poziomie plus (+5) osób. Liczba osób zameldowanych w roku 2021 ogółem to 43 osoby, natomiast wymeldowanych to 38 osób. Zmiany miejsca zamieszkania występują głównie w obrębie kraju, regionu. Najwięcej osób wyprowadziło się z terenu gminy w roku 2018, aż 68 osób. Wymeldowania w ruchu wewnętrznym w gminie w ostatnich latach, kształtują się na podobnym poziomie. Według danych GUS saldo migracji zagranicznych kształtuje się od (-3) do (+1).

Wykres 3 Saldo migracji w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

²⁴ Definicja zaczerpnięta z „Materiałów dydaktycznych Zakładu Demografii i Gerontologii Społecznej UŁ” www.demografia.uni.lodz.pl

Wartość salda migracji wewnętrznych w analizowanych latach przyjmowała wartości naprzemienne od (-15) w roku 2018 do (+36) w roku 2012. Należy jednak zauważyć, iż bilans salda migracji wewnętrznych na przestrzeni analizowanych lat jest dodatni i wynosi (+51) mieszkańców. Wartość salda migracji zagranicznych w analizowanym okresie jest ujemna i wynosi (-4). Wskazane powyżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej ludzi zdecydowało się na zamieszkanie w Gminie Rogów.

Tabela 15 Saldo migracji ogółem w gminach ościennych, powiecie brzezińskim, łódzkim wschodnim i skierniewickim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza

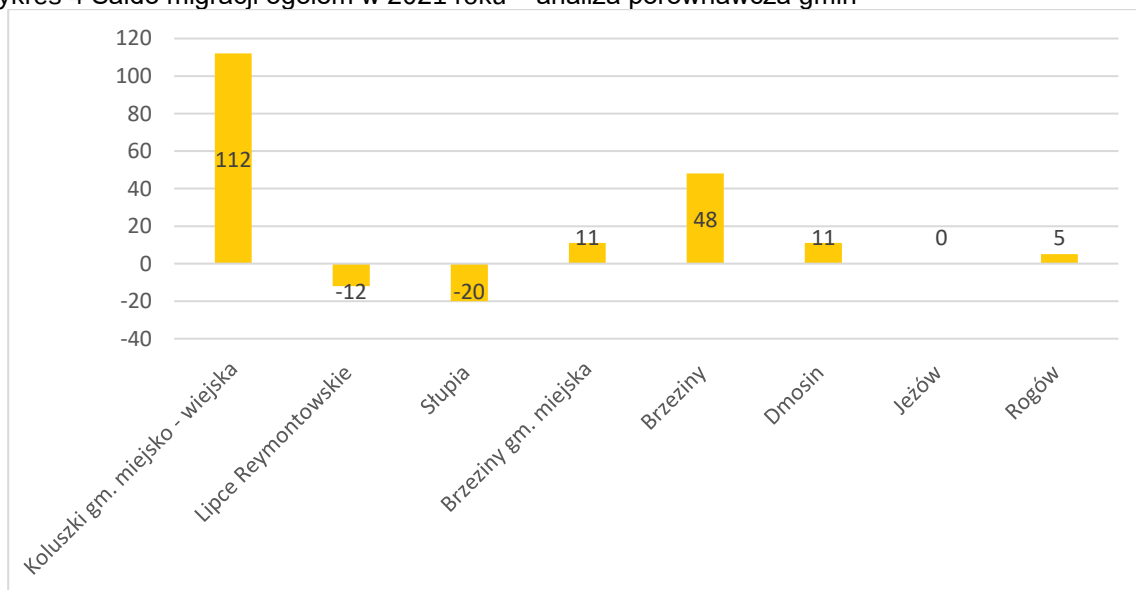
Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat łódzki wschodni	727	573	510	bd*	486	373	650	650	617	696
Koluszki gm. miejsko - wiejska	69	35	84	bd*	32	49	129	69	17	112
Powiat skierniewicki	40	41	-20	bd*	46	44	24	30	81	-8
Lipce Reymontowskie	-11	-9	7	bd*	-6	-7	2	-6	-1	-12
Słupia	5	2	-24	bd*	-21	-7	-22	-21	1	-20
Powiat brzeziński	78	75	22	bd*	56	66	74	33	52	75
Brzeziny gm. miejska	11	7	14	bd*	-20	23	11	-31	-18	11
Brzeziny	19	40	7	bd*	52	33	74	53	74	48
Dmosin	24	13	-16	bd*	2	8	1	0	1	11
Jeżów	-13	6	11	bd*	11	5	6	7	-2	0
Rogów	37	9	6	bd*	11	-3	-18	4	-3	5
województwo łódzkie	-1 828	-2 678	-2 045	bd*	-1 417	-1 789	-1 859	-2 510	-1 672	-2 143

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźnik salda migracji dla województwa łódzkiego nie napawa optymizmem, gdyż w latach poddanych analizie przyjmuje wyłącznie wartości ujemne. Wśród gmin wiejskich kształtuje się różnie, przyjmując wartości od (-24) do (+74). Gminami, w których wskaźnik salda migracji w latach poddanych analizie jest co roku dodatni są: Koluszki i gmina wiejska Brzeziny. Również powiat brzeziński i łódzki wschodni odnotowują co roku dodatnie saldo migracji. Powiat skierniewicki poza rokiem 2014 także odnotowuje dodatnie saldo migracji.

W roku 2021 wartość wskaźnika salda migracji ogółem w otoczeniu Gminy Rogów kształtowała się następująco:

Wykres 4 Saldo migracji ogółem w 2021 roku – analiza porównawcza gmin

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Saldo migracji dla Gminy Rogów, w roku 2021 wyniosło (+5) osób i jest to jeden z niższych dodatnich wyników. Dodatkowo saldo migracji w 2021 roku odnotowały gminy: Koluszki, Brzeziny gmina wiejska, a także Brzeziny gmina miejska, Dmosin i Rogów, w Gminie Jeżów saldo migracji wyniosło 0. Najtrudniejsza sytuacja jest w Gminie Słupia, gdzie w większości z analizowanych lat wskaźnik przyjmuje wartości ujemne, w roku 2020 (-20), z gminy w sumie w ciągu badanych lat wyemigrowało 107 osób, które zapewne wybierają inne ościennie gminy do zamieszkania.

Struktura wieku ludności

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Osoby w wieku produkcyjnym dzielimy na dwie kategorie: osoby mobilne oraz osoby niemobilne. Osoby mobilne charakteryzują się gotowością do podjęcia zmian w swoim życiu zawodowym, zmianą pracy, stanowiska pracy, chęcią przekwalifikowania się, nabycia nowych umiejętności.

Osoby znajdujące się w przedziale wiekowym produkcyjnym niemobilnym to osoby, które nie wykazują chęci do zmiany pracy, stanowiska pracy, nie są zainteresowane zdobyciem nowych kwalifikacji zawodowych.

Tabela 16 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

Ludność w wieku:	Lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Przedprodukcyjnym ogółem (17 lat i mniej)	857	838	852	837	851	864	850	866	859	857
Produkcyjnym ogółem	3 011	2 992	2 985	2 958	2 919	2 879	2 849	2 796	2 755	2 734
Produkcyjnym mobilnym	1 880	1 867	1 867	1 851	1 834	1 784	1 761	1 720	1 676	1 649
Produkcyjnym niemobilnym	1 131	1 125	1 118	1 107	1 085	1 095	1 088	1 076	1 079	1 085
Poprodukcyjnym ogółem	917	931	952	979	1 006	1 022	1 029	1 049	1 042	1 052
W % ogółem ludność w wieku:										
przedprodukcyjnym	17,9	17,6	17,8	17,5	17,8	18,1	18,0	18,4	18,4	18,5
produkcyjnym	62,9	62,8	62,3	62,0	61,1	60,4	60,3	59,4	59,2	58,9
poprodukcyjnym	19,2	19,6	19,9	20,5	21,1	21,4	21,8	22,3	22,4	22,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W latach 2012 - 2021 w Gminie Rogów obserwujemy, co następuje:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na niezmiennym poziomie,
- zmniejszenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym o 277 osób,
- zwiększenie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 135 osób.

W gminie dominuje ludność w wieku produkcyjnym obejmując 58,9% społeczeństwa, niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym osiągając 22,7% społeczeństwa. Zauważalną pozytywną zmianą jest stopniowy wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do 18,5% w roku 2021. W porównaniu z rokiem 2012 odnotowano wzrost o 0,6 punktu procentowego. Zmiany w strukturze wieku ludności (wzrost liczby

osób w wieku poprodukcyjnym) dają podstawy do twierdzenia, że proces ten będzie postępował. Problem dotyczy większości gmin województwa łódzkiego. Proporcje ekonomicznych grup wieku w gminach ościennych, powiecie brzezińskim, łódzkim wschodnim i skierniewickim oraz województwie kształtują się następująco:

Tabela 17 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r. – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
		liczba	udział %	liczba	udział %	liczba	udział %
Powiat łódzki wschodni	72 856	13 833	19,0	43 174	59,3	15 849	21,8
Koluszki gm. miejsko - wiejska	23 257	4 139	17,8	13 533	58,2	5 585	24,0
Powiat skierniewicki	37 915	7 370	19,4	22 499	59,3	8 046	21,2
Lipce Reymontowskie	3 248	620	19,1	1 895	58,3	733	22,6
Słupia	2 572	507	19,7	1 512	58,8	553	21,5
Powiat brzeziński	30 560	5 498	18,0	18 042	59,0	7 020	23,0
Brzeziny gm. miejska	12 326	2 174	17,6	7 175	58,2	2 977	24,2
Brzeziny	5 866	1 141	19,5	3 531	60,2	1 194	20,4
Dmosin	4 417	758	17,2	2 599	58,8	1 060	24,0
Jeżów	3 308	568	17,2	2 003	60,6	737	22,3
Rogów	4 643	857	18,5	2 734	58,9	1 052	22,7
województwo łódzkie	2 416 902	414 183	17,1	1 399 155	57,9	603 564	25,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W tabeli powyżej kolorem żółtym zaznaczono wskaźniki o najwyższych, zaś kolorem niebieskim o najniższych wartościach udziału % ludności w danej grupie wieku.

Najwyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w gminie Słupia tj. 19,7%, natomiast najniższy w gminach Jeżów i Dmosin (po 17,2%), w powiecie brzezińskim 18,0%. Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym w województwie łódzkim ogółem wynosi 17,1%.

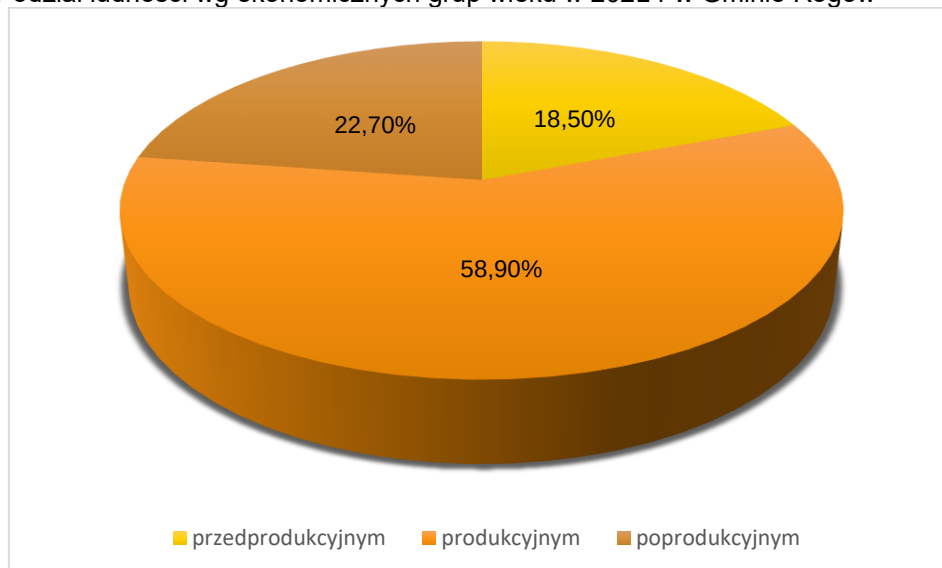
Najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym przypada na Gminę Jeżów 60,6% ogółu ludności w gminie, najniższy na gminy Lipce Reymontowskie i gminę miejską Brzeziny tj. 58,2% ogółu ludności. W powiecie brzezińskim wynosi 59,0%, a w województwie łódzkim 57,9%.

Największy udział % osób w wieku poprodukcyjnym wśród jednostek samorządu terytorialnego zaobserwowano w gminie miejskiej Brzeziny 24,2% oraz w województwie łódzkim tj. 25,0%, natomiast najniższy przypada na gminę wiejską Brzeziny tj. 20,4%.

W Gminie Rogów udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawia się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,5% ogółu ludności w gminie,
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 58,9% ogółu ludności w gminie,
- ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 22,7% ogółu ludności w gminie.

Wykres 5 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r w Gminie Rogów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wskaźniki w gminie były niższe od średniej dla powiatu brzezińskiego w grupie osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, ale wyższe od wskaźnika dla województwa łódzkiego w grupie osób w wieku produkcyjnym. Natomiast wartość wskaźnika dla grupy osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie jest wyższa od wskaźnika dla powiatu i województwa łódzkiego.

Ze strukturą wieku i płci ludności jest powiązany również wskaźnik obciążenia demograficznego ludności, czyli ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla Gminy Rogów wskaźnik ten w roku 2021 według danych GUS, wynosi 38,5 osób i jest niższy od wskaźnika dla powiatu brzezińskiego (38,9 osób) oraz niższy od wskaźnika obciążenia demograficznego ludności dla województwa (43,1 osób). Im przedmiotowy wskaźnik jest wyższy, tym sytuacja demograficzna obszaru, z punktu widzenia ekonomicznego jest trudniejsza i świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Systematyczny przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym powoduje silną presję na system emerytalny (zapewnienie emerytur dla coraz liczniejszej populacji osób, które zakończyły aktywność zawodową) oraz na system opieki zdrowotnej (zapewnienie specjalistycznej opieki ludziom w podeszłym wieku).

Podsumowanie

Stan i struktura ludności w obrębie Gminy Rogów są podobne do sytuacji, jaka panuje w obrębie województwa łódzkiego. Liczba mieszkańców gminy zmniejsza się, podobnie jak w większości analizowanych JST, również przyrost naturalny w Gminie Rogów w analizowanych latach (poza rokiem 2014) jest ujemny. Saldo migracji w gminie przyjmuje w poszczególnych latach wartości zróżnicowane od ujemnych do dodatnich, ale bilans migracji jest dodatni i wynosi (+48) mieszkańców. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie osób ogółem był niższy od liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W powiatach brzezińskim, skierniewickim, łódzkim wschodnim oraz w całym województwie łódzkim udział osób w wieku przedprodukcyjnym był również niższy od udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Kolejne lata nie przedstawiają się zatem optymistycznie, jest to

związane z obecną sytuacją epidemiologiczną w Polsce i na świecie. W roku 2020 zanotowano dużą umieralność ludzi z powodu wirusa SARS - Covid 19, przy jednoczesnym spadku ilości porodów. Ujemny przyrost naturalny jest zatem jednym z głównych problemów gminy w wymiarze społecznym i gospodarczym. Problem dotyczy ogólnie całej Polski.

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

Prognozy GUS²⁵ wykonane w 2017 roku (na podstawie danych z lat 2013 – 2014) wskazują, iż liczba ludności zamieszkującej Gminę Rogów do roku 2030 będzie stopniowo maleć. Są to jednak pewne przypuszczenia, które nie muszą się sprawdzić, ale zważywszy na fakt, iż w 2021 roku liczba mieszkańców wynosiła 4 643, a w prognozie założono dla tego roku liczbę 4 799 mieszkańców, można przypuszczać że się sprawdzi, gdyż prognoza była przeszacowana o 156 osób.

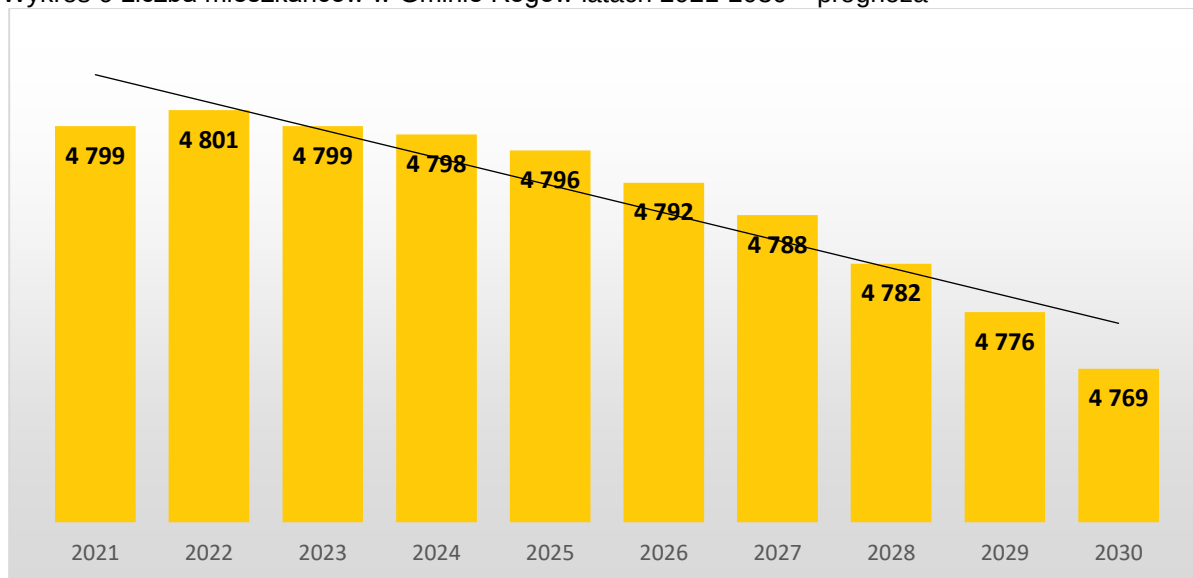
Należy jednak także wziąć pod uwagę fakt, iż rozpoczęta w 2020 roku pandemia koronawirusa Covid -19 niesie ze sobą wysoką liczbę zgonów, może również prowadzić do zmniejszenia liczby urodzeń. Poniżej zaprezentowano prognozę na lata 2021 – 2030, czyli w czasie obejmującym ostatnie dane dostępne statystyczne oraz czas obowiązywania przedmiotowej Strategii.

Tabela 18 Prognoza liczby ludności w Gminie Rogów

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
ogółem	4 799	4 801	4 799	4 798	4 796	4 792	4 788	4 782	4 776	4 769
mężczyźni	2 386	2 389	2 388	2 391	2 391	2 394	2 400	2 400	2 401	2 401
kobiety	2 413	2 412	2 411	2 407	2 405	2 398	2 388	2 382	2 375	2 368

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 6 Liczba mieszkańców w Gminie Rogów latach 2021-2030 – prognoza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej prognozowanej liczby mieszkańców w latach 2021 - 2030. W żadnej z gmin nie prognozuje się drastycznych zmian w liczbie mieszkańców. Jednak przedstawione prognozy nie napawają optymizmem, gdyż w aż 7 z 8 analizowanych JST według

²⁵ „Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030”. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia „Prognozy ludności Polski na lata 2014-2050” oraz „Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050.”

prognoz zmaleje liczba ludności. Największy spadek spodziewany jest w gminie miejskiej Brzeziny (-3,16%), następnie w gminach: Jeżów (-3,07%), Dmosin (-2,55%), Koluszki (-2,53%), Słupia (-2,17%), Lipce Reymontowskie (-1,68%), Rogów (-0,63%). Zwiększenie liczby mieszkańców spodziewane jest tylko w gminie wiejskiej Brzeziny (+2,14%).

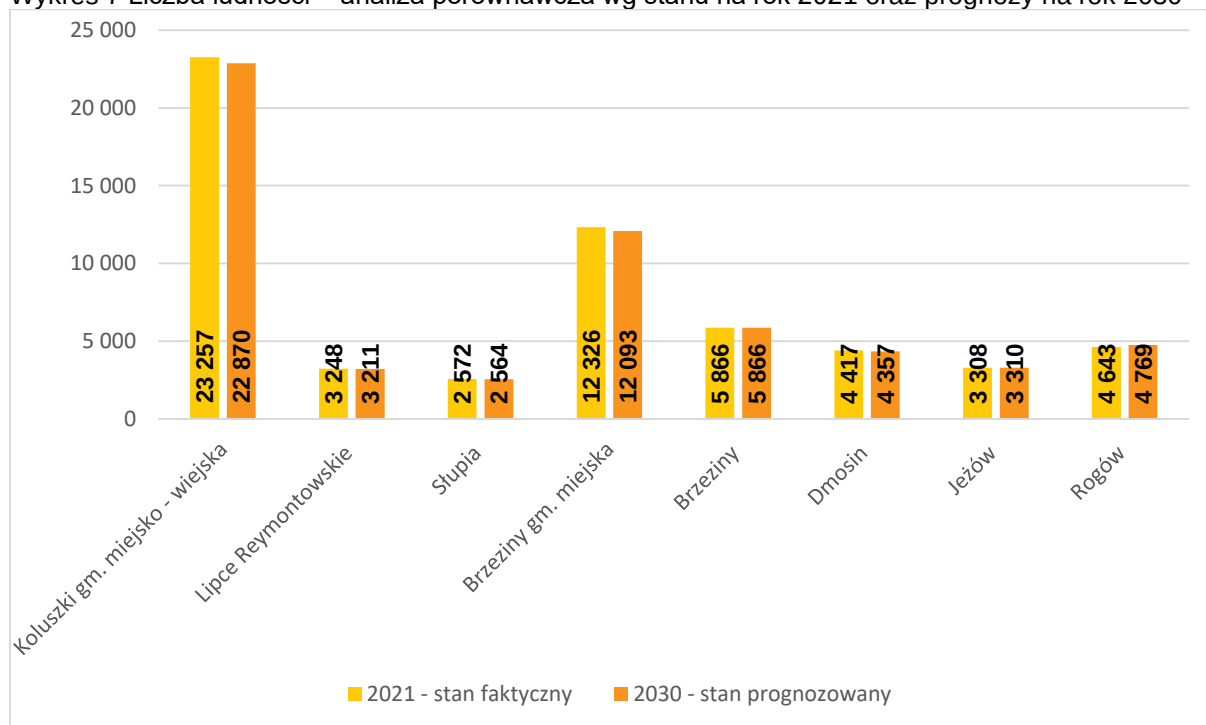
Tabela 19 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021 – 2030 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Saldo	w %
powiat łódzki wschodni												
Koluszki gm. miejsko - wiejska	23 463	23 419	23 370	23 317	23 255	23 188	23 115	23 035	22 954	22 870	-593	-2,53
powiat skierniewicki												
Lipce Reymontowskie	3 266	3 262	3 258	3 254	3 250	3 244	3 237	3 230	3 222	3 211	-55	-1,68
Słupia	2 621	2 616	2 612	2 606	2 600	2 595	2 589	2 581	2 575	2 564	-57	-2,17
powiat brzeziński												
Brzeziny gm. miejska	12 488	12 460	12 425	12 388	12 348	12 306	12 260	12 211	12 153	12 093	-395	-3,16
Brzeziny	5 743	5 760	5 777	5 793	5 807	5 818	5 827	5 838	5 850	5 866	123	2,14
Dmosin	4 471	4 462	4 451	4 437	4 425	4 410	4 397	4 382	4 369	4 357	-114	-2,55
Jeżów	3 415	3 405	3 394	3 384	3 371	3 360	3 347	3 333	3 322	3 310	-105	-3,07
Rogów	4 799	4 801	4 799	4 798	4 796	4 792	4 788	4 782	4 776	4 769	-30	-0,63

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Dokonano analizy porównawczej dla roku 2021 - stan faktyczny i roku 2030 - stan prognozowany. Porównanie pokazuje, iż ilość gmin, w których prognozowany jest spadek liczby ludności ulegnie zmianie i zmniejszy się do 5. Zauważalne są zmiany procentowe wynikające z porównania ilości mieszkańców prognozowanych ze stanem faktycznym w roku 2021. Według tego porównania liczba mieszkańców gminy miejskiej Brzeziny w 2030 roku zmniejszy się o (-1,89%), a Gminy Rogów wzrośnie o (2,71%). Pozostałe wskaźniki nie odbiegają znacząco od przedstawionych powyżej.

Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2021 oraz prognozy na rok 2030

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

2.3.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Podstawowe obiekty infrastruktury społecznej wpływające na warunki i jakość życia mieszkańców Gminy Rogów funkcjonują w mieście Brzeziny. Należą do nich: siedziba Państwowej Straży Pożarnej, siedziby banków, samorządowe instytucje społeczne, obiekty oświaty szczebla ponadpodstawowego, stadion sportowy, sklepy, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej.

ZABUDOWA, CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH

Dominującym typem zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe. Zabudowa zagrodowa powoli jest zastępowana zabudową wyłącznie mieszkaniową jednorodziną i usługi. Towarzyszą jej pojedyncze obiekty produkcyjne, w tym przetwórstwa rolno-spożywczego. Pod względem ukształtowanych struktur przestrzennych, na terenie gminy przeważają, charakterystyczne dla obszarów wiejskich, typy osadnicze²⁶:

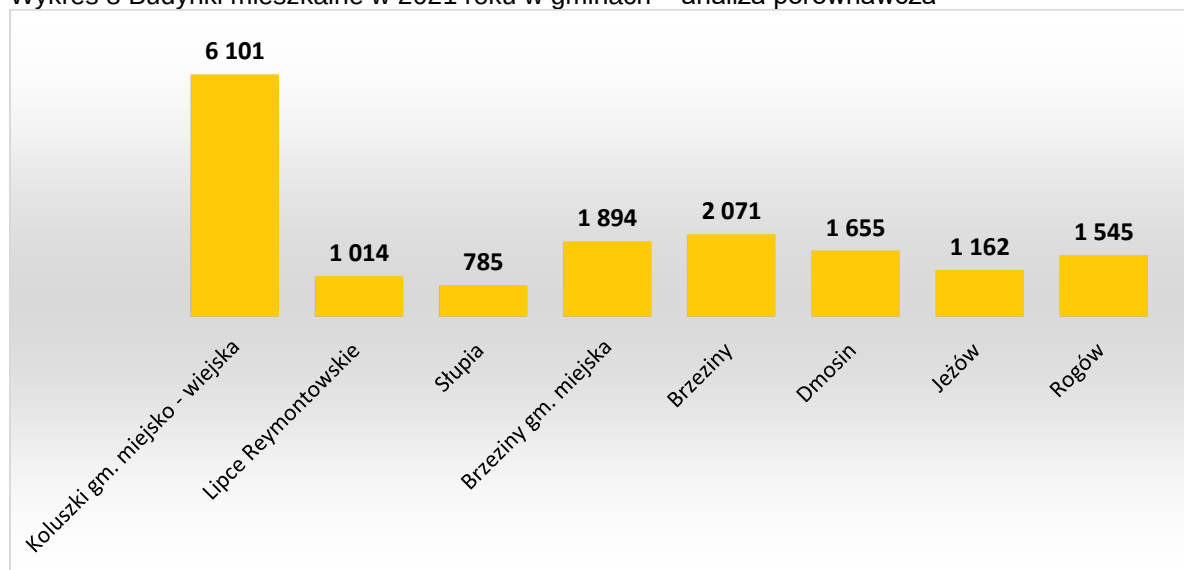
1. wsie „ulicówki” – pasma zabudowy przydrożnej (np.: Kotulin, Zacywilki, Stefanów, Józefów, Przyłęk Mały, Przyłęk Duży, Olsza, Rogów Wieś, Popień, Wągry);
2. wsie „samotnice” – zabudowa zagrodowa, rozproszona (np.: Kobylin, Jasień, Romanówek, Nowe Wągry);
3. wsie o układzie centralnym – zabudowa mieszkaniowa i usługowa, która koncentruje się w części centralnej (Rogów, częściowo Przyłęk Duży).

Najbardziej złożony układ przestrzenny posiada Rogów. Układ tworzy sieć ulic, przecinających się pod kątem prostym oraz działki o wielkościach od około 700,0 m² do około 2 500,0 m². Strefa centrum miejscowości Rogów przedzielona jest przez tory kolejowe. Funkcję głównej przestrzeni publicznej pełni ul. Wojska Polskiego i ul. Żeromskiego, przy których znajduje się większość obiektów usługowych, a także budynek Urzędu Gminy, bank oraz kościół. Na terenie gminy występuje również zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna o charakterze złożonym, lokalizowana w znacznych odległościach od jednostek osadniczych nie tworząca zwartych skupisk osadniczych.

W 2021 roku w gminie znajdowało się 1545 budynków mieszkalnych. W gminach ościennych porównywalna ilość zabudowy mieszkaniowej zlokalizowana była w Gminie Dmosin (1655).

²⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rogów

Wykres 8 Budynki mieszkalne w 2021 roku w gminach – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2020 roku w Gminie Rogów przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 85,6 m², natomiast na 1 osobę przypadło 32,4 m². Dla porównania – w powiecie brzezińskim powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 81,8 m², a na 1 osobę przypadało 31,7 m², zatem wartość wskaźnika – przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania jak i powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę dla Gminy Rogów jest bardziej korzystna. W porównaniu z województwem łódzkim jest podobnie, oba wskaźniki są wyższe. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 378,2 - jest to średnia wartości wskaźnika spośród analizowanych gmin. W powiecie brzezińskim wynosi 387,2 i jest o 9,0 wyższy od wskaźnika dla Gminy Rogów.

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w 2020 roku – analiza porównawcza

Gmina	Mieszkania	Mieszkania na 1000 mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	Przeciętna liczba osób na mieszkanie	Budynki mieszkalne
Powiat łódzki wschodni	25 467	351,0	97,8	34,3	4,36	2,85	21 985
Koluszki gm. miejsko-wiejska	8 609	369,6	81,7	30,2	4,12	2,71	6 101
Powiat skierniewicki	12 704	332,8	92,8	30,9	4,28	3,00	12 397
Lipce Reymontowskie	1 054	321,4	96,8	31,1	4,56	3,11	1 014
Słupia	763	292,4	91,7	26,8	4,30	3,42	785
Powiat brzeziński	11 867	387,2	81,8	31,7	3,88	2,58	8 327
Brzeziny gm. miejska	4 850	392,2	73,2	28,7	3,68	2,55	1 894
Brzeziny	2 152	367,7	96,5	35,5	4,15	2,72	2 071
Dmosin	1 786	401,7	83,9	33,7	3,90	2,49	1 655
Jeżów	1 318	396,0	81,2	32,2	3,84	2,53	1 162
Rogów	1 761	378,2	85,6	32,4	4,14	2,64	1 545
województwo łódzkie	1 042 856	427,8	69,9	29,9	3,61	2,34	468 071

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W zasobach mieszkaniowych w Gminie Rogów przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2020 roku wynosiła 85,6 m², w porównaniu do innych JST była to średnia wartość wskaźnika, niższa od wskaźnika dla powiatu łódzkiego wschodniego i skierniewickiego, wyższa od wskaźnika dla powiatu brzezińskiego, a także województwa łódzkiego. Wysoka przeciętna

powierzchnia użytkowa mieszkania charakterystyczna jest dla obszarów wiejskich. Im bardziej zurbanizowany teren, tym wskaźnik ten maleje.

Według *Raportu o stanie Gminy Rogów za 2021 rok*, w zasobie mieszkaniowym gminy w roku 2021 znajdowały się 4 budynki, w tym 10 lokali. Gmina nie dysponowała lokalami socjalnymi. Źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej były dochody z czynszów za lokale mieszkalne oraz dofinansowanie z budżetu Gminy Rogów.

Tabela 21 Mieszkaniowy zasób Gminy Rogów

Lp.	Nr budynku, Nr lokalu	Ilość lokali/izb	Up.(m ²)	Wyposażenie	Stan techniczny	Sposób zagospodarowania
1.	Rogów ul. Wojska Polskiego 13 (Ośrodek Zdrowia)	3/10	157,25	wc, ł, w, ks, c.o	dobry	umowy najmu
2.	Józefów ul. Sportowa 17	8/13	201,76		zły	umowy najmu
3.	Przyłęk Duży 49 (Szkoła Podstawowa)	1/3	48,50	wc, ł, w, ks, c.o	dobry	umowy najmu
4.	Zacywilki 5	2/5	80,00	w,	średni	umowy najmu

Źródło: *Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rogów na lata 2020-2025*

Mieszkaniowy zasób Gminy Rogów reguluje Uchwała Nr XIII/84/2019 z dnia 30 grudnia 2019 roku, w sprawie przyjęcia „*Wieloletniego program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Rogów na lata 2020 – 2025*” i obejmuje w szczególności:

- prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego mieszkaniowego zasobu Gminy;
- analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikających ze stanu technicznego budynków i lokali;
- planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach;
- zasady polityki czynszowej;
- sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy;
- finansowanie gospodarki mieszkaniowej;
- wysokość wydatków w kolejnych latach z podziałem na koszty bieżącej eksploatacji, koszty remontów, koszty modernizacji lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy oraz wydatki inwestycyjne;
- inne działania mające na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy.

W Gminie Rogów z roku na rok powoli, ale systematycznie przybywa mieszkań, zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oraz powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę. Coraz więcej jest również mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne. Wskazują na to dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 22 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Rogów w latach 2011-2020

ZASOBY MIESZKANIOWE		lata									
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania		1 666	1 680	1 687	1 692	1 710	1 722	1 732	1 747	1 755	1 761
Przeciętna powierzchnia użytkowa:											
1 mieszkania	m ²	83,0	83,3	83,6	83,8	84,4	84,7	85,0	85,2	85,4	85,6
na 1 osobę	m ²	29,0	29,2	29,6	29,6	30,2	30,6	30,9	31,5	31,8	32,4
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne:											
wodociąg	mieszk.	1 543	1 557	1 564	1 569	1 587	1 599	1 609	1 624	1 632	1 638
ustęp splukiwany	mieszk.	1 373	1 387	1 394	1 399	1 417	1 429	1 439	1 454	1 462	1 468
łazienka	mieszk.	1 288	1 302	1 309	1 314	1 332	1 344	1 354	1 369	1 377	1 383
centralne ogrzewanie	mieszk.	1 234	1 248	1 255	1 260	1 278	1 290	1 300	1 315	1 323	1 329
gaz z sieci	mieszk.	1	1	1	1	1	1	0	0	0	11
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań											
wodociąg		92,6	92,7	92,7	92,7	92,8	92,9	92,9	93,0	93,0	93,0
ustęp splukiwany		82,4	82,6	82,6	82,7	82,9	83,0	83,1	83,2	83,3	83,4
łazienka		77,3	77,5	77,6	77,7	77,9	78,0	78,2	78,4	78,5	78,5
centralne ogrzewanie		74,1	74,3	74,4	74,5	74,7	74,9	75,1	75,3	75,4	75,5
gaz z sieci		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Gminie Rogów											
z wodociągu		86,1	86,2	86,2	92,5	92,6	92,6	92,7	92,6	92,7	92,8
z kanalizacji		6,0	5,7	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	0,0	0,0	0,0
z gazu		0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Warunki życia mieszkańców w gminie są dobre, większość mieszkań jest wyposażonych we wskazane instalacje techniczno-sanitarne. Z roku na rok przybywa mieszkań wyposażonych w urządzenia techniczno-sanitarne. Według statystyk w 2020 roku w gminie 0,6% mieszkań było wyposażonych w instalacje gazowe z sieci. W 2020 roku w Gminie Rogów:

- 93,0% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej,
- 83,4% mieszkań było wyposażonych w ustęp splukiwany,
- 78,5% mieszkań było wyposażonych w łazienkę,
- 75,5% mieszkań miało podłączone centralne ogrzewanie,
- 0,6% mieszkań było podłączonych do instalacji gazowej z sieci.

Tabela 23 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2020 roku w Gminie Rogów oraz gminach ościennych – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	wodociąg	ustęp splukiwany	łazienka	centralne ogrzewanie	gaz sieciowy
Powiat łódzki wschodni	95,0	89,8	85,8	78,5	45,6
Koluski gm. miejsko-wiejska	95,5	89,9	86,2	81,2	43,1
Powiat skierniewicki	87,5	79,9	75,9	68,8	0,9
Lipce Reymontowskie	94,6	79,4	75,3	70,9	0,9
Słupia	91,9	81,4	76,8	76,4	0,1
Powiat brzeziński	92,8	85,1	81,2	73,9	0,6
Brzeziny gm. miejska	96,6	94,5	92,2	82,0	0,1
Brzeziny	92,2	81,2	76,7	68,3	1,6
Dmosin	85,9	75,0	69,1	64,2	0,0
Jeżów	89,2	73,1	67,8	64,4	2,0
Rogów	93,0	83,4	78,5	75,5	0,6
województwo łódzkie	94,9	89,9	86,0	78,0	45,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Według przedstawionej analizy, najwięcej mieszkań wyposażonych w gminach: w wodociąg (96,6%), ustęp splukiwany (94,5%), łazienkę (92,2%), centralne ogrzewanie (82,0%) jest w gminie miejskiej Brzeziny, a gaz sieciowy w gminie miejsko-wiejskiej Koluski (43,9%). Gmina Rogów pod

względem mieszkań wyposażonych w wodociąg jest na trzecim miejscu wśród analizowanych gmin wiejskich. W przypadku pozostałych instalacji znajduje po środku rankingu.

Sytuacja mieszkaniowa w Gminie Rogów systematycznie się polepsza. Liczba mieszkań w gminie przez ostatnie 10 lat wzrosła o 95. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania również rośnie, w 2011 r. wynosiła 83,0 m², natomiast w 2020 r. – 85,6 m². Mieszkania w Gminie Rogów zazwyczaj mają 4 pokoje, przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w 2020 r. wyniosła 4,14. W jednym mieszkaniu w 2020 r. średnio mieszkało 2,64 osoby, na 1 osobę przypadało 32,4 m² powierzchni użytkowej.

Podsumowując, warunki mieszkaniowe w Gminie Rogów są dobre, mieszkania są powyżej przeciętnej wyposażone w instalacje w porównaniu z pozostałymi gminami wiejskimi powiatu brzezińskiego. Mankamentem jest niewystarczająco rozwinięta sieć gazowa i kanalizacyjna, co ma znaczny wpływ na jakość życia mieszkańców, ale także na stan środowiska przyrodniczego.

Rozwój zabudowy mieszkaniowej w Gminie Rogów nie jest dynamiczny i kształtuje się na poziomie kilku mieszkań na rok.

SPORT I REKREACJA

Jakość życia mieszkańców uzależniona jest również od infrastruktury sportu i rekreacji. Mogą one bowiem służyć wypełnieniu czasu wolnego mieszkańców, w tym głównie dzieci i młodzieży. Obiekty sportowe na terenie gminy ograniczają się do boisk sportowych: w Rogowie i Nowych Wągrach.

Fotografia 7 Boiska przy szkole w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

Funkcję ośrodka sportu spełnia boisko na ul. Świerczewskiego w Rogowie. Stadion o wymiarach 97,0 m x 64,0 m. położony jest w lesie, jednak nie posiada oświetlenia ani trybun. Poza nim do dyspozycji mieszkańców gminy są przyszkolne boiska sportowe. Boisko przy Zespole Szkół

w Rogowie powstało w ramach realizacji projektu ORLIK 2012. Program objął wykonanie: boiska do piłki nożnej o wymiarach 30,0 x 62,0 m, boiska wielofunkcyjnego o wymiarach 19,1 x 32,1 m, otoczenia terenu wraz z ogrodzeniem oraz budynek zaplecza socjalnego. Na terenie gminy funkcjonuje również boisko trawiaste o wymiarach: 105,0 m x 64,0 m zlokalizowane w Nowych Wągrach. Infrastruktura sportowa w gminie od kilku lat jest remontowana. Nadal wymaga jednak doposażenia i modernizacji. Na terenie gminy nie są prowadzone pozaszkolne zajęcia sportowe dla młodzieży, działają kluby sportowe: od 1935 r. Pogoń Rogów oraz od 2003 r. Fenix Wągry. Klub Sportowy Pogoń Rogów korzysta z boiska gminnego na ul. Świerczewskiego, zaś Klub Fenix Wągry korzysta z boiska w Nowych Wągrach.

Władze gminy nieustannie podejmuje działania zmierzające do wzbogacenie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, jak zapisano w *Raporcie o stanie z gminy za 2021 rok*, w roku objętym raportem zrealizowano inwestycje dotyczącą „Budowy siłowni zewnętrznej oraz przebudowy placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Przylęku Dużym”. Zakres prac objął:

- budowę siłowni zewnętrznej składającej się z dwóch pojedynczych oraz dwóch podwójnych urządzeń do ćwiczeń na świeżym powietrzu (wahadło + biegacz, wioślarz, twister + wyciąg górny, orbitek);
- wykonanie chodnika z kostki betonowej oraz ogrodzenia terenu siłowni.

Druga część zadania obejmowała przebudowę placu zabaw poprzez doposażenie go w cztery zabawki (kopuła linowa, huśtawka gniazdo, karuzela, huśtawka wagowa w pozycji stojącej). Wykonano nawierzchnię z piasku oraz nawierzchnię trawiastą wraz z ukształtowaniem terenu wokół placu zabaw.

W celach rekreacyjnych mieszkańcy gminy mają do dyspozycji ww. obiekty sportowe oraz siłownie zewnętrzne, zaś dzieci mogą korzystać z placów zabaw.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na jakość życia mieszkańców wpływa również poziom bezpieczeństwa publicznego. W powiecie brzezińskim działają Centra Reagowania Kryzysowego, które powołane są do zbierania informacji o zagrożeniach, ich przetwarzania i reagowania na występujące zagrożenia, co pozwala na racjonalizację wykorzystania wszystkich podmiotów działających w sferze ładu, porządku i bezpieczeństwa oraz prowadzenia akcji ratunkowych.

Według *Raportu o stanie Gminy Rogów za 2021 rok*, na terenie gminy zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej realizują 3 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Rogów jest jednostką typu S 3, posiada samochód średni MAN TGM 13.280, samochód średni STAR 244, samochód lekki Ford Transit oraz auto operacyjne Daewoo Lanos. Wyposażenie jednostki oraz wyszkolenie strażaków pozwalają na podjęcie akcji w zakresie ratownictwa drogowego. Jest to dość istotne z powodu usytuowania OSP w pobliżu drogi krajowej nr 72 łączącej Łódź z Warszawą²⁷;
- OSP Przylęk;
- OSP Kotulin.

²⁷ <https://osp-rogow.pl/tl/>

Nad bezpieczeństwem całego powiatu brzezińskiego czuwa Powiatowa Komenda Policji w Brzezinach, która nadzoruje prace podległych komisariatów.

2.3.3. Oświata i edukacja

W kompetencji Gminy leży prowadzenie i finansowanie przedszkoli oraz szkół podstawowych. Według *Raportu o stanie Gminy Rogów za 2021 rok*, w roku szkolnym gmina była organem prowadzącym dla:

- Gminnego Przedszkola w Rogowie;
- Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie z filią w Wągrach, podporządkowaną organizacyjnie Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie.

Fotografia 8 Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

Ponadto na terenie gminy funkcjonowały także:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Przyłęku Dużym (z oddziałem przedszkolnym), której organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „A Teraz MY” z siedzibą w Przyłęku Dużym 49;

Fotografia 9 Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Przyłęku Dużym

Źródło: Fotografia własna

- Niepubliczne Przedszkole im. Marty Robin, prowadzone przez Stowarzyszenie Ognisko Miłości z siedzibą w Olszy 33.

Na terenie gminy brak jest szkół ponadpodstawowych. Osoby pragnące kontynuować kształcenie muszą skorzystać z placówek zlokalizowanych w pobliskich miastach: Skierniewicach, Koluszkach, Brzezinach lub w szkołach znajdujących się w Łodzi.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Wychowanie przedszkolne jest pierwszym szczeblem w systemie edukacji, gdzie w sposób świadomy i zaplanowany oddziałuje się na dziecko. Wychowanie i nauczanie na tym etapie odbywa się według przyjętego programu przewidującego dla każdej grupy wiekowej specyficzne formy i sposoby kształcenia uwzględniające doświadczenie dzieci i poziom ich ogólnego rozwoju psychicznego. Wiek przedszkolny stanowi dla dziecka czas najistotniejszych, a zarazem największych zmian w jego dotychczasowym życiu, gdyż w okresie tym możliwości rozwojowe dzieci są największe. Działania edukacyjne, stymulowanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w okresie przedszkolnym. Zapewnienie dziecku w tym wieku odpowiednich warunków do rozwijania wrodzonych umiejętności twórczych i intelektualnych czy odkrywania nowych zdolności ma decydujące znaczenie dla jego przyszłości. Jest to również najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Edukacja przedszkolna ma zatem istotne znaczenie we wspomaganiu rozwoju dziecka.

W 2019 roku odebrana została inwestycja polegająca na budowie nowego przedszkola w technologii pasywnej w Rogowie. Dofinansowanie projektu pn.: „Budowa gminnego przedszkola w Rogowie” pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi

Priorytetowej IV Gospodarka Niskoemisyjna Działanie IV.3 Ochrona Powietrza Poddziałanie IV.3.2. Ochrona powietrza. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

Fotografia 10 Budynek przedszkola w Rogowie

Źródło: <http://rogow.eu/>

DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWEK OŚWIATY W CZASIE PANDEMII

Czas od 2020 roku to dla edukacji okres wyzwań. Zagrożenie epidemiczne spowodowało konieczność wprowadzenia wielu ograniczeń niemal we wszystkich obszarach życia społecznego i gospodarczego, w tym także w obszarze edukacji. Jedną z pierwszych decyzji dotyczących przeciwdziałaniu COVID-19 było zawieszenie prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w przedszkolu i szkole, dla których organem prowadzącym jest Gmina Rogów. Zawieszenie prowadzenia działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej nie oznaczało zawieszenia przez szkoły wszystkich form działalności. Zadania jednostek systemu oświaty były realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W tym okresie nauczyciele wspierali uczniów w samodzielnej nauce w domu, kontaktowali się z nimi przy wykorzystaniu np. platformy internetowej, mailingu do rodziców, a w przypadku starszych uczniów bezpośredniego kontaktu elektronicznego. Nauczyciele realizowali programy nauczania i prowadzili zajęcia z uczniami, oceniali ich pracę wraz z przeprowadzeniem rocznej klasyfikacji. Dużego wsparcia w procesie uczenia się, w szczególności tym najmłodszym uczniom, udzielali rodzice.

Gmina Rogów wnioskowała o środki na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do zdalnej nauki. Realizowane projekty pn. „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” pozwoliły uzyskać 100% dofinansowania na zakup sprzętu komputerowego umożliwiającego realizację zdalnego nauczania.

- „Zdalna Szkoła”: Gmina zakupiła 41 komputerów wraz z oprogramowaniem, z przeznaczeniem na wyposażenie nauczycieli Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie i Szkoły Podstawowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Przyłuku Dużym na łączną kwotę 59 881,73 zł.
- „Zdalna Szkoła+”: Gmina pozyskała dofinansowanie do zakupu 24 komputerów wraz z oprogramowaniem, z przeznaczeniem na wyposażenie nauczycieli oraz uczniów (w tym uczniów z rodzin wielodzietnych) na łączną kwotę 44 880 zł.

Niewątpliwie zapewnienie kontynuacji działań edukacyjnych szkół w okresie czasowego ograniczenia ich funkcjonowania i przyjęcie nowej formy nauczania, polegającej na kontaktach nauczyciela z uczniami za pośrednictwem nowoczesnych technologii informacyjno–komunikacyjnych, stanowiło wielkie wyzwanie zarówno dla organu prowadzącego szkoły i placówki oświatowe, jak i dyrektorów, nauczycieli oraz uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych.

SZKOLNICTWO WYŻSZE

Jednostkami organizacyjnymi LZD w Rogowie są: Arboretum, Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Nadleśnictwo Rogów oraz Szkółkarski Ośrodek Szkoleniowy. Oddział terenowy Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prowadzi ćwiczenia terenowe, praktyki studenckie dla słuchaczy szkoły. Na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego funkcjonuje Centrum Edukacji Przyrodniczo – Leśnej, w którym organizowane są lekcje o tematyce przyrodniczo-leśnej, szkolenia i konferencje. Na terenie Arboretum znajduje się również bursa.

Fotografia 11 SGGW w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH

Samorządy terytorialne odgrywają kluczową rolę w finansowaniu zadań oświatowych. Prowadzenie szkół i placówek jest zadaniem własnym gminy, które finansowane są częścią oświatową subwencji. Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu i pokrywane były z subwencji oświatowej, dotacji oraz środków własnych gminy. Przepisy określające zasady finansowania oświaty stanowią, że liczba uczniów jest podstawowym elementem podziału subwencji oświatowej w budżecie państwa. Nie uwzględnia się w podziale subwencji indywidualnych uwarunkowań gmin i poszczególnych placówek oświatowych. W najbliższych latach kwota subwencji będzie malała, bądź utrzymywała się na zbliżonym poziomie, bowiem nadal spada liczba urodzeń, a co za tym idzie,

maleje na terenie gminy liczba dzieci objętych obowiązkiem szkolnym i nauki. Dotychczasowe zasady zwiększania subwencji nie rekompensują wysokich kosztów wynikających z niższej średniej liczby uczniów w oddziałach. Czynniki wpływające na ten stan rzeczy są w dużej mierze niezależne od samorządu, zaliczyć do nich należy: regulacje płacowe, urlopy dla poratowania zdrowia, awans zawodowy, obowiązek udzielania pomocy materialnej uczniom, obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, koszty nauczania indywidualnego oraz innych form zajęć dodatkowych, konieczność udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zmiany zasad odpisu i zabezpieczenia pieniędzy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczycieli czy też na doszkalać nauczycieli.

Na podniesienie kompetencji uczniów i przedszkolaków gmina efektywnie pozyskuje środki zewnętrzne i realizuje/zrealizowała następujące projekty²⁸:

- Gmina Rogów jako organ prowadzący dla Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie złożyła wniosek o udzielenie wsparcia na 2021 rok w ramach programu wieloletniego – „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – Priorytet 3.

Gmina uzyskała wsparcie na zakup książek, elementów wyposażenia biblioteki oraz na realizację działań promujących czytelnictwo.

- „Cyfrowa Gmina - Wsparcie dzieci z rodzin pegeerowskich w rozwoju cyfrowym – „Granty PPGR” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa V: Rozwój cyfrowy JST oraz wzmocnienie cyfrowej odporności na zagrożenia REACT-EU. Założeniem projektu było wsparcie dla dzieci i wnuków byłych pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych w rozwoju cyfrowym. W ramach Programu gminy otrzymują od państwa wsparcie finansowe na zakup wyposażenia technicznego niezbędnego do nauki zdalnej.
- „Laboratoria Przyszłości” - projekt skierowany do szkół podstawowych oraz ogólnokształcących i szkół artystycznych. Jego celem jest budowanie kompetencji kreatywnych i technicznych wśród uczniów. Kreatywne myślenie oraz obsługa narzędzi to jedno z podstawowych umiejętności decydujących o rozwoju cywilizacyjnym, gospodarczym i społecznym. Wzrost innowacyjności oraz rozwój technologiczny spowodował, że umiejętności matematyczne, w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii są dziś ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej. Laboratoria Przyszłości to kolejny krok w stronę wzmocnienia i uatrakcyjnienia dotychczasowego procesu zdobywania wiedzy i praktycznych umiejętności w tych obszarach przez uczniów. W ramach Laboratoriów Przyszłości Gmina pozyskała dla Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie wsparcie finansowe na zakup wyposażenia. Dyrektor Szkoły oraz nauczyciele dokonali wyboru wyposażenia technicznego potrzebnego w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności manualnych i technicznych, umiejętności samodzielnego i krytycznego myślenia, zdolności myślenia matematycznego oraz umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również pracy

²⁸ Raport o stanie Gminy Rogów za 2021 rok

zespołowej, dobrej organizacji i dbania o porządek na stanowisku pracy oraz radzenia sobie w życiu codziennym. Projekt Laboratoria Przyszłości umożliwił zakup nowoczesnego sprzętu, który uatrakcyjni zajęcia szkolne i pozwoli uczniom rozwijać swoje zainteresowania nie tylko na lekcjach techniki i w ramach innych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, lecz także w ramach zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań i innych form rozwijania umiejętności.

- „Cyfrow@ jakość edukacji” - projekt obejmował uczniów kl. I-III, w tym posiadających specjalne potrzeby edukacyjne, uczęszczających do Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie. Cel główny to poprawa jakości i warunków prowadzenia edukacji. Jednym z zadań projektu było wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne i narzędzia TIK, w tym zapewniające funkcjonalność wewnątrzszkolnej sieci komputerowej.

2.3.4. Opieka zdrowotna

Zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej wypełniają w Gminie Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” zlokalizowane w miejscowości Rogów.

NZOZ „Zdrowie” zapewnia dostęp do lekarza rodzinnego ogólnego, lekarza pediatry, lekarza kardiologa i ginekologa. NZOZ „Medica” zapewnia podstawową opiekę lekarza rodzinnego i pediatry oraz położnej. Posiada punkt szczepień i punkt pobrania materiałów do badań.

W Rogowie znajduje się prywatny gabinet stomatologiczny oraz dwa punkty apteczne w pobliżu jednostek NZOZ: Apteka „Melissa” oraz Apteka „Św. Antoniego”.

W zakresie badań profilaktycznych prowadzone są w gminie badania mammograficzne, badania słuchu oraz wzroku. Dla rodzin, w których występuje bezrobocie czy patologia, przez miejscową służbę zdrowia organizowane są programy profilaktyczne. Gmina posiada *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów na lata 2021 – 2027*.

W zakresie specjalizacji i leczenia zamkniętego usługi świadczy Powiatowe Centrum Zdrowia w Brzezinach Sp. z o.o. W ramach tej jednostki działają oddziały szpitalne, poradnie specjalistyczne i rehabilitacyjne, świadczące także pomoc doraźną. Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego znajduje się w Brzezinach.

2.3.5. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Gmina w zakresie polityki społecznej realizuje zadania własne i zlecone ustawami lub powierzone na podstawie porozumień w dość różnorodnym zakresie. Jednostką organizacyjną gminy utworzoną

w celu realizacji tych zadań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie. Działa na podstawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przyjętego uchwałą nr 61/X/1015 Rady Gminy w Rogowie, z dnia 24 listopada 2015 roku z zmianami przyjętymi uchwałą nr 233/XXXIII/2018 z dnia 19 marca 2018 roku. Według Statutu zadania Ośrodka w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej, w tym:
 - przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z pomocy społecznej;
 - praca socjalna, rozpoznanie socjalnych potrzeb społecznych;
 - prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
 - analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
 - realizacja zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych;
 - rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
 - przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
 - opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych;
 - realizowanie programów społecznych;
 - realizowanie zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę;
- zadania wynikające z innych ustaw.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe pomoc społeczna umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Podstawowe zadania pomocy społecznej to przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, praca socjalna, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy. Pomocy udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Według zapisów w „Programie Wspierania Rodziny w Gminie Rogów na lata 2022-2024”, głównym powodem przyznawania pomocy przez GOPS w 2021 roku było ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Pracę socjalną zastosowano wobec tych rodzin między innymi w formie: doradztwa, rozmowy motywacyjnej, skierowania na leczenie, udzielenie porady administracyjnej, diagnozy rodziny, skierowania do specjalisty, wspólnego planowania i koordynowania działań klienta.

Mieszkańcy w 2021 roku mieli możliwość skorzystania z pomocy asystenta rodziny. Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomocą objęto dwie rodziny wychowujące 5 dzieci.

W Gminie funkcjonuje „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rogów na lata 2021-2025”. W ramach programu działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rogowie złożony z grupy specjalistów działających bezpośrednio lub pośrednio w obszarze tematyki przemocy. Ideą przyświecającą jego działalności jest wielodyscyplinarne, skoncentrowane na pomocy osobom dotkniętym przemocą domową (zarówno ofiara jak i sprawca) spojrzenie na to zjawisko. Co za tym idzie w praktyce zespół interdyscyplinarny rozpatruje pojedyncze przypadki przemocy, z punktu widzenia różnych dyscyplin reprezentowanych przez jego członków. Daje to wielopłaszczyznowy wgląd w sytuację rodziny i możliwość niesienia skutecznej pomocy. Skoordynowane działania mają na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie Gminy Rogów.

W oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii Gminy Rogów na lata 2022 – 2025, działalność prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja programu jest ściśle związana ze środkami, które gmina posiada z opłat od przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W gminie realizowany jest również „Program Wspierania Rodziny w Gminie Rogów na lata 2022-2024”, a także „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów na lata 2021-2027”.

W 2020 roku w Gminie Rogów 92 gospodarstwa domowe korzystały ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego rodzaju wsparcia wyniosła 210 osób, stanowiących 4,51% ludności gminy ogółem.

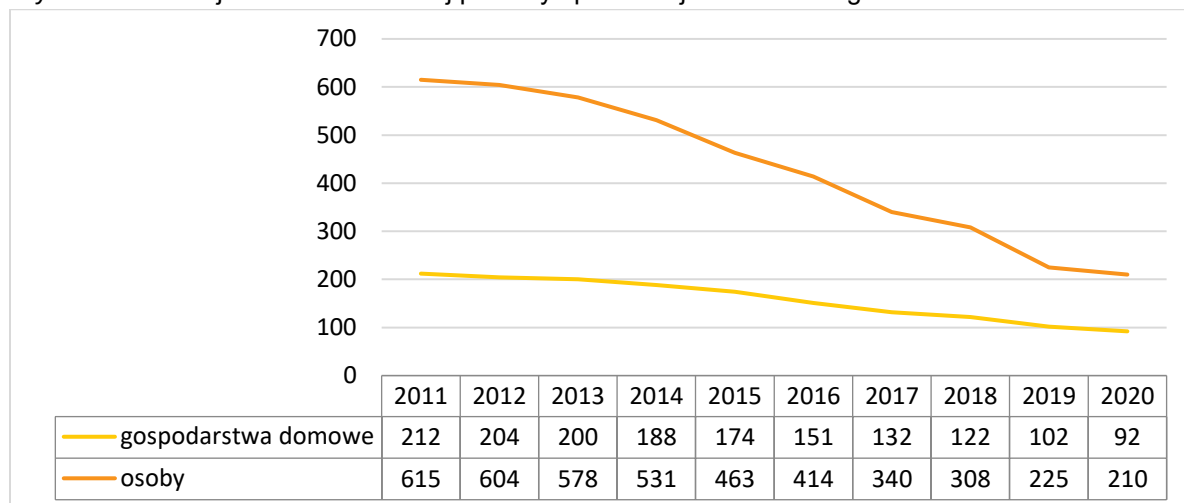
Tabela 24 Gospodarstwa domowe oraz ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rogów w latach 2011-2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
gospodarstwa domowe ogółem	212	204	200	188	174	151	132	122	102	92
osoby ogółem	615	604	578	531	463	414	340	308	225	210

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Na przestrzeni badanych lat w Gminie Rogów zauważalny jest stały spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2020 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 92 gospodarstw i był niższy w stosunku do roku 2011 o 120 gospodarstw. Nastąpił więc spadek wartości wskaźnika o 56,6%. Zmniejsza się również liczba osób korzystających ze wsparcia - w stosunku do roku 2011 wskaźnik ten zmniejszył się o 405 osób – czyli około 65,9%.

Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rogów w latach 2011-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W gminach poddanych analizie, gminami w których wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w % - był najwyższy, były gminy: miejska Brzeziny (5,6%) i wiejska Dmosin (4,8%). Najniższy wskaźnik odnotowano w Gminie Słupia (1,2%). Wskaźnik dla Gminy Rogów jest niższy od wskaźnika dla powiatu brzezińskiego, ale wyższy od wskaźnika dla powiatu łódzkiego wschodniego, skierniewickiego i województwa.

Tabela 25 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 roku – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w %
Powiat łódzki wschodni	1 263	2 305	3,2
Koluszki gm. miejsko - wiejska	413	760	3,3
Powiat skierniewicki	611	1 361	3,6
Lipce Reymontowskie	38	75	2,3
Słupia	27	32	1,2
Powiat brzeziński	719	1 443	4,7
Brzeziny gm. miejska	372	691	5,6
Brzeziny	91	209	3,6
Dmosin	108	214	4,8
Jeżów	56	119	3,6
Rogów	92	210	4,5
województwo łódzkie	51 552	97 437	4,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W ramach wydatków z budżetu gminy poniżej przedstawiono te, na które przeznaczany jest największy budżet. Dominuje tutaj rodzina (ok.31,03%), następnie oświata i wychowanie (ok. 28,44%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (ok. 13,97%), administracja publiczna (ok. 9,48%), transport i łączność (ok. 6,89%) oraz pomoc społeczna (ok. 4,30%).

Tabela 26 Wydatki z budżetu Gminy Rogów w roku 2020 (w zł)

wydatki z budżetu gminy ogółem	22 622 901,49
administracja publiczna	2 143 592,20
oświata i wychowanie	6 433 676,08
rodzina	7 018 926,90
pomoc społeczna	973 666,24
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 160 803,75
transport i łączność	1 559 782,81

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Tabela poniżej przedstawia kształtowanie się wydatków ponoszonych na pomoc społeczną, poczynając od 2013 roku. Kwota ta generalnie ulega zmniejszeniu, poza rokiem 2016, w którym to udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem wyniósł, aż 33,89%. W 2020 roku na pomoc społeczną przeznaczono 4,30% wydatków z budżetu gminy i jest to wartość wyższa o 1,07% od wskaźnika z roku 2018 w którym to był najniższy.

Tabela 27 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w Gminie Rogów w latach 2013-2020

rok	wydatki z budżetu Gminy ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
2013	12 847 084,37	2 056 585,53	16,01%
2014	13 113 289,99	2 008 079,39	15,31%
2015	11 514 940,80	2 100 268,33	18,24%
2016	14 969 222,40	5 073 539,23	33,89%
2017	19 899 817,87	905 499,03	4,55%
2018	26 220 659,78	847 887,44	3,23%
2019	23 538 638,93	897 134,96	3,81%
2020	22 622 901,49	973 666,24	4,30%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Poniżej zaprezentowano dane służące do wykonania analizy porównawczej za rok 2020. W tym celu zaprezentowano jak wyżej: wydatki ogółem, wydatki na pomoc społeczną oraz udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem [%]. Ostatni wskaźnik pokazuje zróżnicowanie w realizowanych wydatkach wśród JST. Kolorem żółtym oznaczono wartość najniższą (2,38% Gmina Lipce Reymontowskie), zaś niebieskim najwyższą (7,46 gmina miejska Brzeziny) – co oznacza, iż wydatki na opiekę społeczną są znacznym obciążeniem dla budżetu gminy, a mieszkańcy borykają się z problemami życia społecznego. Wyższą wartość wydatków na pomoc społeczną od Gminy Rogów odnotowano w całym województwie łódzkim (5,15%). Wartość wskaźnika w Gminie Rogów jest niższa od wskaźnika dla powiatu brzezińskiego (5,30%), ale wyższa od wskaźnika dla powiatu łódzkiego wschodniego (3,53%) oraz powiatu skierniewickiego (2,55%). W pozostałych analizowanych jednostkach JST, oprócz gminy miejskiej Brzeziny wartości te są niższe, co oznacza iż sytuacja gminy pod tym względem jest niekorzystna, a gmina powinna podejmować działania ukierunkowane na wzrost zamożności mieszkańców.

Tabela 28 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2020 roku

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
Powiat łódzki wschodni	424 944 720,95	15 008 597,42	3,53
Koluszki gm. miejsko - wiejska	128 394 856,91	3 598 605,88	2,80
Powiat skierniewicki	237 947 391,05	6 057 154,11	2,55
Lipce Reymontowskie	21 127 415,40	503 102,30	2,38

Jednostka terytorialna	Wydatki ogółem	wydatki na pomoc społeczną	udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem
Słupia	13 096 995,94	328 408,55	2,51
Powiat brzeziński	157 551 347,84	8 356 627,42	5,30
Brzeziny gm. miejska	67 914 362,86	5 065 994,49	7,46
Brzeziny	27 079 146,71	790 357,62	2,92
Dmosin	22 435 586,15	818 584,89	3,65
Jeżów	17 499 350,63	708 024,18	4,05
Rogów	22 622 901,49	973 666,24	4,30
województwo łódzkie	15 240 149 674,54	784 126 393,58	5,15

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Grupami wymagającymi największego wsparcia w gminie są osoby bezrobotne i niepełnosprawne. Chociaż liczba osób bezrobotnych w gminie w badanym okresie przejawia tendencję malejącą, to analizując jednak dane dla powiatu brzezińskiego należy wyciągnąć wnioski, iż problem ten występuje również w Gminie Rogów. W powiecie największy odsetek osób bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych - według danych z 2021 roku - stanowią osoby w przedziale wiekowym: 45 lat i więcej – 39,8%, a znaczącym problemem powiatu jest długotrwałe bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 49,7%. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 3,3%. Niepokojący jest wskaźnik - bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem, który wynosi 58,2%.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby niepełnosprawne, którym prawdopodobnie najtrudniej odnaleźć się w rzeczywistości i którym najtrudniej znaleźć pracę. Pracodawcy wolą przyjąć osobę pełnosprawną, z którą wg. nich łatwiej będzie im współpracować.

Według danych GUS dla powiatu brzezińskiego w 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 45 osób niepełnosprawnych z czego 5 osób miało prawo do zasiłku. Do osób niepełnosprawnych skierowane były tylko 2 oferty pracy. Niełatwo jest przedsiębiorcom przekonać się do osób niepełnosprawnych, wiążą z tym utrudnienia w pracy, konieczność wprowadzania zmian. Bardzo często jest to problem bardziej natury psychologicznej, niż technicznej. Obserwując statystyki można zauważyć, że osoby niepełnosprawne dłużej poszukują pracy, co wynika m.in. z zapisów powyżej. Jednak nie tylko kwestia aktywności na rynku pracy jest problemem, osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest funkcjonować w świecie, który nie jest przystosowany do ich potrzeb, w otoczeniu, które utrudnia im wykonywanie podstawowych, najprostszych wydawałoby się czynności. Konieczne jest zatem wyrównywanie szans tych osób w życiu codziennym, wprowadzanie rozwiązań technologicznych i technicznych, które ułatwią im chociażby przemieszczanie się, czy też możliwość korzystania z dostępnych miejsc rekreacji i kultury. Należy pamiętać, że niepełnosprawność nie jest problemem tylko i wyłącznie osób dotkniętych nią bezpośrednio. Bardzo często jest to obciążenie dla całej rodziny, ponieważ wiąże się z ograniczeniem dochodów, a także opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Gmina czyni starania aby osobom potrzebującym wsparcia żyło się łatwiej poprzez realizację projektów np.²⁹:

²⁹ Raport o stanie Gminy Rogów za 2021 rok

- Gmina Rogów jest Partnerem wspólnie z Powiatem Brzezińskim i Stowarzyszeniem Wspólna Przyszłość – Polska, Europa, Świat na rzecz realizacji projektu „Brzezińskie Centrum Usług Środowiskowych” realizowanego w ramach Osi Priorytetowej: IX. Włączenie społeczne, Działanie: IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałanie: IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

W ramach projektu na terenie Gminy Rogów, a także całego powiatu brzezińskiego, w połowie 2020 roku swoją działalność rozpoczęło „Brzezińskie Centrum Usług Środowiskowych”, realizacja usług potrwa trzy lata i zakończy się w 2023 roku. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych poprzez utworzenie i prowadzenie na terenie powiatu brzezińskiego świadczenia usług społecznych dla 140 osób niesamodzielnych.

W ramach projektu realizowanych jest kilka form wsparcia, min.: usługi opiekuńcze, usługi asystenta osobistego, poradnictwo specjalistyczne, wypożyczalnia sprzętu wspomagającego i pielęgnacyjnego, zapewnienie transportu w formie przewozów specjalnych, mieszkania wspomagane przy DPS Dąbrowa oraz dostarczanie posiłków. Pod koniec 2021 roku rozpoczął działalność Dom Dziennego Pobytu w Brzezinach, w którym osoby starsze mogą aktywnie spędzać czas, rozwijając swoje zainteresowania i pasje oraz poszerzając zakres kontaktów społecznych. Z terenu Gminy Rogów z tej formy wsparcia korzystają 4 osoby.

W 2020 roku do projektu przystąpiło 37 osób niesamodzielnych. Osoby, które nie korzystają już z form wsparcia to zazwyczaj osoby, które zmarły. W 2021 roku przystąpiło 9 nowych osób korzystających głównie z usługi dostarczania posiłków. W 2022 roku do tej pory przystąpiło 7 nowych osób. Obecnie w projekcie bierze udział 36 mieszkańców Gminy Rogów, w tym 18 kobiet i 18 mężczyzn.

Nabór uczestników na terenie gminy prowadzony jest przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogowie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brzezinach.

Tempo zachodzących procesów i skutków transformacji systemowej wpływa na funkcjonowanie praktycznie wszystkich dziedzin życia, w tym grup i struktur społeczności lokalnej. Dlatego główne kierunki polityki społecznej w odniesieniu do lokalnego systemu pomocy społecznej powinny skupiać się na:

- zwiększeniu roli i efektywności niematerialnych form pomocy i wsparcia (głównie poradnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, prawnego);
- dostosowaniu struktur instytucjonalnych i organizacyjnych do standardów krajów UE i wymogów wynikających z integracji;
- zwiększeniu udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań z zakresu sfery społecznej;
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób i grup oraz poprawie warunków funkcjonowania i jakości życia rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych;
- budowaniu i powiększaniu kapitału społecznego na elementach: kompetencji, zaufania i partnerstwa między podmiotami publicznymi i niepublicznymi oraz zwiększeniu roli ekonomii społecznej;

- wykształceniu rozwiązań systemowych i mechanizmów zabezpieczenia potrzeb rodzin niewydolnych wychowawczo oraz doświadczających przemocy w rodzinie;
- zwiększeniu świadomości społecznej w zakresie poczucia odpowiedzialności za ochronę rodziny przed uzależnieniami od środków psychoaktywnych i uzależnieniami behawioralnymi oraz pobudzaniu aktywności mieszkańców w przeciwdziałaniu zagrożeniom spowodowanym skutkami zdrowotnymi i społecznymi uzależnień;
- systematycznym diagnozowaniu i monitorowaniu potrzeb i jakości życia społeczności lokalnej.

Usługi społeczne w Gminie Rogów przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym.

2.3.6. Rynek pracy

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących, w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce. Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi.

BEZROBOCIE

Stopa bezrobocia wg GUS na koniec miesiąca czerwca 2022 roku wyniosła:

- powiat brzeziński 6,3%,
- województwo łódzkie 5,3%,
- Polska 4,9%.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Związane jest zwykle z poziomem nowych inwestycji i trwałym zatrudnianiem pracowników w nowopowstałych i nowoczesnych zakładach pracy sektora publicznego lub prywatnego.

Rok 2012 stał się rokiem przełomowym, od tego momentu liczba bezrobotnych w Gminie Rogów zaczęła się zmniejszać poza niewielkim wzrostem w roku 2019, w porównaniu rok do roku 2018. 2021 rok pokazuje spadek bezrobocia w gminie do 103 zarejestrowanych bezrobotnych, czyli o 173 osoby mniej niż w roku 2012. Zauważalny jest także wyższy wskaźnik bezrobocia wśród mężczyzn.

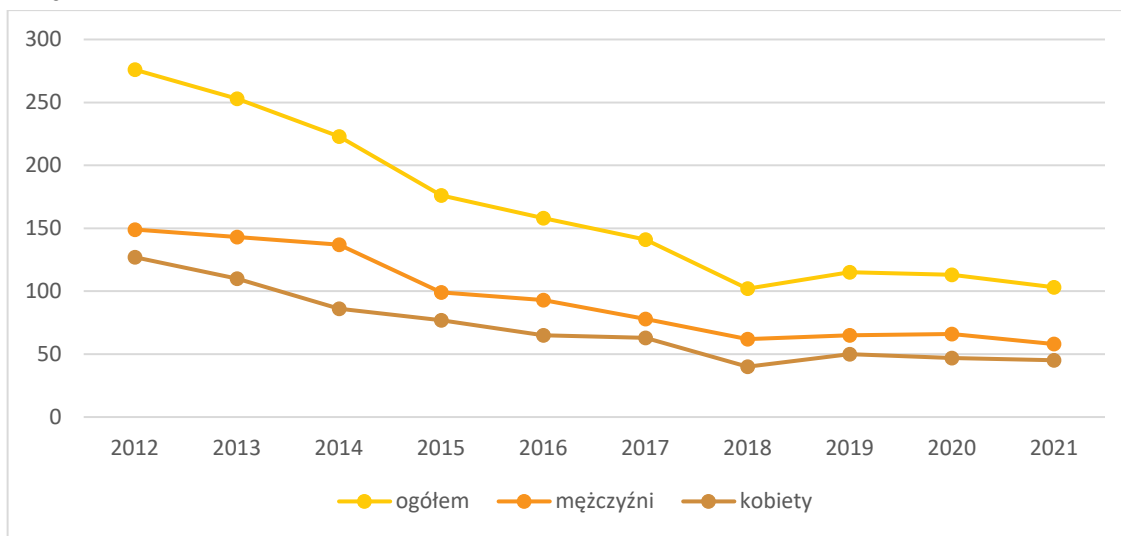
Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru Gminy Rogów w latach 2012-2021

lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	276	253	223	176	158	141	102	115	113	103
mężczyźni	149	143	137	99	93	78	62	65	66	58
kobiety	127	110	86	77	65	63	40	50	47	45

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W Gminie Rogów w 2021 roku odnotowano 103 osoby bezrobotne, w tym 58 mężczyzn oraz 45 kobiet. Kobiety stanowiły 43,68% ogółu bezrobotnych w gminie.

Wykres 10 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru Gminy Rogów z podziałem na płeć w latach 2012-2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W 2020 roku w większości gmin w Polsce obserwujemy wzrost poziomu bezrobocia. Pogarszająca się sytuacja na rynku pracy to prawdopodobnie efekt pandemii koronawirusa Covid-19. Pandemia znacząco zmieniła rynek pracy nie tylko pod względem liczby ofert pracy, ale także pod względem najbardziej poszukiwanych zawodów. W pierwszej kolejności firmy likwidowały plany zwiększenia zatrudnienia, a nie faktyczne zatrudnienie. W najtrudniejszym okresie pandemii próbowano na wszystkie możliwe sposoby utrzymać zatrudnienie korzystając np. z urlopów, przerw eksploatacyjnych. Wsparcie dla firm ze strony państwa, było często uzależnione od utrzymania zatrudnienia. Szacuje się, że większe zwolnienia pracowników mogą być odłożone w czasie. Będzie to związane z terminem zobowiązań, na bazie których firmy otrzymały pomoc.

W 2012 roku odnotowano najwięcej bezrobotnych w gminie - 276 osób. Przekłada się to na poziom wskaźnika - udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, który w tymże roku również jest najwyższy i wynosi (9,2%). W 2021 roku udział ten jest mniejszy i wynosi 3,8%. Podobnie sytuacja wyglądała w podziale na płeć.

Tabela 30 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Rogów

lata	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	9,2	8,5	7,5	5,9	5,4	4,9	3,6	4,1	4,1	3,8
mężczyźni	9,1	8,8	8,5	6,2	5,9	5,0	4,0	4,3	4,4	3,9
kobiety	9,3	8,1	6,3	5,7	4,9	4,8	3,1	3,9	3,8	3,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione poniżej dane ukazują udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z innymi gminami z mikrootoczenia Gminy Rogów.

Tabela 31 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012-2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat łódzki wschodni	7,7	7,8	6,9	6,2	5,9	5,2	4,6	4,1	4,6	4,0
Koluszki gm. miejsko - wiejska	8,6	9,0	7,6	6,7	6,3	5,7	5,2	5,0	5,2	4,4
Powiat skierniewicki	6,1	6,0	4,9	4,3	3,3	2,9	2,7	2,6	2,9	2,5
Lipce Reymontowskie	5,9	5,3	4,2	4,2	2,6	2,2	2,4	2,1	2,6	2,1
Słupia	7,0	6,5	4,9	3,8	2,9	2,1	2,0	2,2	2,2	2,1
Powiat brzeziński	9,7	9,4	7,8	7,7	6,5	4,7	4,3	4,4	4,9	4,3
Brzeziny gm. miejska	11,3	11,3	8,8	9,3	7,8	5,6	5,2	5,1	6,0	5,7
Brzeziny	8,7	7,7	6,9	6,8	5,7	3,5	3,5	3,5	4,1	3,3
Dmosin	7,8	8,1	7,0	6,7	5,9	4,6	4,4	4,3	4,9	3,5
Jeżów	8,2	7,8	7,1	6,8	5,6	3,4	3,1	3,4	3,4	2,9
Rogów	9,2	8,5	7,5	5,9	5,4	4,9	3,6	4,1	4,1	3,8
województwo łódzkie	9,5	9,7	8,1	7,2	6,0	4,9	4,5	4,1	4,8	4,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

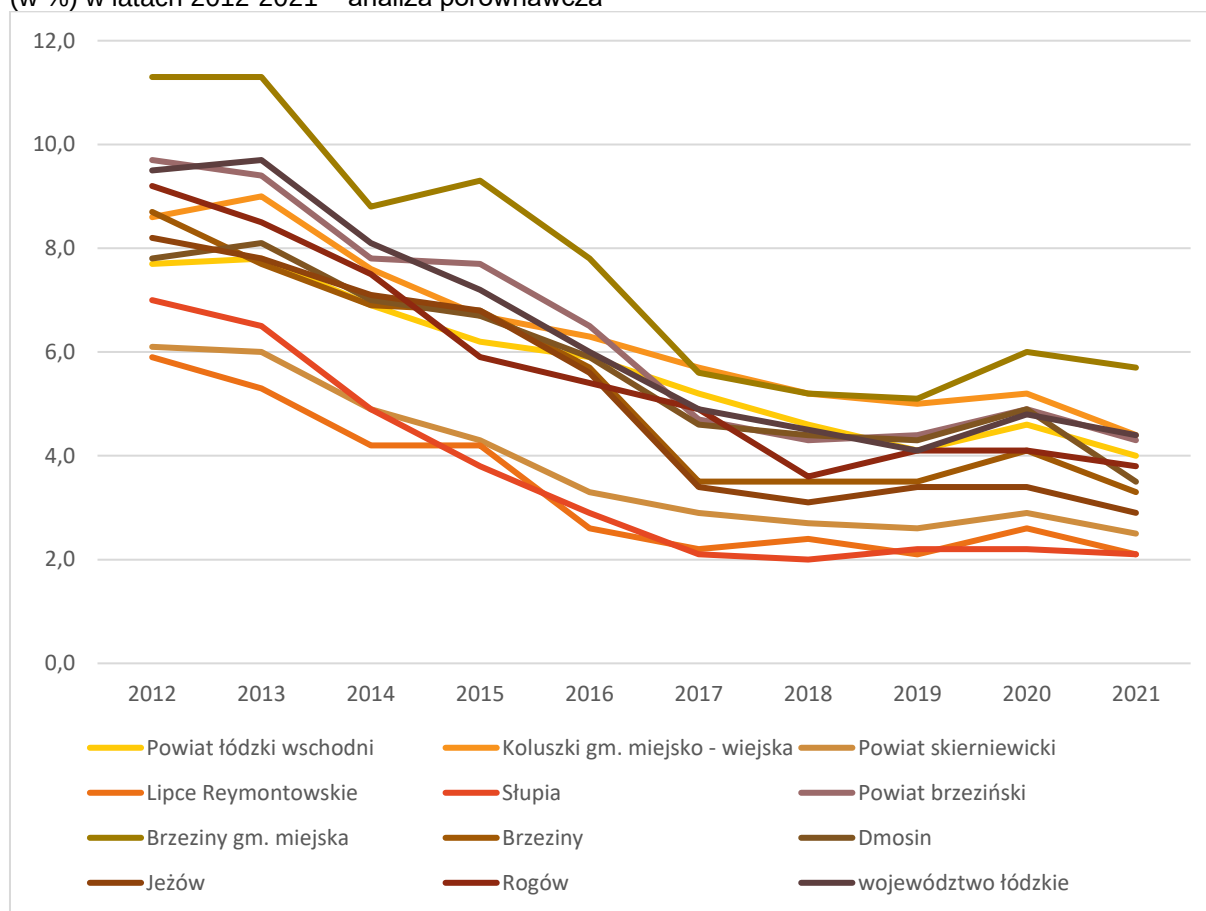
W zestawieniu Gminy Rogów z pobliskimi jej gminami widzimy, że wartości obrazujące udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla gminy są wartościami średnimi względem pozostałych JST. W tabeli powyżej kolorem niebieskim zaznaczono wartości najwyższe, a kolorem żółtym wartości najniższe w poszczególnych latach. W Gminie Rogów wskaźnik ten przyjmuje najwyższą wartość w roku 2012 (9,2%).

Najwyższe wartości badanego wskaźnika w analizowanych latach poza rokiem 2017 odnotowano w gminie miejskiej Brzeziny. W roku 2017 najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Koluszki. Najniższy wskaźnik w 2021 roku odnotowano w gminach Lipce Reymontowskie i Słupia, gdzie – udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku wynosi 2,2%.

Poziom bezrobocia w Gminie Rogów w roku 2021 jest niższy od średniej dla powiatu brzezińskiego, łódzkiego wschodniego i województwa łódzkiego oraz wyższy od średniej dla powiatu skierniewickiego.

Generalnie, we wszystkich gminach kształtowanie się wartości wskaźnika w latach podanych analizie przebiegało podobnie: do 2019 roku z niewielkimi wahaniami ulegał zmniejszeniu, a w 2020 roku we wszystkich gminach zauważalny jest wzrost wskaźnika lub utrzymanie na tym samym poziomie co w 2019 roku (gminy: Słupia, Jeżów i Rogów). Tendencja ta może się pogłębiać ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany epidemią wirusa COVID-19 oraz wojnę w Ukrainie. Poniższy wykres obrazuje tendencję zachodzących zmian.

Wykres 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012-2021 – analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wśród bezrobotnych w powiecie brzezińskim na przestrzeni badanych lat zauważalny jest największy odsetek bezrobotnych wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w latach: 2013-2021, a w roku 2012 wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/ branżowym. Najmniej bezrobotnych w powiecie odnotowuje się z wykształceniem wyższym (6,9% - 9,0%) oraz średnim ogólnokształcącym (9,7% - 13,5%). Podobne tendencje obserwujemy w całym kraju.

Kolorem niebieskim zaznaczono wartości najwyższe, a kolorem żółtym wartości najniższe w poszczególnych latach. Podobne tendencje obserwujemy w całym kraju.

Tabela 32 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie brzezińskim w latach 2012 – 2021

Poziom wykształcenia	lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wyższe	6,9	8,0	7,1	6,1	7,3	9,0	7,0	8,2	8,7	8,2
policealne, średnie zawodowe	21,0	20,2	21,0	20,0	20,8	21,1	22,9	22,2	20,0	17,8
średnie ogólnokształcące	11,2	11,8	10,6	11,1	9,7	11,5	10,5	10,8	13,1	13,5
zasadnicze zawodowe/branżowe	30,5	29,6	29,3	29,1	26,6	25,5	25,8	25,9	25,7	23,7
gimnazjalne i poniżej	30,4	30,3	31,9	33,8	35,6	32,9	33,9	32,9	32,5	36,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Znacznym problemem powiatu brzezińskiego jest długotrwałe bezrobocie. Wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, osoby które pozostają bez pracy dłużej niż rok stanowią 49,7%. Odnosząc ten wskaźnik do procenta ludności aktywnej zawodowo wynosi on 3,3%. Niepokojący jest

wskaźnik bezrobotnych w wieku 55-64 lata pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lata ogółem, który wynosi w 2020 roku, aż 58,2%.

Tabela 33 Bezrobocie rejestrowane w powiecie brzezińskim w latach 2012-2021

Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	lata									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem (osoba)	725	733	613	590	552	274	251	282	393	387
ogółem w % bezrobotnych ogółem	38,3	40,1	40,5	40,1	44,8	30,8	31,4	35,1	44,1	49,7
w % ludności aktywnej zawodowo	6,2	6,3	5,3	5,0	4,7	2,3	2,2	2,4	3,3	3,3
bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem (%)	50,0	46,4	48,4	50,5	54,2	41,3	43,0	49,6	58,2	-
Bezrobotni zarejestrowani wg płci i typu ogółem (osoba)	1 894	1 828	1 512	1 473	1 232	890	800	803	892	779

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne). Znak '-' oznacza brak informacji z powodu: zmiany poziomu prezentacji, zmian wprowadzonych do wykazu jednostek terytorialnych lub modyfikacji listy cech w danym okresie sprawozdawczym

Należy zwrócić uwagę na bezrobocie wśród kobiet, ponieważ jest to grupa bardziej podatna na bezrobocie długotrwale. Swoją specyfikę bezrobocie kobiet zawdzięcza silnemu oddziaływaniu przesłanek natury społeczno-kulturowej, związanych z istnieniem zestawów ról społecznych tradycyjnie przypisywanych poszczególnym płciom. Wspomniane zestawy ról determinują sfery aktywności, w jakich określone osoby mogą się realizować bez narażania się na przejawy społecznej dezaprobaty. Patrząc z perspektywy historycznej możemy zauważyć, że ta tendencja w kierunku podziału pracy względem płci okazuje się niezmiennie trwała i pomimo proegalitarnych działań współczesnych społeczeństw, we wszystkich niemal wymiarach społecznej aktywności, nadal ma wpływ na dystrybucję zatrudnienia.

PRACUJĄCY

Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest poziom zatrudnienia. W 2020 roku liczba osób pracujących z obszaru Gminy Rogów wyniosła 441 osób, w tym 199 mężczyzn i 242 kobiety. Na przestrzeni badanych lat liczba pracujących zwiększyła się o 79 osób. Wśród osób aktywnych zawodowo dominują kobiety. Kobiety w 2020 roku stanowiły 54,87% ogółu zatrudnionych osób.

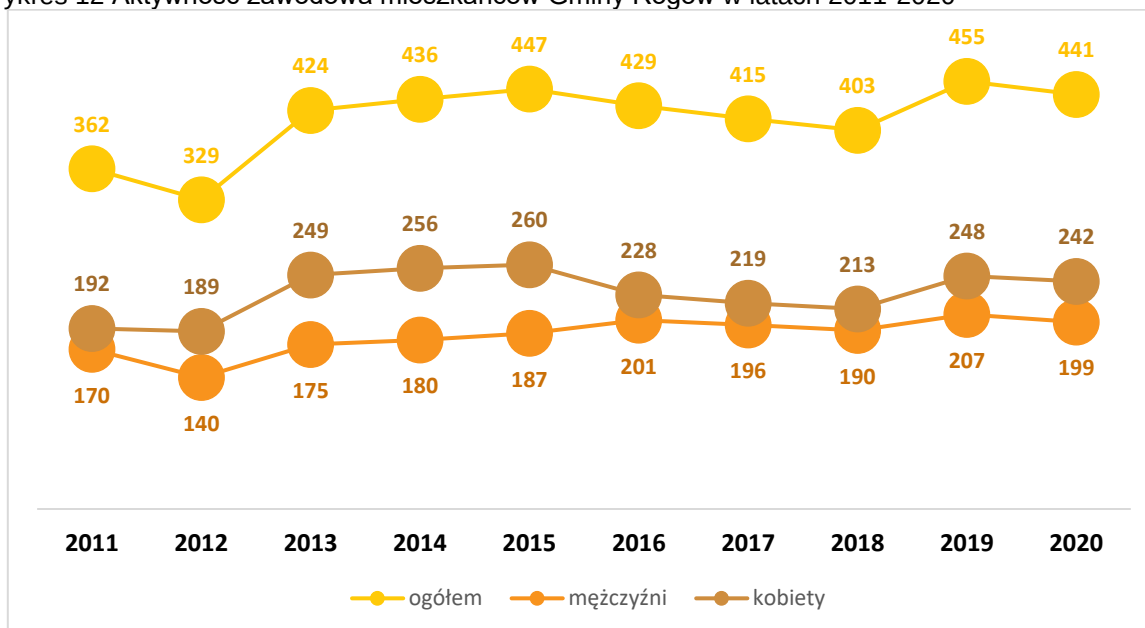
Tabela 34 Pracujący z terenu Gminy Rogów w latach 2011 – 2020

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	362	329	424	436	447	429	415	403	455	441
mężczyźni	170	140	175	180	187	201	196	190	207	199
kobiety	192	189	249	256	260	228	219	213	248	242

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Aktywność zawodowa mężczyzn w Gminie Rogów jest niższa niż kobiet i jest to tendencja niezmienna od 2011 roku, co przedstawia poniższy wykres.

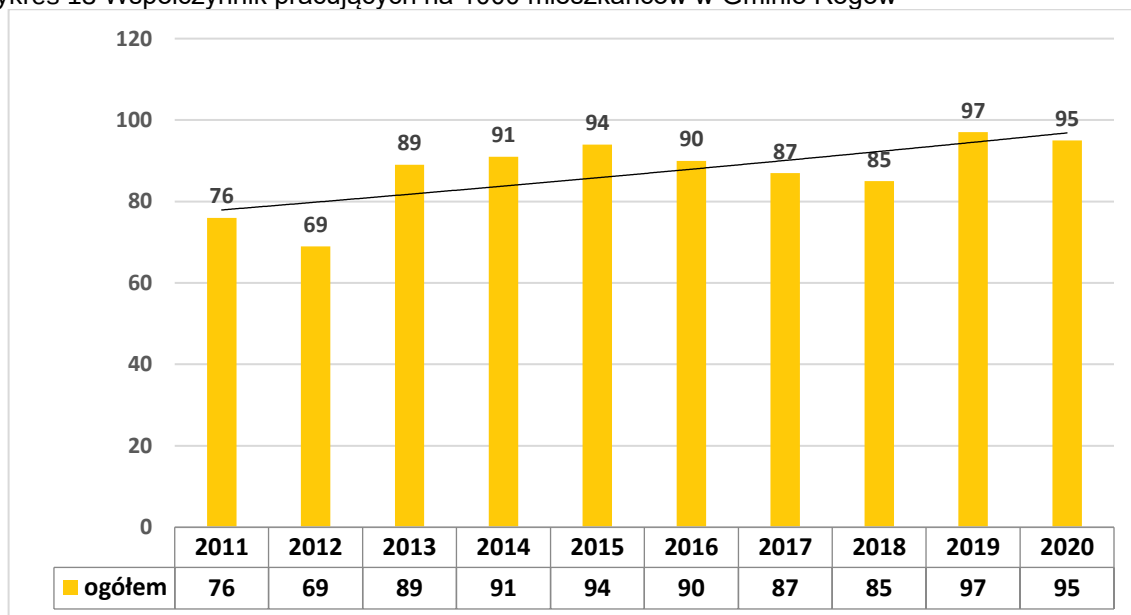
Wykres 12 Aktywność zawodowa mieszkańców Gminy Rogów w latach 2011-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Rogów, w badanym okresie kształtował się na poziomie od 59 osób w roku 2012 do 97 osób w roku 2019, w którym to był najwyższy. W porównaniu z wartościami najwyższymi w 2020 roku wskaźnik spadł o 2 punkty.

Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Rogów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Przedstawione dane dla gminy i jej mieszkańców świadczą o coraz lepszym wykorzystaniu zasobów pracy w gminie. Potwierdzeniem tego trendu jest rosnąca od 2018 roku liczba zatrudnionych osób. Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Rogów w roku 2020 osiągnął poziom 95, w tym samym okresie dla powiatu brzezińskiego kształtował się na poziomie 145, dla powiatu łódzkiego wschodniego wyniósł 215, a dla skierniewickiego 122. Według informacji podawanych przez Główny Urząd Statystyczny, wskaźnik ten opracowywany jest bez uwzględniania osób pracujących

w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Tabela 35 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1000 ludności ogółem									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat łódzki wschodni	190	186	184	182	185	193	192	196	205	215
Koluszkowski gm. miejsko - wiejska	176	173	172	166	175	178	182	192	193	197
Powiat skierniewicki	103	102	101	101	103	107	121	129	123	122
Lipce Reymontowskie	79	88	93	100	98	123	129	124	83	77
Słupia	55	57	69	71	65	62	74	81	94	91
Powiat brzeziński	125	123	126	131	133	135	142	142	142	145
Brzeziny gm. miejska	172	173	168	175	172	173	186	185	179	186
Brzeziny	80	76	74	77	87	98	98	97	99	93
Dmosin	102	101	112	121	130	130	148	149	154	166
Jeżów	126	126	125	129	126	127	118	124	127	127
Rogów	76	69	89	91	94	90	87	85	97	95
województwo łódzkie	222	220	223	228	230	237	244	250	253	252

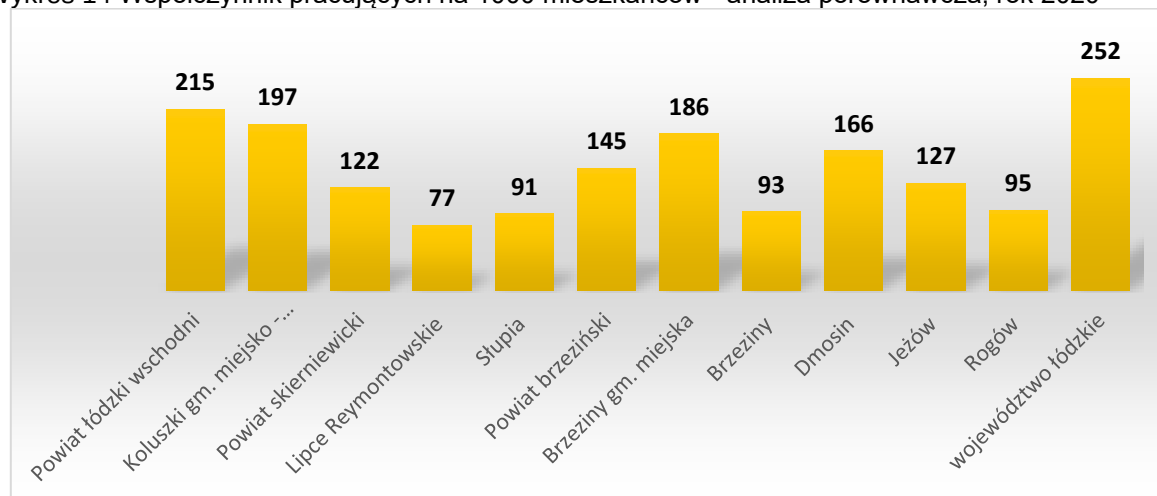
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne),

W tabeli powyżej oznaczono kolorem niebieskim wartości najwyższe wśród analizowanych gmin, a kolorem żółtym wartości najniższe.

Z dostępnych danych wynika, iż najwięcej osób pracujących przypada na rok 2019 – jest to 197 osób pracujących na 1000 ludności w Gminie Koluszkowski. W Gminie Rogów najwyższy wskaźnik to 97 osób na 1000 ludności w 2019 roku. Natomiast w powiecie brzezińskim ogółem najwięcej osób odnotowano w roku 2020 – 145 osób na 1000 ludności.

Najniższy wskaźnik wśród badanych JST przypada na rok 2011 w gminie Słupia - 55 pracujących na 1000 mieszkańców. W Gminie Rogów było to 69 osób na 1000 ludności w roku 2012. W powiecie brzezińskim najmniej zatrudnionych na 1000 osób występuje w roku 2012 – 123 pracujących.

Wykres 14 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Z dostępnych danych dla pozostałych JST wynika, że wartości obrazujące współczynnik pracujących na 1000 ludności są zróżnicowane i kształtują się od 77 w gminie Lipce Reymontowskie (najniższy wskaźnik) do 197 w gminie Koluszki.

WNIOSKI Z ANALIZY SPOŁECZNEJ

Gmina Rogów to niewielka gmina wiejska, o charakterze typowo rolniczym. Przeprowadzone analizy wykazały, że w gminie są dobre warunki do zamieszkania. Warunki mieszkaniowe systematycznie się poprawiają, średnia wielkość mieszkania w 2020 roku wyniosła 85,6 m², a średnia powierzchnia przypadająca na 1 osobę to prawie 32,4 m². Na przestrzeni ostatnich 10 lat poprawił się dostęp do infrastruktury technicznej, prawie 93,0% mieszkańców posiada dostęp do sieci wodociągowej. Rozbudowy wymaga sieć kanalizacyjna. W Gminie Rogów społeczeństwo się starzeje, należy zwiększyć nakłady na opiekę medyczną i socjalną. Gmina charakteryzuje się stosunkowo wysokim bezrobociem rejestrowym, wynoszącym w 2020 roku 6,3%, stopa bezrobocia w powiecie brzezińskim na koniec czerwca 2022 roku wynosi 6,3%, a w województwie łódzkim 5,3%, w Polsce 4,9%. Należy zauważyć, że na terenie gminy występuje bezrobocie tzw. "ukryte", związane z niezarejestrowaniem części bezrobotnych mieszkających na wsiach jako bezrobotnych.

Gmina 23 lutego 2021 roku uchwala numer XXVIII/162/2021 Rady Gminy Rogów, przyjęła „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów na lata 2021 – 2027”. W strategii wskazano wyzwania, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny, a celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów jest „Podwyższanie standardu życia mieszkańców”. Cele szczegółowe zostały określone następująco:

- Zwiększenie dostępu do infrastruktury, poprawa warunków przemieszczania się środkami komunikacji;
- Zwiększenie aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców poprzez rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej;
- Poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach;
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży pozaszkolnych form aktywności fizycznej i kształcenia;
- Ochrona zdrowia i życia mieszkańców;
- Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej.

25 marca 2022 roku uchwala numer XL/220/2022 Rady Gminy Rogów, przyjęło *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rogów na lata 2022 – 2024*, którego głównym celem jest „Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania”.

Cele szczegółowe

Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych w programie celów szczegółowych oraz zadań:

Cel: Wzmacnianie rodziny w procesie wychowania i socjalizacji dzieci oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo –wychowawczych

Zadania:

1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo –wychowawcze wsparcia ze strony asystenta rodziny;
2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
3. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: pedagog, prawnik, psycholog,
4. Zapewnienie możliwości uczestniczenia w grupach edukacyjnych, samopomocowych oraz grupach wsparcia;
5. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
6. Tworzenie i rozwój środowiskowych form dziennej opieki na dziećmi;
7. Umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy rodziny wspierającej

Cel: Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących

Zadania:

1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną;
2. Pomoc dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień;
3. Organizowanie prelekcji, porad, warsztatów dla rodziców i dzieci;
4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: pedagog, prawnik, psycholog.

Cel: Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej.

Zadania:

1. Zapewnienie wsparcia finansowego i rzeczowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej;
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkołach;
3. Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci;
4. Motywowanie członków rodzin do aktywnego poszukiwania pracy oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych

2.4. Sfera gospodarcza

2.4.1. Gospodarka

PODMIOTY GOSPODARCZE

W badanym okresie ostatniej dekady liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 74 podmioty. W 2021 roku zarejestrowano w gminie 416 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru Regon. Stanowiły one 12,99% ogółu podmiotów w powiecie brzezińskim (3 201).

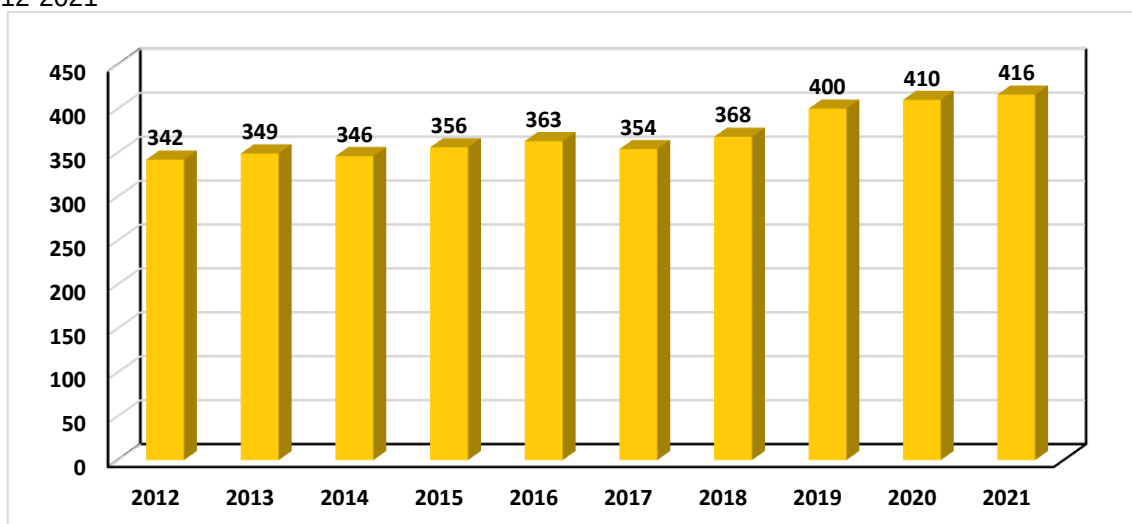
Tabela 36. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021

rok	liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON
2012	342
2013	349
2014	346
2015	356
2016	363
2017	354
2018	368
2019	400
2020	410
2021	416

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Badany okres to czas, w którym wartość zmiennej ulegała wahaniom, analizując rok do roku zauważalny jest jednak spadek w roku 2017, po czym wzrost w górę w latach 2018-2020, gdzie obecnie wartość jest najwyższa, biorąc pod uwagę ostatnie 10 lat. Rozwój gospodarki w gminie można by rzec, ma charakter powolnego wzrostu.

Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Rogów w latach 2012-2021

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W latach 2015-2021 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków, za wyjątkiem branży budowlanej (wzrost o 47,54% liczby podmiotów w relacji 2015 rok do roku 2021) oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (wzrost o 45,45% liczby podmiotów w relacji 2015 rok do roku 2021). Największy spadek odnotowano w Sekcji A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (spadek o 28,57% liczby podmiotów w relacji 2015 do roku 2021) oraz G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (spadek o 16,07% liczby podmiotów w relacji 2015 rok do roku 2021).

Zwiększenie się liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni 7 analizowanych lat odnotowały sekcje: C, F, H, I, K, L, M, N, P, Q, R, S i T. W tym największy wzrost:

- sekcja F- Budownictwo: + 29 podmiotów (47,54%);

- Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: + 11 podmiotów (39,29%);
- Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna: + 10 podmiotów (45,45%);
- sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: + 9 podmiotów (25,71%);
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe: + 7 podmiotów (13,21%);

Natomiast spadek zaobserwowano w sekcjach: A i G, w tym największy spadek przez 7 lat zanotowała:

- sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: ubyło 18 podmiotów (spadek o 16,97%);
- Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: ubyło 7 podmiotów (spadek o 28,57%).

Tabela 37 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rogów wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach							Saldo
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7	6	6	6	7	6	5	-2
2.	Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	46	48	47	49	51	53	53	7
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	1	1	1	1	1	0
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Sekcja F - Budownictwo	32	35	37	48	55	59	61	29
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	112	107	96	91	91	92	94	-18
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	29	29	28	28	28	29	32	3
9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	9	9	10	10	10	9	1
10.	Sekcja J - Informacja i komunikacja	12	11	12	10	11	10	11	-1
11.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	11	13	15	15	14	12	1
12.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	7	8	9	10	10	10	2
13.	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17	22	19	21	27	28	28	11
14.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	4	4	5	7	8	7	3
15.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	6	6	6	6	6	6	0
16.	Sekcja P - Edukacja	17	18	18	16	16	15	18	1
17.	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12	12	15	16	20	22	22	10
18.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	8	8	9	10	11	12	4
19.	Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	26	29	27	28	35	36	35	9
Ogółem		356	363	354	368	400	410	416	60

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Najliczniejszy udział w całkowitym zestawieniu podmiotów gospodarczych mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

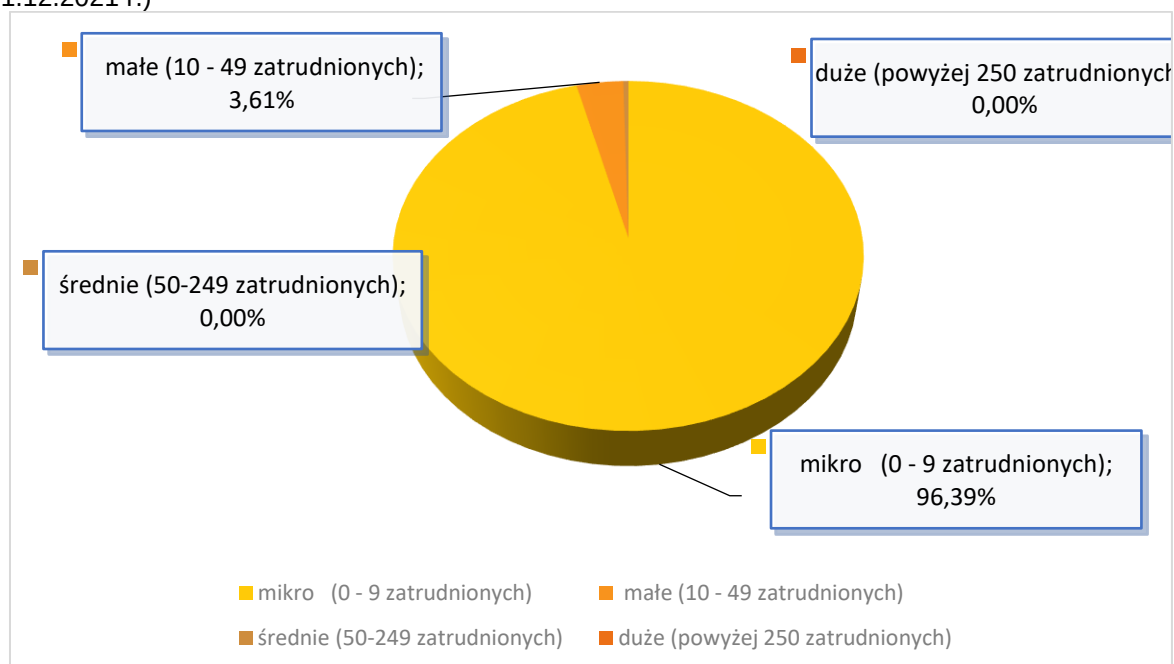
- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych – 94 podmioty (22,60% ogółu);

- F: Budownictwo – 61 podmiotów (14,66% ogółu);
- C: Przetwórstwo przemysłowe – 53 podmioty (12,74% ogółu);
- Sekcja S i T: Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 35 podmiotów (8,41% ogółu);
- H: Transport i gospodarka magazynowa – 32 podmioty (7,69% ogółu).

Gospodarka gminna opiera się głównie na działalności budowlanej, handlu, usługach. W następnej kolejności funkcjonuje przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa. Stosunkowo niewielka jest liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Gmina zapewnia mieszkańcom podstawowe usługi społeczne i finansowe – na terenie gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, oświaty i edukacji, kultury, komunikacji.

Według klasy wielkości dominują mikroprzedsiębiorstwa, niewielki jest w tym udział małych firm. W gminie funkcjonuje jedno średnie przedsiębiorstwo, brak dużych zakładów.

Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało od 1 do 9 osób. Na koniec 2021 roku było 401 takich jednostek. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób. Na koniec 2021 roku było 15 takich podmiotów. W gminie nie funkcjonują średnie i duże przedsiębiorstwa.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2021 roku odnotowano 411 prywatnych podmiotów gospodarczych, w tym 339 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Na terenie gminy działają głównie podmioty nie generujące dużej ilości

miejsc pracy, lecz przeważnie oparte na samozatrudnieniu. W dominującej części zasięg oddziaływania prowadzonej działalności gospodarczej jest niewielki, realizowany przez małe podmioty, zarówno pod względem kapitału, jak i zatrudnienia. Udział sektora prywatnego wynosi 98,80%. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Gminy w Rogowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie, placówki oświatowe.

Tabela 38 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rogów w latach 2015-2021 wg rejestru REGON

Podmioty wg sektorów własnościowych		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	356	363	354	368	400	410	416
2.	sektor publiczny - ogółem	7	7	5	5	5	5	5
	sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	5	3	3	3	3	3
3.	sektor prywatny - ogółem	349	355	348	362	395	405	411
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	283	287	281	297	326	334	339
	spółki handlowe	19	20	19	17	19	19	20
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2	2	2
	spółdzielnie	2	2	2	2	2	2	2
	fundacje	2	2	2	2	2	2	2
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	15	16	16	16	16	16	16

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

GMINA ROGÓW W ANALIZIE PORÓWNAWCZEJ Z INNYMI JST

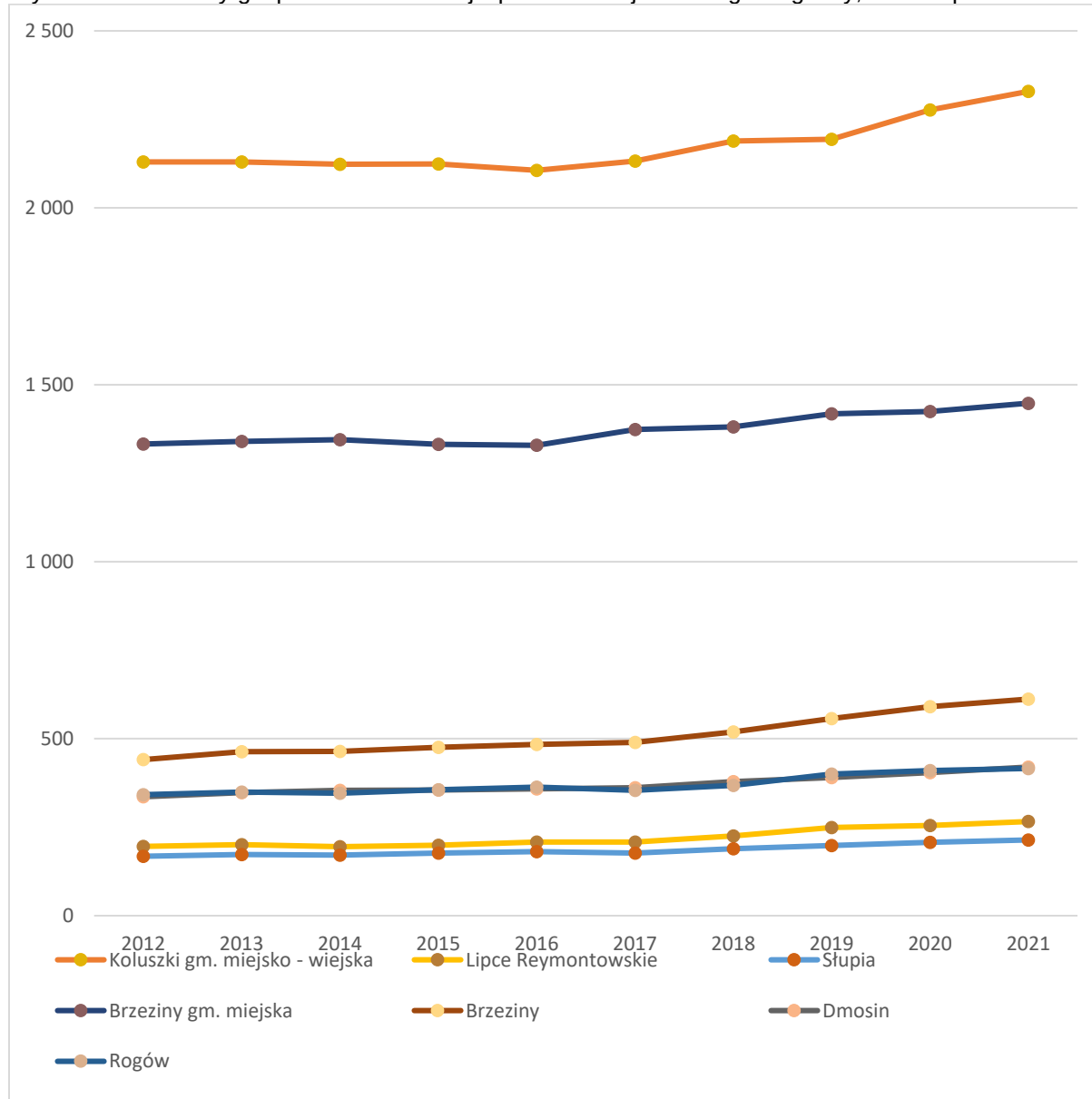
W tabeli zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, do analizy porównawczej wybrano wszystkie gminy powiatu brzezińskiego oraz gminy spoza powiatu sąsiadujące z Gminą Rogów. W badanym przedziale czasowym odnotowujemy wzrost ilości podmiotów gospodarczych we wszystkich JST. Największy przyrost wystąpił w gminie miejsko-wiejskiej Koluszki (199 podmiotów) oraz w gminach Brzeziny (171 podmiotów) i gminie miejskiej Brzeziny (115 podmiotów). Obszary w bezpośrednim sąsiedztwie miast charakteryzują się wyższym poziomem przedsiębiorczości, korzystniejszym otoczeniem biznesowym, liczba podmiotów gospodarczych jest przeważnie wyższa od liczby podmiotów z oddalonych terenów wiejskich.

Tabela 39 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica
Powiat łódzki wschodni	7 544	7 759	7 901	8 042	8 119	8 323	8 589	8 975	9 284	9 676	2 132
Koluszki gm. miejsko - wiejska	2 130	2 130	2 123	2 124	2 106	2 132	2 189	2 194	2 277	2 329	199
Powiat skierniewicki	2 307	2 376	2 385	2 419	2 468	2 514	2 693	2 851	2 978	3 138	831
Lipce Reymontowskie	196	201	195	199	208	208	225	249	255	266	70
Słupia	168	173	171	177	181	177	189	198	207	214	46
Powiat brzeziński	2 672	2 718	2 733	2 757	2 779	2 834	2 915	3 056	3 123	3 201	529
Brzeziny gm. miejska	1 333	1 340	1 345	1 332	1 329	1 374	1 381	1 418	1 425	1 448	115
Brzeziny	441	463	464	476	484	490	519	557	591	612	171
Dmosin	336	348	354	355	358	362	379	390	404	420	84
Jeżów	220	218	224	238	245	254	268	291	293	305	85
Rogów	342	349	346	356	363	354	368	400	410	416	74
województwo łódzkie	234 079	237 915	239 578	241 462	243 280	245 855	247 502	254 322	261 498	269 581	35 502

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon - gminy, analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednym z podstawowych wskaźników najlepiej ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej liczony jako ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wyraża on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynku.

Jako grupę porównawczą wybrano wszystkie gminy powiatu brzezińskiego oraz gminy sąsiadujące z Gminą Rogów.

Tabela 40 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach wiejskich w latach 2012-2021 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Różnica
powiat łódzki wschodni											
Koluszki gm. miejsko - wiejska	899	901	897	899	892	902	925	939	978	1 001	102
powiat skierniewicki											
Lipce Reymontowskie	593	611	594	604	631	631	683	754	778	819	226
Słupia	618	638	635	655	681	668	719	758	793	832	214
powiat brzeziński											
Brzeziny gm. miejska	1 059	1 065	1 069	1 062	1 062	1 096	1 101	1 134	1 152	1 175	116
Brzeziny	800	833	832	848	857	864	905	963	1 010	1 043	243
Dmosin	733	764	782	782	793	809	846	874	909	951	218
Jeżów	631	628	644	687	708	739	788	862	880	922	291
Rogów	715	733	722	746	760	743	778	849	881	896	181

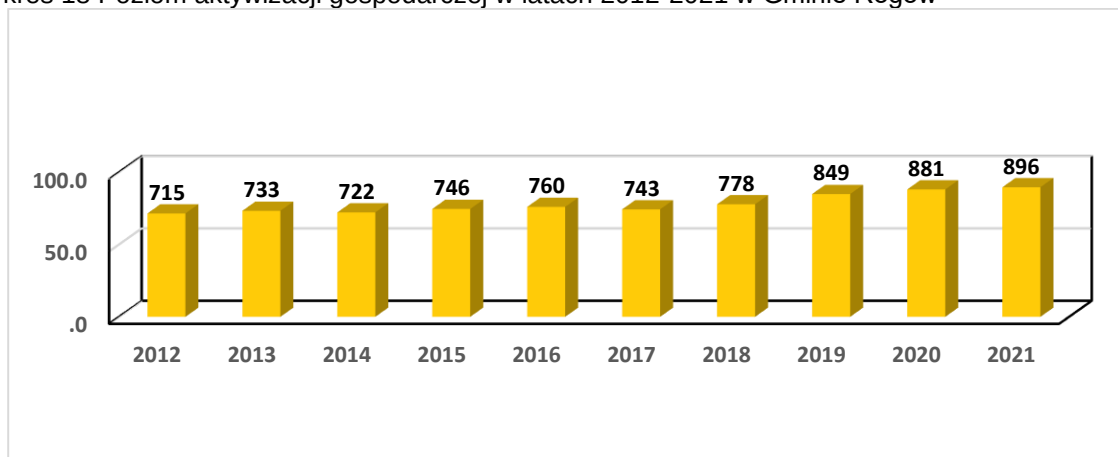
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Od 2012 roku poziom aktywizacji gospodarczej w Gminie Rogów wzrósł o 181 punktów. Wskaźnik aktywizacji gospodarczej nie wzrastał jednak regularnie w badanych latach. We wszystkich analizowanych gminach obserwowany jest wzrost wartości wskaźnika.

Wśród wskazanych jednostek, gminy: miejska Brzeziny, wiejska brzeziny i miejsko-wiejska Koluszki, mają najwyższe wskaźniki aktywizacji gospodarczej, jest to związane z lepszym otoczeniem biznesowym, większymi możliwościami jakie daje bliskość miasta. Najwyższą wartość wskaźnika w roku 2021 oznaczono kolorem niebieskim, zaś najniższą kolorem żółtym. Zdecydowanie najwyższą wartość wskaźnika w 2021 roku odnotowuje gmina miejska Brzeziny, tj. 1175 punktów, a najniższą gmina Lipce Reymontowskie, tj. 819 punktów. Wśród analizowanych gmin największą dynamiką wzrostu charakteryzuje się Gmina Jeżów – zwiększenie o 291 punktów, natomiast najslabszy przyrost przypada na gminę miejsko-wiejską Koluszki (zwiększenie o 102 punkty).

Poniżej przedstawiono wykres z przebiegiem poziomu aktywizacji gospodarczej Gminy Rogów na przestrzeni 10 badanych lat.

Wykres 18 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2012-2021 w Gminie Rogów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jednak poziom aktywizacji gospodarczej jest tylko jednym ze wskaźników obrazujących aktywność biznesową populacji. Ważnym wskaźnikiem dodatkowym jest tzw. indeks PEAI (Present Economic Activity Index – wskaźnik aktualnej aktywności gospodarczej), obliczany jako procentowa zmiana ilości firm na 10 tys. mieszkańców w ostatnich trzech latach. PEAI powyżej 9% oznacza

pomyślną koniunkturę, a powyżej 15% gwałtowny rozwój. Okres od roku 2011 jest okresem bardzo dużego wzrostu gospodarczego w całym kraju. W gminach wiejskich wskaźnik PEAI bardzo często jest większy niż 4%, a gminach wiejsko-miejskich często przekracza 9%.

Warto zauważyć, że nie ma prostej korelacji między poziomem aktywizacji gospodarczej, a indeksem PEAI. Należy to interpretować następująco: poziom aktywizacji to skumulowany przez wiele lat dorobek aktywności lokalnego sektora gospodarczego, natomiast PEAI obrazuje aktualną dynamikę.

Tabela 41 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2016/2019) – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Saldo ilości firm w ostatnich trzech latach	
	Ilość nowych firm	Przyrost procentowy PEAI
Powiat łódzki wschodni	1087	10,88%
Koluszki gm. miejsko - wiejska	140	8,25%
Powiat skierniewicki	445	17,38%
Lipce Reymontowskie	41	19,90%
Słupia	25	15,74%
Powiat brzeziński	286	11,00%
Brzeziny gm. miejska	67	6,73%
Brzeziny	93	15,23%
Dmosin	41	12,40%
Jeżów	37	17,07%
Rogów	48	15,11%
województwo łódzkie	22079	11,15%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Według powyższych obliczeń najwyższy wskaźnik PEAI wśród analizowanych gmin przypada w gminie wiejskiej Lipce Reymontowskie - aż 19,90% oraz w gminie wiejskiej Jeżów – 17,07%. Oznacza to, że na terenie wspomnianych gmin występuje gwałtowny rozwój gospodarczy. W ciągu trzech lat saldo firm odnotowało wzrost odpowiednio o 41 i 37 nowych podmiotów gospodarczych. Największy przyrost nowo zarejestrowanych podmiotów odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Koluszki (+140 podmiotów, co dało wskaźnik PEAI 8,25%), a najmniejszy w gminie wiejskiej Słupia (+25 podmiotów, co dało wskaźnik PEAI 15,74%). Wśród badanych gmin miejskich i miejsko-wiejskich najtrudniej sytuacja wygląda w Gminie Brzeziny, w której przeciętny przyrost nowych podmiotów gospodarczych (+67) pozwolił na uzyskanie wskaźnika PEAI najniższego w ww. grupie porównawczej 6,73%. Wśród analizowanych powiatów wskaźnik PEAI jest najwyższy w powiecie skierniewickim i wynosi 17,38%.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż ze względu na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią wirusa COVID-19, w całym kraju następuje zmniejszenie liczby zakładanych przedsiębiorstw oraz obserwuje się coraz więcej takich, które zawieszają bądź zamykają prowadzoną dotychczas działalność gospodarczą. Na ten moment bardzo trudno jest przewidzieć, kiedy pandemia zakończy się oraz jak bardzo dotkliwe będą jej skutki m.in. w sferze gospodarczej.

ROLNICTWO

Okolo 73% powierzchni Gminy Rogów zajmują użytki rolne, co przesądza o jej typowo rolniczym charakterze. Wśród użytków rolnych zdecydowanie dominują grunty orne, stanowiące 85% ich powierzchni. W dalszej kolejności znajdują się sady – 8,2%, łąki –1,47% oraz pastwiska – 1,05%. Lasy i grunty leśne zajmują obszar odpowiadający 22,06% ogólnej powierzchni gminy.

Gmina leży w regionie gleb o zróżnicowanej przydatności rolniczej. Na terenie gminy nie występują gleby I i II klasy bonitacyjnej. Dominują gleby IV i V klasy, stanowiące łącznie około 88%. Najlepsze gleby (III klasy bonitacyjnej) zajmują niespełna 8% użytków rolnych. Ich zwarte kompleksy występują w miejscowościach: Józefów, Olsza, Przyłęk Duży, Przyłęk Mały, Mroga Dolna i Kobylin, mniejsze zaś można spotkać w miejscowościach: Jasień, Marianów, Rogów PGR, Rogów i Stefanów. Gleby dość dobre klasy III — IV występują głównie we wschodniej i północnej części gminy. Są to gleby brunatne wylugowane i kwaśne, wytworzone z pyłów i piasków gliniastych, o zróżnicowanej przydatności rolniczej. Gleby te należą do kompleksów żynnych – bardzo dobrego, dobrego oraz słabego. Gleby należą do kompleksu żynnego (97,1%) pszennego (2,5%) i zbożowo-pastewnego (0,4%). Na części obszarów występują również gleby bielicoziemne, o charakterystycznym niskim uwilgoceniu. Są to gleby słabe, kompleksów żynnego słabego i żynno-łubinowego. Wzdłuż cieków wodnych występują gleby mułkowe, przeważnie słabe³⁰.

Podstawowym kierunkiem w produkcji rolnej jest uprawa zbóż (przede wszystkim żyta i mieszanek zbożowych jarych), ziemniaków, rzepaku oraz roślin sadowniczych (porzeczek, aronii, itp.). Wśród hodowanych na terenie Gminy Rogów zwierząt gospodarskich wyraźnie dominuje drób. W chowie większych zwierząt największe znaczenie odgrywa chów trzody chlewnej oraz bydła. Na terenie gminy zlokalizowane są dwa gospodarstwa, w których prowadzona jest hodowla trzody chlewnej o charakterze przemysłowym: w Olszy oraz Zacywilkach.

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że sfera gospodarcza w Gminie Rogów rozwija się stabilnie, lecz powoli. Pomyślna koniunktura gospodarcza wpływa na wzrost liczby zakładanych przedsiębiorstw, zaś wartości wskaźników w analizie porównawczej z innymi gminami pozwalają wnioskować, iż gmina rozwija się w dobrym kierunku, ale ciągle potrzebuje akceleratora zmian.

Zdolność do kreowania polityki rozwoju na terenie gminy jest silnie uwarunkowana czynnikami zewnętrznymi. Z jednej strony, położenie geograficzne gminy może mieć znaczenie przy podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu aktywności gospodarczej w zakresie sektora kreatywnego, kulturalnego, technologii IT, turystyki czy przemysłu czasu wolnego. Z drugiej - gmina posiada endogeniczny potencjał, który wciąż nie jest w pełni możliwości wykorzystany np. dla rozwoju turystyki.

Ponadto, planując obecnie dalsze kierunki rozwoju gminy, należy mieć na uwadze skutki pandemii, które z pewnością będą odczuwalne dla mieszkańców, a tym samym dla całej Gminy Rogów w długim okresie czasu. Należy wykorzystać doświadczenia, które gmina nabyła od marca 2020 roku, wykorzystać potencjał tkwiący w cyfryzacji i informatyzacji instytucji publicznych, ale również podjąć działania wspierające ochronę środowiska, jak również sferę gospodarczą.

POLITYKA FINANSOWA

Polityka finansowa Gminy Rogów realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków.

³⁰ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów*

Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz o załącznik do uchwały budżetowej wskazujące wydatki majątkowe.

Tabela 42 Wyniki finansowe samorządu Gminy Rogów w latach 2016-2020

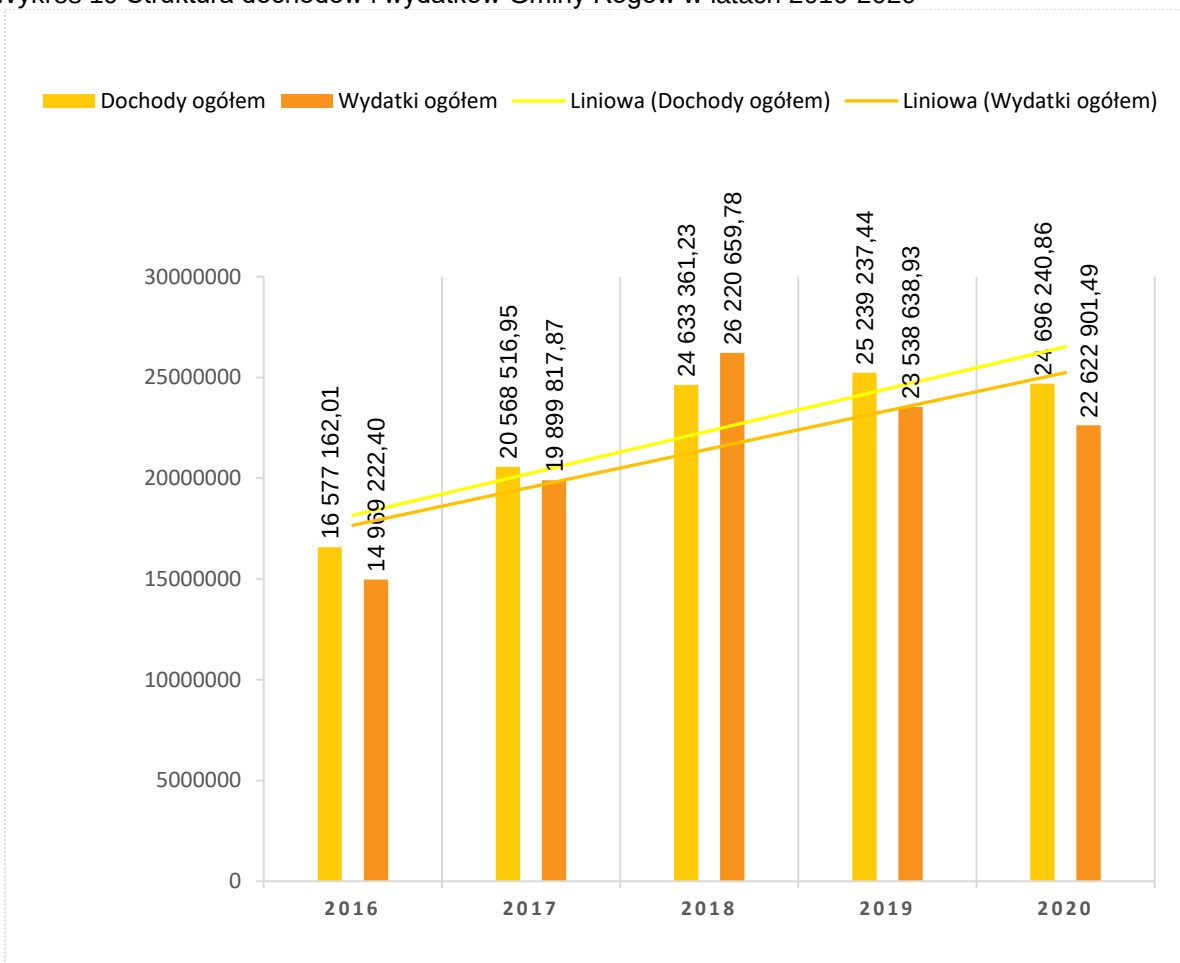
Gmina Rogów	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	16 577 162,01	20 568 516,95	24 633 361,23	25 239 237,44	24 696 240,86
Wydatki ogółem	14 969 222,40	19 899 817,87	26 220 659,78	23 538 638,93	22 622 901,49
Wynik finansowy	1 607 939,61	668 699,08	- 1 587 298,55	1 700 598,51	2 073 339,37
Wynik finansowy/dochody (%)	9,70	3,25	-6,44	6,74	8,40

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Wynik różnicy między dochodami ogółem budżetu JST, a wydatkami ogółem JST stanowi odpowiednio nadwyżkę lub deficyt budżetu. Gmina Rogów w analizowanych latach 2016-2017 oraz 2019-2020 zamknęła budżet nadwyżką, zaś w roku 2018 wynik finansowy był ujemny, a deficyt wynosił (-6,44%). Na przestrzeni lat widoczny jest do 2018 wzrost zarówno dochodów jak i wydatków gminy, po czym dochody i wydatki maleją. Dochody gminy w 2020 roku w porównaniu z rokiem 2016 są wyższe o 48,97%, a wydatki 51,12%.

Najwyższy wzrost dochodów rok do roku gmina odnotowała w 2018 roku (ok. 19,76%) w stosunku do roku 2017, podobnie jak i wydatków (ok. 31,76%). Linia trendu pokazuje jednak, że znacznie szybciej rosną liczby po stronie dochodowej niż wydatkowej.

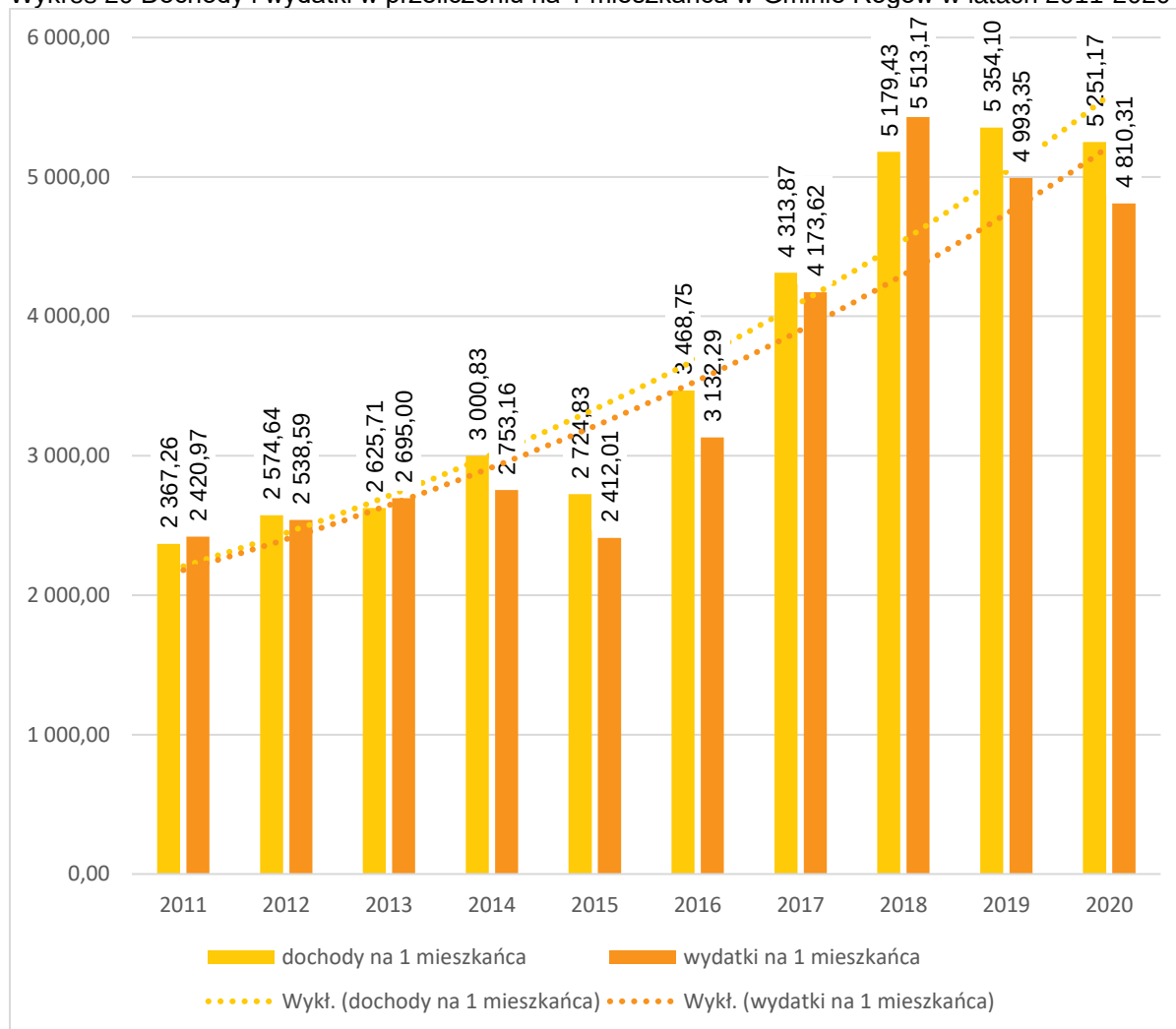
Wykres 19 Struktura dochodów i wydatków Gminy Rogów w latach 2016-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Obserwowany stały wzrost dochodów w budżecie gminy ma swoje odzwierciedlenie również w wielkości dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest zgodne z zachodzącą w województwie łódzkim tendencją dochodową. Dochody Gminy Rogów corocznie wzrastają (w różnym tempie). Zamożność samorządu obrazuje dochód liczony na 1 mieszkańca, który sukcesywnie powiększał się począwszy od kwoty 2 267,26 zł na 1 mieszkańca w 2011 roku do 5 251,17 zł na 1 mieszkańca w 2020 roku, co oznacza wzrost o 121,82%. Wraz ze wzrostem dochodów rosną wydatki per capita w Gminie Rogów (wzrost o 98,69% w 2020 roku w porównaniu do roku 2011).

Wykres 20 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Rogów w latach 2011-2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu do roku 2010 dochody na jednego mieszkańca w roku 2020 są większe o 2 883,91 zł, a wydatki zwiększyły się o 2 389,74 zł.

W tabeli poniżej przedstawiono analizę porównawczą dochodów i wydatków na jednego mieszkańca w badanych JST dla okresu 2018-2020. Kolorem niebieskim oznaczono najwyższe dochody i wydatki, a kolorem żółtym najniższe dochody i wydatki, w danym roku poddanych analizie.

Najwyższe dochody na jednego mieszkańca w 2018 roku odnotowano w gminie Słupia, w roku 2019 w Gminie Rogów, a w 2020 w gminie Lipce Reymontowskie. Zauważalne są rozbieżności w kwotach dochodów na jednego mieszkańca, sięgające około 26% w roku 2020. Niewątpliwie

związane jest to z wyższym poziomem aktywizacji gospodarczej czy pozyskanymi środkami zewnętrznymi. Najniższe dochody w roku 2018 odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Koluszki, w 2019 roku w gminie miejskiej Brzeziny, a w 2020 w gminie wiejskiej.

Poziom wydatków jest powiązany z poziomem dochodów i wśród badanych JST, w roku 2018 najwyższy był w Gminie Słupia, w 2019 w gminie miejsko-wiejskiej Koluszki, a w 2020 w Gminie Lipce Reymontowskie. Najniższy poziom wydatków na jednego mieszkańca w analizowanych latach przypadł na gminę miejską Brzeziny w 2018, a w 2019 i 2020 na gminę wiejską Brzeziny. Dochody i wydatki w Gminie Rogów kształtują się na średnim poziomie wśród JST poddanych analizie.

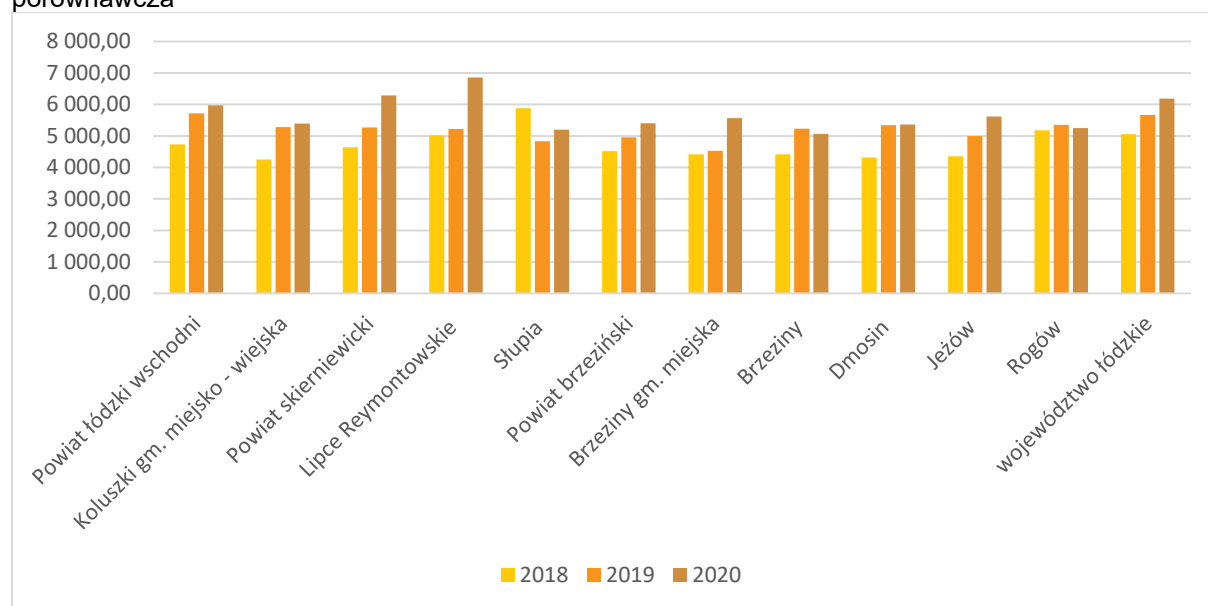
Tabela 43 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2020 – analiza porównawcza

Jednostka terytorialna	Dochody na 1 mieszkańca			Wydatki na 1 mieszkańca		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Powiat łódzki wschodni	4 735,29	5 714,11	5 969,19	5 396,14	6 128,41	5 868,75
Koluszki gm. miejsko - wiejska	4 257,77	5 284,04	5 393,23	5 251,72	5 785,39	5 503,66
Powiat skierniewicki	4 640,72	5 271,25	6 286,43	5 321,33	5 242,05	6 236,17
Lipce Reymontowskie	5 017,48	5 216,85	6 860,13	5 597,64	4 826,76	6 423,66
Słupia	5 880,33	4 831,95	5 194,19	7 254,27	5 392,52	5 031,50
Powiat brzeziński	4 513,41	4 953,50	5 401,22	4 635,16	4 855,62	5 116,47
Brzeziny gm. miejska	4 418,98	4 527,72	5 567,60	4 140,06	4 682,39	5 444,47
Brzeziny	4 415,28	5 224,67	5 068,14	5 244,39	4 364,65	4 669,62
Dmosin	4 316,73	5 345,25	5 366,51	4 635,16	5 533,34	5 033,79
Jeżów	4 352,02	4 993,70	5 614,49	4 214,25	5 242,34	5 208,14
Rogów	5 179,43	5 354,10	5 251,17	5 513,17	4 993,35	4 810,31
województwo łódzkie	5 055,51	5 671,37	6 184,58	5 183,13	5 792,66	6 223,74

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

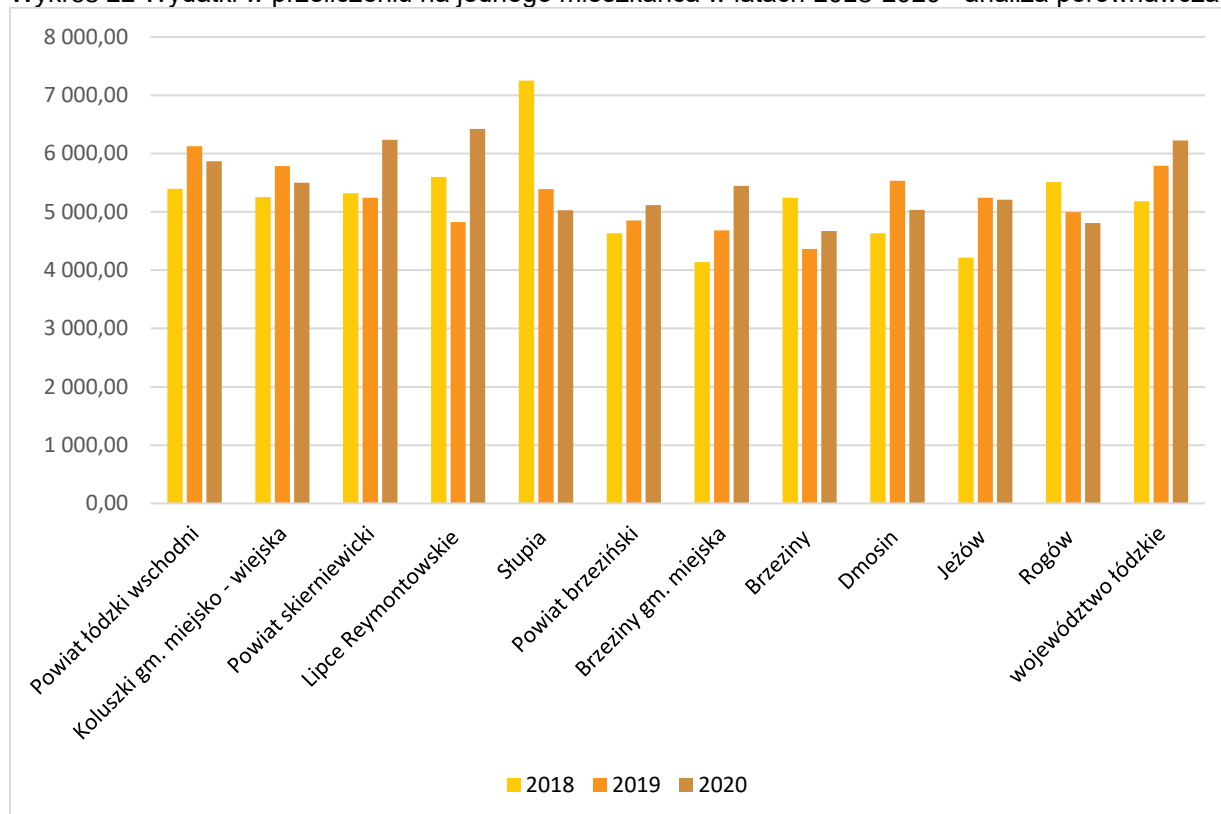
Należy wskazać, iż w prawie każdej JST poddanej analizie, w latach 2018-2020 zauważalna jest tendencja do wzrostu dochodów jak i wydatków na jednego mieszkańca (oprócz gmin: Rogów, Brzeziny i Słupia). W Gminie Rogów najwyższy poziom dochodów odnotowano w 2019 roku, a wydatków w 2018.

Wykres 21 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2018-2020 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

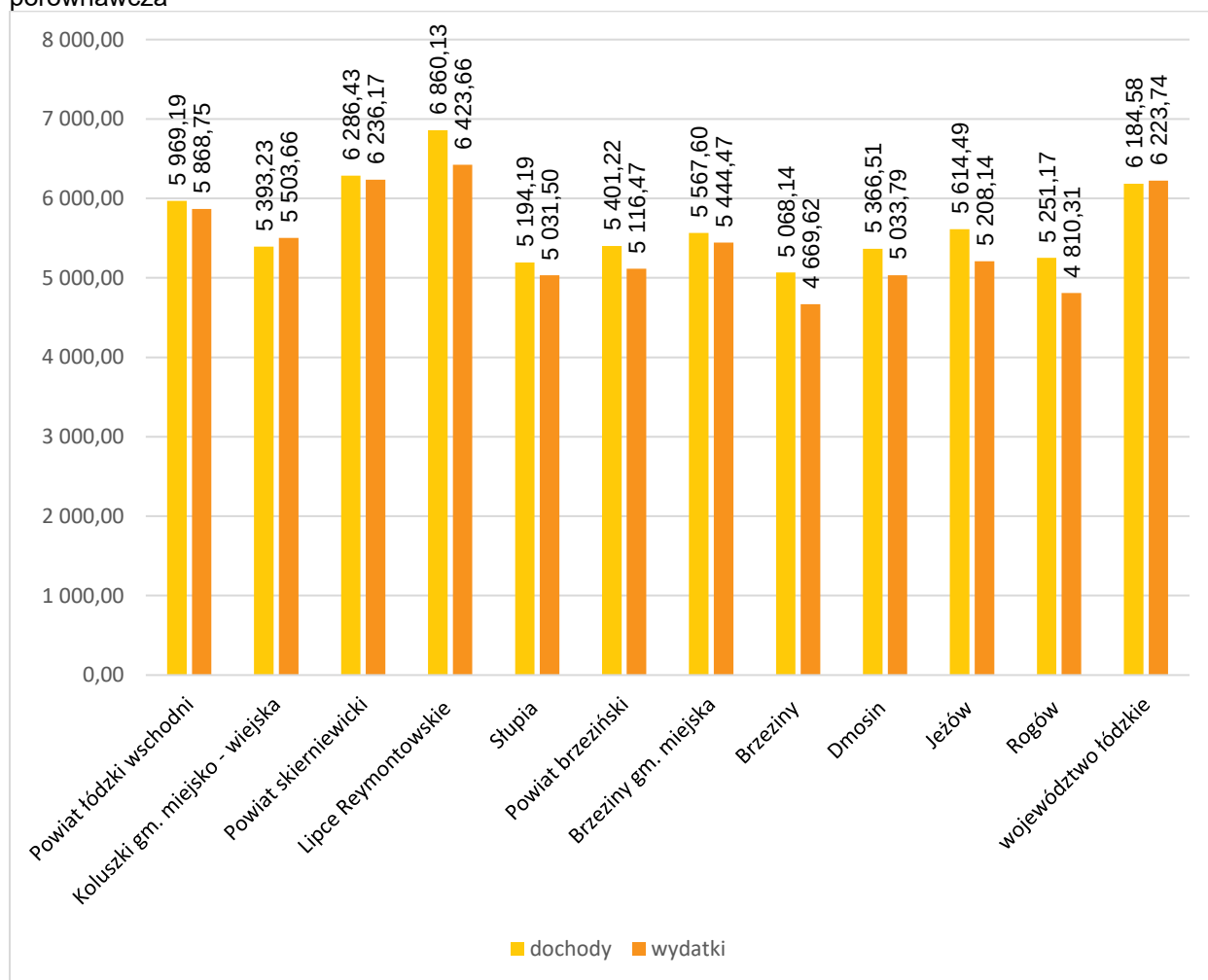
Wykres 22 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2018-2020 - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

W porównaniu z badanymi JST, poziom dochodów na jednego mieszkańca w roku 2020 w Gminie Rogów kształtuje się na niższym poziomie, niż w większości gmin w powiecie brzezińskim i jest mniejszy o 1 608,96 zł od dochodu przypadającego na jednego mieszkańca w gminie Lipce Reymontowskie i niższy o 150,05 zł od powiatu brzezińskiego oraz większy o 173,03 zł od gminy wiejskiej Brzeziny, w której to wskaźnik jest najniższy. Odnosnie wydatków, wskaźnik w Gminie Rogów jest niższy o 1 613,35 zł od wskaźnika Gminy Lipce Reymontowskie (w której to wydatki były najwyższe wśród badanych JST w 2020 roku), zaś wyższy o 140,69 zł od kwoty wydatków przypadających na jednego mieszkańca w gminie wiejskiej Brzeziny.

Wykres 23 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2020 roku - analiza porównawcza

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

STRUKTURA DOCHODÓW I WYDATKÓW

Gmina w celu realizacji zadań własnych gromadzi dochody. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego na dochody JST składają się trzy podstawowe elementy: dochody własne, subwencja ogólna, dotacje z budżetu państwa, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych. Dochodami JST mogą być także: środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 44 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w Gminie Rogów w zł w latach 2011-2020

dochody na 1 mieszkańca w zł	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	2 367,26	2 574,64	2 625,71	3 000,83	2 724,83	3 468,75	4 313,87	5 179,43	5 354,10	5 251,17
dochody własne	785,31	1 026,25	927,66	1 163,72	1 093,40	1 155,13	1 245,35	1 340,18	1 726,95	1 767,98
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	308,20	339,12	379,50	425,29	447,20	508,56	589,72	663,58	765,34	758,77

dochody na 1 mieszkańca w zł	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	1,48	2,44	2,58	3,14	2,57	1,95	1,10	2,01	2,97	4,07
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	257,78	294,58	328,26	440,93	342,74	345,17	358,87	353,31	399,91	399,31

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

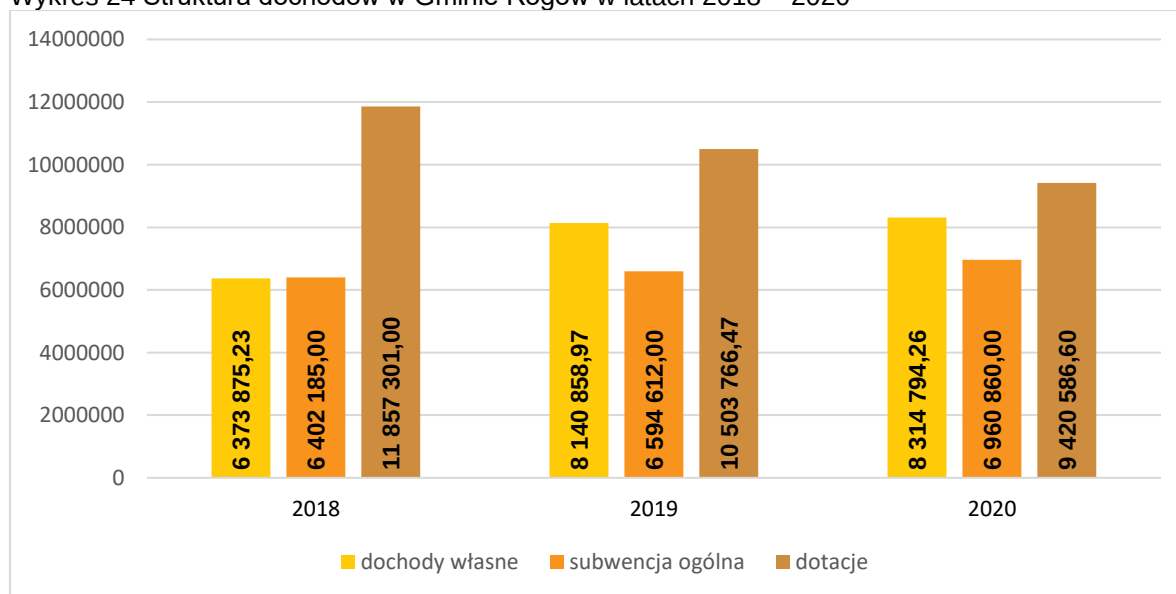
W dochodach Gminy Rogów na przestrzeni badanych lat widoczne są coraz większe wpływy z podatków per capita:

- podatku dochodowego od osób fizycznych - wzrost wpływów per capita w 2020 roku o 146,19% w stosunku do roku 2011 - co niewątpliwie ma związek z wzrostem dochodów mieszkańców gminy;
- podatki ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw – wzrost wpływów per capita w 2020 roku o 54,90% w stosunku do roku 2011.

Podatek dochodowy od osób prawnych na przestrzeni badanych lat ulega procesom gospodarczym zachodzącym w kraju czy na świecie i przyjmuje różne wartości – w 2017 roku odnotowany spadek wpływów z podatku CIT per capita o 43,58% w porównaniu do roku 2016, zaś w 2020 roku udział w podatku CIT wzrósł o 175%% w stosunku do roku bazowego.

W budżecie Gminy Rogów największy udział na przestrzeni badanych lat mają dotacje, które stanowiły odpowiednio: 48,14%, 41,62%, 38,15%. W dochodach gminy w latach 2018-2020 znaczący udział miały również przyznane subwencje, które wynosiły: 25,99% budżetu gminy w 2018 roku, 26,13% w roku 2019 oraz 28,19% w 2020 roku. Dochody własne stanowiły 25,87% w 2018 roku, 32,25% w 2019 roku i 33,67% w 2020 roku.

Wykres 24 Struktura dochodów w Gminie Rogów w latach 2018 – 2020

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

ŚRODKI ZEWNĘTRZNE

Na finansowanie różnego rodzaju projektów inwestycyjnych jednostki samorządu terytorialnego mogą ubiegać się o pozyskiwanie środków z dotacji Unii Europejskiej. Obszarów, w których gminy mogą pozyskać fundusze jest bardzo wiele, a do najważniejszych z nich należą: infrastruktura, ochrona środowiska, informatyzacja, projekty społeczne, projekty kulturalne.

Gmina Rogów realizuje/ zrealizowała następujące projekty, na które uzyskała dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2014 – 2020:

- *Budowa budynku administracyjnego w Rogowie* – projekt współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IV Gospodarka Niskoemisyjna, Działanie IV.3 Ochrona powietrza, Poddziałanie IV.3.1 Ochrona powietrza – ZIT. Przedmiotem projektu jest budowa demonstracyjnego budynku spełniającego standardy budynku pasywnego. Całkowita wartość projektu to 2.476.148,51 zł, dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych wynosi 1.522.363,23 zł.

Fotografia 12 Budynek wykonany w technologii pasywnej użytkowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie, po prawo budynek Urzędu Gminy w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

- *Budowa Gminnego Przedszkola w Rogowie* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 w ramach Osi Priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.3 Ochrona powietrza Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza. Wartość projektu: 6.963.650,25 zł. Dofinansowanie projektu w wysokości 6.963.650,25 zł. Projekt zakończony i rozliczony.
- *Przebudowa drogi powiatowej nr 5103 na odcinku Przyłęk Duży – Kobylin* w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Dofinansowanie na kwotę 1.302.784,00 zł. Wartość zadania to 2.040.592,15 zł. Projekt zakończony i rozliczony.

- *Europa w szkole - uczeń w Europie*. Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Całkowita wartość projektu wynosi 486 969,96 zł, kwota dofinansowania z Unii Europejskiej to 413 924,46 zł, a z budżetu Państwa 38 957,60 zł.
- *Termomodernizacja budynku oraz modernizacja systemu grzewczego w budynku Szkoły Podstawowej w Wągrach*. Wartość projektu 517.173,57 zł. Współfinansowanie zadania w 85% (357 396,37 zł) przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.2 Termomodernizacja budynków Poddziałanie IV.2.2. Termomodernizacja budynków.
- *Budowa 2 mikroinstalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 84,2 kWp na wybranych obiektach użyteczności publicznej w Gminie Rogów oraz wykonanie stacji ładowania elektrycznych pojazdów jednośladowych*. Wartość zadania: 346.610,00 zł. Dofinansowanie WFOŚiGW: 269.000,00 zł.
- *Termomodernizacja budynku oraz modernizacja systemu grzewczego w budynku Szkoły Podstawowej w Rogowie* - Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, Działanie: 4.2. Termomodernizacja budynków. Wartość zadania: 2.434.725,21 zł, dofinansowanie: 1.631.612,25 zł. Projekt zakończony i rozliczony.
- *Budowa instalacji do produkcji energii i ciepła ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Rogów* w ramach Działania 4.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie 4.1.1 Odnawialne źródła energii-ZIT w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Wartość zadania: 2.193.518,56 zł, dofinansowanie: 1.705.646,97 zł.

2.4.2. Turystyka³¹

Do największych atrakcji turystycznych Gminy Rogów należą z pewnością:

- Kolej Wąskotorowa Rogów – Rawa - Biała;

³¹ Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rogów

Fotografia 13 Kolej Wąskotorowa w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

- Muzeum Lasu i Drewna przy Centrum Edukacji Przyrodniczo Leśnej;
- Arboretum i Alpinarium – Leśnego Zakładu Doświadczalnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Rogowie.

Fotografia 14 Arboretum w Rogowie

Źródło: Fotografia własna

Infrastruktura turystyczna na terenie gminy opiera się o działalność Leśnego Zakładu Doświadczalnego. Bazę turystyczną, hotelarską i gastronomiczną tworzą ośrodki:

- zespół Domów Studenckich: „Jodełka”, „Dom Pod Bukiem”, „Belwederek” z obiektami gastronomicznymi;
- dom rekolekcyjno-wspólnotowy z kaplicą „Ognisko Miłości” w Olszy;
- stajnia „Pod Wiązami”, posiadająca otwartą ujeżdżalnię;
- stadnina koni RKS Rogów „Eden”;
- pizzeria, bar, restauracja w Rogowie PGR, przy drodze krajowej;
- bar w Rogowie, przy elewatorze;
- bar w Rogowie przy ul. Dworcowej;
- obiekty gastronomiczne w pobliżu LZD.

Obszar Gminy posiada wyznaczone szlaki turystyczne: samochodowe, rowerowe, kolejowe, konne oraz piesze. To wszystko za sprawą pięknych krajobrazów, które można podziwiać w tym rejonie, bogactwa przyrody, ale również ciekawej historii, kultury, tradycji oraz architektury. Brakuje jednak promocji Gminy poza jej granicami. Rogów kojarzony jest zwykle z Arboretum i Alpinarium, turyści nie posiadają informacji o innych atrakcjach turystycznych, zabytkach czy o dostępnych usługach gastronomicznych.

• Łódzki Szlak Konny

Szlak powstał w 2012 roku w ramach projektu „Turystyka w siodle - infrastruktura innowacyjnego i unikatowego produktu turystycznego”. Jest to najdłuższa w Europie trasa dedykowana turystyce konnej. Długość szlaku stanowi obecnie ponad 2000 km. Na trasie, na obszarze całego województwa łódzkiego znajduje się ponad 200 ośrodków jeździeckich i ponad 1000 atrakcji turystycznych.³² Szlak przebiega przez Gminę Rogów, gdzie znajdują się 4 ośrodki jazdy konnej.

• Szlaki tworzące „Muzeum w Przestrzeni – wielokulturowe korzenie regionu łódzkiego”

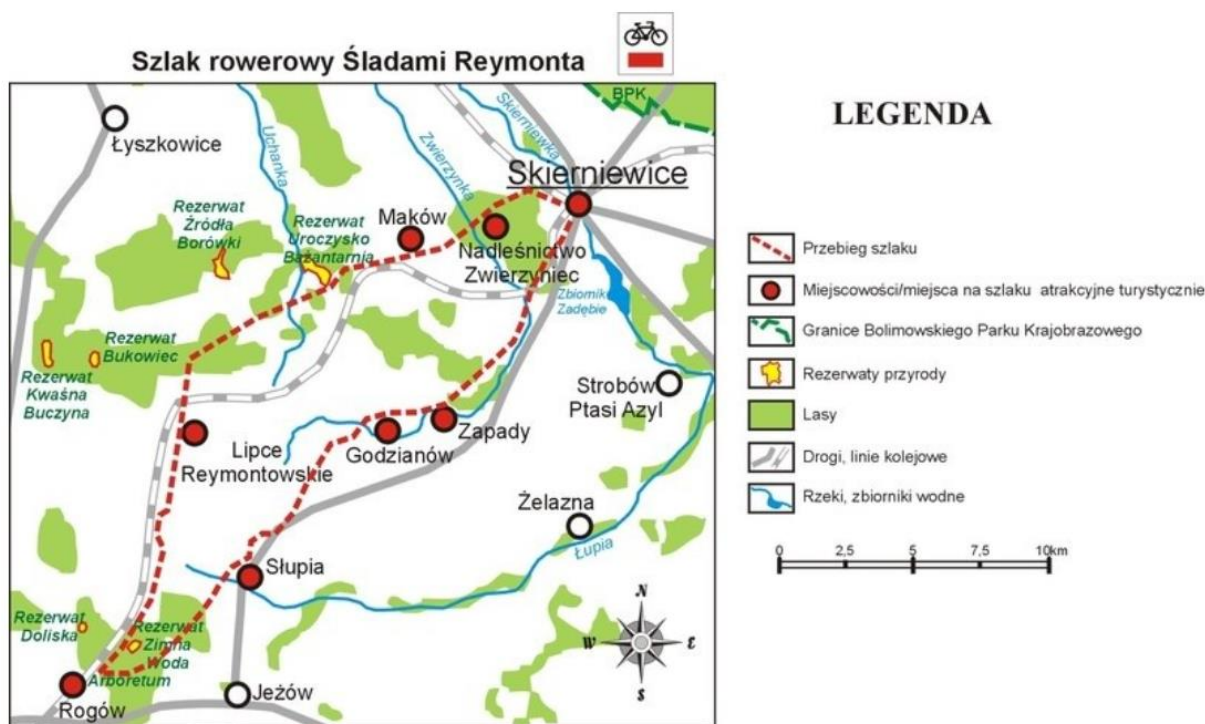
Projekt jest pomysłem gmin: Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Rogów i miasta Brzeziny z powiatu brzezińskiego oraz gminy Koluszki z powiatu łódzkiego wschodniego. W ramach projektu zaplanowano wytyczenie i oznakowanie czterech szlaków turystycznych. Każdy z nich posiada odrębną symbolikę i tematykę, a także oznaczenie w terenie:

1. wojenny Szlak Pamięci - liczący 133 km łączy miejsca związane z militarną przeszłością ziemi łódzkiej. Są to w szczególności miejsca działań związanych z Pierwszą Wojną Światową, rozgrywających się w listopadzie 1914 roku między Koluszkami i Brzezinaми - tak zwaną Operacją Łódzką.

³² „Portal Turystyki Aktywnej w Siodle”, www.wsiodle.lodzkie.pl

2. przyrodniczy Szlak Wytchnienia - o długości 113 km biegnie w postaci pętli przez najcenniejsze i najbardziej atrakcyjne pod względem przyrodniczym obszary gmin: Brzeziny, Jeżów, Rogów i Koluszki np. Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Buczyna Gałkowska, Parowy Janinowskie czy Arboretum w Rogowie.
3. kulturowy Szlak Zadumy - ma 102 km i prowadzi do najciekawszych miejsc związanych z rozwojem i zróżnicowaniem etnicznym okolic Koluszek i Brzezin. Są to zabytkowe obiekty jak: kościoły, cmentarze, dwory, zabudowania świadczące o wielokulturowości tego obszaru.
4. kulinarny Szlak Łaknienia - liczący 71 km szlak prowadzi do kilkudziesięciu miejsc, w których można zjeść tradycyjne polskie potrawy lub dania mające charakter regionalny. Szlak ten zaplanowano tak, aby uzupełniał sieć pozostałych szlaków.

- **Szlak rowerowy „Z Reymontem w tle”** Jest to szlak o długości 200 km (trasa: Łódź – Brzeziny – Lipce Reymontowskie – Skierniewice – Puszcza Bolimowska – Babsk – Biała Rawska – Rawa Mazowiecka – Boguszyce – Rogów – Rochna – Gałków – Łódź) oraz
- **Szlak rowerowy „Śladami Reymonta”** (Trasa: Skierniewice – Lipce Reymontowskie – Rogów – Słupia – Godzianów – Skierniewice) o długości 56,8 km, (kolor czerwony).

Źródło: <https://parkilodzkie.pl/bpk/turystyka/szlaki-turystyczne>

Mimo wyznaczonego opisanego powyżej szlaku na terenie Gminy Rogów nie wybudowano ścieżek rowerowych.

- **Ponadlokalny Szlak Kolei Warszawsko- Wiedeńskiej**

Stanowi on część kolei warszawsko - wiedeńskiej, zwanej niegdyś Drogą Żelazną Warszawsko-Wiedeńską, która była pierwszą koleją wybudowaną z inicjatywy Polaków na terenie Królestwa Polskiego w latach 1845 – 1846, łączyła Warszawę z granicą zaboru austriackiego. Na funkcjonującym od ponad 160 lat szlaku znajduje się wiele obiektów ważnych pod względem historycznym i kulturowo- przyrodniczym. Współcześnie pełni on ważną funkcję komunikacyjną oraz

edukacyjno- turystyczną. Na trasie przebiegu szlaku wskazano miejscowości węzłowe, które jednocześnie powinny być miejscami kreującymi jego tożsamość. Jedną z tych miejscowości jest Rogów. Szlak Kolei Warszawsko- Wiedeńskiej nie jest jeszcze oznakowany w terenie. Zaprojektowano jednak logo, które może być wykorzystywane w celach promocyjnych i oznaczenia szlaku w terenie.

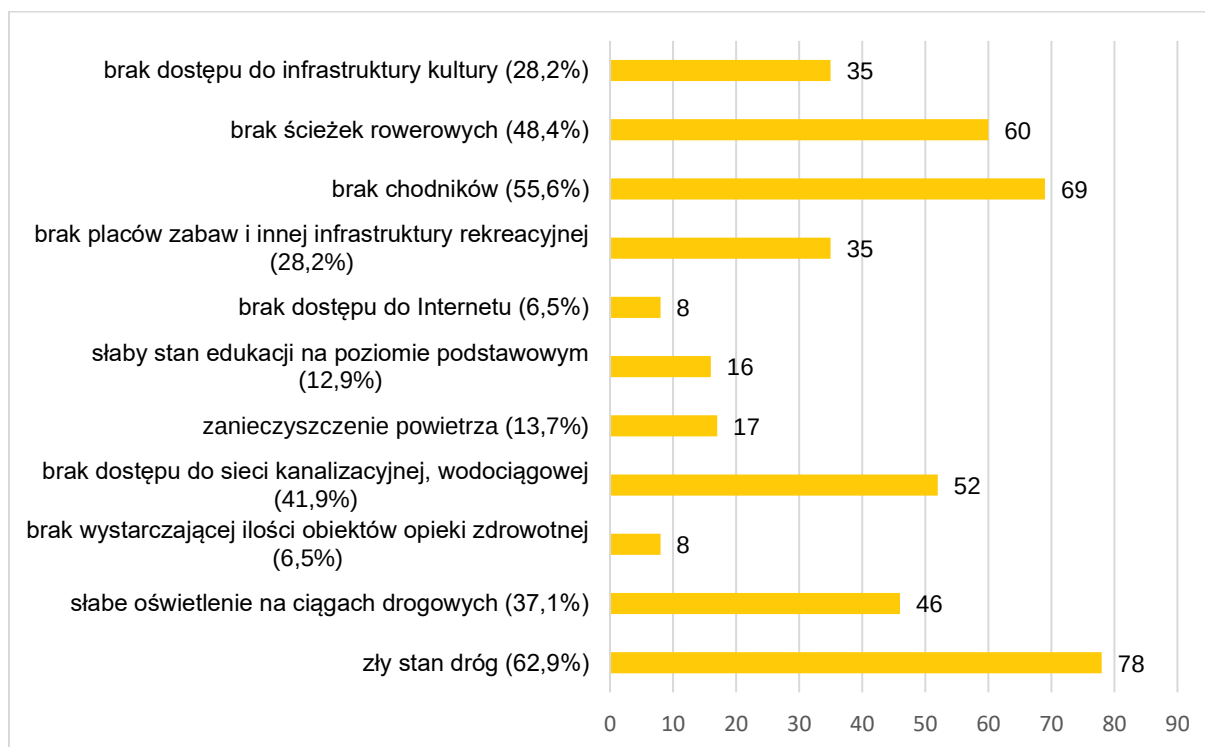
Aktualizacja „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” wskazuje na powstanie nowych szlaków turystycznych, które częściowo pokrywają się z istniejącymi i projektowanymi do tej pory. Wyznaczono również Rogowsko-Lipiecką Strefę Turystyczną oraz Strefę Turystyczną Wzniesień Łódzkich, które obejmują m.in. Gminę Rogów. Jednocześnie zaproponowano włączenie Gminy Rogów w zasięg projektowanego „Turystycznego i Kulturowego Pasma Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej” oraz „Pasma Turystycznego Łodzi”. Strefy oraz pasma turystyczne wskazują teren Gminy jako rejon posiadający predyspozycje do rozwoju turystyki.

2.5. Wyniki badań ankietowych

Diagnoza została wzbogacona o ankietę dla mieszkańców. Oto odpowiedzi na poszczególne pytania:

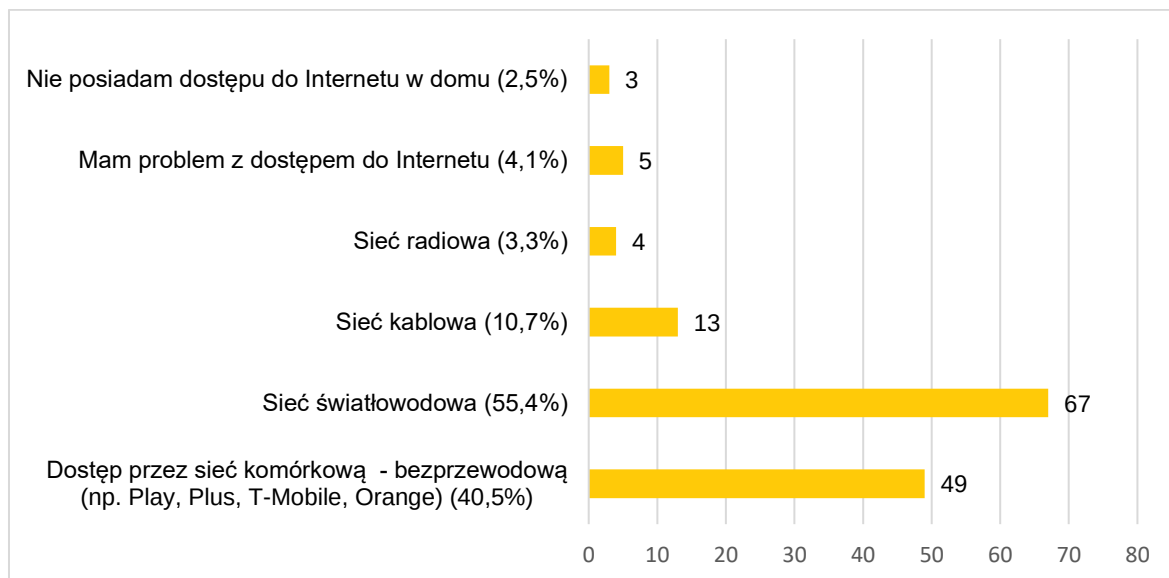
Jakie są największe problemy naszej gminy?

- 124 osoby udzieliły odpowiedzi (jedna osoba mogła wybrać kilka problemów);

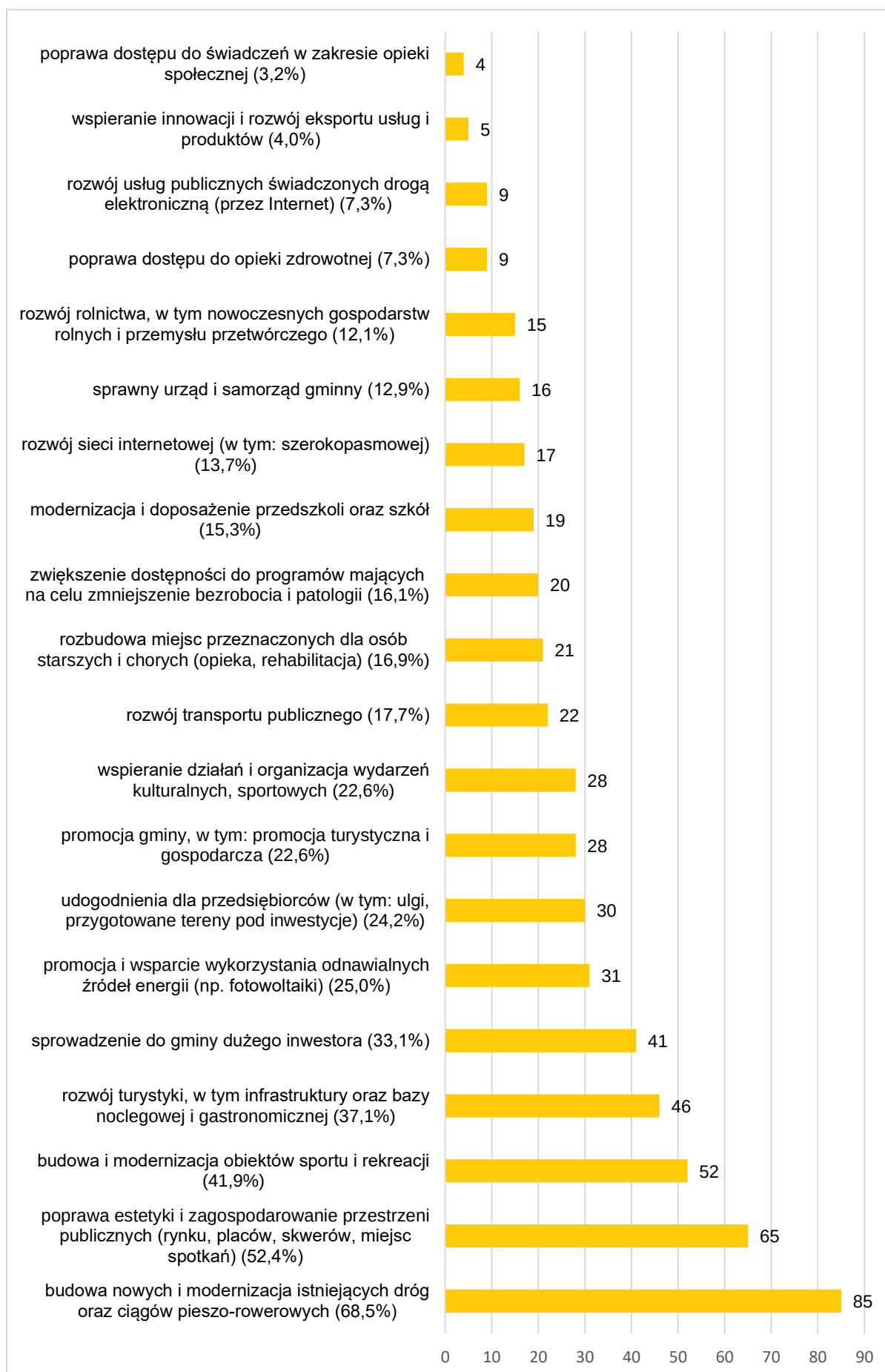

Jaki typ dostępu do Internetu Państwo posiadacie?

- 121 osób udzieliło odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

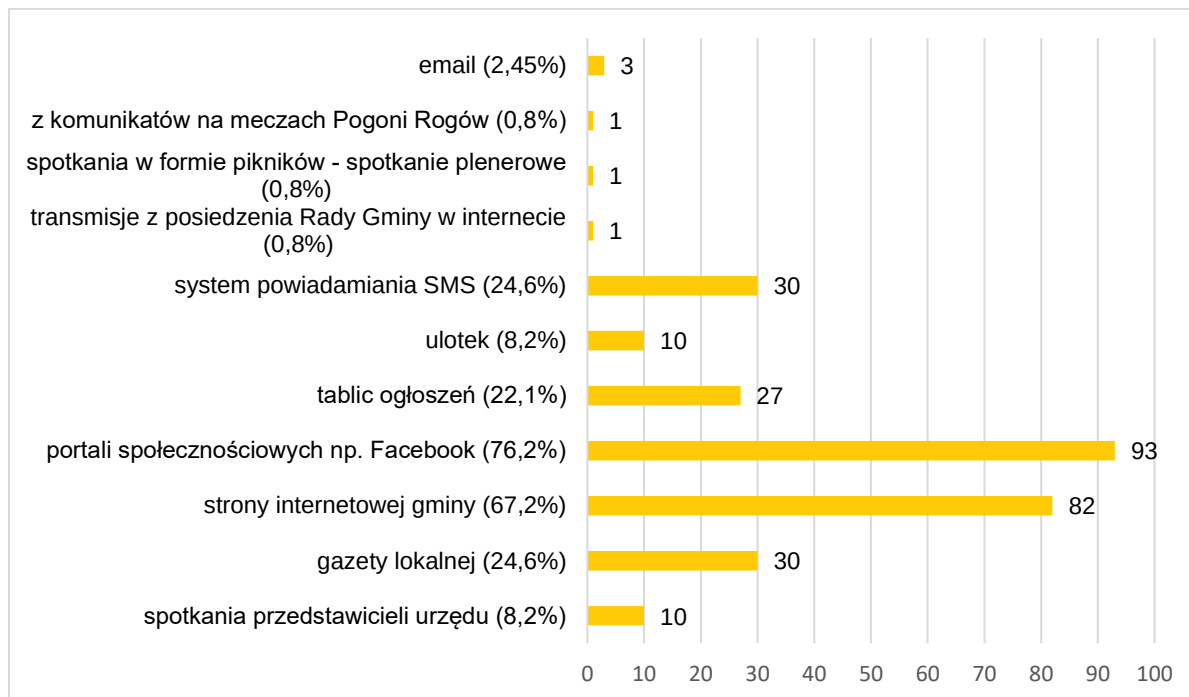
Proszę o wybranie maksymalnie 6 priorytetów, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy w latach 2022-2030

- 124 osoby udzieliły odpowiedzi;
- poza odpowiedziami na wykresie poniżej, po jednej osobie dopisało następujące priorytety:
 - o gminna farma fotowoltaiczna, gminna biogazownia, basen kryty i odkryty z miejscem rekreacji jako miejsce wakacyjnego wypoczynku - zapewni napływ ludzi w rejonie;
 - o budowa basenu do pływania + udogodnienia w nim dla osób starszych np. masaże wodne;
 - o promocja ekologii w rolnictwie i sadownictwie;
 - o promowanie małych i lokalnych przedsiębiorców;
 - o wystąpienie do PKP w sprawie rozwiązania przejazdu kolejowego w Rogowie. Przykład Gałkówka i Bedonia;
 - o uproszczenie procedury zagospodarowania terenu pod budownictwo mieszkaniowe w przypadku ziemi rolnej tzw. działek siedliskowych.

Z jakich źródeł chciałaby Pani/chciałby Pan otrzymywać informacje o działaniach władz Gminy i wydarzeniach lokalnych?

– 122 osoby udzieliły odpowiedzi (istniała możliwość wybrania kilku opcji);

2.6. Analiza SWOT

Analiza SWOT to narzędzie strategiczne służące do oceny gminy. SWOT to skrót od angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT polega na dokonaniu przeglądu wewnętrznych mocnych i słabych stron gminy oraz czynników zewnętrznych - szans i zagrożeń, które mogą wpłynąć na jej działalność. Analizując te cztery elementy, można uzyskać pełniejszy obraz sytuacji i określić, jakie działania są potrzebne, aby osiągnąć wyznaczone cele.

MOCNE STRONY (STRENGTHS) to wewnętrzne cechy, które przyczyniają się do osiągnięcia sukcesu i dają przewagę konkurencyjną.

SŁABE STRONY (WEAKNESSES) to wewnętrzne cechy, które ograniczają potencjał i przyczyniają się do niepowodzeń

SZANSE (OPPORTUNITIES) to czynniki zewnętrzne, które mogą przynieść korzyści i pozwolić na rozwój.

ZAGROŻENIA (THREATS) to czynniki zewnętrzne, które mogą zagrażać i powodować niepowodzenia.

Analiza SWOT pozwala na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron oraz na określenie szans i zagrożeń, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie gminy.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT dla Gminy Rogów.

SPOŁECZEŃSTWO, SYTUACJA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY – Dodatni bilans salda migracji; – Stopniowy wzrost % liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, – Silnie zakorzenione więzi kulturowe, głęboka świadomość dziedzictwa historycznego i kulturowego; – Kulturowanie tradycji ludowych; – Działalność kulturowa, funkcjonowanie licznych organizacji i stowarzyszeń na obszarze gminy; – Przynależność do Lokalnej Grupy Działania „Mroga”; – Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej; – Funkcjonowanie na terenie Gminy Rogów „Brzezińskiego Centrum Usług Środowiskowych”; – Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki Publicznej w Rogowie; – Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników służby społecznej, znajomość problemów mieszkańców; – Utrudniony dostęp do narkotyków; – Dobre warunki mieszkaniowe; – Coraz mniejsza liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej; – Spadek bezrobocia; – Korzystanie ze środków EFRR oraz EFS; – Potencjał społeczny: OSP, KGW;	SŁABE STRONY – Zmniejszająca się liczba ludności; – Ujemny przyrost naturalny; – Niekorzystne prognozy demograficzne; – Systematyczny przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczeństwa; – Spadek liczby osób pracujących oraz współczynnika pracujących na 1000 mieszkańców w 2020 roku; – Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Problem ubóstwa i marginalizacji osób ubogich oraz niepełnosprawnych; – Występowanie problemu patologii społecznych; – Niewystarczające środki na pomoc dla osób potrzebujących; – Niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc spotkań ludzi młodych, ale również dorosłych i turystów; – Zbyt małe możliwości rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji zawodowych; – Brak pracy dla osób wykształconych, spełniających ich ambicje i wykorzystującej wiedzę i umiejętności;

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY – Urozmaicona rzeźba terenu; – Usuwanie azbestu z obszaru gminy; – Brak zakładów przemysłowych emitujących znaczne zanieczyszczenia do powietrza; – Dostatecznie wysoki wskaźnik lesistości; – Występowanie rzek i niewielkich zbiorników wodnych; – Występowanie rezerwatów przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, pomników przyrody; – Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; – Funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków; – Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla programu „Czyste powietrze”; – Mała degradacja środowiska przyrodniczego; – Stosunkowo niskie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenach oddalonych od ciągów komunikacyjnych; – Dobry stan gleb; – Prowadzenie edukacji ekologicznej w szkołach;	SŁABE STRONY – Obszary objęte ochroną prawną ograniczają rozwój gospodarczy gminy; – Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej i gazowej; – Zbyt niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla produkcji energii elektrycznej i ciepłej; – Niska efektywność energetyczna budynków prowadząca do zwiększonego zużycia paliw; – Brak większych powierzchniowych zbiorników wodnych np. jezior – Zanieczyszczenie powietrza szczególnie przy głównych ciągach komunikacyjnych; – Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; – Zbyt małe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; – Słaba świadomość ekologiczna społeczeństwa – Część sieci wodociągowej wymaga wymiany;

TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA	
MOCNE STRONY – Wysokie walory przyrodnicze gminy, w tym krajobrazowe; – Bogata historia i tradycja regionu; – Kultywowanie tradycji ludowych; – Organizacja wielu imprez kulturalnych; – Funkcjonowanie Muzeum Lasu i Drewna oraz Zabytkowej Kolei Wąskotorowej Rogów – Rawa – Biała; – Funkcjonowanie klubów sportowych; – Występowanie obiektów zabytkowych; – Funkcjonowanie obiektów bazy turystycznej, hotelowej i sportowej; – Występowanie szlaków turystycznych	SŁABE STRONY – Niewystarczający poziom rozwinięcia bazy sportowej i rekreacyjnej, w tym brak ścieżek rowerowych oraz infrastruktury służącej rozwojowi elektromobilności; – Zbyt mała liczba miejsc spotkań dla dzieci, młodzieży i dorosłych; – Niewystarczające środki finansowe na promocję gminy; – Brak ścieżek rowerowych;

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ROLNICTWO	
MOCNE STRONY – Stabilizacja gospodarcza gminy; – Korzystne położenie na mapie drogowej, układ komunikacyjny sprzyjający przemieszczaniu się do innych miast; – Bliskość do miasta Brzeziny; – Bezpośrednie połączenia kolejowe do Łodzi, Koluszek, Skierniewic i Warszawy; – Wysoka świadomość, co do możliwości wykorzystania funduszy unijnych; – Stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych; – Stopniowy wzrost liczby osób pracujących; – Dość wysoki poziom aktywizacji gospodarczej;	SŁABE STRONY – Niska innowacyjność; – Niewystarczająca promocja potencjalnych terenów inwestycyjnych gminy; – Braki w podstawowej infrastrukturze technicznej sprzyjającej powstawaniu przedsiębiorstw; – Brak większej ilości dużych inwestycji; – Stosunkowo niski poziom wykształcenia zawodowego rolników; – Niskie kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych - trudności w dostosowaniu się do potrzeb lokalnego rynku pracy; – Spadek liczby osób pracujących oraz współczynnika pracujących na 1000 mieszkańców w 2020 roku; – Niewystarczająca umiejętność w pozyskiwaniu rynków zbytu; – Brak instytucji otoczenia biznesu; – Brak wzorców w pozyskiwaniu inwestorów strategicznych; – Rozdrobnienie gospodarstw rolniczych, a przy tym niska ich dochodowość; – Niewielki udział gospodarstw nowoczesnych w ogóle; – Niski udział upraw ekologicznych w ogóle produkcji rolniczej; – Ryzyko wystąpienia deficytu wody w glebach;

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
MOCNE STRONY – Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa; – Prawidłowo rozwinięta sieć połączeń drogowych; – Dostęp do połączeń kolejowych; – Bezpośrednie połączenia kolejowe do Łodzi, Koluszek, Skierniewic oraz Warszawy; – Funkcjonowanie Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej; – Dobrze rozwinięta sieć elektroenergetyczna; – Funkcjonowanie segregacji odpadów u źródła; – Istnienie przydomowych oczyszczalni ścieków; – Inwestycje w sieć wodociągową, kanalizacyjną;	SŁABE STRONY – Brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej i gazowej; – Niska efektywność energetyczna budynków, budynki wymagają termomodernizacji; – Brak ścieżek rowerowych; – Zbyt mała liczba przydomowych oczyszczalni ścieków;

EDUKACJA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	
MOCNE STRONY – Dostęp do biblioteki publicznej; – Dostęp do bazy kultury, bogate tradycje i historia; – Dobra baza szkolnictwa; – Wykorzystywanie funduszy unijnych dla realizacji projektów społecznych; – Funkcjonowanie Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Rogowie, a w jego ramach: Arboretum, Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, Nadleśnictwa Rogów oraz Szkółkarskiego Ośrodka Szkoleniowego;	SŁABE STRONY – Stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców; – Zbyt mała liczba osób posiadających wykształcenie w kierunku rolno- spożywczym, które ułatwiłoby zoptymalizowanie i unowocześnienie pracy gospodarstw rolniczych; – Nierówny dostęp do kształcenia; – Marginalizacja dzieci i młodzieży, a także osób starszych o niższym statusie społecznym;

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	
MOCNE STRONY – Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; – Dostęp do bezpłatnych badań profilaktycznych; – Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogowie; – Możliwość skorzystania z pomocy asystenta rodziny; – Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie; – Funkcjonowanie Brzezińskiego Centrum Usług Środowiskowych; – Funkcjonowanie gminnych programów służących społeczeństwu, np. dotyczących problemów alkoholowych i narkotyków, wspierania rodziny; – Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej; – Podwyższanie kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej, znajomość problemów mieszkańców gminy; – Zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej; – Spadek wydatków z budżetu gminy ogółem przeznaczonych na moc społeczną;	SŁABE STRONY – Zbyt mała ilość bezpłatnych badań profilaktycznych; – Problem ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu, niepełnosprawności; – Brak Placówki Wsparcia Dziennego; – Brak lokali socjalnych; – Niekorzystna sytuacja osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą; – Coraz większe zagrożenia dla zdrowia młodych ludzi, wynikające ze zmiany stylu życia; – Brak szybkiego i bliskiego dostępu do specjalistycznej pomocy lekarskiej; – Niedostateczne środki finansowe na realizację zadań i zaspakajanie potrzeb społeczeństwa korzystającego z pomocy społecznej;

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Przynależność do rozwijającego się województwa; – Kultywowanie tradycji ludowych; – Wykorzystanie walorów przyrody; – Promowanie regionu przez jednostki zewnętrzne; – Utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy; – Wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej; – Łatwiejszy dostęp do kredytów na rozwój działalności gospodarczej; – Rozwój turystycznej funkcji w gminie; – W wyniku pandemii koronawirusa Covid-19 paradoksalnie zwiększa się zainteresowanie turystyką wypoczynkową zlokalizowaną blisko miejsca zamieszkania, ale jednak w zaciszu, na łonie natury, z dala od miejskiego zgiełku, co czyni Gminę Rogów atrakcyjną dla turystów – mieszkańców większych miast; – Rozwój szybkiego Internetu;	– Postępujące zjawisko zaniku więzi społecznych; – Starzejące się społeczeństwo, a wraz z nim zwiększenie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze; – Zanieczyszczenie środowiska spowodowane emisją niską oraz ruchem samochodowym; – Brak środków na rozwój firmy; – Duża konkurencja wśród wnioskujących o wsparcie ze środków Unii Europejskiej; – Niestabilna sytuacja polityczno-ekonomiczna na Bliskim Wschodzie; – Wojna w Ukrainie; – Pandemia Covid-19; – Wzrost poziomu inflacji; – Bezrobocie strukturalne; – Spadek szybkiego tempa wzrostu gospodarczego; – Słaby rozwój małych i średnich firm spowodowany dużymi kosztami pracy – podatki, ZUS; – Skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego; – Niska opłacalność produkcji rolnej; – Postępujące zmiany klimatu; – Rozpowszechniony handel produktami przez sieć Internet oraz duża dostępność produktów o niskiej jakości i cenie np. z Chin, na czym mogą tracić lokalni przedsiębiorcy;

2.7. Identyfikacja najważniejszych problemów występujących na danym terenie

Jednym z największych problemów gminy jest starzenie się społeczeństwa. Starzenie się społeczeństwa oznacza wzrost średniego wieku populacji oraz rosnący odsetek osób starszych. W Gminie Rogów może to prowadzić do szeregu wyzwań społecznych, gospodarczych. Wzrost liczby osób starszych może prowadzić do większego obciążenia systemu opieki zdrowotnej i społecznej. Osoby starsze częściej korzystają z usług medycznych, a także wymagają dłuższej opieki, co generuje dodatkowe koszty. Starzenie się społeczeństwa może prowadzić do zmniejszenia liczby osób w wieku produkcyjnym, co wpłynie na rynek pracy. Może prowadzić do braku siły roboczej oraz trudności z finansowaniem systemu emerytalnego. Wraz ze starzeniem się społeczeństwa, liczba osób pobierających emeryturę będzie rosła, a liczba osób wpłacających składki do systemu emerytalnego będzie maleć. Może to zdestabilizować system emerytalny, stwarzając wyzwania finansowe dla przyszłych pokoleń. Starzenie się społeczeństwa może prowadzić również do zmian w strukturze społecznej, takich jak malejąca liczba młodych ludzi czy wyższa liczba gospodarstw domowych z jednym członkiem. Władze gminy będą musiały dostosować swoje strategie i polityki, aby sprostać wyzwaniom związanym ze zwiększaniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Obejmować to musi inwestowanie w usługi opieki zdrowotnej, społecznej, edukacji, transportu oraz infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób starszych. Aby sprostać tym wyzwaniom, Gmina Rogów może opracować strategie obejmujące promowanie aktywnego starzenia się, zachęcanie do zatrudniania osób starszych, inwestowanie w usługi opieki zdrowotnej i społecznej czy wspieranie rodzin w opiece nad starszymi członkami rodziny.

Problemem społecznym w Gminie Rogów staje się również brak aktywności społecznej ludzi młodych. Skutki tego zjawiska mogą być odczuwalne na wielu płaszczyznach, zarówno społecznych jak i gospodarczych. Młodzi ludzie stanowią potencjał dla rozwoju gminy, dzięki swojej energii, kreatywności i wiedzy. Brak aktywności młodzieży może prowadzić do niewykorzystania tego potencjału i stagnacji rozwoju gminy. Niewystarczająca aktywność młodych ludzi może przyczynić się do wzrostu bezrobocia wśród tej grupy wiekowej. W konsekwencji, młodzi ludzie mogą doświadczać trudności w zakresie zdobywania doświadczenia zawodowego i umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Brak perspektyw zawodowych, edukacyjnych i rozrywkowych może ich skłonić do opuszczenia gminy w poszukiwaniu lepszych możliwości. Taka emigracja może prowadzić do starzenia się społeczeństwa i dalszych problemów demograficznych. Niska aktywność młodzieży może prowadzić do poczucia wykluczenia społecznego, czego konsekwencją mogą stać się negatywne zachowania, takie jak nadużywanie alkoholu, narkotyków czy przestępczość. Wspieranie systemu oświaty i promowanie szkoleń zawodowych może pomóc młodzieży zdobyć umiejętności niezbędne na rynku pracy i zwiększyć ich aktywność zawodową. Tworzenie programów kulturalnych i sportowych może pomóc w znalezieniu form aktywności i zainteresowań, które będą dla nich atrakcyjne. Poprzez wspieranie istniejących i tworzenie nowych organizacji młodzieżowych, takich jak kluby sportowe, grupy teatralne czy koła naukowe, gmina zachęci młodzież do zaangażowania się w różnorodne działania, rozwijanie swoich umiejętności i integrację ze społecznością lokalną. Inwestowanie w miejsca spotkań i rekreacji dla młodzieży, takie jak centra kulturalne, kluby młodzieżowe czy place zabaw, może przyczynić się do zwiększenia aktywności młodych ludzi i umożliwienie im spędzanie czasu wolnego w sposób wartościowy.

Gminę Rogów dotyka też wiele problemów gospodarczych. Wprowadzenie dużych sieci dyskontowych prowadzi do zamykania małych, lokalnych sklepów. To zjawisko może mieć negatywny wpływ na gospodarkę lokalną, gdyż dochody generowane przez małe sklepy często zostają w gminie i wspierają inne lokalne przedsiębiorstwa. Ponadto, zamykanie małych sklepów może prowadzić do utraty miejsc pracy i pogorszenia więzi społecznych. Brak szybkiego i łatwego dostępu do głównych dróg transportowych (głównie oddalenie od autostrady A1) ogranicza napływ inwestycji do Gminy Rogów. Przedsiębiorstwa wybierają inne lokalizacje, które oferują lepszą komunikację i dostępność (np. Łyszkowice z węzłem autostradowym). To może prowadzić do stagnacji gospodarczej i zwiększenia bezrobocia. Niewielka liczba nowych inwestycji skutkuje niskim tempem rozwoju gospodarczego, co wpłynie na wzrost bezrobocia oraz spadek poziomu życia mieszkańców. Brak inwestycji może także prowadzić do zaniedbań w zakresie infrastruktury, takiej jak drogi czy usługi komunalne, co z kolei może wpłynąć na atrakcyjność gminy dla przyszłych inwestorów. Poprawa jakości edukacji oraz rozbudowa programów szkoleniowych może przyczynić się do lepszego dostosowania siły roboczej do potrzeb rynku pracy, co wpłynie na przyciąganie inwestycji i tworzenie

miejsc pracy. Długoterminowy sukces Gminy Rogów może być osiągnięty poprzez promowanie zrównoważonego rozwoju, który uwzględnia zarówno wzrost gospodarczy jak i zachowanie środowiska naturalnego oraz poprawę jakości życia mieszkańców.

Spadek dochodowości rolnictwa w Gminie Rogów stanowi istotny problem dla lokalnej społeczności i gospodarki. W rolniczej społeczności, jaką jest Gmina Rogów, dochody rolników mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców oraz rozwój regionu. Wprowadzenie towarów rolno-spożywczych z innych krajów na rynek wpływa na spadek cen produktów lokalnych, co wpływa na dochodowość rolnictwa. Wzrost cen energii, paliw, nawozów czy środków ochrony roślin prowadzi do wyższych kosztów produkcji, co negatywnie wpływa na dochodowość gospodarstw rolnych. Ekstremalne warunki pogodowe, takie jak częste ostatnio susze czy przymrozki, powodują straty w produkcji rolnej i wpływają na dochodowość gospodarstw. W gminie Rogów wiele gospodarstw rolnych funkcjonuje na małą skalę, co utrudnia osiąganie wysokich dochodów i efektywności produkcji. W wyniku niższej dochodowości, część rolników może zdecydować się na porzucenie rolnictwa na rzecz innych źródeł utrzymania. Młodzi ludzie opuszczają wieś w poszukiwaniu lepszych możliwości edukacyjnych i zawodowych, co prowadzi do starzenia się społeczności rolniczych. Spadek dochodów rolniczych może wpłynąć na niższą jakość życia mieszkańców, prowadząc do ubóstwa, zwiększonego zadłużenia oraz problemów społecznych. Dofinansowanie inwestycji w nowoczesne technologie, maszyny i infrastrukturę może przyczynić się do zwiększenia efektywności produkcji i dochodowości rolnictwa. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rolników w zakresie zarządzania gospodarstwem, ochrony roślin czy zrównoważonego rolnictwa może pomóc w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu wydajności pracy. Zachęcanie do tworzenia grup producenckich, spółdzielni czy innych form współpracy może pomóc rolnikom w negocjowaniu lepszych warunków zakupu środków produkcji i sprzedaży swoich produktów. Wspieranie rolników w poszukiwaniu alternatywnych źródeł dochodów, takich jak agroturystyka, przetwórstwo czy usługi dla lokalnej społeczności, może pomóc w zwiększeniu dochodów gospodarstw rolnych. Współpraca z uczelniami i instytutami badawczymi może przyczynić się do opracowania i wdrożenia nowych technologii oraz praktyk rolniczych, które zwiększają wydajność i dochodowość rolnictwa.

Gmina Rogów posiada niewykorzystany potencjał dla rozwoju turystyki. Wykorzystanie Rogowskiej Kolei Wąskotorowej oraz Arboretum SGGW w Rogowie może przyczynić się do znacznego rozwoju turystyki w gminie i całym regionie. Uruchamianie sezonowych przejazdów turystycznych, które oferują „podróż w czasie” oraz możliwość podziwiania pięknych krajobrazów regionu, przyciąga turystów z całego kraju. Niestety infrastruktura starzeje się i wymaga działań ratunkowych. Stworzenie pakietów turystycznych, które łączą przejażdżki koleją z noclegami, posiłkami czy innymi atrakcjami turystycznymi, może zwiększyć atrakcyjność gminy dla turystów. Promowanie kolei wąskotorowej jako elementu dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu może przyciągnąć uczestników wycieczek szkolnych i grup zainteresowanych historią. Również arboretum posiada niewykorzystany potencjał. Stworzenie nowych, innowacyjnych produktów turystycznych może stać się magnesem dla nowych grup odbiorców. Organizacja wycieczek szkolnych do arboretum może promować edukację ekologiczną i zapoznać młodsze pokolenia z wartościami przyrodniczymi regionu. Wspierając i promując te atrakcje, władze lokalne mogą przyczynić się do rozwoju turystyki

w Gminie Rogów. Równocześnie, warto inwestować w infrastrukturę turystyczną, taką jak hotele, restauracje czy ścieżki rowerowe, aby ułatwić turystom korzystanie z tych atrakcji oraz zwiększyć komfort ich pobytu. Współpraca z biurami podróży oraz promocja Gminy Rogów na targach turystycznych, w mediach społecznościowych i wśród influencerów może zwiększyć świadomość o atrakcjach turystycznych regionu. Opracowanie pakietów turystycznych, które obejmują wizyty w kolei wąskotorowej i arboretum, a także inne atrakcje gminy, takie jak zabytki czy szlaki przyrodnicze, może przyciągnąć turystów zainteresowanych spędzeniem dłuższego czasu w gminie.

Problemem gminy staje się również zmiana klimatu. Obserwuje się wzrost częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak susze, powodzie, burze czy przymrozki. Mogą one powodować straty w rolnictwie, infrastrukturze, nieruchomościach oraz wpływać na bezpieczeństwo i zdrowie mieszkańców. Zmiany w warunkach klimatycznych wpływają na plony, rozwój roślin, gleby oraz występowanie chorób i szkodników. Rolnicy muszą dostosować się do nowych warunków, wybierając bardziej odporne uprawy, wprowadzając praktyki zrównoważonego rolnictwa oraz dostosowując terminy siewów i zbiorów. Zmiana klimatu wpływa na dostępność i jakość zasobów wodnych, zarówno powierzchniowych, jak i gruntowych. Długotrwałe susze, opady o zwiększonej intensywności prowadzą do problemów z zaopatrzeniem w wodę dla rolnictwa, przemysłu i społeczności lokalnych. Zmiany w warunkach klimatycznych mogą wpływać na ekosystemy, prowadząc do przesunięć w obszarach występowania gatunków, a nawet do ich lokalnego wymierania. Może to mieć konsekwencje dla funkcjonowania ekosystemów oraz usług ekosystemowych, takich jak zapylenie czy naturalna kontrola szkodników. Zmiana klimatu może wpływać na zdrowie mieszkańców Gminy Rogów, zwiększając ryzyko wystąpienia chorób związanych z upałami, zakażeń przenoszonych przez wektory (np. komary) czy chorób układu oddechowego spowodowanych zanieczyszczeniem powietrza. Zmiana klimatu wymaga dostosowania infrastruktury i planowania przestrzennego, aby sprostać rosnącym zagrożeniom, takim jak powodzie, susze czy erozja. Może to obejmować rozbudowę systemów kanalizacyjnych, inwestycje w infrastrukturę wodociągową, ochronę przed powodzią czy wprowadzenie bardziej elastycznych rozwiązań urbanistycznych. Aby sprostać wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu, Gmina Rogów powinna opracować strategię adaptacji, które uwzględniają różnorodne aspekty życia i gospodarki lokalnej. Działania adaptacyjne mogą obejmować wprowadzenie bardziej wytrzymałych upraw rolniczych, zwiększenie retencji wodnej, ochronę przeciwpowodziową, promowanie zrównoważonej mobilności czy działania na rzecz poprawy jakości powietrza. Zmiana klimatu stanowi wyzwanie dla Gminy Rogów, jednak jednocześnie stwarza możliwości dla rozwoju zrównoważonych i innowacyjnych rozwiązań, które mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz trwałego wzrostu gospodarczego.

Problemem środowiskowym w gminie jest również zanieczyszczenie powietrza. Problem niskiej emisji w Gminie Rogów ma swoje źródło w kilku czynnikach, takich jak nieefektywne ogrzewanie budynków, złe praktyki spalania paliw oraz niewystarczająca izolacja termiczna budynków. Wiele domów w Gminie Rogów jest ogrzewanych tradycyjnymi piecami węglowymi lub opalanymi drewnem, które emitują znaczne ilości szkodliwych substancji do atmosfery. Te stare piece nie tylko zanieczyszczają powietrze, ale także są mniej wydajne, co prowadzi do wyższych kosztów

ogrzewania. Spalanie niskiej jakości węgla, drewna czy odpadów domowych w piecach może prowadzić do emisji dużej ilości pyłów zawieszonych (PM) oraz innych szkodliwych gazów, takich jak tlenki siarki czy azotu, które mają negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Niewystarczająca izolacja termiczna domów prowadzi do znacznego wzrostu zużycia energii na ogrzewanie, co zwiększa koszty eksploatacyjne i emisję zanieczyszczeń. Ponadto, niewłaściwie ocieplone domy mogą powodować problemy z wilgocią i pleśnią, które negatywnie wpływają na zdrowie mieszkańców. Wiele rodzin w Gminie Rogów boryka się z problemem ubóstwa energetycznego, co oznacza, że nie są w stanie pokryć kosztów ogrzewania i energii elektrycznej, a tym samym utrzymać odpowiednich warunków życia. Ubóstwo energetyczne prowadzi do pogorszenia jakości życia, zwiększenia ryzyka chorób oraz wykluczenia społecznego. Wymiana starych pieców na nowocześniejsze, bardziej wydajne i ekologiczne źródła ciepła, takie jak kotły na biomasę, pompy ciepła czy piece na pelet, może znacznie ograniczyć emisję zanieczyszczeń. Przeprowadzenie termomodernizacji budynków, takich jak ocieplenie ścian, dachów czy wymiana okien na bardziej szczelne, może przyczynić się do znacznego zmniejszenia zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń. Dodatkowo, poprawa izolacji termicznej przyczynia się do obniżenia kosztów ogrzewania dla mieszkańców. Prowadzenie kampanii edukacyjnych i informacyjnych na temat prawidłowego spalania paliw, korzyści wynikających z modernizacji systemów grzewczych oraz oszczędzania energii może pomóc zmniejszyć niską emisję oraz poprawić jakość powietrza.

3. Trendy rozwojowe

Realizacja strategii musi być skorelowana z trendami rozwojowymi. Chodzi tu o trendy w gospodarce światowej, które bezpośrednio wpływać będą na rozwój gminy w okresie programowania. Coraz bardziej pogłębia się integracja Polski z krajami europejskimi i światem. Tereny wiejskie również czerpią z tej otwartości, a rozwój gospodarki światowej bezpośrednio wpływa na rozwój gospodarki lokalnej. Wskazane trendy są zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Wzięto również pod uwagę zmiany w światowej gospodarce spowodowane pandemią koronawirusa COVID – 19 i prognozowane zmiany, które dotyczyć będą całego okresu realizacji strategii.

Mieszkańcy gminy coraz częściej korzystać będą z globalizacji. Swoboda przemieszczania się wewnątrz Unii Europejskiej (i nie tylko) spowoduje, że mieszkańcy coraz częściej korzystać będą ze wspólnego rynku. Ostatnie lata to etap otwierania się przedsiębiorstw i mieszkańców na kontakty międzynarodowe. Kolejne lata to dalsza integracja i tworzenie powiązań korporacyjnych z firmami spoza naszego kraju. Rozwój technologii informatycznej i konieczność korzystania z nowych środków komunikacji spowoduje, że kontakty z Europą i światem staną się łatwiejsze, tańsze, a co za tym idzie bardziej dostępne dla mieszkańców gminy. Zamknięcie gospodarek spowodowane COVID – 19

w latach 2020 – 2021 nauczyło wielu przedsiębiorców działać, pomimo utrudnień w przemieszczaniu się. Jednak należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że nie wszyscy mieszkańcy, firmy z terenu gminy potrafią przystosować się do zmian. Ostatnie lata pokazały, że firmy opierają swoją konkurencyjność na szybkim wprowadzaniu zmian w procesie produkcyjnym i organizacyjnym. Dlatego też, aby rozwijać gospodarkę gminy należy szczególną uwagę poświęcić edukacji firm i przyszłych przedsiębiorców. O ile to możliwe, należy skupić się na budowaniu potencjału nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy i kontaktach międzynarodowych. Wprowadzenie ruchu bezwizowego pomiędzy Polską a Stanami Zjednoczonymi pozwala w kolejnych latach budować nowe rynki zbytu. To szansa dla lokalnych przedsiębiorców, którą trzeba wykorzystać.

Kolejne lata to szybki wzrost przepustowości połączeń internetowych. Nastąpi szybki rozwój sieci 5G, co spowoduje nową erę w cyfryzacji naszego życia. Szybki transfer danych otworzy możliwości do rozwoju nowych firm i rozwój już istniejących nie tylko w branży informatycznej. W kolejnych latach w naszych domach, gospodarstwach zagospodarowanych nowe urządzenia. Połączenie ich z siecią informatyczną spowoduje, że samodzielnie podejmować będą decyzje, sterować systemem grzewczym, energetycznym. Już dzisiaj coraz częstsze w gminie są samobieżne odkurzacze czy kosiarki do trawy. Sterować możemy kamerami, piecami. Już niedługo zegarek zmierzy nam tętno, puls i prześle wyniki do ośrodka zdrowia. To duże ułatwienie, szczególnie dla ludzi starszych, gdzie konieczne jest częste monitorowanie stanu zdrowia. Rewolucja następuje również w kulturze i naszych przyzwyczajeniach. Telewizje zastępują platformy streamingowe, muzyka jest łatwo dostępna w Internecie. Przykłady można mnożyć, jednak kolejne lata to szybkie zmiany, które należy monitorować i wykorzystywać do rozwoju. Szczególnie chodzi o firmy, które mogą wyznaczać nowe zmiany w gospodarce lokalnej. Rozwój kosiarek automatycznych wymaga stworzenia ich serwisu, a rozwój e-handlu powoduje, iż warto pomyśleć o stworzeniu sklepu internetowego. Jednak w gminie ujawnia się jeden problem, na który zwrócić muszą władze gminy w kolejnych latach. Jest to pełny dostęp do technologii informacyjnej oraz szybkiego, taniego Internetu. Może więc dojść do sytuacji, iż dostęp do szybkiego Internetu warunkować będzie rozwój gospodarczy. Należy dołożyć więc wszelkich starań, aby jak najszybciej umożliwić wszystkim mieszkańcom dostęp do szybkiej sieci internetowej. Jak pokazują doświadczenia roku 2020/2021 (nauka zdalna w szkołach), w dalszym ciągu występują poważne problemy z dostępem do urządzeń i Internetu w gospodarstwach domowych. Chodzi głównie o osoby o niższych dochodach. Dlatego wyzwaniem staje się stworzenie programu pełnego dostępu do podstawowych usług cyfrowych.

Analiza trendów / tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach wskazuje, iż coraz więcej będzie w gminie turystów, dzięki czemu silniej rozwijać się będzie branża turystyczna. Sprzyjają temu atrakcje turystyczne, ale również uwarunkowania przyrodnicze i historyczne. Ze względu na wysokie ceny paliw, coraz bardziej atrakcyjne stają się w oczach turystów obszary położone w niedalekiej odległości od miejsca zamieszkania, jednak z dala od dużych skupisk ludności, oferujące bliski kontakt z naturą, co może stać się znacznym atutem Gminy Rogów.

Innym, silnym trendem w gospodarce, powiązany również z turystyką będzie rozwój elektromobilności. Szacuje się, że samochody, autobusy i inne pojazdy elektryczne będą stawały się

coraz tańsze, a co z tym związane również coraz częściej wykorzystywane w gospodarstwach domowych. Do rozwoju elektromobilności z pewnością przyczynią się decyzje podejmowane przez lokalne władze, które mogą zachęcać mieszkańców, ale również dawać dobry przykład w tym zakresie. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że dla rozwoju elektromobilności w gminie niezbędna jest odpowiednia infrastruktura, która stanie się bodźcem dla miejscowej ludności do wprowadzenia zmian.

Trend w rozwoju elektromobilności wiązał się będzie bezpośrednio ze zmianami w lokalnej i regionalnej gospodarce. Nastąpi wzrost popytu na zakłady mechaniki pojazdowej dostosowane do obsługi pojazdów elektrycznych. Zmieni się specyfika tych zakładów. Wykonywanych będzie coraz mniej prac mechanicznych, coraz więcej z zakresu zaawansowanej elektroniki i informatyki. Pojazdy elektryczne posiadają zaawansowane systemy elektroniczne, które już za kilka lat umożliwią np. jazdę autonomiczną. Konieczne jest więc przekwalifikowanie mechaników pojazdowych i przygotowanie kadr do obsługi pojazdów napędzanych przez silniki elektryczne.

Problemem gminy i całego województwa będzie dostęp do wody i okresowe susze. Zjawisko suszy jest złożonym procesem zachodzącym w środowisku przyrodniczym. Prowadzi do zmniejszenia zasobów wodnych i powolnego wyczerpywania się wód w zlewni. W następstwie suszy atmosferycznej pojawia się tzw. susza glebowa. Dalszy brak opadów prowadzi do suszy rolniczej, negatywnie wpływającej na produkcję roślinną. Susza to złożony proces, którego konsekwencją jest zmniejszenie ilości wody w danym ekosystemie. Główną przyczyną tego zjawiska jest długotrwały brak opadów atmosferycznych, połączony często z wyższą temperaturą powietrza, a także cyrkulacją powietrza (wiatry), która znacząco zwiększa wysuszenie. Przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zmniejszenie przepływów rzecznych stwarza bezpośrednie zagrożenia gospodarczo-społeczne i ekonomiczne dla człowieka. Szczególnie narażone jest rolnictwo, gdyż zmniejszają się plony roślin uprawnych a zwiększają straty ekonomiczne. Całe województwo łódzkie jest w kolejnych latach zagrożone strukturalnym deficytem wody. Widać to również w Gminie Rogów. Na polach uprawnych występuje problem niedoboru wody. W całym województwie susze prowadzić będą do zmian gospodarczych i demograficznych. Należy się liczyć z obniżeniem poziomu zwierciadła wód podziemnych i zamieraniem ekosystemów na powierzchni. Największym wyzwaniem staje się zapewnienie nieprzerwanych dostaw wody dla wszystkich mieszkańców.

4. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Strategia rozwoju gminy to długofalowy plan, określający cele i kierunki rozwoju jednostki. Strategia uwzględnia specyfikę gminy oraz jej potrzeby, biorąc pod uwagę zarówno aspekty społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, jak i środowiskowe.

Przy tworzeniu niniejszej strategii przeprowadzono analizę sytuacyjną, która pozwoliła na określenie aktualnego stanu gminy oraz identyfikację jej mocnych i słabych stron. Przeprowadzono badanie ankietowe oraz spotkania, dzięki czemu wyznaczono obszary działalności gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego.

Poniżej przedstawiono mapę strategii, ukazującą wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. W dalszej części zostały one scharakteryzowane, a także przedstawiono działania, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów. Cele są ważnym elementem strategii rozwoju, ponieważ to one definiują pożądaną przyszłość, którą gmina chce osiągnąć. Pozwalają skoncentrować się na określonych wynikach i zdefiniować kierunek działań, które należy podejmować. Ważne jest, aby planować działania, które będą sprzyjać rozwojowi gminy w sposób zrównoważony, czyli jednocześnie biorąc pod uwagę aspekty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe.

SFERA GOSPODARCZA	SFERA SPOŁECZNA	SFERA PRZESTRZENNA
		
CELE STRATEGICZNE		
Cel 1 Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy Rogów	Cel 2 Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Rogów	Cel 3 Zrównoważony i harmonijny rozwój przestrzenny Gminy Rogów
CELE OPERACYJNE		
1.1. Wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki 1.2. Wsparcie sektora rolnego 1.3. Poprawa warunków nauczania	2.1 Poprawa dostępności usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych 2.2 Poprawa dostępności i jakości świadczenia usług z zakresu administracji, edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz turystyki	3.1 Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Rogów 3.2 Poprawa jakości powietrza, wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na rzecz adaptacji do zmian klimatu 3.3 Adaptacja do zmian klimatu oraz poprawa jakości środowiska naturalnego Gminy poprzez ochronę zasobów wodnych, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów, wsparcie gospodarki wodnej 3.4 Adaptacja do zmian klimatu oraz poprawa jakości środowiska naturalnego Gminy - ochrona przed skutkami suszy i ekstremalnych zjawisk pogodowych 3.5 Ochrona zasobów naturalnych, zachowanie ładu przestrzennego, ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego Gminy Rogów 3.6 Poprawa dostępności usług teleinformatycznych

SFERA GOSPODARCZA

Sfera gospodarcza jest jednym z kluczowych obszarów rozwoju każdej gminy. Rozwój gospodarczy przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost zatrudnienia i zwiększenie przychodów budżetu gminy. Rozwój sfery gospodarczej w gminie to proces, który wymaga wielu działań i strategii, aby przyciągnąć nowych inwestorów, stworzyć korzystne warunki dla lokalnych przedsiębiorców, rolników i poprawić ogólną kondycję gospodarczą gminy. Rozwój produkcji rolnej może przynieść korzyści dla lokalnych rolników oraz poprawić jakość żywności dostępnej w gminie. Kluczowym elementem rozwoju edukacji i zwiększania jakości kształcenia jest poprawa warunków nauczania, która w okresie długoterminowym także sprzyja rozwojowi sfery gospodarczej.

CEL STRATEGICZNY 1: Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej Gminy Rogów

Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
1.1. Wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju lokalnej gospodarki	Wsparcie dla zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw
	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego dla przedsiębiorców
	Kompleksowa promocja Gminy Rogów
1.2. Wspieranie sektora rolnego	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego rolników
	Wspieranie innowacji w rolnictwie
	Wsparcie dla wzmacniania efektywności i opłacalności produkcji rolnej
1.3. Poprawa warunków nauczania	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Rogowie
	Upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego, w szczególności mając na uwadze dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do wymagań gospodarki i specjalizacji regionalnych oraz zmian zachodzących na rynku pracy

SFERA SPOŁECZNA

Rozwój sfery społecznej jest niezwykle ważnym elementem w rozwoju gminy, ponieważ pozwala na zwiększenie dobrostanu mieszkańców oraz umożliwia lepszą integrację społeczną. Działania powinny sprzyjać ograniczaniu wykluczenia społecznego, wspieraniu integracji społecznej. Poprawa sfery społecznej wymaga zaangażowania i współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami społecznymi.

CEL STRATEGICZNY 2: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Rogów

Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
2.1. Poprawa dostępności usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych	Rozwój budownictwa mieszkaniowego komunalnego i socjalnego
	Budowa gminnego żłobka
	Budowa świetlic wiejskich
2.2. Poprawa dostępności i jakości świadczenia usług z zakresu administracji, edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz turystyki	Przebudowa i rozbudowa budynku użyteczności publicznej w Rogowie
	Wsparcie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej poprzez zagospodarowanie placu zabaw
	Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Gminie Rogów
	Budowa kompleksu sportowego w ramach zadania pn.: „Rozwój infrastruktury sportowej na terenie Gminy Rogów”
	Budowa miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie gminy Rogów

SFERA PRZESTRZENNA

Rozwój sfery przestrzennej jest ważnym elementem w rozwoju gminy, ponieważ wpływa na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną i gospodarczą oraz ochronę środowiska. Planowanie przestrzenne powinno uwzględniać potrzeby mieszkańców, a także chronić środowisko i zasoby naturalne. Gmina powinna zadbać o rozwój infrastruktury technicznej, takiej jak: drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, miejsca parkingowe czy infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz telekomunikacyjną. Gmina powinna działać na rzecz ochrony zasobów naturalnych. Ochrona zasobów naturalnych może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności turystycznej gminy. Ważne jest zatem prowadzenie działań sprzyjających ochronie powietrza i zapobieganie pogarszaniu jego jakości. Istotna jest również działalność na rzecz rewitalizacji terenów zdegradowanych, zachowanie zabytków, kształtowanie krajobrazu kulturowego gminy. Rewitalizacja może przyczynić się do poprawy estetyki i funkcjonalności terenów, a także stworzyć nowe możliwości rozwoju gospodarczego.

CEL STRATEGICZNY 3: Zrównoważony i harmonijny rozwój przestrzenny Gminy Rogów	
Cel operacyjny	Działania/zadanie/projekt
3.1. Poprawa infrastruktury drogowej na terenie Gminy Rogów	Przebudowa drogi gminnej – ulicy 3 Maja w Rogowie
	Przebudowa dróg gminnych
	Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Rogów
	Przebudowa dróg gminnych – droga w miejscowości Romanówek
	Remont drogi powiatowej nr 2938E w miejscowości Rogów Wieś i Olsza
	Budowa ścieżek rowerowych
	Budowa punktów świetlnych hybrydowych zasilanych OZE
	Modernizacja oświetlenia ulicznego – wymiana opraw na energooszczędne
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez tworzenie miejsc postojowych, parkingowych, dróg chodników, skwerów
3.2. Poprawa jakości powietrza, wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na rzecz adaptacji do zmian klimatu	Budowa instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Rogów
	Budowa farmy fotowoltaicznej w Gminie Rogów
	Rozwój sieci gazowej w Gminie Rogów
	Termomodernizacja budynków gminnych wraz z wymianą źródeł ciepła
	Adaptacja, przebudowa i termomodernizacja budynku gminnego
	Termomodernizacja i przebudowa budynku użyteczności publicznej – Ośrodek Szkoleniowo Integracyjny ZHR
	Monitoring jakości powietrza w Gminie Rogów – dostawa i montaż czujników jakości powietrza z ekranem LED bieżąco monitorującym i obrazującym poziom zanieczyszczeń
	Magazyny energii
	Geotermia w Gminie Rogów - wykonanie odwiertu geotermalnego wraz z budową infrastruktury towarzyszącej
3.3 Adaptacja do zmian klimatu oraz poprawa jakości środowiska naturalnego Gminy poprzez	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie Rogów PGR (kanał tłoczny)
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rogów

ochronę zasobów wodnych, przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód, gleb oraz ekosystemów, wsparcie gospodarki wodnej	Budowa oczyszczalni ścieków
	Opracowanie koncepcji dla potrzeb odwodnienia i odprowadzania wód opadowych z terenu Rogowa wraz z budową infrastruktury
	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody w Przyłęku Dużym i budowę sieci kanalizacji sanitarnej w msc. Wągry
	Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rogów
	Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rogów
	Budowa Stacji Uzdatniania Wody/Ujęcia Wody w Kobylinie
3.4 Adaptacja do zmian klimatu oraz poprawa jakości środowiska naturalnego Gminy - ochrona przed skutkami suszy i ekstremalnych zjawisk pogodowych	Wsparcie dla zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania, przy uwzględnieniu rozwiązań powtórnego ich wykorzystania
	Budowa dwóch dwustanowiskowych garaży dla jednostek OSP w Gminie Rogów
3.5 Ochrona zasobów naturalnych, zachowanie ładu przestrzennego, ochrona i kształtowanie krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego Gminy Rogów	Podejmowanie decyzji lokalizacyjnych zgodnych z istniejącymi uwarunkowaniami rozwoju i ustalonymi kierunkami zagospodarowania
	Zrównoważony rozwój obszaru gminy poprzez ochronę terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową, zgodnie z dokumentami planistycznymi gminy
	Ochrona walorów przestrzennych oraz krajobrazu kulturowego Gminy
	Kształtowanie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (SOCh), utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej
	Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody oraz ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej
	Ochrona wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego Gminy, m.in. poprzez: ochronę zabytków, wykorzystanie potencjału dziedzictwa do celów użytkowych (w tym komercyjnych) i promocyjnych, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych i przyrodniczych, zwiększenie skali i skuteczności ochrony zasobów kulturowych, w tym wspieranie projektów rewitalizacji zabytków
	Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy Rogów
3.6 Poprawa dostępności usług teleinformatycznych	Adaptacja i modernizacja istniejących budynków na cele muzealne, renowacja miejsc i obiektów zabytków w Gminie Rogów
	Wsparcie rozwoju przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej

5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

ELEMENTY STRUKTURY OSADNICZEJ, POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Gmina Rogów jest gminą wiejską, w której funkcje centralne pełni miejscowość Rogów. Na strukturę administracyjno-osadniczą gminy składa się 18 obrębów geodezyjnych: Jasień, Józefów, Kobylin, Kotulin, Marianów, Mroga Dolna, Wągry, Olsza, Popień, Przyłek Duży, Przyłek Mały, Rogów

Wieś i Rogów PGR, Rogów, Romanówek, Stefanów, Wągry Nowe miejscowość Nowe Wągry, Zacywilki, oraz 19 wsi (wieś Mroga Górna jest częścią obrębu Olsza).

Dominującym typem zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna, wśród której występują pojedyncze obiekty usługowe. Zabudowa zagrodowa powoli jest zastępowana zabudową wyłącznie mieszkaniową jednorodziną i usługami. Towarzyszą jej pojedyncze obiekty produkcyjne, w tym przetwórstwa rolno-spożywczego.

Najbardziej złożony układ przestrzenny posiada Rogów, wyróżnia go również największa liczba mieszkańców. Pozostałe miejscowości o zwiększonej gęstości zaludnienia to: Marianów, Wągry i Józefów.

Na terenie Gminy Rogów działają następujące placówki oświatowe:

- Gminne Przedszkole w Rogowie;
- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie z filią w Wągrach,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Przyłuku Dużym (z oddziałem przedszkolnym),
- Niepubliczne Przedszkole im. Marty Robin w Olszy,
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Oddział terenowy w Rogowie,

oraz:

- Urząd Gminy w Rogowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie
- gminne obiekty sportowe i rekreacyjne:
 - o boiska sportowe w Rogowie i Nowych Wągrach;
 - o siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Przyłuku Dużym;
 - o place zabaw.

Gmina Rogów graniczy z następującymi gminami położonymi w obrębie województwa łódzkiego: Dmosin (powiat brzeziński), Lipce Reymontowskie (powiat skierniewicki), Jeżów (powiat brzeziński), Słupia (powiat skierniewicki), Koluszki (powiat łódzki wschodni) oraz Brzeziny (powiat brzeziński).

Niewielka odległość od aglomeracji łódzkiej i ośrodków subregionalnych, jednostka terenowa szkoły wyższej oraz sprawne połączenia komunikacyjne poprzez drogę krajową, drogi powiatowe i kolej kształtują rozwój gminy. Potrzeby związane m.in. ze szkolnictwem średnim i wyższym, specjalistyczną opieką medyczną oraz kulturą i rozrywką realizowane są w większych ośrodkach na terenie województwa. Głównym ośrodkiem i stolicą regionu jest miasto Łódź. Siedziba władz powiatowych znajduje się w mieście Brzeziny.

Najważniejszym połączeniem drogowym jest przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 72 relacji Konin – Rawa Mazowiecka prowadząca bezpośrednio również do Łodzi. Droga ta łączy gminę na wschód z Jeżowem oraz na zachód z Brzezunami. Przez gminę na niewielkim odcinku prowadzi droga wojewódzka nr 704 oraz drogi powiatowe i gminne.

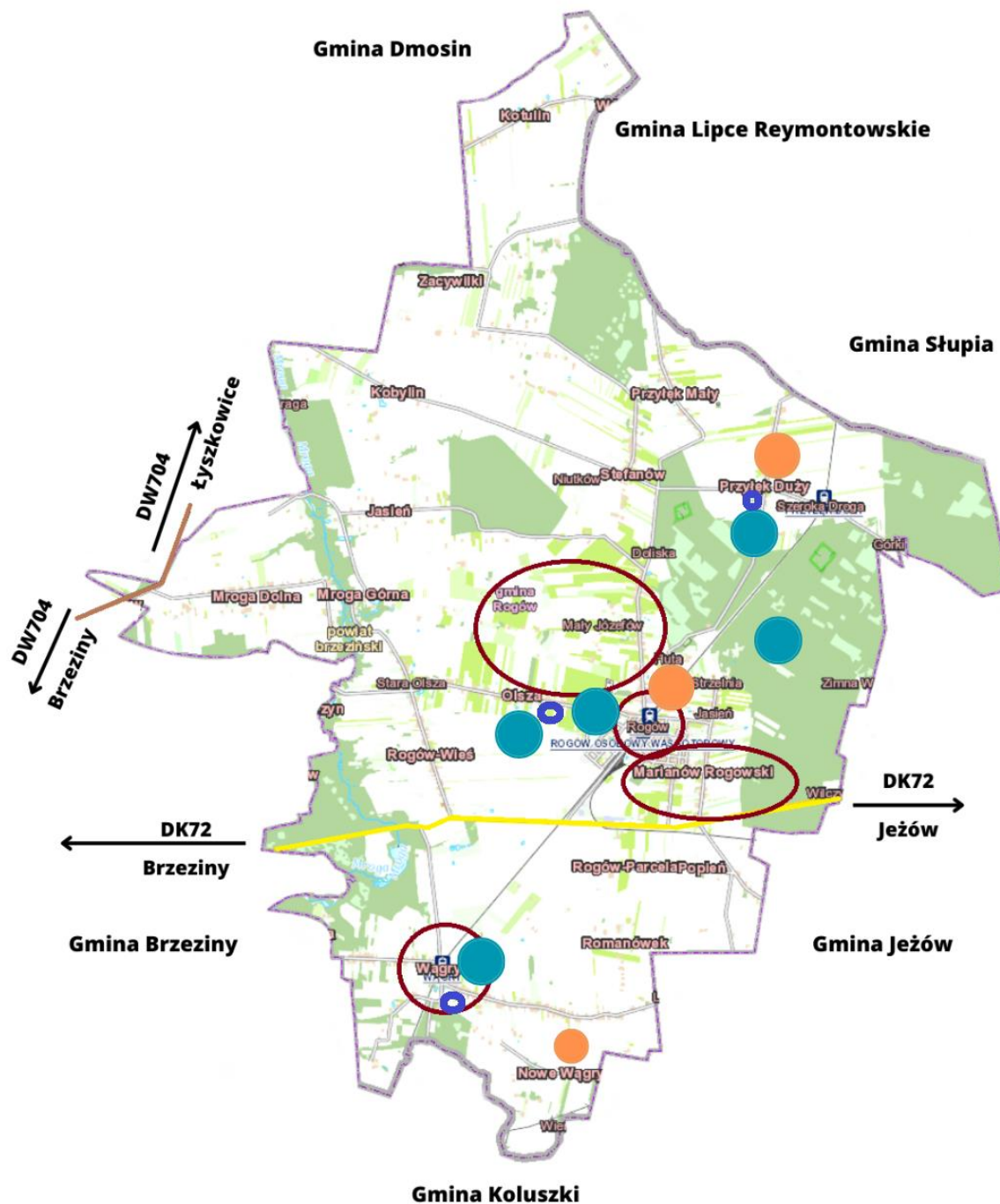
Drugim bardzo istotnym środkiem transportu jest kolej - przez terytorium gminy przebiega magistralna linia kolejowa o znaczeniu krajowym, łącząca Warszawę z Katowicami. Na terenie gminy zlokalizowane są trzy przystanki kolejowe w miejscowościach: Rogów, Przyłęk Duży i Wągry, na których zatrzymują się pociągi osobowe.

Na terenie Gminy Rogów eksploatowane są 3 ujęcia wodociągowe w miejscowościach: Olsza, Nowe Wągry i Przyłęk Duży. Poza ujęciami własnymi Gminy woda do celów zaopatrzenia ludności kupowana jest z ujęć komunalnych należących do gmin sąsiednich: Jeżów, Lipce Reymontowskie, Brzeziny i Dmosin.

W gminie nie funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków.

Legenda

	Droga krajowa nr 72		Tereny zabudowane
	Droga wojewódzka nr 704		Tereny leśne i zadrzewione
	Lokalny układ komunikacyjny		Sady
	Linia kolejowa		Tereny rolne
	Stacja kolejowa, przystanki kolejowe (Rogów, Wągry, Przyłek Duży)		Zbiorniki wodne
	Rezerваты przyrody		Rzeki, strumienie
	Schematyczne oznaczenie najbardziej zaludnionych miejscowości		Urząd Gminy, jednostki organizacyjne – schematyczne oznaczenie miejscowości
	Obiekty sportowe i rekreacyjne – schematyczne oznaczenie miejscowości		Ujęcia wodociągowe

DZIEDZICTWO PRZYRODNICZE I KULTUROWE

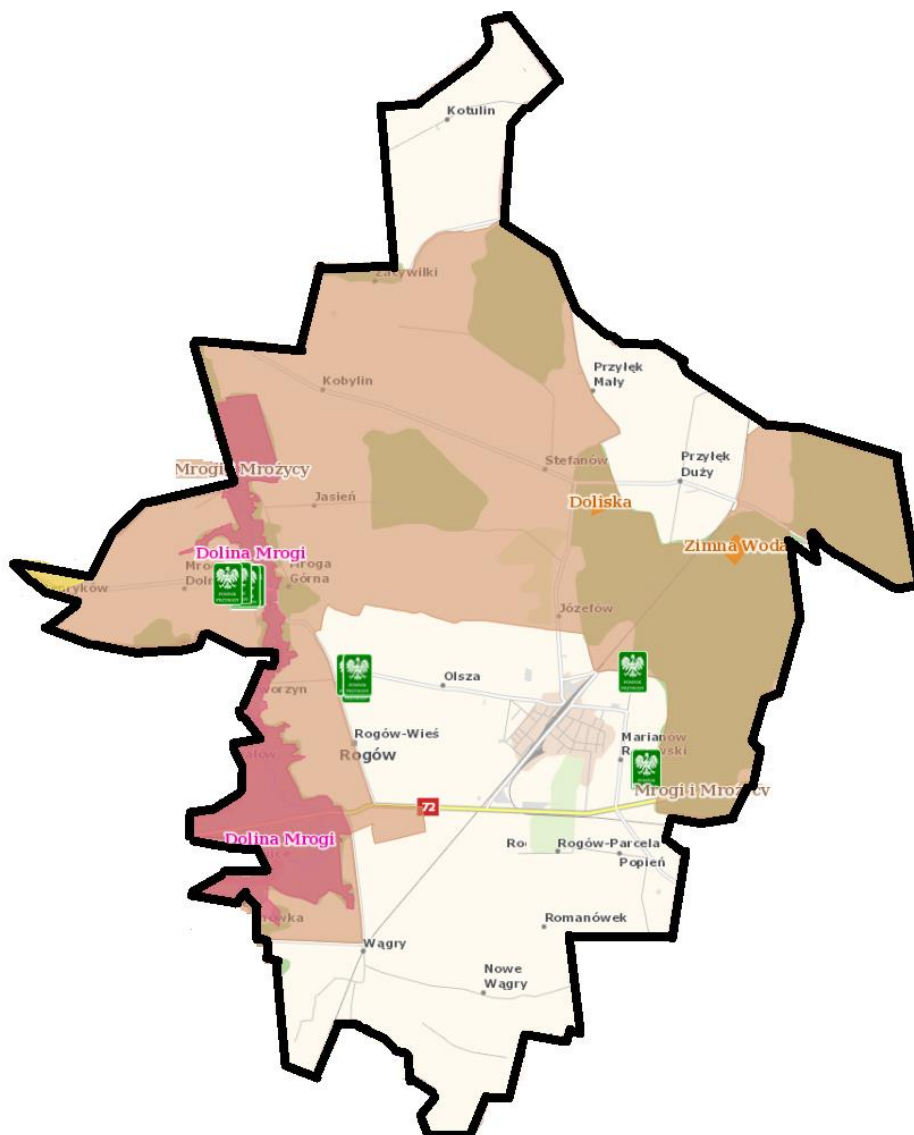
Do form ochrony przyrody na terenie gminy należą:

- Rezerwat Doliska, Rezerwat Zimna Woda;
- Obszar Chronionego Krajobrazu – Obszar Mrogi i Mrożycy;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Dolina Mrogi;
- Pomniki przyrody,
- Otulina Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich.

Dla zachowania dokładności lokalizacji form ochrony przyrody przedstawiono mapę z geoserwisu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Legenda

	Pomniki przyrody		Obszar Chronionego Krajobrazu Mrogi i Mrożycy
	Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Mrogi		Otulina Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich
	Rezerваты Przyrody „Zimna Woda” i „Doliska”		

Na terenie gminy projektowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Koluszkowsko-Lubochniański”.

Gmina jest obszarem o profilu rolniczym, co potwierdza struktura użytkowania gruntów. W powierzchni gminy dominują użytki rolne zajmując około 73% całkowitej powierzchni. Znaczny udział mają również grunty leśne, stanowiąc około 22% powierzchni. Lasy tworzą kompleks we wschodniej części gminy oraz kilka kompleksów w części centralnej i zachodniej.

Obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisły, w zlewni rzeki Bzury. Powierzchniową sieć hydrologiczną gminy tworzą głównie rzeka Mroga oraz w niewielkim stopniu w południowo – wschodniej części – rzeka Rawka. Sieć rzeczną uzupełniają drobne, bezimienne ciek.

Na terenie gminy występuje kilka naturalnych i sztucznych, niewielkich zbiorników wodnych. Największym z nich jest zbiornik retencyjny SGGW – LZD w Rogowie na rzece Mrodze.

Niezwykle istotnym elementami architektonicznymi i przestrzennymi wyznaczającymi tożsamość gminy są:

- Lasy SGGW;
- Obiekty Leśnego Zakładu Doświadczalnego:
 - Arboretum i Alpinarium,
 - Centrum Edukacji Przyrodniczo – Leśnej z Muzeum Lasu i Drewna,
 - Gospodarstwo Szkółkarskie;
- Kolej Wąskotorowa Rogów – Rawa Mazowiecka – Biała Rawska;

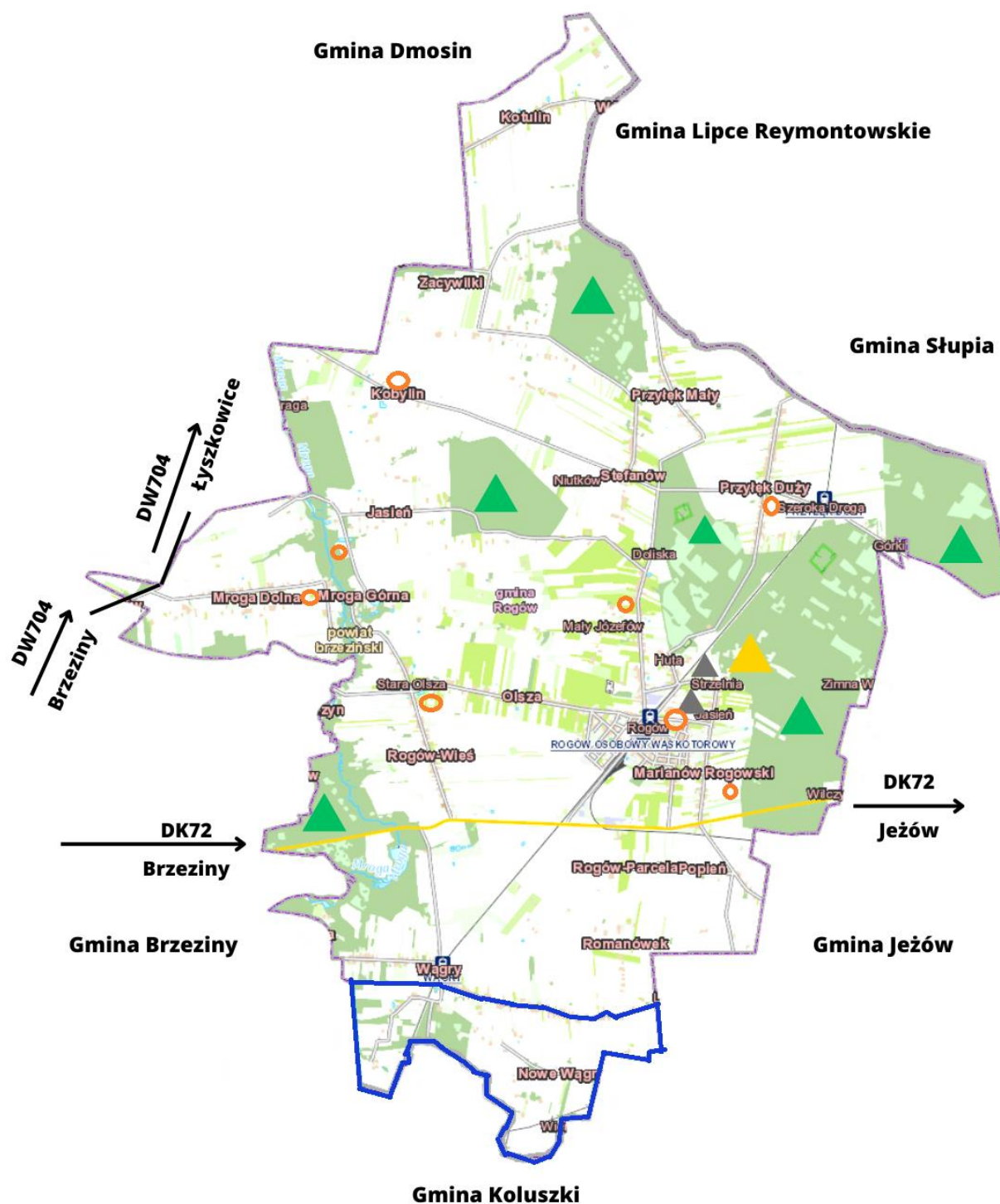
Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa - Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A), na obszarze Gminy Rogów wyróżniono zabytki nieruchome w miejscowościach: Józefów, Przyłęk Duży i Rogów.

Najcenniejsze zabytki zlokalizowane na terenie Gminy Rogów, wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa łódzkiego zlokalizowane są w miejscowościach: Jasień, Kobylin – Praga, Marianów Rogowski, Mroga Dolna, Olsza, Przyłęk Duży i Rogów.

W *Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020-2023* w ramach obiektów i obszarów reprezentatywnych wyróżniono układ przestrzenny kolei wąskotorowej, który przebiega m.in. przez gminę Rogów.

Legenda

	Droga krajowa nr 72		Tereny zabudowane
	Droga wojewódzka nr 704		Tereny leśne i zadrzewione
	Lokalny układ komunikacyjny		Sady
	Linia kolejowa		Tereny rolne
	Stacja kolejowa, przystanki kolejowe (Rogów, Wągry, Przyłęk Duży)		Zbiorniki wodne
	Rezerваты przyrody		Rzeki, strumienie
	Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków – orientacyjna lokalizacja wg. miejscowości		projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Koluszkowsko-Lubochniański”
	Arboretum i Alpinarium		Lasy SGGW
	Centrum Edukacji Przyrodniczo – Leśnej z Muzeum Lasu i Drewna, Gospodarstwo Szkółkarskie		

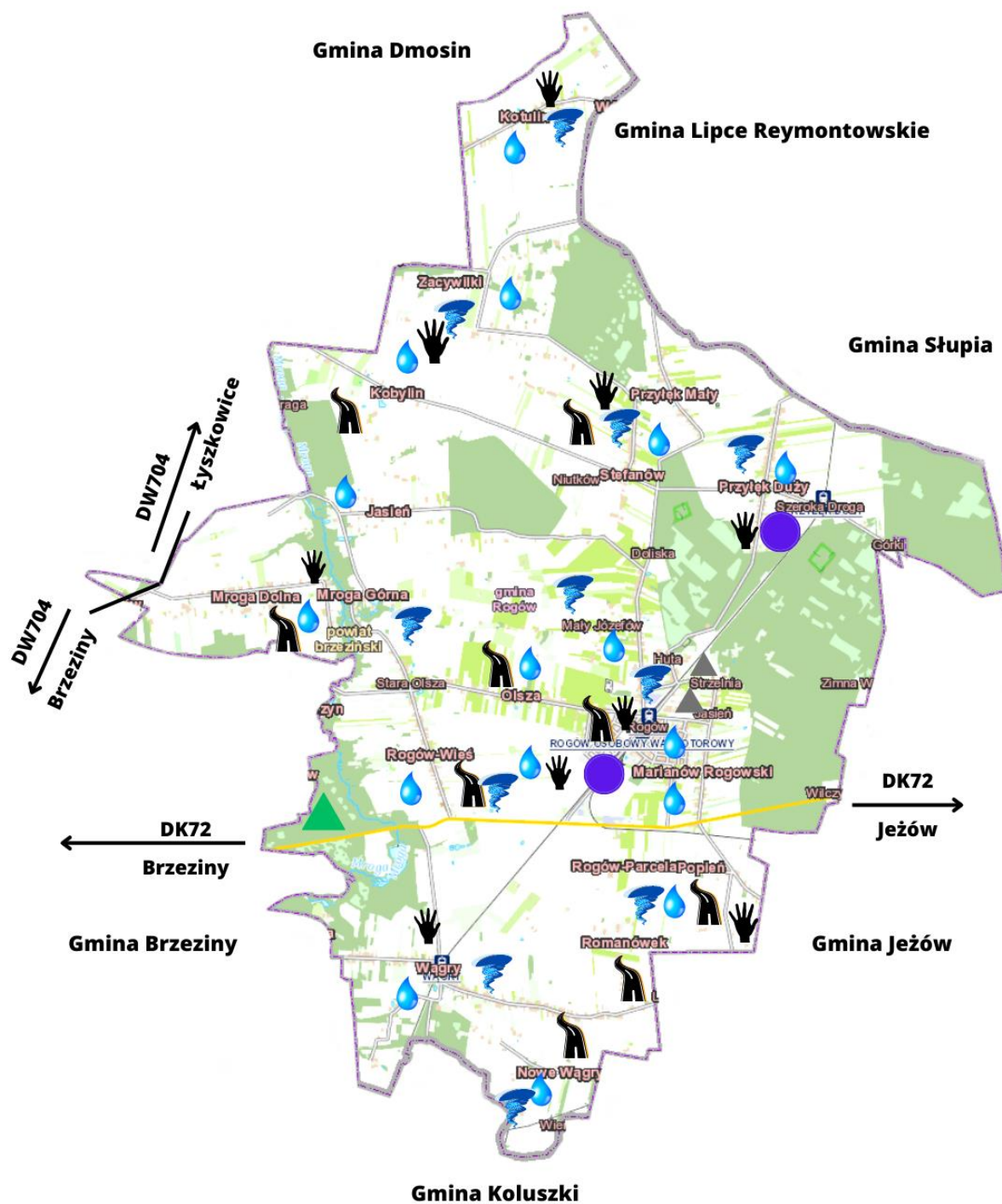
W ramach OSI regionalnych Gmina Rogów została zakwalifikowana do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi.

Nie wyróżniono OSI gminnych.

GMINA ROGÓW – LOKALIZACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROJEKTÓW

Legenda

	Droga krajowa nr 72		Tereny zabudowane
	Droga wojewódzka nr 704		Tereny leśne i zadrzewione
	Lokalny układ komunikacyjny		Sady
	Linia kolejowa		Tereny rolne
	Stacja kolejowa, przystanki kolejowe (Rogów, Wągry, Przylęk Duży)		Zbiorniki wodne
	Rezerваты przyrody		Rzeki, strumienie
	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna (oczyszczalnia ścieków, sieć kanalizacyjna i wodociągowa, przebudowa i budowa SUW)		Infrastruktura drogowa, okołodrogowa (np. drogi, miejsca parkingowe, ścieżki rowerowe, chodniki, oświetlenie)
	Ochrona powietrza (np. termomodernizacja, sieć gazowa, instalacje wykorzystujące OZE, monitoring jakości powietrza, magazyny energii, geotermia)		Infrastruktura edukacyjna, administracyjna, sportowo-rekreacyjna, społeczna
	Adaptacja do zmian klimatu, ochrona przyrody, ochrona zabytków, kultura, promocja		

6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Należy utrzymać dotychczasowe funkcje obszarów wyróżnionych w ramach działań polityki przestrzennej. Obecnie gmina w większości stanowi sferę produkcji rolniczej. Przewiduje się rozwój funkcji turystycznej, który wynika z atrakcyjnych uwarunkowań środowiskowych i historycznych.

Ustalenia i rekomendacje dla kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych Gminy Rogów to:

Tereny zabudowy mieszkaniowej:

- uzupełnienie i rozwój wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej;
- w związku z faktem, że na terenie całej gminy rozwija się funkcja mieszkalna, kompleksowych rozwiązań wymaga całość gospodarki wodno-ściekowej i zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do podstawowych usług publicznych;
- podniesienie atrakcyjności osadniczej gminy;
- poprawa dostępności komunikacyjnej;
- sukcesywne sporządzanie dokumentów planistycznych - miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i urbanistyczno-architektonicznych koncepcji zagospodarowania terenów objętych intensyfikacją procesów inwestycyjnych;
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej, wyznaczenie miejscowości celem stworzenia tzw. wiosek energetycznych zgodnie z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu);
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów;
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność);
- organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego;
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych;
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej;
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania;
- podporządkowanie nowej zabudowy mieszkalnej, historycznej, kompozycji przestrzennej szczególnie w tradycyjnych miejscowościach wiejskich;

Tereny usługowe:

- wykorzystywanie obszarów niezagospodarowanych na rzecz kreowania przedsiębiorczości;
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu;

- sukcesywne sporządzanie dokumentów planistycznych - miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i urbanistyczno-architektonicznych koncepcji zagospodarowania terenów objętych intensyfikacją procesów inwestycyjnych;
- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu);
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów;
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność);
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- uspokajanie ruchu poprzez: priorytet komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego;
- dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery) i możliwie pełnej dostępności infrastruktury technicznej;
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej zgodnie z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Tereny rekreacji/turystyki:

- na terenach do wykorzystania na potrzeby turystyki oraz w oparciu o atrakcyjność i rozpoznawalność Gminy Rogów, a także wykorzystując istnienie szlaków turystycznych należy rozwijać funkcję turystyczną gminy. Niezwykle ważnym elementem będzie rozwój turystyki weekendowej i jednodniowej dla mieszkańców większych pobliskich miast np. Brzezin, Łodzi;

Tereny leśne i zadrzewione:

- działania mające na celu utrzymanie kompleksów leśnych jako ważnego elementu ekosystemu, z możliwością jego powiększenia;
- zachowanie dotychczasowych funkcji, pielęgnacja istniejącej roślinności oraz zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń nie związanych z funkcją terenu;
- poprawa adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody;
- ochrona zieleni wysokiej, zwłaszcza starodrzewu stanowiącego malowniczą enklawę zieleni wysokiej, wzbogacającego krajobraz wiejski i stanowiącego schronienie dla ptaków i drobnej zwierzyny;
- ochrona i poprawa jakości środowiska przyrodniczego, poprzez wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, zgodnie z zapisami dokumentów planistycznych gminy;
- wzrost znaczenia gospodarki leśnej w rozwoju wielofunkcyjnych obszarów wiejskich (głównie dla funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej);

Tereny zieleni urządzonej:

- lokalizowanie ogólnodostępnej zieleni, np. skwerów, zwiększenie udziału zieleni w centrach miejscowości;
- ochrona i pielęgnacja centrum miejscowości (zachowanie kultury regionu);
- poprawa adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody;
- kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji, ale również poprzez wykorzystanie niewielkich skwerów, na rzecz tworzenia przestrzeni dla odpoczynku;

- ochrona zieleni wysokiej, zwłaszcza starodrzewu stanowiącego malowniczą enklawę zieleni wysokiej, wzbogacającego krajobraz wiejski i stanowiącego schronienie dla ptaków i drobnej zwierzyny;
- ochrona zadrzewień i skupisk krzewów, występujących w różnych formach w tym jako ciągi zieleni przy ciekach, drogach oraz kępy zieleni wolno rosnącej i pojedyncze drzewa, a także roślinność torfowiskową i bagienną;
- ochrona zieleni urządzonej - parków, cmentarzy, skwerów itp. oraz użytków zielonych a zwłaszcza w dolinach cieków gdzie powinny one pozostać w istniejącym stanie;

Tereny rolne:

- zachowanie otwartego, rolniczego charakteru przestrzeni;
- zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzenia nowych;
- prowadzenie działalności rolniczej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej;
- utrzymanie rolniczych funkcji gminy oraz ich rozwój w kierunku rolnictwa ekologicznego;
- rozwój produkcji roślinnej w kierunku specjalizacji w uprawach pracochłonnych na niewielkich powierzchniach: sadownictwo, uprawy ogrodnicze, uprawy szklarniowe, szkółkarstwo;
- ochrona gruntów rolnych najwyższych klas przydatności rolniczej oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej;
- dolesienia należy wprowadzać na terenach o niskiej jakości gleb nie nadających się pod uprawy rolne i nie użytkowanych rolniczo;
- wprowadzenie ekologicznych form gospodarki rolnej;
- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości;
- wspomaganie rozwoju systemu rolnictwa zrównoważonego;
- realizacja programu zalesień gruntów najsłabszych;
- utrzymanie obecnego zagospodarowania w postaci łąk i pastwisk jako naturalnych terenów zielonych oraz lokalnych korytarzy ekologicznych;
- zmiana struktury agrarnej (zwiększenie średniej wielkości gospodarstw);
- tworzenie stref rozwoju energetyki odnawialnej zgodnie z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- wyznaczenie miejscowości celem stworzenia tzw. wiosek energetycznych;
- rozwój wydzielonych dróg i pasów dla rowerów w całej gminie;
- opracowanie systemu komunikacyjnego wspierającego transport niskoemisyjny (również elektromobilność);
- poprawa adaptacyjności do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie niedoborom wody;

Tereny wód powierzchniowych:

- objęcie wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni;
- odprowadzanie ścieków opadowych, szczególnie z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich z preferowaniem, gdzie jest to możliwe, do wykorzystania tych wód na miejscu lub wykorzystania ich w zamkniętych obiegach wody na małych obszarach;
- przebudowa urządzeń melioracyjnych w sposób umożliwiający funkcjonowanie systemu drenarskiego;

- budowa małych i średnich obiektów retencjonujących wodę;

Obszary ochrony przyrody:

- ochrona terenów o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, zachowanie różnorodności biologicznej oraz utrzymanie zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych;
- przywrócenie równowagi ekologicznej w środowisku przyrodniczym;
- optymalne wykorzystanie atrybutów przestrzeni przyrodniczej dla rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym zwłaszcza turystyki i rekreacji oraz produkcji rolniczej, utrzymanie istniejących form ochrony przyrody;
- kształtowanie spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (SOCh), z uwzględnieniem projektowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu „Koluszkowsko-Lubochniańskiego”;

Obszary występowania obiektów zabytkowych:

- utrzymanie otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, w tym ochrona walorów ekspozycyjnych;
- prowadzenie odpowiednich działań konserwatorskich;
- ochrona obszarów i obiektów zabytkowych, krajobrazu kulturowego gminy;
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklającej i wzmacniającej znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych;
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- podporządkowanie nowej zabudowy mieszkalnej historycznej kompozycji przestrzennej szczególnie w tradycyjnych miejscowościach wiejskich, zachowanie równowagi pomiędzy ochroną dóbr kultury a rozwojem przestrzennym.

Ponadto, rekomendacje dla Gminy Rogów odnoszą się do wytyczonych w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 OSI regionalnych, a zatem Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi. W związku z tym w zakresie polityki przestrzennej dla obszaru całej gminy rekomenduje się prowadzenie działań prowadzących do wzrostu atrakcyjności osadniczej gminy oraz rozwoju turystyki i rekreacji.

Wszystkie projekty inwestycyjne zostały zamieszczone i opisane w rozdziale 7.

7. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

W okresie programowania Gmina Rogów zamierza zrealizować niżej wymienione projekty inwestycyjne. Realizacja jest uzależniona od uzyskania dofinansowania. Jest to otwarty katalog inwestycji. W miarę potrzeb i dostępnych środków może podlegać modyfikacjom oraz uzupełnieniom.

Tytuł	Lata realizacji	Szacunkowy koszt [zł]	Miejsce realizacji
Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w obrębie Rogów PGR (kanał tłoczny)	2023-2024	1 000 000,00	Rogów Wieś
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Rogów	2023-2033	50 000 000,00 (w tym Polski Ład w 2023 r.: 8 075 000,00)	Rogów, teren gminy (m.in. Józefów, Marianów Rogowski, Olsza, Rogów Wieś, Wągry)
Budowa oczyszczalni ścieków	2030-2033	25 000 000,00	Wągry
Opracowanie koncepcji dla potrzeb odwodnienia i odprowadzania wód opadowych z terenu Rogowa wraz z budową infrastruktury	2024-2033	50 000 000,00	Cały teren msc. Rogów
Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Rogów poprzez przebudowę stacji uzdatniania wody w Przyłęku Dużym i budowę sieci kanalizacji sanitarnej w msc. Wągry	2023-2025	4 000 000,00 (w tym PROW: 3 038 289,00)	Przyłek Duży, Wągry
Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rogów	2025-2030	1 500 000,00	Teren całej gminy
Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Rogów	2025-2033	1 000 000,00	Rogów, Jasień, Kobylin, Przyłek
Budowa Stacji Uzdatniania Wody/Ujęcia Wody w Kobylinie	2028-2033	5 000 000,00	Kobylin
Przebudowa drogi gminnej – ulicy 3 Maja w Rogowie	2023-2024	1 900 000,00 (w tym PROW: 1 173 131,00)	Rogów, ul. 3 Maja
Przebudowa dróg gminnych	2023-2025	7 500 000,00 (w tym Polski Ład: 6 650 000,00)	Rogów ulice: Sosnowa, Cisowa, Klonowa, Lipowa, Leśna, Kolejowa, Północna, Strażacka
Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Rogów	2025-2033	15 000 000,00	Teren całej gminy
Przebudowa dróg gminnych – droga w miejscowości Romanówek	2023	800 000,00	Romanówek
Remont drogi powiatowej nr 2938E w miejscowości Rogów Wieś i Olsza	2023	2 000 000,00	Rogów Wieś i Olsza
Budowa ścieżek rowerowych	2030-2033	10 000 000,00	Teren całej gminy
Budowa instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Rogów	2025-2033	20 000 000,00	Teren całej gminy
Budowa farmy fotowoltaicznej w Gminie Rogów	2028-2033	20 000 000,00	Teren gminy
Rozwój sieci gazowej w Gminie Rogów	2025-2030	20 000 000,00	Teren gminy
Przebudowa i rozbudowa budynku użyteczności publicznej w Rogowie	2023-2024	5 000 000,00 (w tym Polski Ład: 4 250 000,00)	Rogów ul. Żeromskiego (budynek administracyjny Urzędu)

Tytuł	Lata realizacji	Szacunkowy koszt [zł]	Miejsce realizacji
Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Rogowie	2028-2033	10 000 000,00	Rogów
Budowa dwóch dwustanowiskowych garaży dla jednostek OSP w Gminie Rogów	2023	3 000 000,00 (w tym Polski Ład: 2 700 000,00)	Przyłęk Duży, Rogów
Wsparcie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej poprzez zagospodarowanie placu zabaw	2023	600 000,00 (w tym PROW: 139 986,00)	Rogów ul. Szkolna (teren szkoły podstawowej)
Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Gminie Rogów	2023	300 000,00 (w tym Polski Ład: 225 400,00)	Rogów Wieś (teren spółdzielni mieszkaniowej)
Budowa kompleksu sportowego w ramach zadania pn.: „Rozwój infrastruktury sportowej na terenie Gminy Rogów”	2023-2026	10 000 000,00	Rogów
Budowa miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie gminy Rogów	2025-2028	1 500 000,00	Teren całej gminy
Budowa punktów świetlnych hybrydowych zasilanych OZE	2023-2026	1 500 000,00	Teren całej gminy
Modernizacja oświetlenia ulicznego – wymiana opraw na energooszczędne	2025-2030	2 000 000,00	Teren całej gminy
Termomodernizacja budynków gminnych wraz z wymianą źródeł ciepła	2025-2030	15 000 000,00	Rogów, Wojska Polskiego nr 9 i 13
Adaptacja, przebudowa i termomodernizacja budynku gminnego	2030-2033	6 000 000,00	Zacywilki
Termomodernizacja i przebudowa budynku użyteczności publicznej – Ośrodek Szkoleniowo Integracyjny ZHR	2024-2025	2 000 000,00	Józefów
Rozwój budownictwa mieszkaniowego komunalnego i socjalnego	2030-2033	25 000 000,00	Teren Gminy
Budowa gminnego żłobka	2030-2033	10 000 000,00	Rogów
Budowa świetlic wiejskich	2030-2033	10 000 000,00	Teren gminy (m.in. Przyłęk Duży i Mały, Wągry, Popień)
Rewitalizacja obiektów zabytkowych na terenie Gminy Rogów	2024-2026	5 000 000,00	Rogów (m.in. wieża ciśnień)
Adaptacja i modernizacja istniejących budynków na cele muzealne, renowacja miejsc i obiektów zabytków w Gminie Rogów	2025-2033	20 000 000,00	Rogów
Monitoring jakości powietrza w Gminie Rogów – dostawa i montaż czujników jakości powietrza z ekranem LED bieżąco monitorującym i obrazującym poziom zanieczyszczeń	2023-2033	300 000,00	Rogów, Wągry, Przyłęk Duży
Magazyny energii	2028-2033	Do oszacowania	Teren całej gminy
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez tworzenie miejsc postojowych, parkingowych, dróg chodników, skwerów	2025-2033	1 500 000,00	Teren całej gminy
Geotermia w Gminie Rogów - wykonanie odwiertu geotermalnego wraz z budową infrastruktury towarzyszącej	2030-2033	100 000 000,00	Teren gminy Rogów
Kompleksowa promocja Gminy Rogów	2023-2027	1 000 000,00	

8. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej odniesiono się do dokumentów gminnych, wskazując w jaki sposób zachodzi zgodność ze strategią.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rogów

W studium zapisano: „Kształtując rozwiązania, opierając się o rozpoznanie: istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego, funkcjonowania środowiska przyrodniczego, stopnia zachowania wartości kulturowych, sytuacji społeczno-gospodarczej, przyjęto za cele podstawowe:

- 1) utrzymanie dotychczasowej funkcji i wzrost znaczenia miejscowości Rogów jako centrum Gminy, ośrodka o znaczeniu lokalnym – kształtowanie w jego granicach zainwestowania z koncentracją funkcji usługowych współistniejących z funkcją mieszkaniową;
- 2) wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich;
- 3) zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, poprawy dostępności usług, poprawy obsługi i funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej (zakłada się utrzymanie istniejącej liczby mieszkańców oraz poprawę warunków mieszkaniowych obecnych i nowych mieszkańców);
- 4) wykorzystanie i promocję obszarów wartościowych turystycznie;
- 5) wykorzystanie walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych do kreowania wizerunku Gminy i jej tożsamości;
- 6) rozwój turystyki na terenie Gminy;
- 7) stworzenie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania;
- 8) rozwój systemów uzbrojenia terenu i standardów wyposażenia w dostosowaniu do stopnia zaawansowania rozwoju przestrzennego (istniejąca infrastruktura daje solidną podstawę dla dalszej jej rozbudowy);
- 9) rozwój infrastruktury społecznej w oparciu o istniejące zasoby.”

Dokumenty są zatem ze sobą zgodne.

Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Rogów

Celem bezpośrednim strategii jest rozwój elektromobilności na terenie Gminy Rogów. Dokument przewiduje m.in. następujące zadania do realizacji:

- Montaż odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej,
- Modernizacja oświetlenia ulicznego oraz uzupełnienie o nowe punkty,
- Stworzenie szlaków turystyki rowerowej (z wykorzystaniem rowerów elektrycznych),
- Budowa małej architektury wykorzystującej technologię smart – city,
- Budowa i modernizacja miejsc parkingowych.

Dokumenty są ze sobą spójne. Strategia rozwoju elektromobilności stanowi uszczegółowienie zapisów strategii rozwoju gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rogów na lata 2022 - 2024

Celem głównym Programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie w prognozie 3 letniej następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny;

- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka;
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka;
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi;
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej;
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych;
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny;
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych (w ocenie pracowników socjalnych);
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji;
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Program stanowi uszczegółowienie zapisów strategii w sferze społecznej. Cele dokumentów są ze sobą spójne.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rogów na lata 2020-2023 z perspektywą do 2027 r.

Celami realizacji programu ochrony środowiska są poprawa stanu i ochrona środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska w gminie.

Wśród wyznaczonych kierunków interwencji w Programie wymieniono m.in.:

- Poprawa efektywności energetycznej obiektów na terenie gminy;
- Rozwój OZE;
- Minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego;
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodnokanalizacyjnej.

Wśród zadań wyznaczonych do realizacji wskazano zaś m.in.:

- Budowa budynku administracyjnego w Rogowie;
- Termomodernizacja Strażnicy OSP Kotulin gm. Rogów;
- Modernizacja systemu grzewczego w budynku Urzędu Gminy Rogów z wykorzystaniem OZE;
- Budowa instalacji fotowoltaicznych oraz stacji ładowania elektrycznych pojazdów jednośladowych;
- Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturowej;
- Remont drogi powiatowej nr 2940E w miejscowości Józefów;
- Przebudowa drogi powiatowej nr 2934E w miejscowości Popień;
- Przebudowa drogi gminnej Nr 121153E Rogów – Przyłęk Duży;
- Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej w Gminie Rogów.

Zapisy dokumentów są zatem ze sobą spójne. Wielopłaszczyznowa ochrona środowiska jest jednym z celów strategii rozwoju gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów na lata 2021-2027

Celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rogów jest „Podwyższanie standardu życia mieszkańców”.

Cele szczegółowe to:

- I. Zwiększenie dostępu do infrastruktury, poprawa warunków przemieszczania się środkami komunikacji;
- II. Zwiększenie aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców poprzez rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej;
- III. Poprawa warunków nauczania w przedszkolach i szkołach;
- IV. Zapewnienie dzieciom i młodzieży pozaszkolnych form aktywności fizycznej i kształcenia;
- V. Ochrona zdrowia i życia mieszkańców;
- VI. Zmniejszenie liczby korzystających z pomocy społecznej.

Cele przedstawione w dokumentach są ze sobą spójne. Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi doszczegółowienie zapisów strategii rozwoju gminy.

9. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu sprawnego monitorowania postępów we wdrażaniu Strategii, poniżej zaproponowano wskaźniki dzięki którym można śledzić postępy w wykonaniu poszczególnych zadań i celów strategicznych.

- Długość wybudowanych dróg [km]
- Długość zmodernizowanych dróg [km]
- Długość wybudowanych chodników [km]
- Długość zmodernizowanych chodników [km]
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
- Długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych [km]
- Liczba opracowanych dokumentów koncepcyjnych z zakresu komunikacji publicznej [szt.]
- Liczba powstałych miejsc parkingowych [szt.]
- Powierzchnia dostępnych gminnych terenów inwestycyjnych [ha]
- Liczba inwestycji z zakresu zagospodarowania turystycznego miejsc np. przy ciekach i zbiornikach wodnych [szt.]
- Liczba wydarzeń promujących sprzedaż bezpośrednią na rynku lokalnym [szt.]
- Liczba zamontowanych lamp w przestrzeni publicznej [szt.]
- Liczba zainstalowanych kamer monitoringowych [szt.]
- Kwota przeznaczona na dofinansowania [zł]
- Liczba budynków gminnych z zainstalowaną infrastrukturą do pozyskiwania energii odnawialnej lub budynków prywatnych, które otrzymały dofinansowanie [szt.]
- Liczba budynków gminnych objętych termomodernizacją [szt.]

- Kwota przeznaczona na dofinansowania do wymiany pieców [zł]
- Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dofinansowanie do wymiany pieców [szt.]
- Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej [szt.]
- Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba nowych gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej [szt.]
- Liczba wprowadzonych rozwiązań z zakresu małej retencji [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych [szt.]
- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w tematyce zapyłaczy [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i przedszkolnych [szt.]
- Liczba budowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych [szt.]
- Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.]

Poniżej przedstawiono wskaźniki efektów realizacji Strategii:

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika do osiągnięcia na koniec realizacji strategii
Liczba przedsiębiorstw na obszarze gminy	+ 1,2%
Liczba osób bezrobotnych	- 2%
Poziom średnich dochodów gospodarstw domowych	+ 2,3%
Liczba nowych mieszkańców gminy	+ 1,1

10. Źródła finansowania

W związku z możliwościami finansowania poszczególnych projektów, planuje się pozyskanie dofinansowania na ich realizację m.in. ze środków: Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027, Europejskiego Funduszu Odbudowy, ale również Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Funduszu Elektromobilności. Oczywiście będą brane pod uwagę wszystkie dostępne i akceptowalne dla gminy źródła finansowania, wskazany katalog źródeł finansowania, a także zakres inwestycji może być rozszerzany i korygowany w miarę udostępnianych środków pomocowych oraz potrzeb gminy.

Koszty poszczególnych inwestycji oszacowano w rozdziale 7.

11. System wdrażania Strategii

Strategia jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jej jakości. Proces jej wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Strategii towarzyszyć będzie jej ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jej przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Strategia gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Aby mógł przynieść zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jego realizacją i kontrolowanie przebiegu.

Właściwy proces wdrażania Strategii wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładana Strategia jest "własnością" społeczności lokalnej - dla niej przede wszystkim była budowana. Udział lokalnych liderów i lokalnej społeczności będzie czynnikiem wspierającym procesy implementacyjne. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadgminne. Wdrażanie wytyczonych planów zakłada potrzebę animacji od podstaw, która wiąże się z głębszymi kwestiami, takimi jak: zmiana mentalności, stosunki społeczne oraz kultura lokalna, których ewolucja jest procesem rozłożonym na wiele lat.

Realizacja Strategii uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów jednostka zabezpieczy 15-50% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny będzie Urząd Gminy w Rogowie.

1. Zarządzanie

Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii będzie pełnił specjalnie powołany zespół pracowników. Zakres zadań Instytucji Zarządzającej obejmuje m.in.:

- zapewnienia zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych;
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii;
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Strategii;
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Strategii;
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach;
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Strategii.

2. Instytucja wdrażająca Strategię Gminy.

Urząd Gminy w Rogowie, jako instytucja wdrażająca Strategię, odpowiedzialna będzie za:

- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne;
- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Strategii w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania;
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

W przypadku Strategii, kluczową postacią w procesie jej realizacji i monitoringu jest Wójt. Kierując bieżącą działalnością, ma największy wpływ zarówno na sam proces opracowywania Strategii, jej wdrażania, jak również oceny jej realizacji. Do najważniejszych zadań Wójta w zakresie zarządzania i monitoringu należałby bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii oraz wyznaczenie koordynatora jej realizacji.

Ważną rolę w procesach wdrożeniowych Strategii odgrywać powinien koordynator strategii jako osoba zaangażowana bezpośrednio w realizację zadań wyznaczonych w Dokumencie i dobrze zorientowana w istniejących realiach, mająca jednocześnie bezpośredni wpływ na procesy gospodarcze i społeczne zachodzące w gminie.

Główne zadania koordynatora polegałyby na:

- bieżącej analizie stanu realizacji Strategii;
- obserwacji uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację strategii;
- prowadzeniu bazy informacji;
- wypracowaniu kryteriów oceny stanu realizacji Strategii;
- aktywnym poszukiwaniu źródeł finansowania.

Wdrażanie na każdym etapie podlega weryfikacji i aktualizacji. Opierać powinno się ono na odpowiednim rozdziale zadań realizacyjnych w ramach struktury organizacyjnej Urzędu. Pozwala to na koncentrowanie się na konkretnym przedsięwzięciu, a tym samym zwiększa jego efektywność.

12. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Strategii

12.1. System monitorowania

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu czy strategii i jej zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest

wpracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Monitorowania wdrażania Strategii oraz jej poszczególnych elementów dokonywać będzie Komitet Monitorujący. Aby zachować ciągłość procesu przygotowania Strategii i jej realizacji, w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą członkowie grupy roboczej, zaangażowanej w sporządzanie Strategii.

Zebrania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz na dwa lata. Istnieje możliwość częstszych spotkań po uprzednim zawiadomieniu członków Komitetu przez Sekretariat Komitetu. Funkcję Sekretariatu Komitetu Monitorującego pełnić będzie sekretariat Urzędu. Obowiązkiem Sekretariatu będzie zawiadamianie członków Komitetu o terminach posiedzeń oraz przygotowywanie na w/w posiedzenia szczegółowych informacji na temat postępów w realizacji Strategii w formie standardowego raportu monitorującego. Obowiązkiem Sekretariatu będzie także przygotowywanie protokołów z posiedzeń Komitetu Monitorującego, zawierających ustalenia w/w posiedzeń i przysyłanie ich do członków Komitetu. Komitet Monitorujący analizować będzie ilościowe i jakościowe informacje na temat wdrażanych projektów i całej Strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym. Celem takiej analizy jest zapewnienie zgodności realizacji projektów i Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jeśli w raportach monitoringowych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Strategii, Komitet Monitorujący powinien podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych.

Na koniec każdego podokresu planowania Komitet Monitorujący sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Strategii. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Strategii, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Urzędu.

12.2. Sposób oceny

W procesie monitorowania Strategii przewidziano następujące fazy:

Ocena wstępna

Rozpoczęcie strategii i wchodzących w jej skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy częściowej realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji strategii i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania strategii. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyleń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji strategii.

Kontrola końcowa - ewaluacja efektów

Ewaluacja zaczyna się w już procesie planowania/programowania. Można powiedzieć, że planowanie ukierunkowuje ewaluację i ewaluacja ukierunkowuje planowanie przyszłych działań. Jest to bardzo ważna funkcja ewaluacji, gdyż pozwala na zbadanie wewnętrznej logiki strategii/projektu. Logika strategii/projektu opisuje relacje pomiędzy wszystkimi jego elementami: potrzebami, strategią, celami, nakładami, działaniami, produktami, rezultatami i wpływem. Ewaluacja, badając wewnętrzną spójność strategii/projektu, weryfikuje w jaki sposób nakłady programu przekształcane są w produkty, jak produkty prowadzą do uzyskania rezultatów i oddziaływania, a więc i zaspokojenia potrzeb grup docelowych.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z programów finansowanych przez Unię Europejską. Głównym zadaniem jest, zatem dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poprawianie błędów dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania strategii;
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów;
- wpływu na problemy, do których odnoszą się projekty;
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia strategii i wyznaczania nowych projektów;
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Jednym z celów ewaluacji jest również zapewnienie przejrzystości wykorzystania środków publicznych poprzez przekazywanie i upowszechnianie informacji o powodzeniu lub niepowodzeniu przedsięwzięć finansowanych z programów pomocowych. Ewaluacja ma również wymiar edukacyjny. Uczy bowiem rejestrować i stymulować zmianę, analizować i rozumieć złożoność zjawisk.

Ocena końcowa powinna określić na ile zakładane w Strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również

dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości.

13. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Poniższy rozdział przygotowano w oparciu o *Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* - Załącznik do Uchwały Nr XXXI/414/21 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.. Podkreślono aspekty szczególnie istotne z punktu widzenia niniejszej *Strategii Rozwoju Gminy Rogów do 2030 roku*.

Cytując dokument: „Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. (...)

Strategia 2030 jest odpowiedzią na wyzwania wewnętrzne i globalne, jakie stoją przed województwem łódzkim. Podejmowane w ramach strategii działania będą służyły ograniczaniu negatywnych skutków procesów demograficznych związanych z depopulacją i starzeniem się społeczeństwa, podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym transformacji w kierunku Przemysłu 4.0. Niezbędnym warunkiem tych przemian będzie rozwój cyfryzacji i całego sektora e-usług. Dla zapewnienia spójności społecznej podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług w zakresie ochrony zdrowia, polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu i turystyki. Kompleksowa poprawa dostępności województwa sprzyjać będzie budowaniu spójności terytorialnej. Niezmiernie istotne będą również działania związane z adaptacją do zmian klimatu oraz poprawą jakości powietrza. Województwo łódzkie dostrzega potencjał sektora energetycznego, jak również potrzebę jego transformacji. Sprawiedliwa i włączająca transformacja ma kreować nowy model rozwoju dla obszaru górniczego przy jednoczesnym zapobieganiu regresowi gospodarczemu i społecznemu.

Rok 2020 przyniósł całkowicie nowe wyzwanie związane z ograniczaniem skutków kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19. Zarząd Województwa podjął zdecydowane działania mające na celu odbudowę gospodarki oraz przeciwdziałanie zwiększaniu się bezrobocia. W celu zapobiegania i ograniczania wpływu kolejnych zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości, niezwykle istotna jest kontynuacja podjętych działań, również w obszarze ochrony zdrowia i rozwoju cyfryzacji, w tym rozwijania kompetencji cyfrowych wszystkich grup społecznych.

Zaproponowane w Strategii 2030 działania koncentrują się na przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom, jak również na wzmacnianiu wewnętrznych potencjałów. Wymiar terytorialny interwencji będzie kontynuowany, dostosowany do potrzeb i możliwości rozwojowych poszczególnych terytoriów, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych z poziomu krajowego i regionalnego. Koncentracja interwencji na tych obszarach będzie służyła wyrównywaniu szans rozwojowych poszczególnych obszarów województwa i budowaniu jego spójności terytorialnej.

Osią działań będzie jak najlepsze wykorzystanie wszelkich dostępnych zasobów. W kręgu szczególnego zainteresowania samorządu województwa będzie rodzina i stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego.”³³

Niniejsza *Strategia Rozwoju Gminy Rogów do 2030 roku* wpisuje się w wizję oraz w cele określone w *SRWŁ 2030. WIZJA ROZWOJU* zawarta w *SRWŁ 2030* brzmi:

„Wizja regionu odzwierciedla pożądaną stan województwa w pespektywie 2030 roku, w trzech strategicznych wymiarach rozwoju tj. gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą w najbliższych latach kształtować społeczeństwa i gospodarki.

HARMONIJNIE ROZWIJAJĄCE SIĘ WOJEWÓDZTWO W CENTRUM POLSKI, PRZYJAZNE RODZINOM, MIESZKAŃCOM MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH. REGION, W KTÓRYM NOWOCZESNA GOSPODARKA IDZIE W PARZE Z OCHRONĄ WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH.

(...) W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

(...) Dodatkowo wskazano jeden cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region.

Skuteczne działania podejmowane w sferze zarządczej pozytywnie oddziałują na realizację wskazanych powyżej celów strategicznych oraz pozwolą na skuteczną realizację Strategii i optymalizację procesów rozwojowych. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy na różnych poziomach zarządzania, szczególnie współpracy samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych.

Istotą tego celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju poprzez wzmacnianie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych, zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie przy tym miało poszanowanie zasad ochrony środowiska, w tym najwartościowszych elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców regionu łódzkiego i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń. Osiąganie

³³ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

efektu synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego będzie odbywało się z poszanowaniem walorów przestrzeni.”

TERYTORYALNY WYMIAR STRATEGII

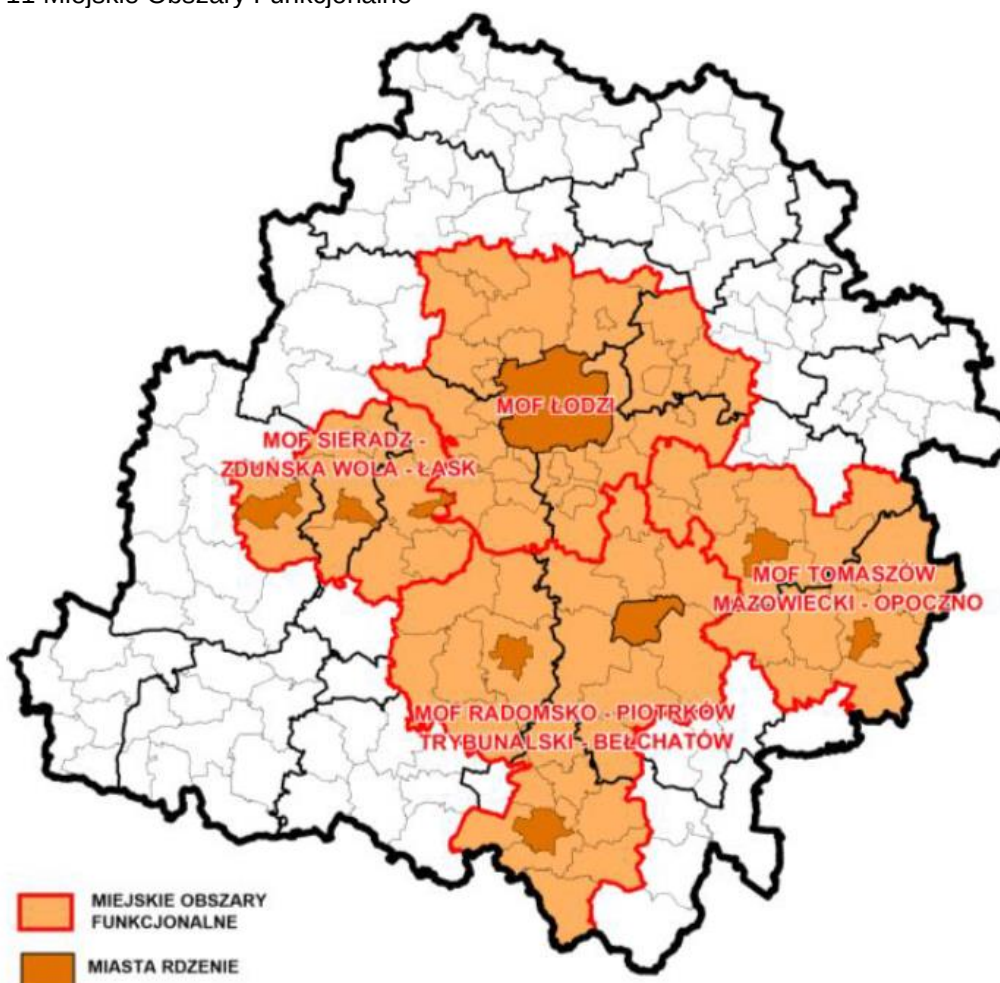
Obszary Strategicznej Interwencji

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne.

W ramach OSI regionalnych Gmina Rogów została zakwalifikowana do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi. Poniżej przedstawiono opisy zaczerpnięte z SRWŁ 2030:

„MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE (MOF)

Rysunek 11 Miejskie Obszary Funkcjonalne

Źródło: SRWŁ 2030 [za:] dane BPPWŁ

Punktem wyjścia do określenia Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) był zestaw zasad i warunków określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. MOF musi posiadać rdzeń, tj. miasto lub grupę miast, który oddziałuje ekonomicznie, społecznie, przestrzennie i kulturowo na otaczające go gminy, tworząc powiązania funkcjonalne. W przypadku wyznaczania MOF dwóch lub więcej miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze sąsiadujących ze sobą – miasta te powinny tworzyć jeden wspólny MOF, a równocześnie jeden „rdzeń MOF”. W przypadku miast wchodzących w MOF innego większego ośrodka miejskiego (najczęściej wojewódzkiego) nie tworzy się własnych obszarów funkcjonalnych i powinny być one włączone w istniejące MOF. Kryteria ich wyznaczenia obejmują m.in. zagadnienia demograficzne, mieszkalnictwo, dojazdy do pracy i przedsiębiorczość.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych szczególnie istotna będzie realizacja zintegrowanych, kompleksowych projektów dotyczących m.in. rozwoju zrównoważonego transportu publicznego, zwiększania efektywności energetycznej, poprawy stanu środowiska przyrodniczego, szczególnie w zakresie jakości powietrza, wzrostu atrakcyjności osadniczej, wsparcia rozwoju kształcenia i szkolenia zawodowego oraz rozwoju kultury, turystyki i rekreacji.

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Szczegółowy zakres wsparcia w ramach ZIT zostanie określony zgodnie z Umową Partnerstwa w programie regionalnym. W ramach instrumentu ZIT realizowane będą mogły być projekty o zintegrowanym charakterze pod względem tematycznym lub terytorialnym, koncentrujące się na wyzwaniach rozwojowych, które jednostki samorządu terytorialnego tworzące MOF zdecydują się adresować wspólnie, tak na etapie realizacji projektu jak i późniejszej eksploatacji.”

CELE SRWŁ 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Gmina Rogów jest obszarem wiejskim. Z tego powodu poniżej przedstawiono zapisy odnoszące się do tych terenów:

„Obszary wiejskie województwa łódzkiego prezentują bogate spektrum typów funkcjonalnych począwszy od rolniczych gmin wiejskich skończywszy na gminach o przemysłowym, usługowym bądź wielofunkcyjnym charakterze. Istnieje też znaczna liczba gmin, położonych głównie w sąsiedztwie średnich i dużych miast, mająca funkcje typowo mieszkaniowe. Pomimo tak dużej różnorodności posiadają one wspólny mianownik barier i problemów rozwojowych: są to różnego rodzaju problemy transportowe, począwszy od braków w infrastrukturze komunikacyjnej na wykluczeniu z transportu publicznego skończywszy. Słabą stroną większości gmin wiejskich jest niski potencjał gospodarczy, którego wzmocnienie będzie wymagało wsparcia i modernizacji rolnictwa, rozwoju funkcji pozarolniczych, inwestycji w kapitał ludzki i społeczny. Kolejnym problemem gmin wiejskich jest stan środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie niskiej jakości wód i powietrza oraz niewystarczającej ochrony obszarów cennych pod względem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Negatywnym zjawiskiem, zwłaszcza w gminach położonych w otoczeniu średnich i dużych miast, jest presja urbanizacyjna, której efektem jest chaos przestrzenny, rosnące koszty społeczne i niewystarczający rozwój infrastruktury technicznej w stosunku do potrzeb rosnącej populacji.

Wdrażanie modelu wielofunkcyjnego wsi będzie wiązało się z rozwijaniem branż komplementarnych dla rolnictwa bazujących na lokalnych zasobach. Ponadto zróżnicowanie działalności gospodarczej i wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych oferujących profesjonalne usługi naukowe i techniczne będą skorelowane ze wzrostem innowacyjności w rolnictwie oraz rozwojem nowych sektorów gospodarki specyficznych dla takich obszarów jak: biogospodarka, zielona gospodarka, OZE. W perspektywie najbliższych lat w związku z ekologizacją sektorów i branż w krajowej gospodarce oraz społeczną świadomością w zakresie ochrony środowiska wzrośnie zapotrzebowanie na produkty i usługi w sektorze zielonej gospodarki.

Na obszarach wiejskich wzrośnie również zapotrzebowanie na świadczenie usług społecznych (opiekuńczych, terapeutycznych, integracyjnych) w efekcie starzejącego się społeczeństwa, co pozwoli na urzeczywistnienie w praktyce idei rolnictwa społecznego oraz zwiększenie i dywersyfikację dochodów gospodarstw. Włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe będzie następowało za sprawą wykorzystania środowiskowego i turystycznego potencjału obszarów wiejskich; dynamicznie będzie rozwijał się również sektor usług czasu wolnego (m.in. turystyka 3E)³⁴.

Niski poziom przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich wskazuje na konieczność wsparcia podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umożliwienia zdobywania kwalifikacji rynkowych oraz szkoleń w kierunku reorientacji zawodowej i tworzenia warunków do rozwoju edukacji, a także wyrównywania szans w dostępie do usług edukacyjnych. Dużą rolę w realizacji tych celów odgrywać będzie zwiększenie dostępności transportowej obszarów wiejskich oraz likwidowanie deficytów w infrastrukturze telekomunikacyjnej i dostępie do Internetu.

Ze względu na nowe możliwości tworzenia miejsc pracy oraz konieczność poprawy jakości życia na wsi istotne będzie wdrażanie koncepcji Inteligentnych wsi (Smart Villages) – tj. nowej koncepcji w zakresie kształtowania polityki UE. Idea Smart Villages dotyczy różnych obszarów życia wsi i stwarza nowe możliwości, np. poprawy mobilności, rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska, korzystania z szans, jakie daje biogospodarka i gospodarka o obiegu zamkniętym (w tym krótkie łańcuchy dostaw żywności, energia odnawialna, Rolnictwo 4.0), zapewnienia wysokiej jakości edukacji i usług zdrowotnych lub zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

Zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich sprzyjać będzie działalność Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) oraz Lokalnych Grup Działania.

Dla poprawy jakości życia mieszkańców Łódzkiego kluczowe będzie zapewnienie jak najlepszej jakości środowiska przyrodniczego. Jednym z głównych jego elementów są tereny zielone, stanowiące miejsca rodzinnego wypoczynku, rekreacji i indywidualnej aktywności fizycznej. Dla zapewnienia ochrony terenów o największych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i zachowania różnorodności biologicznej konieczne będzie prowadzenie racjonalnej polityki zarówno na szczeblu regionalnym, jak i lokalnym. Wyrazem tej polityki mogą być preferencje dla gmin. Na obszarach objętych ochroną prawną (w myśl art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) lub na terenach gmin z największym udziałem obszarów chronionych mogą być dodatkowo premiowane działania i kierunki

³⁴ Turystyka 3E (Entertainment – rozrywka, Excitement – ekscytacja, Education – edukacja), inaczej zwana turystyką kreatywną.

działań określone w strategii związane z ochroną środowiska, wykorzystaniem potencjału cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, poprawy jakości i zagospodarowania wód powierzchniowych, sportem, turystyką, polityką społeczną, zdrowiem, edukacją, rozwojem gospodarstw ekologicznych, produkcją żywności ekologicznej i tradycyjnej.”

Spis tabel

Tabela 1 Zbiorcze zestawienie danych dotyczących gruntów, stan na dzień 1 stycznia 2020 roku (powierzchnia geodezyjna)	8
Tabela 2 Charakterystyka JCWPd nr 63.....	13
Tabela 3 Charakterystyka GZWP 403	14
Tabela 4 Charakterystyka GZWP 403	14
Tabela 5 Drogi powiatowe w Gminie Rogów:	32
Tabela 6 Drogi gminne w Gminie Rogów	33
Tabela 7 Sieć wodociągowa w Gminie Rogów	42
Tabela 8 Zabytki wpisane do rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków.....	46
Tabela 9 Ludność faktycznie zamieszkała na obszarze Gminy Rogów w latach 2012 – 2021.....	48
Tabela 10 Dynamika liczby ludności w latach 2012 - 2021 - analiza porównawcza	49
Tabela 11 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na terenie Gminy Rogów (stan w dniu 31XII) w latach 2012 – 2021	50
Tabela 12 Przyrost naturalny, urodzenia, zgony na 1000 ludności na terenie Gminy Rogów (stan w dniu 31 XII) w latach 2012 – 2021	51
Tabela 13 Przyrost naturalny w gminach ościennych, powiecie brzezińskim, skierniewickim i łódzkim wschodnim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza	51
Tabela 14 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021	52
Tabela 15 Saldo migracji ogółem w gminach ościennych, powiecie brzezińskim, łódzkim wschodnim i skierniewickim oraz województwie łódzkim w latach 2012 – 2021 – analiza porównawcza.....	53
Tabela 16 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021.....	54
Tabela 17 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r. – analiza porównawcza.....	55
Tabela 18 Prognoza liczby ludności w Gminie Rogów	57
Tabela 19 Prognoza liczby ludności z 2017 roku na lata 2021 – 2030 – analiza porównawcza	58
Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w 2020 roku – analiza porównawcza	60
Tabela 21 Mieszkaniowy zasób Gminy Rogów	61
Tabela 22 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Rogów w latach 2011-2020	62
Tabela 23 Mieszkania wyposażone w instalacje – w % ogółu mieszkań w 2020 roku w Gminie Rogów oraz gminach ościennych – analiza porównawcza	62
Tabela 24 Gospodarstwa domowe oraz ilość osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rogów w latach 2011-2020	72
Tabela 25 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w 2020 roku – analiza porównawcza	73
Tabela 26 Wydatki z budżetu Gminy Rogów w roku 2020 (w zł)	73
Tabela 27 Udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem w Gminie Rogów w latach 2013-2020... ..	74
Tabela 28 Wydatki ogółem oraz na pomoc społeczną, udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem – analiza porównawcza w 2020 roku	74
Tabela 29 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru Gminy Rogów w latach 2012-2021	78
Tabela 30 Udział % bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Rogów.....	78
Tabela 31 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012-2021 – analiza porównawcza	79
Tabela 32 Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia (%) w powiecie brzezińskim w latach 2012 – 2021	80
Tabela 33 Bezrobocie rejestrowane w powiecie brzezińskim w latach 2012-2021.....	81
Tabela 34 Pracujący z terenu Gminy Rogów w latach 2011 – 2020.....	81
Tabela 35 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020 – analiza porównawcza	83
Tabela 36. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021 ..	86
Tabela 37 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rogów wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII).....	87
Tabela 38 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rogów w latach 2015-2021 wg rejestru REGON	89
Tabela 39 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon – analiza porównawcza	89
Tabela 40 Poziom aktywizacji gospodarczej w gminach wiejskich w latach 2012-2021 – analiza porównawcza..	91
Tabela 41 Saldo ilości firm w ostatnich 3 latach (2016/2019) – analiza porównawcza	92
Tabela 42 Wyniki finansowe samorządu Gminy Rogów w latach 2016-2020.....	94
Tabela 43 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2018-2020 – analiza porównawcza	96
Tabela 44 Struktura dochodów na 1 mieszkańca w Gminie Rogów w zł w latach 2011-2020.....	98

Spis map

Mapa 1 Mapa administracyjna województwa łódzkiego, powiat brzeziński, Gmina Rogów	5
Mapa 2 Złoża kopalin na terenie Gminy Rogów	10

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021	49
Wykres 2 Przyrost naturalny ludności w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021	51
Wykres 3 Saldo migracji w Gminie Rogów w latach 2012 – 2021	52
Wykres 4 Saldo migracji ogółem w 2021 roku – analiza porównawcza gmin	53
Wykres 5 Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r w Gminie Rogów	56
Wykres 6 Liczba mieszkańców w Gminie Rogów latach 2021-2030 – prognoza	57
Wykres 7 Liczba ludności – analiza porównawcza wg stanu na rok 2021 oraz prognozy na rok 2030	58
Wykres 8 Budynki mieszkalne w 2021 roku w gminach – analiza porównawcza	60
Wykres 9 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Rogów w latach 2011-2020	73
Wykres 10 Bezrobotni zarejestrowani z obszaru Gminy Rogów z podziałem na płeć w latach 2012-2021	78
Wykres 11 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %) w latach 2012-2021 – analiza porównawcza	80
Wykres 12 Aktywność zawodowa mieszkańców Gminy Rogów w latach 2011-2020	82
Wykres 13 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Rogów	82
Wykres 14 Współczynnik pracujących na 1000 mieszkańców - analiza porównawcza, rok 2020	83
Wykres 15 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon w Gminie Rogów w latach 2012-2021 ..	86
Wykres 16 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2021 r.)	88
Wykres 17 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon - gminy, analiza porównawcza	90
Wykres 18 Poziom aktywizacji gospodarczej w latach 2012-2021 w Gminie Rogów	91
Wykres 19 Struktura dochodów i wydatków Gminy Rogów w latach 2016-2020	94
Wykres 20 Dochody i wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Rogów w latach 2011-2020	95
Wykres 21 Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2018-2020 - analiza porównawcza	96
Wykres 22 Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2018-2020 - analiza porównawcza	97
Wykres 23 Dochody i wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2020 roku - analiza porównawcza	98
Wykres 24 Struktura dochodów w Gminie Rogów w latach 2018 – 2020	99

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie Gminy Rogów w układzie drogowym	6
Rysunek 2 Wody powierzchniowe na terenie Gminy Rogów	12
Rysunek 3 Położenie Gminy Rogów na tle JCWPd	13
Rysunek 4 Położenie Gminy Rogów na tle GZWP	14
Rysunek 5 Położenie rezerwatów przyrody na tle Gminy Rogów	16
Rysunek 6 Położenie Obszaru Chronionego Krajobrazu na tle Gminy Rogów	17
Rysunek 7 Położenie Zespołów Przyrodniczo-Krajobrazowych na tle Gminy Rogów	18
Rysunek 8 Mapa Gminy Rogów	32
Rysunek 9 Aktualna mapa połączeń ŁKA (kwiecień 2023 r.)	37
Rysunek 10 Nowa mapa połączeń ŁKA z uwzględnieniem tunelu średnicowego - projekt	38
Rysunek 11 Miejskie Obszary Funkcjonalne	148

Spis fotografii

Fotografia 1 Rogowska Kolej Wąskotorowa	22
Fotografia 2 Zabudowa i pola uprawne w miejscowości Przyłęk Duży	27
Fotografia 3 Miejscowość Rogów	29
Fotografia 4 Miejsca postojowe dla rowerów przy Dworcu w Rogowie	35
Fotografia 5 Dworzec kolejowy w Rogowie	35
Fotografia 6 Stacja kolejowa w Rogowie	36
Fotografia 7 Boiska przy szkole w Rogowie	63
Fotografia 8 Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Rogowie	65
Fotografia 9 Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Przyłęku Dużym	66
Fotografia 10 Budynek przedszkola w Rogowie	67

Fotografia 11 SGGW w Rogowie.....	68
Fotografia 12 Budynek wykonany w technologii pasywnej użytkowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogowie, po prawo budynek Urzędu Gminy w Rogowie	100
Fotografia 13 Kolej Wąskotorowa w Rogowie	102
Fotografia 14 Arboretum w Rogowie	102